

**Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo**

Sandra Pavše, Petra Skaza

**Vpliv epidemije covida-19 na osamljenost stanovalcev Koroškega
doma starostnikov – poslovna enota Slovenj Gradec**

Magistrsko delo

Ljubljana, 2022

**Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo**

Sandra Pavše, Petra Skaza

**Vpliv epidemije covida-19 na osamljenost stanovalcev Koroškega
doma starostnikov – poslovna enota Slovenj Gradec**

Magistrsko delo

Študijski program: Socialno delo s starimi ljudmi

Mentorica: izr. prof. dr. Jana Mali

Ljubljana, 2022

Zahvala

Najino magistrsko delo je začelo nastajati v obdobju epidemije covida-19, v obdobju negotovosti in strahu. Prav zaradi slednjega sva na najino delo še posebej ponosni. Zavedava se, da nisva reševali sveta, sva pa prepričani, da sva v tem obdobju stanovalcem njihov svet naredili vsaj malo svetlejši, lepši ter znosnejši. Skupaj z njimi sva verjeli v boljši jutri.

Iskreno se zahvaljujema vodji enote Koroškega doma starostnikov – poslovna enota Slovenj Gradec, mag. Marjani Kamnik, za zaupanje, podporo, prijazno svetovanje ter strokovno pomoč.

Iskreno se zahvaljujema mentorici, izr. prof. dr. Jani Mali za vodenje, potrpežljivost, spodbudo ter pozitivno kritiko. Hvala za vedno spodbudne besede: »Le tako nadaljujta, končnega izdelka se že zelo veselim.«

Posebna zahvala je namenjena prijetnim, sočutnim in iskrenim stanovalcem Koroškega doma starostnikov – poslovna enota Slovenj Gradec, ki so s svojimi razmišljanji in dragocenimi podatki pripomogli k nastanku magistrskega dela.

Najiskreneje se zahvaljujema svojim domačim za vso podporo, potrpežljivost ter spodbudne besede. Hkrati pa se opravičujema za občasno »muhasto vedenje«.

Prijatelj – to je beseda vseh besed! Kot meč svetlo nabrušen v ognju in strupu izkušen. On, ti – in na drugi strani magari ves svet.
Oton Župančič

Hvala tudi vam, dragi prijatelji.

»Navsezadnje se kolo življenja vrti za vse. In ko bo prišel naš čas, ne glede na to, kako daleč v prihodnosti je to, si bomo vsi želeli, da bi nam kdo pomagal živeti človeka vredno življenje.«

(neznani avtor)

Vpliv epidemije covida-19 na osamljenost stanovalcev Koroškega doma starostnikov – poslovna enota Slovenj Gradec
Povzetek magistrskega dela

Z magistrskim delom sva raziskovali vpliv epidemije covida-19 na osamljenost stanovalcev Koroškega doma starostnikov – poslovne enote Slovenj Gradec (v nadaljevanju: KDS – PE SG). V teoretičnem delu magistrskega dela sva se osredotočili na staranje prebivalstva ter njegove posledice v današnji družbi. Opisali sva dolgotrajno oskrbo, pomen družine v starosti, medosebne odnose, socialno mrežo, čustva v starosti ter osamljenost. Teoretični del sva zaključili s poglavjem o poznavanju potreb starih ljudi kot temeljni usmeritvi na področju raziskovanja in razvoja dolgotrajne oskrbe.

V raziskavi sva uporabili kvalitativno metodologijo, podatke pa zbirali z individualnimi intervjuji stanovalcev, ki so bili izvedeni s pomočjo polstrukturiranega intervjuja.

V raziskavi sva se osredotočili na tri vidike življenja stanovalcev v času epidemije: odnos med stanovalci in sorodniki, odnos med stanovalci in zaposlenimi v domu ter na socialno življenje znotraj doma. Z rezultati sva ugotovili, da je večina stanovalcev navedla vsaj enega sorodnika, s katerim je med epidemijo ostala v stiku. Vzdrževanje stikov je v obdobju epidemije predstavljalo izziv. Na podlagi rezultatov sva pripravili predloge, za katere upava, da bodo v prihodnje pripomogli k dobrim praksam doma (npr. uvedba IP telefonije, ki bi stanovalcem omogočala lažje in brezplačno telefonsko komunikacijo znotraj doma, preoblikovanje dejavnosti na način, da se premestijo v sobe stanovalcev oz. se dejavnosti izvajajo znotraj posamezne enote doma ...).

Ključne besede: dolgotrajna oskrba, institucionalno varstvo, socialno delo, osamljenost, epidemija covida-19.

The impact of the covid-19 epidemic on loneliness of residents of the Koroški dom starostnikov – poslovna enota Slovenj Gradec
Master's Thesis Abstract

In this master thesis, we investigated the covid-19 epidemic's impact on the loneliness of the residents of the Koroškega doma starostnikov – poslovne enote Slovenj Gradec (hereafter: KDS - PE SG). In the theoretical part of the master thesis, we focused on the aging of the population and its consequences in today's society. We described long-term care, the importance of family for the elderly, interpersonal relationships, the social network, emotions in old age, and loneliness. We concluded the theoretical part with a chapter on understanding the needs of the elderly as a fundamental orientation for research and development in long-term care.

In the research, we used qualitative methodology and collected data through individual interviews of residents, which were conducted using a semi-structured interview.

We focused on three aspects of the residents' lives during the epidemic: the relationship between residents and relatives, the relationship between residents and staff in the elderly home, and social life within the home. The results showed that the majority of the residents had remained in contact during the epidemic with at least one relative. Staying in contact was a challenge during the epidemic. After analysing the results, we proposed ideas that we believe will contribute to good practices in the home in the future. The suggestions include the implementation of IP telephony to allow residents to communicate easier and free of charge by telephone with other residents, redesigning activities so that they are relocated to residents' rooms or activities are carried out within each unit of the home, etc.).

Keywords: long-term care, institutional care, social work, loneliness, covid-19 epidemic.

Predgovor

Kot strokovni delavki, zaposleni v Koroškem domu starostnikov – poslovna enota Slovenj Gradec (v nadaljevanju: KDS – PE SG) in na Centru za socialno delo Koroška, enota Slovenj Gradec, sva v času podiplomskega študija začeli razmišljati, kako združiti dolgoletna znanja socialnega dela, ki jih imava obe na področju starih ljudi, vendar vsaka iz svoje perspektive.

V praksi gledano sta to dve instituciji, vsaka s svojimi pooblastili in nalogami, katerih temeljno poslanstvo je, kot navajata Bear in Federic, pomagati ljudem za učinkovitejše reševanje problemov, odgovorno spopadanje z različnimi življenjskimi situacijami, pomoč pri iskanju ustreznih oblik pomoči in storitev ter povezovanje ljudi s sistemi, da bi si lahko zagotovili dostop do razpoložljivih virov in različnih življenjskih priložnosti (kot navedeno v Milošević Arnold, 2000, str. 253).

Strban (2012, str. 8) pravi, da med državami članicami in v EU obstaja vse večje soglasje o pomenu dolgotrajne oskrbe bolnih, invalidnih in starih ljudi, ki predstavlja presečišče medicinske oskrbe in predvsem tehnološko manj zahtevnih socialnih storitev (na domu upravičenca, v popolni ali delni domski oskrbi). Koroški dom starostnikov je od 1. 10. 2018 do 30. 9. 2020 izvajal aktivnosti pilotnega projekta, ki bi podpiral prehod v izvajanje systemskega Zakona o dolgotrajni oskrbi. V izvajanje aktivnosti pilotnega projekta se je na Koroškem vključevalo 33 partnerjev.

Ob intenzivnem izvajanju aktivnosti so bili izvajalci s celostnim pristopom in z obravnavo usmerjeni na uporabnike v lokalnem okolju, na njihove potrebe, znanja in socialno mrežo, ki jo imajo. S povezovanjem različnih izvajalcev (integrirana dolgotrajna oskrba), obiski strokovnjakov v njihovem domačem okolju in izvajanjem storitev, ne le v podporo uporabnikom, ampak tudi njihovim svojcem (laičnim oskrbovalcem), so spoznali razsežnosti problematike na tem področju. V koroških občinah so na podlagi ocene upravičenosti dnevno obiskovali uporabnike, ki so potrebovali različne oblike pomoči. V veliko primerih so na terenu pri uporabnikih zasledili različne stadije demence. Ti uporabniki so potrebovali posebno obravnavo in pristop. Njihovi neformalni oskrbovalci (svojci, ki so zanje skrbeli) so bili v večini primerov obupani in zelo obremenjeni – tako fizično kot psihično, brez zadostne podporne mreže. Obstoječa socialnovarstvena storitev Pomoč družini na domu v teh primerih ni zadoščala, saj je posameznik odvisen od pomoči, vodenja in varstva druge osebe 24 ur na dan. Tako so jim v okviru pilotnega projekta dolgotrajne oskrbe nudili osnovne, podporne in zdravstvene storitve, prav tako storitve za ohranjanje gibalne samostojnosti ter podporo. Neformalnim oskrbovalcem so nudili svetovanja, izobraževanja in pomoč. Kot dobro se je izkazalo tudi izvajanje terapije z glasbo.

Dolgotrajna oskrba, ki združuje izvajalce, finančno in strokovno podpira obstoječe oskrbovalce ter odpira nove možnosti pomoči, je edina možna rešitev, da pomoči potrebni dlje časa ostajajo v domačem okolju in je zanje dobro poskrbljeno (Marina Oderlap, KDS, osebna komunikacija, 20. 9. 2022).

V Skupnosti socialnih zavodov (v nadaljevanju: skupnosti) so že ob sprejemanju Zakona o dolgotrajni oskrbi poudarili, da bodo šele pravilniki in podzakonski akti lahko uporabnikom zagotovili boljše in dostopnejše storitve. Pristojni so takrat zatrjevali, da bo v njihovo pripravo aktivno vključena strokovna in zainteresirana javnost – in to že od začetka. Do tega ni prišlo, posledice tega izključevanja so jasno vidne v sprejetih pravilnikih – žal na veliko škodo uporabnikov. Zakon in spremljajoči pravilniki morajo natančno in nedvoumno določiti pravice uporabnikov, storitve, do katerih bodo ti upravičeni, cene storitev in način financiranja. Ti pogoji niso izpolnjeni, še več, po mnenju skupnosti bo sprejeti zakon skupaj s pravilniki, ki so povsem neustrezni, znižal kakovost življenja in raven oskrbe, ki jo socialnovarstveni zavodi danes zagotavljajo uporabnikom. Tako zakon kot podzakonski akti potrebujejo obsežne popravke in dopolnitve. V okviru skupnosti so doslej pripravili več kot 40 amandmajev,

utemeljene pripombe pa so oblikovale tudi druge organizacije in posamezniki. V skupnosti so zato podprli podaljšanje roka za začetek izvajanja, saj je ta prekratek in ne omogoča pravočasne izvedbe vseh aktivnosti. S strokovnega vidika pa je še pomembnejše dejstvo, da je vsebina sprejetega zakona in podzakonskih aktov zelo pomanjkljiva in ne omogoča izvedbe v praksi, na kar so pristojne vseskozi opozarjali. Ker je nesprejemljivo, da bi z zakonom in pravilniki naredili velikanski korak nazaj v ravni storitev za stare ljudi, je po mnenju skupnosti primernejše, da, dokler se ne pripravijo bolj strokovne rešitve, ki bodo imele podporo vseh deležnikov in bodo uporabnikom dejansko prinesle boljše storitve, socialnovarstveni zavodi izvajajo storitve dolgotrajne oskrbe po dosedanjem sistemu. Zagotovo bo zelo trd oreh tudi iskanje zadostnih virov za financiranje sistema dolgotrajne oskrbe. Povečati bo treba sredstva za dolgotrajno oskrbo, saj obstoječi finančni viri ne zadoščajo potrebam vse večjega števila starih ljudi ter oskrbe in pomoči potrebnih, Slovenija za dolgotrajno oskrbo nameni občutno manj od evropskega povprečja (Denis Sahernik, Skupnost socialnih zavodov Slovenije, osebna komunikacija, 5. 9. 2022).

Pogosto v praksi ne zasledimo samo razmišljanja sorodnikov, temveč tudi sosedov, znancev, društev, aktivistov, nemalokrat tudi strokovnih delavcev in zdravstvenega osebja, da bi bila za posameznega starega človeka najboljša rešitev, da gre v dom, rekoč, da bo tako zanj najbolj primerno poskrbljeno. Poleg celostne oskrbe bo imel star človek v instituciji družbo, medtem ko je doma večino časa sam. Kaj pa čustva? Je res, da se človek v instituciji, obkrožen z ljudmi, ne bo več počutil osamljenega? Ali pa bo ravno to razlog, da se občutki osamljenosti posameznika s tem povečajo?

Osamljenost je lahko tudi nevarna. Eden vodilnih evropskih raziskovalcev osamljenosti, nemški psihiater prof. Manfred Spitzer, pravi (Konc, 2020), da osamljenost boli, da je nalezljiva in da se pogosto lahko konča s smrtjo. Tudi raziskave kažejo na to, da je smrtonosnejša od kajenja, debelosti, alkoholizma in številnih drugih bolezni. Osamljenost zajame človekovo fizično in psihično zdravje.

Epidemija covida-19, ki je čez noč spremenila naša življenje, je ob nastali krizni situaciji pripeljala do tega, da doživljamo protislovje. Celotna populacija, predvsem pa rizične skupine ljudi, med katere sodijo tudi stari ljudje, morajo biti čim bolj fizično izolirani, medtem ko sodobna gerontologija ve, da je osebna bližina neločljiv vidik vsake storitve za kakovostno staranje (Ramovš, 2020).

V magistrskem delu sva se osredotočili na vpliv epidemije covida-19 na čustveno stanje stanovalcev. Po temeljitem pregledu in premisleku sva z opravljenim magistrskim delom zelo zadovoljni. Ob pisanju in raziskovanju sva dobili vpogled v obstoječe sisteme in procese dela, predvsem pa ravnanje vseh deležnikov ob epidemiji covida-19 v KDS – PE SG.

Aktualna problematika na področju staranja, starih ljudi, dolgotrajne oskrbe, demence je le še potrdila predvidevanja o poslabšanju obstoječega stanja tako na fizični in duševni ravni starih ljudi. Vsi ukrepi, ki so se in se še izvajajo po navodilih Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstva za zdravje ter Nacionalnega inštituta za javno zdravje, so sicer pomembno pripomogli k preprečevanju prenosa virusa v danem obdobju, vendar je to povzročilo nepopravljive travme pri starih ljudeh, zaposlenih v institucijah in njihovih sorodnikih. Nujno je, da se o izkušnji pogovarjamo ter predlagamo in poizkušamo reševati vse, kar bi v prihodnje lahko preprečilo ponovitev takšnih napak, ki so zaznamovale pretekla tri leta pri starih ljudeh, ki bivajo v domovih za stare ljudi.

Ko star človek zaradi različnih razlogov zapusti svoj dom in odide v institucijo, sprememba življenjskega okolja vpliva tudi na njegovo doživljanje starosti (Kornhauser in Mali, 2013, str. 323). Odpira se neskončno vprašanj. Ali si posamezniki in institucije vzamemo čas in vsak pri sebi razmislimo, kaj lahko prispevamo in ponudimo staremu človeku, k drobci sestavljanke potreb, ki bi mu v jeseni življenja lahko izboljšalo kakovost življenja? Vprašanje je, kaj upoštevati v izrednih razmerah epidemije, v katerih smo se znašli nepripravljeni. Je to človeški

in osebni pristop ali pa so to ukrepi za zajezitev epidemije? Z vidika socialnega dela je odgovor jasen, saj so osnovna načela našega dela človeški odnos, spoštovanje, potrebe ljudi in njihovo zadovoljevanje (Mali in Penič, 2022, str. 213).

Kazalo vsebine

1. Teoretični uvod	1
1.1. Staranje prebivalstva in njegove posledice v sodobni družbi	1
1.2. Nov steber socialne varnosti in poenotenje pravic za upravičence.....	3
1.3. Pomen družine v starosti	7
1.4. Pomen medsebojnih odnosov pri zagotavljanju dolgotrajne oskrbe	10
1.5. Vloga socialne mreže v starosti	12
1.6. Čustva v starosti.....	14
1.7. Osamljenost v starosti	17
1.8. Poznavanje potreb starih ljudi je temelj dela na področju oskrbe	21
2. Opredelitev problema raziskovanja.....	26
3. Metodologija.....	29
3.1. Vrsta raziskave.....	29
3.2. Merski instrument	29
3.3. Populacija in vzorčenje	29
3.4. Zbiranje podatkov	30
3.5. Obdelava in analiza podatkov	30
4. Rezultati.....	33
4.1. Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki	33
4.2. Odnosi stanovalcev do zaposlenih	34
4.3. Posledice epidemije na socialno življenje stanovalcev	37
4.4. Fizično ter duševno zdravje	39
5. Razprava.....	43
6. Sklepi.....	48
7. Predlogi.....	51
8. Literatura	53
9. Priloge	61
9.1. Vprašalnik.....	61
9.2. Transkripti intervjujev z označenimi izjavami	62
9.3. Odprto kodiranje	110
9.4. Osno kodiranje	192

Kazalo tabel

Tabela 3.1: Primer odprtega in osnega kodiranja	31
---	----

1. Teoretični uvod

1.1. Staranje prebivalstva in njegove posledice v sodobni družbi

Šadl (2007, str. 18) pravi, da je staranje kompleksen proces kritičnega spopadanja s preteklostjo, sedanostjo in prihodnostjo, ki neločljivo vključuje pozitivne funkcije boja in dosežka. Je kontinuiran proces, ki se začne že ob rojstvu, in čeprav se sprememb, ki z leti prihajajo in se jih zlasti v mlajših starostnih obdobjih ne zavedamo, se staramo že od trenutka, ko se rodimo (Milošević Arnold, 2003, str. 2). Staranje je povezano s kakovostjo življenja in vključuje dobro fizično, materialno, čustveno in socialno počutje ter mnoge aktivnosti, ki so s tem povezane. Na te aktivnosti vplivajo osebno doživetje in vrednotenje ter način življenja starih ljudi v tretjem in četrtem življenjskem obdobju (Macuh, 2017, str. 47).

Izraz staranje se uporablja, ko govorimo o tem pri človeku ne glede na njegovo starost. Po oceni Ramovša (2003) staranje poteka vse življenje in ima največji pomen v starosti, ki se dejansko začne s tretjim življenjskim obdobjem.

Ramovš (2003, str. 69) govori o tem, da moramo v vsakem trenutku življenja, zlasti pa v tretjem življenjskem obdobju, razlikovati tri starosti:

1. Kronološko starost, ki jo pokaže datum rojstva.
2. Funkcionalno starost, ki se kaže v tem, koliko človek zmore samostojno opravljati temeljna življenjska opravila in koliko je zdrav; zato zdravniki to starost imenujejo biološka starost.
3. Doživljajsko starost, ki se kaže v tem, kako človek sprejema in doživlja svojo trenutno starost in vse, kar je z njo povezano.

Ko govorimo o starosti, imamo torej običajno v mislih kronološko starost, ki se meri z leti življenja in je merilo vsega družbenega življenja (Milošević Arnold, 2003, str. 3). Ravno zaradi neosebnega pojmovanja časa ljudje starost pogosto doživljajo kot kronološko stanje, ki se konča s smrtjo. Je pa lahko starost tudi čas za vsa osebna in družbeno nenadomestljiva dogajanja, ki jih je mogoče opraviti le v starosti, zato je pomembno, da star človek živi v pričakovanju. Opuščanje slednjega namreč povzroča, da so stari ljudje manj aktivni in kot taki potisnjeni na stranski tir. S takšnimi predpostavkami jim družba daje vedeti, da se morajo umakniti iz družbenega življenja in postati pasivni, vdani v usodo, osamljeni (Mali, 2002, str. 318).

Posledice procesa modernizacije se pri starih ljudeh kažejo v postopnem zniževanju statusa v družbi, na kar kaže sodobna raba izraza »star«, ki ima pogosto slabšalen prizvok. Na postopno izgubo spoštovanja do starih ljudi v družbi je vplival tudi proces institucionalizacije, saj je pospeševal njihovo nesamostojnost in odvisnost od družbe in s tem dodatno potrjeval

neproduktivno vlogo starih ljudi (Mali, 2009a, 246). Zaradi slabšalnega prizvoka v sodobnem času skoraj ne uporabljamo več termina »starost« in govorimo o tretjem in četrtem življenjskem obdobju (Macuh, 2017, str. 25).

Zaradi podaljševanja življenjske dobe, zmanjševanja natalitete in selitev se stara celotno prebivalstvo na nacionalni ravni. Slednje prinaša družbene posledice na vseh ravneh, tako individualnih, družinskih, skupnostnih kot na ravni države. Spreminjanje strukture prebivalstva vpliva na družbo kot celoto kot na posameznika. Pogosto govorimo o staranju prebivalstva z nekoliko negativnim prizvokom (Filipovič Hrast in Hlebec, 2015, str. 1).

Povečevanje starejšega prebivalstva opredeljujejo kot problem, ki bo porušil dosedanje oblike skupnega sožitja in celo obstoj političnega in družbenega sistema in ne kot uspeh sodobne civilizacije (Mali, 2009a, str. 244). Dejansko pa lahko daljšanje življenjske dobe razumemo kot največji dosežek svoje civilizacije, na kar bi morali biti ponosni, saj v zgodovini človeštva tovrstnemu pojavu še nismo bili priča (Mali, 2009b). Staranje prebivalstva je pomemben družbeni pojav, ki se v veliki meri povezuje z zdravstvenim napredkom in bolj kakovostnim življenjem, kar vodi v zmanjšanje umrljivosti posameznikov in daljšanje življenjske dobe (Macuh, 2017, str. 43).

Svet je zajel val sprememb. Največji izziv družbi predstavljajo demografske spremembe, saj se število ljudi, ki so stari nad 65 let, predvsem pa tistih nad 80 let, hitro povečuje (Lenart in Ovsenik, 2020, str. 22). Po predvidevanjih naj bi do leta 2050 število starih ljudi v svetu celo preseglo število mladih. Po napovedih OZN bo do leta 2050 60 let ali več star vsak peti človek, do leta 2150 pa vsak tretji (Vertot, 2008, str. 10).

»Staranje prebivalstva je globalni fenomen. Leta 2013 je bilo približno 10 % svetovne populacije stare 60 let ali več, projekcije kažejo, da bo ta delež do leta 2050 narasel za približno 20 %. Medtem ko število svetovne populacije narašča za približno 1 % letno, se število ljudi, starih nad 80 let, povečuje za 4 % letno« (Sixsmith, 2013, str. 7). Svetovna populacija se stara zaradi številnih sočasnih dejavnikov, kar delno drži za države, za katere velja nizka in padajoča stopnja rodnosti in zviševanje pričakovanega trajanja življenja ob rojstvu. Takšni demografski trendi posledično postopoma preoblikujejo tradicionalno starostno piramido v drevesno obliko (Lenart in Ovsenik, 2020, str. 22).

Žnidaršič Kranjc (2017, str. 22) navaja, da je bila konec devetnajstega stoletja pričakovana življenjska doba za moške petintrideset let, za ženske pa osemintrideset. Za dečke, ki se rodijo danes, znaša pričakovana življenjska doba sedeminsedemdeset let, za deklice pa triinosemdeset let. V zadnjih sto dvajsetih letih se je torej pričakovana življenjska doba več kot podvojila.

Strategija dolgožive družbe (UMAR, 2017), ki jo je Vlada Republike Slovenije sprejela

leta 2017, opozarja na neizbežno dejstvo. Starostna struktura prebivalstva v Sloveniji se spreminja, družba postaja dolgoživa, stroški na področju zdravstva in dolgotrajne oskrbe pa se bodo v posledici tega hitro povečevali. To še zlasti velja, če se bodo zdrava leta življenja podaljševala počasneje od pričakovanega trajanja življenja (Ministrstvo za finance, 2018).

Demografske spremembe in z njimi povezano staranje prebivalstva in organizacija skrbi za stare ljudi so eden glavnih izzivov sodobnih družb. V Sloveniji to s seboj prinaša potrebe po spremembi sistemov in politik na področju socialne varnosti, zdravstva in drugih (Filipovič Hrast idr., 2014, str. 1).

Število ljudi, ki zaradi bolezni ali oslabeledosti potrebujejo dolgotrajno pomoč in podporo drugih, se je z demografskimi spremembami povečalo. Sočasno se je zmanjšal delež aktivnega prebivalstva, ki je na voljo za pomoč. Razmerje med ljudmi, ki pomagajo, in tistimi, ki prejema pomoč, se je radikalno spremenilo. Povečalo se je tveganje ljudi, da ne bodo prejeli ustrezne pomoči in podpore, po drugi strani pa se je povečala obremenitev ljudi, ki pomagajo (Flaker idr., 2008, str. 19).

Ob vse večjem zavedanju, da se starejše prebivalstvo večja, postajajo vprašanja solidarnosti in sožitja ljudi v sodobni družbi vedno bolj aktualna. Šele s podaljševanjem življenjske dobe človeštva smo postali pozorni na vzpostavljanje in ohranjanje solidarnosti, enega ključnih fenomenov človeške civilizacije (Mali, 2012, str. 65).

Kot ugotavljajo avtorji, je staranje družbe in podaljševanje pričakovane življenjske dobe neizpodbitno dejstvo. Obdobje staranja ima zaradi osebnega vrednotenja, slabše aktivnosti in slabše produktivnosti v družbi še vedno negativen prizvok. Nujna je vzpostavitev novih sistemov podpore in vključenosti, ki bodo čim dlje spodbujali aktivno vlogo posameznikov v starosti, vključevali njihovo socialno mrežo in akterje lokalnega okolja. Tako bodo posamezniki s svojim prispevkom v družbi ostajali pomembni in cenjeni deležniki.

1.2. Nov steber socialne varnosti in poenotenje pravic za upravičence

Področje dolgotrajne oskrbe v minulih letih pridobiva vse vidnejše mesto. Razlog je v staranju prebivalstva ter naraščajočem odstotku starejše populacije, ki pri vsakodnevnih opravilih potrebujejo pomoč. Priprava sistemskih rešitev je zato prioriteta za področje socialne in zdravstvene politike. Smisel sistemske ureditve je, da bodo upravičenci lahko s svojimi primerljivimi potrebami posegali po primerljivih pravicah, te pa bodo v višjem odstotku financirane iz javnih sredstev (Ministrstvo za zdravje, 2022).

Kobal Straus (2019) navaja: »Dolgotrajna oskrba (DO) predstavlja sistem ukrepov, storitev

in aktivnosti, namenjenih osebam, ki so zaradi posledic bolezni, starostne oslabelosti, poškodb, invalidnosti, pomanjkanja ali izgube intelektualnih sposobnosti v daljšem časovnem obdobju odvisne od pomoči drugih oseb pri opravljanju osnovnih in podpornih dnevnih opravil. V prihodnosti bo predstavljala vedno večji izziv, saj se populacija iz dneva v dan stara, trendi pa nakazujejo, da se bo ta populacija srečevala z različnimi oblikami oviranosti in tako potrebovala podporo pri temeljnih dnevnih opravilih in aktivnostih.«

Spremljanje potreb starih ljudi v lokalnem okolju in na državni ravni potrjuje dejstvo, da se na pristojne institucije obrača vedno več starih ljudi in pomoči potrebnih, njihovih pooblaščenec in skrbnikov, ki poskušajo najti ustrezno podporo, pomoč ali namestitev. Kot socialni delavki z različnih področij se strinja, da so ukrepi in spremembe na tem področju nujni, tako na področju podpore pri bivanju v domačem okolju kot v večji raznolikosti in fleksibilnosti institucionalnih namestitev.

V zadnjih letih se strokovnjaki z različnih področij spopadajo s težavo staranja prebivalstva ter naraščanjem in preoblikovanjem potreb starejše populacije. V prihodnjih desetletjih se bodo države spopadale z demografskim porastom starejšega prebivalstva. Življenjske razmere se izboljšujejo, prav tako zdravstveno varstvo in s tem se podaljšuje tudi življenjska doba ljudi. Po svetu je vedno več starejše populacije. Družba, v kateri živimo, je razvila različne programe, razvila oblike pomoči, kar je v pomoč ljudem v tretjem življenjskem obdobju, a hkrati ta sodobni način življenja prav te ljudi odriva na sam družbeni rob (Mali, 2008, str. 3).

Predvsem v zadnjem desetletju smo uvideli demografske spremembe, starajočo se populacijo ter težavo, kako omogočiti kljub odvisnosti od pomoči drugih zadostno podporo, da lahko živijo dostojno življenje, življenje po svojih merilih, kar je velik družbeni problem (Flaker idr., 2008, str. 3–4).

Dolgotrajna oskrba se po eni strani izkazuje kot potreba po novem stebru socialne varnosti oziroma po nekem drugačnem iskanju odgovorov na potrebe posameznikov. V dvajsetem stoletju pa so se ustvarila orodja socialne varnosti za primer bolezni, invalidnosti, nezaposlenosti. Niso pa se ustvarili mehanizmi za primer odvisnosti od pomoči drugih (Flaker idr., 2008, str. 19).

Izboljšanje kakovosti življenja starih ljudi ne vpliva le na njih same, temveč na celotno družino. Novodobna oskrba v skupnosti poudarja zmanjševanje institucionalizacije in čim daljše bivanje v domačem okolju. Razvoj oskrbe starih ljudi je pomemben predvsem zaradi demografske podobe, ki se v Sloveniji kaže z intenzivnim staranjem prebivalstva. Slednje s seboj prinaša potrebe po spremembah na področju politike, socialne varnosti, zdravstva in v drugih sistemih (Macuh, 2017, str. 125).

Lynch (2014, str. 63) pravi, da v dolgotrajno oskrbo socialno delo vpeljuje znanja in metode za doseganje premikov v paradigmi oskrbe, ki izpostavlja posameznika, njegove potrebe, želje. Pomoč je učinkovita, ko se na potrebe posameznika odzove v zvezi z njegovimi pričakovanji, željami. Bistvena sprememba je, da se strokovnjaki prilagajajo uporabniku ter ga vključujejo kot aktivnega soustvarjalca rešitev. Ključno delovanje socialnega delavca v dolgotrajni oskrbi je enakopravno sodelovanje tako s strani uporabnika kot strokovnjaka. Uporabnik mora sodelovati kot aktiven člen, ki v odnosu predstavlja svoje potrebe, strokovnjak pa s svojim znanjem in metodami v paradigmi oskrbe pripomore k izpolnjevanju potreb (kot navedeno v Mali in Grebenc, 2021, str. 21). Dolgotrajna oskrba je usmerjena v skupnostni razvoj oskrbe za socialno delo in vpliva na oblikovanje skupnosti, ki povezuje ljudi ne glede na medsebojne razlike (Mali in Grebenc, 2021, str. 196). Vpeljuje spremembe pri metodah dela z ljudmi, kar narekuje, da se je treba prilagajati uporabniku, pri tem mora biti uporabnik sam aktivni ustvarjalec pri iskanju rešitev, predvsem pa je treba spoštovati njegove stiske (Flaker idr., 2008, str. 428).

Star človek, ki potrebuje dolgotrajno oskrbo, je partner v procesu pomoči, ki skupaj s strokovnjakom ustvarja odnos enakopravnega sodelovanja pri definiranju, reševanju stisk in težav (Flaker, Mali, Rafaelič in Ratajc, 2018, str. 192). Dolgotrajna oskrba je pomembna za celostno obravnavo starega človeka in zajema različna področja, tako zdravstveno, stanovanjsko in socialno. Kot navaja Timonen (2008, str. 110), je dolgotrajna oskrba pretirano naravnana v zdravstvene in premalo v socialne vidike. Kot bistveni del dolgotrajne oskrbe se navajajo tudi storitve zdravstvene nege, delovne in govorne terapije, socialne in osebne oskrbe, pomoč pri transportu, dostava kosil na dom, storitve nadzora, pomoč na daljavo in gospodinjska pomoč (Kane in Kane, 2005). Dolgotrajna oskrba, ki zajema širši nabor storitev, se lahko prenese tudi na oskrbo v skupnosti (Filipovič Hrast idr., 2014).

V državah EU obstajajo različni modeli dolgotrajne oskrbe. V Sloveniji prevladuje model, kjer je zelo dobro razvita institucionalna oskrba starih ljudi. Oskrba na domu je sicer vpeljana, vendar je še vedno v procesu razvoja, značilna pa je tudi visoka stopnja familializacije – vključenosti in odgovornosti družine pri skrbi za starejše. Glede na demografsko podobo, ki kaže staranje evropskega prebivalstva, so potrebne sistemske rešitve, saj dolgotrajna oskrba zadeva vse generacije. Rešitve so predstavljene v integrirani oskrbi, v razvoju domače oskrbe ter razvoju drugih alternativnih oblik oskrbe, kot so dnevni centri za starejše, stanovanjske skupnosti itd. Pomemben del razvoja so neformalni oskrbovalci, kjer je potrebno organiziranje raznih izobraževanj ter nadomestne oskrbe, ki bodo omogočali večjo usklajenost oskrbovanja s plačanim delom. Izzivi, s katerimi se srečuje Slovenija, so povezani predvsem z načinom

financiranja, z zagotovitvijo ustreznih kadrov ter z razvojem oskrbe na domu (Hudobivnik, 2020, str. 45–46).

»Slovenija v pojmovanju in vsebinah za dolgotrajno oskrbo »caplja« četrto stoletje za preostalimi v Evropi. Politika je tokrat pripravljena na tem področju opraviti potrebne razvojne korake. Pomembno je omeniti moderni koncept dolgotrajne oskrbe, ki pa niso pokrajinski domovi z oskrbovalnimi storitvami, temveč krajevni domovi kot center sodobnih programov za integrirano dolgotrajno oskrbo znotraj svoje lokalne skupnosti. Večji pokrajinski dom z več posteljnimi sobami težko nadzoruje psihične, fizične ter tudi socialne krize, kot je epidemija covid-19. Izpostavi se temeljna zaščita pred širjenjem epidemije v domovih za stare ljudi, pomembnost enoposteljnih sob ter individualna oskrba, povezana s krajevno skupnostjo, ter znotraj vsake oskrbovalne skupine neodvisni tim, z individualizirano odnosno oskrbo. Nujno je redno usposabljanje in organiziranje neformalnih oskrbovalcev. Znotraj pokrajinskih ustanov, ki zagotavljajo kakovostno dolgotrajno oskrbo, sta bistvena mobilni paliativni tim ter pokrajinski rehabilitacijski center, ki hitro ter uspešno pomaga in omogoča vračanje domov oziroma v krajevni dom. Sodoben nacionalni mehanizem dolgotrajne oskrbe funkcionira, ko ga formira država s tem, da prevzame pet interventnih nalog, in sicer da uvede sodobni sistem oskrbe, da poskrbi za vzdržno sofinanciranje, da se umestijo minimalna merila kakovosti oskrbovalnih storitev. Pomembna naloga je tudi vzpostavitev uspešne nevtralne ustanove za kontrolo nad izvajanjem kakovosti oskrbe ter nazadnje, da skrbi za konstanten razvoj sistema ter pristopov oskrbe z nacionalnimi razvojnimi modeli« (Drimel, Imperl in Ramovš, 2020, str. 76–78).

Ramovš (2020, str. 70) navaja: »Sodobna skupnostna dolgotrajna oskrba je osnovna naloga lokalne skupnosti, enako kakor otroško varstvo, komunala in druge osnovne potrebe prebivalcev kraja.« V skrbi za starejšo populacijo družba in lokalna skupnost pogosto zatajita. Obstajajo pa tudi občine, kjer je skrb dobro razvita, kjer se zgledujejo po skupnostnem delovanju, razvijajo prostovoljstvo in skrbijo za svoje občane. Izvajalci se medsebojno povezujejo in vsaj nekoliko zadostijo potrebam na terenu (npr. Pomoč družini na domu, projekt Starejši za starejše, RK, Karitas).

Dezinstitucionalizacija je opomnila, da imajo ljudje pravico do življenja zunaj ustanov, med drugimi ljudmi, v skupnosti, da imajo pravico, da sami odločajo o svoji življenjski usodi. (Flaker in Ramon, 2016). Dezinstitucionalizacija terja spremenjeno ravnanje strokovnjakov, podobno kot dolgotrajna oskrba. Bistvena sprememba v metodah dela z ljudmi je, da se morajo strokovnjaki prilagoditi uporabnikom, jih vključevati kot aktivnega ustvarjalca rešitev. Pomembno je, da stvari ne delajo namesto uporabnikov, jih ne spreminjajo, ampak se naučijo

z njimi živeti ter jih podpirati (Flaker idr., 2008, str. 428).

Glede vizije dolgotrajne oskrbe so pričakovanja, da bodo ljudje postopoma opustili trenutno vlogo uporabnikov in se podali v vlogo soustvarjalcev storitev. Bistveno vlogo pri tem bodo imeli tudi strokovnjaki, saj bodo morali opustiti vlogo, ki je pokroviteljska, nezaupljiva. Pri tem pa ne bodo opustili svojega strokovnega znanja, ampak se bodo usmerili na vire uporabnikov. Nuditi jim morajo podporo pri iskanju njihovih potencialov, zmogljivosti, da bi lahko znova pridobili več avtonomije pri njihovih življenjskih odločitvah (Naiditch, Triantafillou, Di Santo, Carretero in Hisch Durrett, 2013).

Dolgotrajna oskrba znotraj Slovenije bo kakovostno zagotovljena za uporabnike takrat, ko se jim bomo približali s storitvami, ki bodo izhajale iz njihovih potreb in bodo v skladu z njihovimi finančnimi zmožnostmi. Upošteva dejstvo, da so spremembe nujno potrebne, bi bilo treba v načrtovanje vključiti posameznike kot eksperte, ki jim bo ta sistem namenjen. Glavno vodilo odgovornih za spremembe mora biti zadovoljstvo uporabnikov ter seveda tudi zaposlenih. Vsi skupaj pa se moramo zavedati, da mora biti v ospredju družbeno odgovoren odnos do starih ljudi.

Današnja moderna oskrba starih ljudi sloni na potrebi posameznikov po samostojnem življenju, takšnega življenja pa ne moremo živeti, če nismo povezani z bližnjimi, prijatelji, znanci. Uporabniki dolgotrajne oskrbe potrebujejo neodvisnost od drugih, več samostojnosti, a vendar brez moči ne morejo odločati o svojem življenju. Uveljavljanje svoje volje in krepitev moči pa zahteva vključevanje in povezovanje z drugimi (Mali, Flaker, Urek in Rafaelič, 2018).

Zaradi obširnosti področja dolgotrajne oskrbe je treba doseči konsenz oziroma intenzivno sodelovanje vseh pristojnih institucij in ministrstev ter kakovostno implementacijo Zakona o dolgotrajni oskrbi v sedanjí sistem zdravstva in socialnega varstva.

1.3. Pomen družine v starosti

Družina je skupnost, v kateri se prepletajo raznoliki procesi, prakse in odnosi, ki presegajo tudi meje družinskega. V to perspektivo so zajete prakse, skrbi in odnosi, ki se v njih spletajo in niso omejeni le na notranje družinske miljeje (Švab, 2003, str. 65). Kompan Erzar (2019, str. 75) meni, da je družina živ organizem, v katerega smo vpeti skozi raznolike odnose, ki se razvijajo skozi čas. Pogledati je treba celotno družino in njeno dinamiko, da bi lahko presojali določene vidike vedenja.

Vsaka družina se na svoj, edinstveni način spoprijema s starostjo in staranjem. Večina družin se na to ne pripravlja, zato lahko rečemo, da v starost in soočenje z njo pogosto kar

»zdrkne« (Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2019, str. 190). Ker pa ima vsaka družina posebno razvojno pot, imajo njeni člani nove naloge, ki zahtevajo spreminjanje. V družini preživimo vsaj del svojega življenja (kot otroci ali starši), zato je človekov življenjski potek zelo povezan z družino (Ule, 1995, str. 127). Prehodi iz enega življenjskega obdobja v drugo zahtevajo reorganizacijo temeljnih družinskih struktur (Golijani-Moghaddam, 2014, str. 2). Družina torej prehaja skozi različne faze – od mladega para, preko faze rojevanja, odraščanja, odhajanja otrok zdoma do staranja. Vsaka od teh faz zahteva spremembe, da bi družina opravila to, kar potrebuje (Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2019, str. 82).

Raziskave potrjujejo, da je družina pomemben vir opore starejših in kot taka eden najpomembnejših dejavnikov kakovosti življenja v starosti (Kavčič in Filipovič Hrast, 2010, str. 54). V obdobju starosti sta medsebojna povezanost in vpetost v odnose še posebej pomembni, saj staranje ni vezano samo na starega človeka, ampak na vse odnose, v katere je vpet. Spremembe vplivajo na celotno družino, saj se ob staranju ene generacije aktivira druga in odrašča tretja. V primeru dobre integracije izkušenj in zrelosti v odnosih je to lahko obdobje dostojanstva in duhovne modrosti (Kompan Erzar, 2019, str. 152).

Če stari ljudje pametno preživljajo starost in se človeško zrelo poslavljajo od življenja, so za mlado in srednjo generacijo temeljnega pomena in potreben zgled za preživljanje starostnega obdobja. Poteka kot model za pripravo na poznejše preživljanje lastne starosti in kot bivanjska gotovost, da je življenje v vsakem obdobju smiselno. Bistvo starega človeka ni več njegovo početje, temveč to, kakršen je. Mlajše generacije potrebujejo živ zgled, da je starost smiselni del življenja, sicer se posledice tega lahko kažejo kot odrivanje starih ljudi na rob družbe (Ramovš, 1997, str. 13).

Življenje v večgeneracijski družini, kjer se vsi počutijo koristno, je lahko zelo prijetno in lahko obogati tako stare kot mlade. V nasprotnem primeru pa je sobivanje več generacij skupaj tudi zelo naporno (Klevišar, 2016, str. 82). Z razpadom tradicionalne družine, ko družine staremu človeku niso več zmogle nuditi pomoči, pa so nastopile spremembe do takrat uveljavljene skrbi za starega človeka. Stari ljudje v družini so tako izgubili položaj, s katerim so še lahko izkazovali koristnost na stara leta ter si tako zagotavljali status in ugled v družbi. Mesta niso imeli več ne v družini, niti v delovnem okolju (Mali, 2009, str. 246).

V družbi pogosto odpravimo neprijetne stvari, med katere sodi tudi starost, bolezen, smrt. V večini družin so te teme, ki so splošno človeške in jim nihče ne more ubežati, tabu, in ko postanejo aktualne, pogosto izbruhnejo s toliko večjo močjo. Čeprav si nihče ne upa priznati, pa je veliko smrti prava odrešitev za starega človeka in za svojce (Klevišar, 2016, str. 48).

Za stare ljudi še vedno večino oskrbe opravijo sorodniki v okviru družine, ima pa pri oskrbi

pomembno vlogo tudi skupnost, v kateri stari ljudje živijo, sooblikujejo in v kateri uveljavljajo svoje interese (Mali, 2013, str. 62). Zaradi prepričanja, da za starega človeka lahko najbolje poskrbi družina, je preselitev v dom za stare manj zaželena možnost in največkrat izhod v sili. Večkrat pa v praksi ni tako, in čeprav posameznik želi poskrbeti za starega človeka, taka skrb pogosto presega tako njegovo sposobnost kot zmogljivost vse družine (Žnidaršič Kranjc, 2017, str. 86).

O sobivanju in medsebojni pomoči otrok in staršev se pojavlja kar nekaj razlag, kot piše Hojnik Zupanc (1997, str. 119), pa so sorodniki prvi pomočniki staremu človeku v stiski. Otroci se počutijo moralno odgovorne, da pomagajo svojim staršem, ne glede na to, ali živijo skupaj, v razširjeni družini ali če živijo ločeno (Macuh, 2017, str. 125).

Če stari ljudje živijo v skupnem gospodinjstvu z otroki, lahko pričakujemo, da bodo ti poskrbeli zanje v primeru bolezni. Starih ljudi, ki živijo z mlajšo generacijo, je vedno manj. Ob tem ne gre spregledati dejstva, da so njihovi sorodniki takrat, ko stari ljudje potrebujejo pomoč, še vedno v službi. Velika verjetnost je, da si bosta partnerja, če živita skupaj, nudila medsebojno pomoč, medtem ko se stari ljudje, ki živijo sami, ob dejstvu, da potrebujejo pomoč druge osebe, spopadejo z vprašanjem, kdo in kako bo poskrbel zanje. Tudi starši so tisti, ki pričakujejo pomoč svojih otrok. To je povezano z delom, za katerega niso usposobljeni, časom, ki ga nimajo oz. bi ga morali porabiti tudi zase, saj so še vedno delovno aktivni, z denarjem, ki ga ni dovolj ... Slednje je pogosto razlog, da morajo otroci sami prevzeti skrb za starše. V primeru dolgotrajnosti to lahko vodi v izgorelost, bolezen in družinske spore, tako zaradi dela kot tudi denarja (Žnidaršič Kranjc, 2017, str. 18–29). Obremenitve svojcev oseb z dolgotrajnimi stiskami so lahko fizične in se, v posledici lastnih omejitev, kažejo v nemoči pri oskrbi starša kot čustvene, saj jih sorodniki, za katere skrbijo, želijo imeti ves čas ob sebi. Ker breme oskrbe za stare ljudi danes v večini prevzemajo sorodniki, ki dajejo tako imenovano neformalno oskrbo in se, kot že rečeno, utapljajo v nevednosti, neznanju, nemoči in preobremenjenosti s skrbjo za stare družinske člane, potrebujejo ustrezno podporo in pomoč (Mali, 2012, str. 92–93).

Pri tem gre izpostaviti pomembnost Lidzevega (1971) koncepta zavezništva med partnerjema, ki govori o nalogi srednje generacije, da zmoreta upoštevati drug drugega pri pomoči starajočim staršem ob vzpostavitvi novih delitev dela, ki ne zahtevajo porušeni generacijskih razlik. Do tega pride, če partner ostane sam odgovoren za podporo staršu in nastane nova odvisnost starša do otrok, ki ogroža partnerstvo. Timonen govori o tem, da vsi družinski člani niso enako obremenjeni z oskrbovanjem družinskega člana in da so oskrbovalke večinoma ženske. To še posebej velja, ko gre za intenzivnejšo in bolj osebno oskrbo (kot navedeno v Filipovič Hrast in Hlebec, 2015, str. 43). Hvalič Touzery (2007a) je v svoji raziskavi

ugotovila, da so bili otroci v 50 % glavni oskrbovalci starih ljudi, od tega večinoma hčerke (87 %), partnerji (19 %) ter snahe (19 %).

Povzamemo lahko, da v Sloveniji obstaja močna družinska solidarnost, družina pa je pomemben vir opore za vse generacije (Filipovič Hrast in Hlebec, 2015, str. 55).

1.4. Pomen medsebojnih odnosov pri zagotavljanju dolgotrajne oskrbe

Potreba po stikih in druženju je ena temeljnih človekovih potreb, saj je človek družbeno bitje, ki brez drugega ne more obstajati. Stiki z drugimi so v vsakdanjem življenju ljudi zelo pomembni, so fiziološka nuja (Flaker idr., 2008, str. 258).

Človek je soustvarjalec mreže odnosov, kjer šteje samo pristen stik med dvema osebama (Kompan Erzar, 2019, str. 17). Je bitje, ki za svoje življenje potrebuje sočloveka in komunikacijo z drugim, saj se le ob drugem človeku lahko brusi in ob njem postaja to, kar je. Drug človek ne sme biti samo sredstvo, da nisi sam, da ti nekdo pomaga in imaš od tega koristi, temveč nekdo, s katerim gradiš odnos, se oblikuješ, kar ni vedno lahko. Za dobro sobivanje z drugim pa mora znati biti človek tudi sam (Klevišar, 2016, str. 74–75).

Ne glede na to, koliko smo stari, v katerem življenjskem obdobju smo, so odnosi med ljudmi osrednji del človeškega obstoja, saj potrebujemo drug drugega. So sestavni del slehernega človeka, ki prinaša tako zadovoljstvo kot bolečino (Kristančič, 2005, str. 111). Rast skozi odnose je stalen proces, ki se nikoli povsem ne zaključi in zahteva soočenje s strahovi, bolečino, tveganjem zavrnitve, hkrati pa veliko mero ustvarjalnosti, veselja ter poguma (Kompan Erzar, 2019, str. 81).

Ljudje smo socialna bitja, ki se brez odnosa z ljudmi ne moremo razvijati, brez sodelovanja z ljudmi ne moremo uspevati pri delu in brez solidarne pomoči drug drugemu ne moremo preživeti v dnevih svoje nemoči (Ramovš, 2000, str. 363–366). Odnosov tudi ne moremo razumeti ločeno od čustev in njihove vloge v oblikovanju stika s seboj in drugimi. Čustva imajo močno telesno dimenzijo, ki je odločilna za naše presojanje in vstopanje v odnose (Kompan Erzar, 2019, str. 185).

Kompan Erzar (2019, str. 18) pravi, da vsaka izkušnja stika prinese novo možnost, da se odnos med dvema osebama premakne v večjo pristnost, globljo uglašenost ter tako postaja bolj svoboden in sproščen. Daniel Siegel, vodilni raziskovalec, ki združuje nevroznanost, psihoterapijo in teorijo navezanosti, pravi takole: »Znanost o človeku, kot jo razumemo zdaj, kaže, kako naši odnosi, enako kot telo in možgani, oblikujejo to, kdo smo in kaj lahko postanemo. Naši odnosi z drugimi oblikujejo smer in naravo pretoka informacij in energije med

nami in v nas. Ti odnosi nas oblikujejo skozi vse življenje» (Siegel, 2013, str. 70). Ne glede na vrsto in intenzivnost nas stiki zaznamujejo. Govorijo o naši identiteti in lastni vrednosti ter tako omogočijo, da ustvarjamo svet okoli sebe (Flaker idr., 2008, str. 258).

V razumevanju odnosov je v zadnjem obdobju raziskovanja prišlo do velikih premikov. V preteklosti je namreč veljalo, da so pomembni posameznik in njegove vrojene značilnosti. Danes je povsem jasno, da je temelj za razumevanje človeka odnos oziroma t. i. relacijskost, saj odnosi oblikujejo »očala«, skozi katera človek samodejno gleda nase in na svet okoli sebe (Kompan Erzar, 2019, str. 52).

Ne glede na močan napredek znanosti in tehnologije pa človek še vedno ostaja socialno bitje, ki potrebuje stike, druženje z drugimi ljudmi ter prenašanje znanja in modrosti med generacijami (Mali, 2009, str. 245). Poleg prijateljev in znancev ima tudi družina veliko vlogo pri količini in kakovosti družbenih stikov. Ne glede na kakovost je vsaka družina osnovna povezava, v kateri se posameznik počuti bolj varnega kot kjerkoli drugje (Spitzer, 2019, str. 30). Ravno varnost in zaupen odnos v družini pripomoreta k polnemu odnosu med člani družine, ki so popotnica v življenju pri vzpostavljanju medosebnih odnosov z več zaupanja, še posebej v ogrožajočih življenjskih situacijah (Kobentar, 2008, str. 154).

Mreže starih ljudi so po navadi majhne, omejene na ozek krog ljudi, ki jih predstavljajo družinski člani in redki prijatelji (Mali, 2012, str. 91). Za temeljni osebni odnos je dovolj eden, ki ga star človek čuti kot svojega. Če zaupa v trdnost in trajnost osebnega človeškega odnosa z njim, je to zadosten most do vseh priložnostnih in stalnih stikov z drugimi ljudmi (Ramovš, 2003, str. 103–104).

Dobri odnosi so med predstavniki prve, druge in tretje generacije pomembni predvsem zaradi prenosa življenjskih izkušenj, vrednot in tradicije ter da se ljudje med seboj spoznajo in povežejo. Ti procesi so včasih potekali mimogrede ob vsakdanjem skupnem življenju in delu v temeljnem človeškem odnosu, danes pa govorimo o medgeneracijskih prepadih, ki se kažejo predvsem med prvo in tretjo generacijo (Knific, 1997, str. 36). Pomembno je, da generacije spoznavajo druga drugo, živijo druga z drugo, ker lahko tako hkrati vidijo preteklost, sedanjost in prihodnost, ki omogoča, da dograjujejo in spreminjajo svoje življenje (Kompan Erzar, 2019, str. 81). Medgeneracijski odnosi so lahko zgled solidarnosti, podpore in medsebojnega razumevanja, ki se prenesejo iz družine na splošno socialno politično raven, ki se kažejo kot objektivna dejstva in subjektivne predstave (Kobentar, 2008, str. 156).

Ravno način življenja, ki v sodobni družbi povečuje produktivnost in storilnost, zmanjšuje pomen medsebojnih odnosov med vsemi tremi generacijami. Tako se mladi ljudje, ljudje srednje generacije in stari ljudje le redko skupaj družijo pri delu, razvedrilu ali drugih

oblikah sodelovanja (Mali, 2009, str. 245). Medčloveška povezanost in solidarnost sta temeljni danosti človeškega življenja, ki sta potrebni za preživetje in človeško uresničitev vseh udeležencev (Ramovš, 2003, str. 386).

Vodilno načelo etike skrbi je, da ljudje potrebujemo drug drugega, da bi dobro živeli, kot posamezniki pa lahko obstajamo le, če z drugimi navezujemo razmerja skrbi. Vsakdo vsak dan svojega življenja potrebuje skrb in zavezanost, je pa enako pomembno, da je načeloma vsakdo zmožen skrbeti za druge (Sevenhuijsen, 2003, str. 19).

Izgubo dotedanjih socialnih stikov pa za starega človeka predstavlja preselitev, odhod v dom. S svojci po navadi ni več v stalnem stiku, kvečjemu zgolj enkrat na teden ob bolj ali manj formalnih obiskih (Kornhauser in Mali, 2013, str. 324).

Strneva lahko, da daljše življenje omogoča ljudem, da dočakajo starost in jo polno živijo, pri čemer imajo pomembno vlogo socialni stiki.

1.5. Vloga socialne mreže v starosti

Socialna opora je pomoč, ki si jo stari ljudje izmenjujejo z lokalnim omrežjem in je ena od socioloških pristopov opazovanja socialne integracije starih ljudi in njihovih stikov z drugimi (kdo staremu človeku pomaga v različnih okoliščinah, s kom se družijo, pogovarja ...). Vloga socialnih omrežij je močan dejavnik fizičnega in mentalnega zdravja ter kakovosti življenja nasploh, ki pripomore tudi pri preprečevanju socialne izključenosti ter pri spopadanju s stresnimi življenjskimi situacijami. Raziskave pri nas kažejo, da se s starostjo omrežja zmanjšajo in usmerijo na družino (Kavčič in Filipovič Hrast, 2010, str. 48).

Človek vse življenje živi v odnosih s svojim najožjim okoljem, širšim okoljem in sam s seboj, z odraščanjem pa svoje mreže neprestano širi, spreminja in dopolnjuje. V družini dobi prve izkušnje ljubezni, varnosti, sprejetosti, učenja, omejitev in dolžnosti, ki nato prehajajo v širši prostor vrstnikov v šoli, soseski in delovni sredini. Pomembno je, da imamo neprestano odnose s člani socialne mreže, saj v odnosih z drugimi zadovoljujemo svoje potrebe po sprejetosti, varnosti, razumljenosti, potrebnosti (Ostrman, 2010, str. 56).

Socialna omrežja imajo podporno funkcijo, preko katere dobimo podporo in pomoč, ki jo potrebujemo v vsakdanjih zadevah (Gottlieb, 1981, str. 56). Mreže starih ljudi so po navadi majhne in omejene na ozek krog ljudi, predvsem družinske člane in redke prijatelje, medtem ko so ostali stiki razmeroma nepomembni (Flaker idr., 2008, str. 262). Iz tega razloga je še posebej pomembna medgeneracijska opora, ki omogoča dodatno funkcionalno oporo in temelji na vzpostavljenih solidarnih odnosih med člani omrežja (Kavčič in Filipovič Hrast, 2010, str.

54).

Medgeneracijsko zavezništvo kot prevzemanje odgovornosti in skrbi za druge generacije je bistveno, saj družba brez teh navzkrižnih tokov podpore in pomoči med generacijami ne bi mogla obstati. Generacije se izmenjujejo v položaju dajalcev in prejemnikov (Mandič, 2009, str. 139). Connidis pravi, da raziskave socialne opore kažejo, da se ob povečani potrebi po pomoči stari ljudje najprej obračajo na svoje otroke, saj menijo, da je za tolikšno pomoč neprimerno prositi druge (kot navedeno v Filipovič Hrast in Hlebec, 2015, str. 55).

Zaradi upada psihofizičnih sposobnosti, zmanjšanja finančnih in drugih resursov, razpada socialnih omrežij stare ljudi uvrščamo v ranljivo populacijo, ki se spopada s številnimi tveganji. Te pa lahko stari ljudje obvladujejo s pomočjo socialnih omrežij in opore, ki jo v njih dobijo (Kavčič in Filipovič Hrast, 2010, str. 52).

Avtorji, ki so se prvi konceptualno ukvarjali s socialno oporo, so bili Cassel, Caplan in Cobb (Hlebec in Kogovšek, 2004). Za Cobba je vzajemnost ključen dejavnik socialne opore. Socialno oporo poudarja kot zaščito pred stresom, ki posamezniku omogoča, da se zaveda, da je ljubljen, sprejet in spoštovan (Hlebec, 2009, str. 154). Posameznikovo socialno omrežje se s starostjo manjša, star človek pa se počasi umika iz družbe. Vse pomembnejše postaja družinsko omrežje ter omrežje, integrirano v socialno okolje, kjer imajo pomembno vlogo sosede, prijatelji (Filipovič Hrast in idr., 2005).

Franks in Stephens pravita, da naj bi omrežja socialne opore in opora, ki se izmenjujejo med posameznikom in njegovim omrežjem, na kakovost življenja delovali na dva različna načina (Franks in Stephens, 1996). Dobrodejno naj bi učinkovala na psihično in fizično zdravje in dobro počutje ne glede na morebitne krize in stresne situacije, hkrati pa omrežje socialne opore predstavlja zaščito pred vplivi stresnih ali kriznih situacij. Socialna omrežja so pomemben dejavnik zdravja, ki pripomorejo k ohranjanju in izboljševanju zdravja ter lažšanju bolezenskih težav in hitrejšemu okrevanju (kot navedeno v Domanjko, Hlebec, Pahor, 2009, str. 221–222).

Socialna opora, ki jo omrežja nudijo, po opredelitvi Svetovne zdravstvene organizacije sodi med pomembna dejstva o družbenih determinantah zdravja (WHO, 2003). Pripadnost socialnim omrežjem, v katerih potekata komunikacija in medsebojna opora, daje ljudem občutek, da so sprejeti in cenjeni, kar ima močan pozitiven učinek na zdravje. Pomembna je tudi na družbeni ravni, saj je v družbah z visoko stopnjo socialne izolacije in izključenosti prisotna visoka stopnja prezgodnje smrti. Manj kot dobivajo ljudje opore, večje je tveganje za depresijo, zaplete in kronične bolezni. Nepodporni odnosi z najbližjimi imajo negativen vpliv tako na duševno kot na telesno zdravje (WHO, 2003), zato se preučevanje socialnih omrežij povezuje tudi z

različnimi vidiki kakovosti življenja (Mandič in Hlebec, 2005). Pomembno je, da poskušamo čim bolj krepiti družabnost starih ljudi, saj si navadno želijo stikov z drugimi, vendar ne vedo, kako naj jih vzpostavijo (Mali, 2012, str. 91).

Ramovš (2003, str. 181–182) govori o dveh, enako pomembnih polih, med katerima je pomembno energetska polje s stalno napetostjo. Eno plat predstavlja človekova včlenjenost v socialne mreže, drugo predstavlja njegovo osebno intimno življenje v samem sebi. Človek v tem polju niha med vpetostjo v socialne mreže in osebno intimnostjo. Energija človekovega življenjskega polja odpoveduje, če slabi pol osebne avtonomije in intimnosti ali če slabi pol njegove vpetosti v dobre socialne mreže. Človek v tretjem življenjskem obdobju je še posebej občutljiv za njemu primerno ravnotežje med tem, da je neodvisen in samostojen, ter tem, da je sprejet pri svojcih, drugih ljudeh in ustanovah.

Ljudje, ki so institucionalizirani oz. kako drugače izločeni iz družbenih tokov, so iz socialnih mrež izločeni in v posledici tega deprivilegirani. In čeprav so zaradi tega odsotni iz družbenih mrež, v katerih sicer ustvarjajo svojo veljavo in identiteto, pa so znotraj okvira institucije tudi priložnosti za druženje. Med stanovalci je veliko pozitivnega sodelovanja, medsebojne pomoči, pogovorov, druženja, pa tudi konfliktov. Ne glede na vse to pa znotraj institucije obstaja možnost izolacije in osamitve (Flaker idr., 2008, str. 289).

Stari ljudje, ki imajo močna omrežja socialne opore, se bolj učinkovito spopadajo s škodljivimi učinki stresnih situacij kot njihovi vrstniki, ki ne gojijo tesnih vezi z drugimi (Krause, 2004, str. 616). Viktor (2005, str. 205) družinska in širša socialna omrežja izpostavi kot eno najpomembnejših družbenih domen, ki oblikujejo življenje starih ljudi.

Povzameva lahko, da so socialne mreže v življenju človeka pomembne v vseh življenjskih obdobjih, še posebej pa v obdobju starosti, ko se mreže manjšajo in omejujejo večinoma na družinske člane in le redke prijatelje. Kot močan dejavnik, ki vpliva na fizično in psihično zdravje, še zlasti v enem najranljivejših obdobjih, pripomorejo k temu, da v odnosu z drugimi zadovoljujemo svoje potrebe po varnosti in sprejetosti.

1.6. Čustva v starosti

Čustva so zapleteni in vseobsegajoči pojavi, ki imajo močan vpliv na usmerjanje naše pozornosti in delovanja. Pri tem občutimo telesno vznemirjenost, ki je povezana z določenimi fiziološkimi in telesnimi spremembami (Musek in Pečjak, 2001, str. 68–70).

Šadl (2007, str. 13) navaja, da sta prehod v starost in slovo od srednjih let z vidika čustvovanja pogosto obravnavana kot procesa izgube in neizogibnega propadanja, otopelih

čustev, prevlade negativnih občutij ter splošnega nezadovoljstva z življenjem. Pri starih ljudeh se zmanjša intenzivnost emocionalnega doživljanja, v emocionalnem izražanju pa postanejo togi (Banham, 1951, str. 177). Hepworth pravi, da se starim ljudem stereotipno določajo emocije in se jim predpisujejo nostalgичni občutki in razpoloženja ter da so po splošnem prepričanju čustveno vezani na preteklost (kot navedeno v Mali, 2002, str. 318).

V znanstveni literaturi se je izoblikovala »razvojna shema«, ki stare ljudi stereotipno povezuje s specifičnimi negativnimiemocijami, ki tako postanejo ujetniki negativnih in neprijetnih emocionalnih stanj in razpoloženj, kot so zagrenjenost, zmedenost, pesimizem, osamljenost, občutek nebogljenosti ... Vendar pa kasnejše raziskave kažejo pozitivno sliko emocionalnega življenja v starosti. Starost prej predstavlja varovalo zoper doživljanja negativnih čustev, pozitivno čustvovanje celo narašča, emocionalna kontrola pa se v starosti izboljša. Tako lahko govorimo o paradoksu staranja, saj medtem ko s staranjem upadajo kognitivne in fizične sposobnosti, se dobro emocionalno počutje na področju čustvovanja ohranja ali celo izboljšuje (Šadl, 2017, str. 14).

V raziskavi, ki je trajala v obdobju 23 let, so avtorice Charles, Reynolds in Gatz (2001) proučevale frekventnost in intenziteto pozitivnih in negativnih čustev štirih generacij Američanov. Rezultati so pokazali relativno stabilnost pozitivnihemocij in upadanje negativnihemocij, kot so osamljenost, depresija, jeza in občutki dolgočasje. Največje upadanje se kaže do 65. leta, potem napreduje počasneje do 80. leta starosti. Po Carstensenu in Turku se intenzivnost pozitivnih in negativnih čustev glede starosti odraslih ne spreminja, frekventnost negativnih čustev pa je manjša med starejšimi v primerjavi z mlajšimi odraslimi (kot navedeno v Šadl, 2007, str. 15).

Res pa je, da v obdobju staranja nastopijo specifične življenjske okoliščine, kot so izguba družbenega statusa ob upokojitvi, zdravstvene težave, smrt partnerja, stigmatiziranost v družbi, ki potencialno povečajo verjetnost negativnega emocionalnega doživljanja in povečajo možnost doživljanja globoke žalosti, strahu, osamljenosti ... Kot kažejo raziskave, pa se čustvovanje starih ljudi ne razlikuje bistveno od čustvovanja mlajših (Šadl, 2017, str. 14–15). Upošteva dejstvo, da staranje vsakomur prej ali slej prinaša določene izgube na pomembnih življenjskih področjih, je kakovost življenja v starosti odvisna od sposobnosti posameznika, kako se prilagodi tem izgubam (Milošević Arnold, 2003, str. 4).

Življenje človeka predstavlja vse to, kar iz njega naredi veselo ali žalostno, smiselno ali nesmiselno, polno ali prazno osebo. Vprašanja o smislu življenja postanejo pri starih ljudeh še izrazitejša kot sicer in pomenijo vsakodnevno angažirano delovanje, ki življenje napolnjuje in onemogoča, da bi postalo praznina. Pri tem je potrebno zavedanje in sprejemanje starosti s

prepričanjem, da je tretje življenjsko obdobje prav tako smiselno obdobje življenja kakor prejšnji dve (Ramovš, 2003, str. 110–111).

Krajnc (2010, str. 62) navaja, da se je tretje življenjsko obdobje bistveno podaljšalo in danes traja 20 do 30 let in več. Potrebuje strukturo preživljanja, vsebine in vpetosti v odnose. Človek, ki ne more biti konstruktiven, postane destruktiven in razkraja odnose v okolju in svoje zdravje. Do tega pride, če mu ne uspe več zadovoljevati človekovih osnovnih psihosocialnih potreb: socialne pripadnosti, varnosti, ljubezni, (samo)spoštovanja in samopotrjevanja.

Ramovš (2003, str. 92) pravi, da so za starost posebno značilne potrebe, in sicer:

- potreba po temeljnem ali osebnem medčloveškem odnosu,
- potreba po predajanju svojih življenjskih izkušenj mladi in srednji generaciji ter
- eksistencialna potreba, da človek doživlja svojo starost kot enako smiselno obdobje življenja, kakor sta bili mladost in srednja leta.

Zaradi daljšanja življenjske dobe in večanja števila starejših postaja vprašanje kakovosti življenja v starosti vedno bolj aktualno in pomembno na več ravneh: za starega človeka, njegove najbližje družinske člane, širšo okolico, lokalno skupnost in za družbo kot celoto (Hlebec, Kavčič, Filipovič Hrast, Vezovnik in Trbanc, 2011, str. 5). Meri se po tem, koliko in v kakšni medsebojni skladnosti so zadovoljene človekove potrebe. Pogoste izkušnje kažejo, da imajo stari ljudje dobro zadovoljene materialne potrebe, so zdravi, vendar nezadovoljni, ker so osamljeni (Ramovš, 2003, str. 88). Odnosov ne moremo razumeti ločeno od čustev in njihove vloge v oblikovanju stika s seboj in drugimi, saj imajo čustva močno telesno dimenzijo, ki je odločilna za naše presojanje in vstopanje v odnose (Kompan Erzar, 2019, str. 185).

Ena najodločilnejših vrst opore je emocionalna opora, saj olajšuje spopadanje s stresnimi dejavniki in spodbuja dobro počutje v vseh življenjskih obdobjih (Ryan in dr., 2000, str. 146). Usmerjena je v zadovoljevanje emocionalnih potreb posameznika, zlasti v stresnih in kriznih življenjskih situacijah, za izboljšanje psihološkega počutja in ohranjanje odnosne harmonije.

Bližina, empatija in zaupnost vzbujajo v prejemniku opore občutek lastne vrednosti in intimne povezanosti z drugimi (Šadl in Hlebec, 2009, str. 237). Emocionalna opora je zelo pomembna za stare ljudi, saj se čustvena pomoč, ki so je deležni, neločljivo povezuje z uspešnim staranjem in pozitivnim afektivnim profilom. Depresivni simptomi in negativni afekti so tako minimalni, pozitivni afekti in zadovoljstvo z življenjem pa visoka (Isaacowitz in Seligan, 2003).

Starost s seboj prinese spremembe, pogosto izgube dragih oseb, osamljenost, depresijo, jezo, dolgočasje in strah. Pomemben del staranja je tako vsakodnevna vpetost v aktivnosti, soustvarjanje dneva, odnosov, da se jim prisluhne, spodbuja pri aktivnostih, ki jih še zmorejo

in jih veselijo. Tako njihovo življenje ponovno dobi vrednost, obdobje staranja pa se sprejme kot smiselno. Posamezniki v tem obdobju običajno potrebujejo emocionalno podporo, empatijo in bližino družine, prijateljev ali oskrbovalcev. Če ustrezne podpore ne dobijo, se poveča občutek izgube lastne vrednosti ter senzibilnost za različne oblike depresivnih motenj.

1.7. Osamljenost v starosti

Pečjak (2007, str. 74) piše o specifičnih spremembah, ki se dogajajo na področju socialnega vidika staranja, ko se spremenita samopodoba starega človeka in družbeni položaj. Mnogi se umaknejo iz aktivnega družbenega življenja, z občutki, da jih družba izolira in izključuje, kar pogosto vodi v osamljenost. Je pa prehod v tretje življenjsko obdobje tudi čas bolečih izkušenj, predvsem zaradi upokojitve, zdravstvenih težav, odhoda zadnjega otroka od doma, odhoda v dom.

Namesto da bi bil prosti čas vir brezskrbnosti, uresničevanja interesov, ki se jim med zaposlenostjo in skrbi ob negi in vzgoji otrok niso mogli posvetiti, je prosti čas v starosti pogosto izvor dolgočasje, skrbi, obupa in osamljenosti.

Požarnik (1981, str. 126) o vzrokih za tako negativen učinek prostega časa v starosti navaja največkrat omenjene:

- Prosti čas v starosti je posledica prisile, saj se stari ljudje največkrat zanj ne odločajo sami (upokojitev ob določeni starosti).
- Prosti in delovni čas se ne izmenjujeta več kakor pri človeku, ki še dela v poklicu, zaradi česar izgubi prosti čas psihološko privlačnost.
- Zaradi enostranskega poklicnega dela in časa ljudje večinoma ne razvijejo interesov, spretnosti ali osebnostnih potez, s katerimi bi lahko izpolnili obilje prostega časa v starosti.

Za starega človeka je značilno, da je že po naravi bolj sam in vedno bolj vezan na svoje domače okolje, ker čedalje težje hodi. Njegovi vrstniki umirajo, otroci pa so zaposleni ali oddaljeni (Klevišar, 2016, str. 75). Staranje pomeni progresivno izgubo prijateljev, in če človek mreže ne obnavlja, je progresivno bolj osamljen. Pogosto uporabniki izgubijo prijatelje tudi, ker so bolj pasivni, manj giblivi, vdani v usodo (Flaker idr., 2008, str. 283).

Z daljšanjem pričakovane življenjske dobe se povečuje število bolezni, povezanih s starostjo (Alzheimerjeva bolezen, demenca, kronično odpovedovanje organov), hkrati pa v posledici oslabelosti zaradi pozne starosti upada telesna zmogljivost, kar lahko pelje v zmanjšano sposobnost starih ljudi, da sami opravijo vse dnevne dejavnosti. Običajno

potrebujejo več časa za odločanje, izvedbo potrebnih nalog, pešata jim spomin in sposobnost presoje. Stari ljudje, ki praviloma živijo sami, posledično potrebujejo več pozornosti in stikov z okoljem in družino. Osamitev je dejavnik, ki dodatno slabša tako telesno kot duševno zdravje (Žnidaršič Kranjc, 2017, str. 85).

Za starost so značilne biološke in fiziološke spremembe ter bolezni, ki zmanjšujejo socialne stike in so lahko razlog za osamljenost (npr. naglušnost, nepokretnost). Pred leti izvedena raziskava v ZDA je pokazala, da ima starost pomemben vpliv na občutenje osamljenosti, kar pa ne drži za pojav bolezni v starosti. S staranjem je osamljenost vplivala na njihovo zdravje, ni pa slabše zdravje povečevalo osamljenosti (Fees, Martin in Poon, 1999, str. 237).

Spitzer (2019, str. 169) pravi, da lahko zaradi osamljenosti zbolimo. Povzroča namreč stres in z njim vrsto pogostih kroničnih bolezni, ki se lahko končajo s smrtjo, kar kažejo rezultati številnih raziskovalnih projektov, v okviru katerih so preučevali osamljenost in različne bolezni. Poveča se verjetnost pojava visokega krvnega tlaka (hipertenzija), presnovnih motenj (čezmerna telesna teža, sladkorna bolezen) in žilnih bolezni (možganska kap in koronarna srčna bolezen oziroma srčni infarkt). Pojavijo se motnje spanja, depresije, pljučne bolezni in najrazličnejše infekcijske bolezni oziroma okužbe.

Pešanje duševnih sposobnosti zaradi starosti oziroma težkih možganskih poškodb (npr. več manjših možganskih kapi, alzheimerjeve bolezni) se z osamljenostjo le še okrepi. Osamljenost povzroča hitrejše napredovanje že obstoječe Alzheimerjeve demence, saj zmanjša delovanje možganov in s tem na dolgi rok njihovo zmogljivost. Pri demenci, ki nastane zaradi manjših možganskih kapi, osamljenost poslabša žilne bolezni. Kot enega od ukrepov proti duševnemu razkroju se zadnje čase upravičeno propagira dejavno druženje. Vedno večja osamljenost človeka je poleg tega neredko tudi vzrok za napotitev v dom za ostarele. Pri osamljenosti in socialni izolaciji gre za tveganja, ki se jim lahko izognemo (Spitzer, 2019, str. 205).

Spitzer (2019, str. 76) navaja, da se hevristična vrednost povezave med osamljenostjo in bolečinami nikakor ne omejuje zgolj na psihične učinke telesnih bolečin, temveč gre veliko bolj za učinke v obratni smeri; se pravi za telesne posledice psihičnega doživljanja osamljenosti. Ena glavnih stisk, ki jo občutijo ljudje s potrebo po dolgotrajni oskrbi, je osamljenost, v posledici izgub, ki so jih doživeli v življenju (prijateljev, sredstev, dogodkov, ki so jih osamili). Hkrati pa so ljudje, ki stike zavračajo, saj so se za osamljen način življenja odločili, čeprav gre po navadi za splet obojega (Flaker idr., 2008, str. 286).

Izrazito sočutni ljudje imajo več najboljših prijateljev kot tisti, ki delujejo »čustveno hladni«. To je pomembno, saj število najboljših prijateljev bistveno vpliva na to, kako osamljen se kdo počuti (Spitzer, 2019, str. 30). Ramovš (2003, str. 201) pravi, da je človek »nihajoče

bitje«, ki niha med plodno osebno intimnostjo v samoti in koristno vpetostjo v socialne mreže. Tesno sožitje v mikrosocialnih skupinah je vezni člen med obema poloma.

Klevišar (1997, str. 152) piše o tem, da se mora človek ob vseh izpuščanjih vedno bolj učiti biti sam, saj starost nujno prinaša s seboj tudi to. Če se človek ni naučil sprejemati samote kot nekaj pozitivnega, mu to lahko povzroča veliko stisko. Kdor zna biti sam, bolj kakovostno živi odnose z drugimi ljudmi.

Za kakovostno življenje je torej bistveno, da je človek zmožen biti kakovostno sam in kakovostno z drugimi ljudmi (Ramovš, 2003, str. 202). Ko govorimo o tem, da je človek osamljen, nimamo v mislih le pomanjkanja stikov z njegovimi najbližjimi, ampak tudi izgubo stikov s širšim okoljem, ki je bilo del njegovega življenja.

Spitzer (2019, str. 26) pravi, da osamljenost ni isto kot družbena osamitev, niti nista med sabo tako zelo povezani, temveč je to njen psihološki vidik. Za osamljenost je značilno subjektivno doživljanje (npr. človek se počuti osamljenega), družbena osamitev pa se meri objektivno (kako sam je človek). Človek, ki živi sam, s tem, ko ima manj družbenih stikov, izkazuje večjo družbeno osamitev kot nekdo, ki ima veliko prijateljev, a se kljub temu počuti zelo osamljenega.

Če star človek nima zadovoljene potrebe po temeljnem, osebem medčloveškem odnosu z drugim, je torej osamljen, ne glede na to, koliko ljudi je okrog njega. Potreba po osebem medčloveškem odnosu je pri starih ljudeh med manj zadovoljenimi, posledično pa je osamljenost ena od njihovih najbolj razširjenih in najhujših stisk (Ramovš, 2003, str. 105).

Osamljenost je zaradi slednjega treba razumeti kot subjektiven fenomen. V praksi prihaja do še enega paradoksa, ki se kaže na način, da so sodbe ljudi usmerjene v predvidevanje, da mora biti star človek, ki je sam, osamljen, ker je pač sam (Mali, 2002, str. 319). »Biti star« ima danes pogosto sramotilen pomen in lahko pušča hude posledice na čustvenem področju, ki se lahko kažejo kot osamljenost in osama. Wood pravi, da je ena od najbolj tipičnih človeških lastnosti, ki kaže na odsotnost medčloveških vezi in nas opozarja, da je človek socialno bitje. Čeprav družba osamljenost pogosto povezuje s staranjem, bi osamljenost lahko opredelili tudi kot osnovno človeško čustvo, ki se bolj povezuje s socialno problematiko in se ne pojavlja le v starosti, temveč v vseh življenjskih obdobjih. Človek kot biološko, psihološko in socialno bitje težko živi sam. Stereotipi in vplivi medijev pripomorejo k temu, da povezujemo osamljenost kot del starosti. Vpliv cerkve, ki rada uči, da je sovražnik starosti osamljenost, kaže na politični vidik družbene konstitucije osamljenosti, ki teži tega čustva (kot ekonomski, zdravstveni in institucionalni problem), prenaša na medosebne in družinske odnose. Osamljenost je pojav, ki je vezan tako na družbo kot na posameznika. Kot del posameznika vpliva na njegovo osebnost,

ker človek zaradi izoliranosti iz družbe ne more podeliti tega čustva z drugimi ljudmi. Hkrati je čustvo, povezano z družbo, saj je posameznik del družbe, ki je hkrati zaradi osamljenosti izoliran iz nje (kot navedeno v Mali, 2002, str. 318–319).

Osamljenost lahko vsebuje čustva, da smo zapuščeni, čeprav v resnici ni tako. Nekateri se čutijo osamljeni navkljub velikemu številu socialnih stikov, nimajo pa intimnejših odnosov z drugimi (Kristančič, 2005, str. 117). Če nikogar od njih človek ne doživlja kot »svojega«, je osamljen. Običajno se staremu človeku to dogaja pri bivanju v bolnišnici ali v domu za stare ljudi. Zaposleno osebje in strokovnjaki lahko staremu človeku odlično zadovoljujejo vse telesne potrebe, vendar nič več kot te (Ramovš, 2003, str. 203).

Vsaka sprememba je povezana s kakim spominom starega človeka, zato je odhod iz domačega okolja za starega človeka bivanjska zagata, ki ga ubija. Socialna ga sili v osamitev, duševna v pobitost, duhovna v praznino in izgubo občutka smiselnosti (Kornhauser in Mali, 2013, str. 324). Tako vsakdanje izkušnje kot raziskovalni podatki kažejo, da je osamljenost starih ljudi v današnjem svetu najbolj množična in pereča socialna motnja (Strokovni posvet, 2001). Splošno trdijo, da je zelo osamljen vsaj vsak tretji starostnik, vsaj dve tretjini pa se jih verjetno počuti tako (Ramovš, 2003, str. 211–212).

Za posameznika je osamljenost nevarnejša kot katerakoli druga znana smrtonosna bolezen, zato Spitzer (2019, str. 51) poudarja, da ji je treba nameniti bistveno več pozornosti. V luči podaljševanja lastnega življenja torej ni nič bolj zdravega od dejavnega druženja z drugimi ljudmi.

Leskošek (kot navedeno v Pečjak, 2007, str. 152–153) je v obsežni študiji pri slovenski upokojenski populaciji potrdil, da sta nevarnost telesnih obolenj in osamljenost glavna razloga za samomorilnost starih ljudi. K temu botruje občutek nekoristnosti, nepotrebnosti ter potisnjenost na rob družbenega dogajanja. Tesnoba in strah pred prihodnostjo ter morebitno smrtjo pogosto spremljata osamljenost. Osamljenost spremljata tesnoba in strah pred prihodnostjo ter morebitno smrtjo.

Akutna osamljenost povzroča stres, kajti družba in druženje sta v človeškem razvoju od nekdaj predstavljala največjo nujo. Človek sam ni sposoben preživeti in samo po sebi je umevno, da življenje v skupnosti znižuje stresno raven. Dejansko obstoječa družbena osamitev kot tudi osebno doživljanje osamljenosti prinašata povečano tveganje za smrt (Spitzer, 2019, str. 129).

»Slovensko prebivalstvo se stara, delež starejših od 65 let je 2013 presegel 17 %, povečuje pa se tudi delež prebivalcev, starejših od 80 let. Po zadnjih podatkih Evropske komisije se bo do 2030 delež starejših od 65 let v Republiki Sloveniji povečal na 25 %. S staranjem

prebivalstva se v družbi pojavijo tudi s tem povezane težave, izzivi. Prvi izziv, s katerim se navadno srečajo starejši, je osamljenost po izgubi partnerja« (Dragan, 2018, str. 39).

1.8. Poznavanje potreb starih ljudi je temelj dela na področju oskrbe

Socialno delo je ena izmed redkih strok, ki nima svojega posvečenega prostora (Flaker, 2012, str. 55). Velika večina poklicev ima svoj prostor, izjema je poklic socialnega delavca, ki lahko izvaja svoje delo povsod in za to ne potrebuje posebnega prostora.

Pri doseganju življenjsko pomembnih ciljev, tako organizacijam kot skupnostim, družinam in posameznikom, si socialno delo kot stroka prizadeva za blaginjo vseh. Ljudje, ki so v stiski, potrebujejo možno dosegljivost do različnih oblik storitev, dajatev ter pomoči in socialni delavci imajo pri tem ključno vlogo (Suppes in Wells, 1996, str. 7).

Kot pravi Saleebey (1997, str. 3): »Praksa, ki temelji na perspektivi moči, pomeni, da bo vse, kar delaš kot socialni delavec, delavka, utemeljeno s tem, da pomagaš odkriti, olepšati, raziskati in izkoristiti uporabnikovo moč in vire, ko mu pomagaš, da doseže svoje cilje, uresniči svoje sanje in razbije okove ovir in nesreč.« Pomembno je, da v stanovalcu prepoznamo in mu damo možnost, da sam izrazi in najde svoje potenciale, notranjo moč, talente, cilje ter mu pomagamo te realizirati in preseči okove, ki ga pri tem ovirajo.

V razvitih družbah so vedno bolj vidne demografske spremembe, in to se kaže tudi v Sloveniji. V ožjem družinskem okolju vedno redkeje zmorejo in oskrbujejo starega človeka, vedno pogostejše stari ljudje preživijo tretje življenjsko obdobje v domu za stare. To pomeni za stare ljudi ogromno spremembo na različnih področjih njihovega življenja, tudi na fizičnem in čustvenem (Kornhauser in Mali, 2013, str. 321).

Flaker (2015, str. 193) navaja: »Za socialno delo je pomembno, kako ljudje živijo, s kakšnimi prostorskimi ureditvami se srečujejo, kaj jim je na voljo (tudi na povsem socialnem področju – ustanove, skupine, načini združevanja). Ena od ključnih operacij socialnega dela je prav ustvarjanje zemljevidov človeških življenj.« Naloga socialnega delavca je, da uporabniku pokaže možnosti in poti reševanja težav ter ga na ta način usmerja k skupni rešitvi težav in doseganju ciljev.

Skupaj s preostalimi strokami je socialno delo razvilo načine, kako izdelati socialni zemljevid, ki bi nam omogočil, da posameznika spoznamo v njegovem kontekstu, uporabimo vire, načrtujemo spremembe ter se spoprimemo z ovirami (Flaker, 2015, str. 198). Socialne delavke in delavci potrebujejo strokovno znanje, ki temelji na raziskovanju starosti kot kompleksnega pojava. Posebne veščine, s katerimi lahko vplivajo na izboljšanje potreb starih

ljudi, so temelj dela na področju oskrbe. Ravno zaradi heterogenosti starejše populacije mora biti področje socialnega dela natančno definirano (Ray, Bernard in Philips, 2009).

Javni sektor ima osrednjo vlogo v oskrbi starih ljudi, saj ponuja večino storitev, ki jih ti lahko prejmejo v različnih institucijah. Kljub različnim svetovno znanim oblikam pomoči starim ljudem, ki trenutno obstajajo v svetu, pri nas prevladuje institucionalna oskrba (Mali, 2008). Konec druge svetovne vojne so stare ljudi z različnimi težavami, kot so nizek življenjski standard, neurejene pravice do socialnega in pokojninskega zavarovanja ter neurejeno stanovanjsko vprašanje, začeli nameščati v institucije in takrat se je začela uveljavljati institucionalna oskrba (Hlebec in Mali, 2013, str. 30).

Osnovni cilj teh institucij je v največji meri zadovoljevanje potreb, ki si jih posamezniki sami niso več zmožni zadovoljiti. To ne pomeni le zdravstvene in medicinske oskrbe, ampak tudi moralno in socialno pomoč (Mali, 2006, str. 232).

Kadar se posameznik ne odloči sam, da je čas za odhod v dom, ko mu odločitev vsilijo drugi oziroma na odločitev vplivajo dejavniki, na katere sam nima vpliva (poslabšanje zdravstvenega stanja, bolezen), takrat se je z odhodom v dom težje spoprijeti, sprijazniti in je prehod iz domačega okolja v institucionalno okolje težavno. Ko posameznik zapusti svoje domače okolje, svoj dom ter odide v institucijo, ta sprememba bivalnega okolja vpliva na njegovo doživljanje starosti (Hojnik Zupanc, 1999, str. 70–71).

Stari ljudje živijo kakovostnejšo starost v sklopu socialnih vidikov takrat, ko imajo omogočeno socialno oskrbo. Znotraj družine jim to omogočajo svojci, ob spremembi življenjskega okolja pa institucije, ki celostno poskrbijo za njihovo bivanje. Za njihovo eksistenco je to ključnega pomena, predvsem v dotičnem primeru, saj se veliko starih ljudi odloči za bivanje v domovih za stare, če jim to zagotavljajo njihove finančne zmogljivosti (Macuh, 2017).

S pomočjo Goffmanove teorije postaja danes institucionalna pomoč starim ljudem integralni element, ki spodbuja gibanje strokovne javnosti in celovitega sistema za pomoč v domačem okolju. Med razvojem postaja institucija odprt sistem, ki se združuje z elementi fizičnega in družbenega okolja (Hojnik Zupanc, 1999, str. 95).

Socialne delavce opazimo v domovih od osemdesetih let naprej. V delovanje domov so začeli vnašati dogmo svojega področja, ki se je razlikovala od medicinskega. V ospredju socialnega dela je pomembnost medsebojnih odnosov, sodelovanje stanovalcev, zaposlenih ter svojcev, reševanje osebnih problemov stanovalcev, izražanje čustev in njihove samostojnosti (Hlebec in Mali, 2013, str. 31).

Socialni delavci s področja dela s starimi ljudmi morajo imeti določena znanja o starosti in

staranju, razumevanje veččin socialnega dela ter primerne osebnostne lastnosti. Na ta način lahko razumejo posebnost te starostne skupine (Milošević Arnold, 2003, str. 1). Prav tako je pomembno, da socialni delavci spodbujajo dobre odnose znotraj kolektiva, kjer se službe prepletajo ter povezujejo. Ključnega pomena je vzpostavitev pozitivnega dialoga, za kar je pomemben odnos. Vzpostavljanje delovnega odnosa je pomembna in kompleksna naloga, ki zahteva čas, da se naberejo dobre izkušnje o sodelovanju, kar pa je vedno filigransko in potrpežljivo delo (Čačinovič Vogrinčič, 2011, str. 52).

Ledbetter Hancock pravi, da socialni delavci sodelujejo z vsemi zaposlenimi v domu in si prizadevajo za ustvarjanje terapevtske klime, ki je naklonjena stanovalcem in v kateri osebje vzajemno podpira in ustvarja vzdušje življenjskega optimizma (kot navedeno v Mali, 2008, str. 95). Če se vodstvo doma usmerja v kakovost dela ter spodbuja in omogoča pogoje za kakovostno delo in dobre medsebojne odnose med zaposlenimi, ti čutijo visoko stopnjo pripadnosti zavodu in so posledično pripravljeni na sodelovanje. V takšnem kolektivu zaposleni delo opravljajo zavzeto in z veseljem ter so v podporo stanovalcem pri doživljanju in sprejemanju nove realnosti (preselitve v dom).

Pomembno je poudariti dve najpomembnejši vlogi, in sicer vlogo povezovalca, torej, da je socialni delavec tisti, ki prvi vzpostavi stik s stanovalcem, mu natančno predstavi domske dejavnosti ter ga spodbudi, da se vanje vključi. Pomembnost zagovorniške vloge pa je v prevladujočem medicinskem modelu domov za starejše. V širšem pomenu je zagovorništvo spoštovanje dostojanstva vsakega posameznega stanovalca ter vpogled v delovanje doma, ko se to ne upošteva v zadostni meri. Pomembno je torej sledenje, kakšna je klima v domu ter opozarjati na celosten pogled starih ljudi (Milošević Arnold, 2003, str. 23).

Socialni delavec ima v življenju starih ljudi pomembno vlogo, saj nastopa kot mediator, zagovornik ali usklajevalec potreb oziroma ciljev. Kot sopotnik starih ljudi jih spremlja v celotni klinični poti od začetka do konca obravnave oziroma bivanja v domu (Kornhauser in Mali, 2013).

Socialni delavec v vlogi zagovornika opozarja tudi na zmotne pristope skrbi za stanovalce, posebej na tiste, ki potrebujejo več pomoči zdravstvenega kadra, s tem pa ne posega neposredno v njihovo delo. Mali (2008, str. 101) navaja: »V primeru zlorabe mora ravnati v skladu s pravili profesionalne etike.« Socialni delavci so dolžni skladno s Kodeksom etičnih načel v socialnem varstvu v vseh postopkih varovati integriteto uporabnikov. Dolžni so si prizadevati odkriti in preprečiti zlorabe stanovalcev s strani osebja, drugih uporabnikov in ljudi iz neposrednega okolja.

Domovi za starejše stanovalcem nadomeščajo bivanje v domačem okolju, zaposleni pa

pogosto (predvsem v primeru odsotnih sorodnikov) prevzemajo vlogo razširjene družine. Socialni delavec v domu z izpolnjevanjem svoje strokovne vloge skrbi, da se stanovalcem ne kratijo njihove pravice, da jim ob upoštevanju njihovih želja in ciljev skozi osebno načrtovanje pridejo nasproti in skupaj z njimi soustvarjajo procese, ki so pomembni za njihovo zadovoljstvo in dobro počutje.

Medicinska usmeritev domov se je obdržala vse do danes, saj so socialni delavci med zaposlenimi še vedno v manjšini. Mali (2008, str. 219) govori, da je: »Prispevek socialnega dela je z njihovim skromnim številom objektivno omejen.« Je pa vloga socialnega delavca v domu zelo pomembna, če ne že kar vodilna. Pri strokovnem delu prakticira koncepte in metode dela, ki pomembno prispevajo k zmanjšanju vpliva totalne institucije (Milošević Arnold, 2003, str. 31).

Omogočanje kakovostnega življenja stanovalcev v domu je ena izmed nalog socialnega delavca kot tudi skrb za ohranjanje stikov s starim življenjskim okoljem. V primeru slabšega počutja ter nezadovoljstva se primerno odzove z mobilizacijo virov pomoči znotraj doma in dosedanje socialne mreže posameznega stanovalca (Kornhauser in Mali, 2013, str. 325).

Glede na pričakovanja stanovalcev, njihovih sorodnikov in zaposlenih so v KDS – PE SG v letu 2012 uvedli projekt ključne osebe. Zaposleni in stanovalci so v tem času vzpostavili zaupanje in se spoznali. S tem projektom so vzpostavili drugačen način dela prakse, približali so se »pravemu domu«, stkali nove vezi. V času epidemije je projekt ključne osebe zagotovo dosegel svoj namen. Stanovalci so še bolj kot poprej potrebovali pogovor, uteho, družbo ali pa celo kakšen priboljšek iz trgovine. V tem času omejitev obiskov je bilo še posebej pomembno, da zaposleni namenijo svoj čas ključnemu paru in s tem pripomorejo k zmanjšanju stiske pri posameznih stanovalcih.

Milošević Arnold (2003, str. 31) navaja: »Najpomembnejše usmeritve pri delu socialnega delavca v domu so prav individualni pristop pri delu s stanovalci, spoštovanje njihovega dostojanstva, podpiranje njihove samostojnosti in ohranjanje stikov z njihovo primarno socialno mrežo.«

Temeljna naloga socialnih delavcev je, da poskrbijo za vse tisto, kar prepoznamo kot socialno. Gre za omogočanje vsega, kar stanovalec v domu potrebuje, za preživljanje kakovostnega bivanja v domu. Od prejema vloge za sprejem, v času bivanja in tudi ob odhodu, je naloga socialne delavke aktivno spremljanje življenja stanovalcev (Milošević Arnold, 2003, str. 32).

Zato potrebujejo določena znanja o procesih staranja, o raznovrstnih praktičnih pristopih in metodah ter o socialni politiki. Razpolagati morajo z različnimi strokovnimi spretnostmi, kot

so spretnost sodelovanja v multidisciplinarnih timih, medgeneracijskega sodelovanja, predvsem pa sposobnost komuniciranja. Socialni delavec pri delu s starim človekom potrebuje specifično znanje, ki pa je drugačno od preostalih področij socialnega dela (Mali, 2008, str. 64).

V današnjem času je vedno večji poudarek socialnega dela na delu s starimi ljudmi. Narava področja socialnega dela s starimi ljudmi je obenem univerzalna vsem socialnim delavcem, ne glede na izbrano področje njihove specializacije. Namreč vsi se staramo in prav vsi smo morebitni uporabniki služb in storitev, ki jih omogočajo socialni delavci (Mali, 2013, str. 57).

Lahko rečemo, da je socialno delo s starimi ljudmi vedno bolj raznoliko. Socialni delavci vedno bolj prepoznajo raznovrstnost vsakdanjega življenja starih ljudi ter specifične težave, ki nastajajo zaradi specifičnosti tretjega življenjskega obdobja ter družbene konstrukcije staranja. Pri iskanju in mobilizaciji moči in virov starih ljudi niso usmerjeni le na njihovo nemoč. To pa je temeljno za socialno delovno ravnanje, razpoznavno za samo stroko, ki poznavanje starih ljudi in ravnanje z njimi razlikuje od drugih strok (Mali, 2013, str. 62).

Na oblikovanje političnih struktur imajo socialni delavci velik vpliv, saj z njihovo pomočjo delovanje tako na lokalni kot nacionalni ravni usmerjajo na izboljševanje vloge starejših v družbi (Mali, 2012, str. 129). Medicina, ekonomija, pravo, psihologija ter sociologija so vede, ki se prepletajo na področju socialnega dela s starimi ljudmi. Usmerjenost organizacije, v kateri deluje socialni delavec, vpliva na izbiro teoretskega izhodišča. Zaposleni v zdravstvu bodo zagotovo uporabljali medicinsko izhodišče, saj je to potrebno za njihovo praktično delovanje in reševanje stisk starih ljudi. Poleg ved, ki se medsebojno prepletajo in vplivajo na delovanje socialnega dela, pa so pri delu vsekakor pomembne izkušnje s starimi ljudmi, ki socialnim delavcem prinesejo vseživljenjsko znanje, s pomočjo katerega pridobivajo strokovne spretnosti in dopolnjujejo svoje znanje, s katerim lahko iščejo odgovore na zahteve starih ljudi (Mali, 2008, str. 58–59).

Stari ljudje so ljudje, ki imajo svojevrstne potrebe, delno ohranjene svoje sposobnosti, želje, potrebe in razum. Ob ustreznem poznavanju njihovih potreb in kakovostni podpori, naj si bo v domačem okolju ali v institucionalnem varstvu, jim lahko zagotovimo storitve in okolje, ki jih vključuje ter ohranja vključene med aktivne in koristne akterje v današnji družbi.

2. Opredelitev problema raziskovanja

Med epidemijo covida-19 se je, zlasti med starimi ljudmi, ki spadajo med najbolj ranljivo skupino ljudi, pokazala osamljenost kot velik problem. Občutek osamljenosti je v starosti že sam po sebi pogosto povezan z izgubo bližnjih oseb, pa tudi redkejšimi socialnimi stiki (Mali, 2002, str. 319). V času prvega vala pandemije covida-19 se je slednje potrdilo, kar na podlagi analize stanja v institucijah za dolgotrajno oskrbo v Avstriji povzema Štandeker (2020, str. 10), ki pravi, da najhujše posledice epidemije izhajajo ravno iz pomanjkanja osebnega stika stanovalcev s sorodniki in oskrbovalci (zakritost obraza z masko). Kot glavno spoznanje izpostavi sodelovanje in komuniciranje na vseh ravneh za uspešno reševanje in učenje iz takšne krizne situacije, saj je človek biološko, psihološko in socialno bitje, zaradi česar življenje težko obvladuje sam. Osamljenost je čustveno stanje, v katerem oseba občuti močna čustva praznine in izolacije. Je več kot samo želja po družbi nekoga drugega, saj povzroča občutke odrezanosti, odtujenosti od ljudi. O osamljenosti govorimo, kadar je posameznikovo omrežje socialnih odnosov manjše ali manj zadovoljujoče, kot si želi. Slednje ne pomeni, da so drugi ljudje fizično odsotni, ampak pomeni odsotnost globljih, emocionalnih in trajnejših socialnih stikov z drugimi ljudmi. Oseba, ki ji primanjkuje intimnih stikov, doživlja osamljenost, ki lahko vodi v depresijo (Hvalič Touzery, 2007b).

Z magistrskim delom želiva raziskati vpliv epidemije covida-19 na osamljenost stanovalcev Koroškega doma starostnikov – poslovne enote Slovenj Gradec (v nadaljevanju: KDS – PE SG). Ljudje poleg oskrbe za lastno blaginjo potrebujejo tudi človeka, ki ima čas in s katerim se lahko pogovarjajo. Poleg skromnih kadrovskih normativov, ki so že pred epidemijo komaj zadoščali za zagotavljanje osnovnih storitev, je prišlo v času te tudi do sprememb v sporazumevanju, stikih, vplivu zaščitne opreme na sporazumevanje, omejevanju stikov ... Pomemben je dotik, ki je čut bližine, zaupnosti, sprejemanja in ljubezni ter blagodejno vpliva na naše psihofizično počutje. V času epidemije so bili vsi ti dejavniki spregledani, zato sva v tem kontekstu iskali odgovore, ki jih je glede na nastalo situacijo ponujalo socialno delo v domu. V raziskavi se bova osredotočili na tri vidike življenja stanovalcev v času epidemije: odnos med stanovalci in sorodniki, odnos med stanovalci in zaposlenimi v domu ter socialno življenje znotraj doma.

Raziskovalna vprašanja:

RV1: Kakšne so posledice epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in najbližjimi sorodniki?

RV2: Kakšne so posledice epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in zaposlenimi?

RV3: Kakšne so posledice epidemije na socialnem življenju stanovalcev?

RV4: Kako je pomanjkanje osebnih stikov zaradi covida-19 povezano z osamljenostjo stanovalcev ter kakšne so razlike v doživljanju osamljenosti pri stanovalcih, ki so različno samostojno giblivi, ter stanovalci v enoposteljnih/dvoposteljnih sobah?

Zanimalo naju bo, kakšne so posledice epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in najočjimi sorodniki, pri čemer bova želeli raziskati, kako so se v obdobju epidemije covida-19 stanovalci spoprijemali s spremembo načina življenja, kako so se privadili na nova pravila, v času, ko so obiski sorodnikov, prej vsakodnevno, bili omejeni na 30 minut enkrat tedensko oz. so bili obiski domačih v celoti prepovedani (razen za stanovalce, ki potrebujejo paliativno oskrbo). Preučevali bova, kakšne možnosti komunikacijskih sredstev so uporabljali, če so to sploh počeli; kakšne možnosti so imeli stanovalci, ki niso delno ali v celoti samostojno giblivi, ali pa imajo večje težave s sluhom. Zanimala naju bo sprememba v načinu in pogostosti stikov s sorodniki; kako so ohranjali odnose? Zanimalo pa naju bo tudi, ali stanovalci pogrešajo svoje najdražje, kako se s tem spoprijemajo in v kakšni meri doživljajo osamljenost. Spraševali se bova, kakšne so posledice epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in zaposlenimi, pri čemer naju bo zanimalo, kako je bilo s prepoznavanjem zaposlenih, ko so bili zaščiteni z osebno varovalno opremo in kakšne občutke so ob tem doživljali; kakšno vlogo, če sploh, je v tem času odigral domski projekt Ključne osebe ter kako je bilo z možnostjo pogovora z zaposlenimi, saj so v tem obdobju zaposleni predstavljali stanovalcem edini stik z zunanjim svetom in tako zanje postali druga družina in edini zaupniki v danem trenutku. Zanimalo naju bo tudi, kakšne so bile posledice, ki jih je epidemija pustila na socialnem življenju stanovalcev, pri čemer bova skušali raziskati, kako je bilo z družabnim življenjem v domu, ki je sicer poznan po premnogih možnostih vključevanja v različne aktivnosti, kot dom, kjer so potekali najrazličnejši družabni dogodki, ter kot dom, kjer se je ob vstopu vedno slišala glasba, petje, zvoki kitare in harmonike. Zanimalo naju bo, kako so se stanovalci spoprijemali s pomanjkanjem aktivnosti, družabnih dogodkov, kako so preživljali svoj čas in kako so se spopadali z omejitvami gibanja znotraj doma, znotraj svoje enote in na koncu tudi znotraj svoje sobe. Spraševali pa se bova tudi, kako je pomanjkanje osebnih stikov zaradi covida-19 povezano z osamljenostjo stanovalcev ter kakšne so razlike v doživljanju osamljenosti pri stanovalcih, ki so različno samostojno giblivi, ter stanovalci v enoposteljnih/dvoposteljnih sobah, pri čemer bova skušali raziskati, ali je stanovalcem zadostovalo, da so lahko vsaj deloma nadomestili izgubo osebnih stikov z uporabo

telekomunikacijskih sredstev oz. drugimi načini, ki so bili, glede na predvidene ukrepe, sprejemljivi in ki so jih uporabljali. Raziskovali bomo, kako stanovalci občutijo osamljenost v času epidemije in novih razmer življenja v domu.

3. Metodologija

3.1. Vrsta raziskave

V socialnem delu kot raziskovalne probleme definiramo tiste življenjske situacije ljudi, ki so pomembne za udeležence raziskave, pri čemer izhajamo iz situacij, ki jih zaznavamo v družbi (Mali in Grebenc, 2021, str. 252). V raziskavi je uporabljena kvalitativna metodologija, s pomočjo katere sva želeli pridobiti pomembne informacije, ki bi ob kvantitativni metodi ostale prikrite. S pomočjo intervjujev sva zbrali opisne odgovore, mnenja ter stališča udeležencev ter z njimi želeli orisati problematiko osamljenosti pri starih ljudeh, ki so v času epidemije covida-19 bivali v KDS – PE SG.

3.2. Merski instrument

Podatke sva zbirali z individualnimi intervjuji stanovalcev, ki so bili izvedeni s pomočjo v ta namen oblikovanega polstrukturiranega vprašalnika oz. intervjuja, na podlagi katerega smo pridobili besedne opise, ki so temeljili na subjektivnih občutkih in pojasnjevanju. V vprašalniku sva se naslonili na temo posledic epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in najozžimi sorodniki, kjer naju je zanimalo, kakšna je bila njihova komunikacija ter kakovost in pogostost vzdrževanja stikov. Zanimalo naju je tudi, kakšen vpliv je imela epidemija na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in zaposlenimi, pri čemer sva raziskovali valenco odnosa, projekt ključne osebe, pomen socialne službe ter vire zadovoljstva in nezadovoljstva z odnosom. Poleg specifičnih odnosov sva se osredotočili tudi na socialno življenje stanovalcev, kakšni so njihovi odnosi, kako so nanje vplivali predpisani epidemiološki ukrepi ter kako so sami nadomestili upad socialnih interakcij. Preučevali pa sva tudi fizično in duševno zdravje med epidemijo, kjer sva se najbolj osredotočili na občutek osamljenosti ter dejavnike, kot so samostojnost ter bivalni pogoji, ki so k temu imeli večji prispevek. Vprašalnik je dodan v poglavje Priloge.

3.3. Populacija in vzorčenje

V raziskavi sva želeli priti do ugotovitev, ki veljajo za celotno populacijo, ki biva v KDS – PE SG. V vzorec so bili vključeni stanovalci, starejši od 65 let in več, ki so bili pripravljeni sodelovati v raziskavi, in sicer na podlagi predhodnega povabila socialne delavke doma. Teh je

bilo 16, od tega jih je osem bivalo v enoposteljnih sobah, osem pa v dvoposteljnih sobah. V vzorec je bilo vključenih 12 žensk in 4 moški, od katerih jih je bila polovica nesamostojno gibljivih, preostala polovica pa samostojno gibljivih. V vzorec so bili zajeti stanovalci iz štirih enot od petih. Vzorec je bil neslučajnostni in priročni, skušali pa sva doseči čim večjo heterogenost.

3.4. Zbiranje podatkov

Podatke sva zbirali v letu 2021, od 16. junija do 28. oktobra, po prehodnem soglasju vodje poslovne enote KDS – PE SG. Izvedbo intervjujev sva prilagodili novim razmeram epidemije covida-19 ter ob tem dosledno upoštevali predvidene ukrepe. Zaradi slednjega sva intervjuje s stanovalci opravili v daljšem časovnem obdobju. Ker je ena od naju zaposlena v omenjenem domu, je bilo načrtovanje izvedbe lažje. Podatke sva pridobili z neposrednim, ustnim spraševanjem ter uporabo metode delno strukturiranega intervjuja. Vsem stanovalcem, ki so sodelovali v intervjuju, sva zagotovili anonimnost. Pogovori so bili opravljeni v njihovih sobah, v trajanju pribl. 60–120 min. Zaradi obsežnosti intervjujev sva pogovore s stanovalci, na podlagi pridobljenih soglasij, snemali.

3.5. Obdelava in analiza podatkov

V teoretičnem delu sva uporabili deskriptivno metodo s pregledom strokovne literature, znanstvenih in strokovnih člankov. Analizo empiričnega gradiva pa sva opravili po metodi kvalitativne analize (Mesec, 2009), ki je temeljila na kategoriziranju in klasificiranju pojmov, ki sva jih oblikovali iz posameznih enot intervjujev. Intervjuji so služili kot najino osnovno empirično gradivo, ki sva ga razčlenili in analizirali na besedni način. Uporabili sva odprto kodiranje oz. prosto pripisovanje pojmov, čemur je sledilo osno kodiranje. Najprej sva glede na zastavljena vprašanja ter obravnavano tematiko izbrali relevantne dele besedila, ki sva jih odprto kodirali. Pojme sva nato uredili in jih združevali glede na njihov pomen in definicijo. Vsak intervjuvanec je bil kodiran s svojo črko od A do P, posamezne izjave pa so bile kodirane s številkami.

Primer odprtega kodiranja osebe A na vprašanje o posledicah, ki jih je epidemija pustila na socialno življenje:

»Takrat, ko ni bila tukaj epidemija, ker mi smo bili dolgo brez okuženih, so bile tri različne stopnje/(A68). Ena je bila, da smo se lahko malo družili, ampak ne veliko/(A69). Potem, če

smo bili vsi zdravi, smo lahko v jedilnici jedli/(A70), vsi z maskami/(A71), kot je treba, tega je bilo zelo malo/(A72).«

Po odprtem kodiranju posameznih izjav sva za vsak intervju oblikovali tabelo, v katero sva zapisali oznako izjave, izjavo, njen povzetek, pojem, kategorijo in temo.

Tabela 3.1: Primer odprtega in osnega kodiranja

Oznaka	Izjava	Povzetek	Pojem	Kategorija	Tema
A69	Ena je bila, da smo se lahko malo družili, ampak ne veliko	Omejitve druženj	Omejitve	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
A70	Potem, če smo bili vsi zdravi, smo lahko v jedilnici jedli/	Prehranjevanje v jedilnici	Vzpostavitev ponovnih druženj	Odnosi s stanovalci	Socialno življenje
A71	vsil maskami	Maske	Maske	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
A72	kot je treba, tega je bilo zelo malo	/	/	/	/

Odrprtemu kodiranju je tako sledilo osno kodiranje, s katerim sva opredelili odnose med pojmi in jih združili v kategorije; nato pa odnose med kategorijami in jih družili v teme. Oblikovali sva hierarhijo med pojmi, kategorijami in temami, ki sva jih za namen lažjega vsebinskega razumevanja določili glede na zastavljena raziskovalna vprašanja:

- Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
- Odnosi stanovalcev do zaposlenih
- Socialno življenje
- Duševno zdravje pred epidemijo
- Fizično stanje med epidemijo
- Bivanje v enoposteljni/večposteljni sobi
- Samostojnost/giblljivost

Iz tabele 3.1 lahko razberemo, da so vse izjave pripadale temi socialno življenje, znotraj katere so se oblikovale različne podkategorije, v tem primeru izpostavljeni kategoriji predpisani epidemiološki ukrepi ter odnosi s stanovalci. Izjava A72 je bila na kontekst vprašanja smiselna, a se ni razvrstila v nobeno temo. Odrpte kode sva v vseh primerih združili v širše smiselne pojme, te pa v kategorije, ki so bile podredne posamezni temi (glej Priloge).

Primer rezultata osnega kodiranja oz. hierarhičnih odnosov med pojmi:

Socialno življenje

- Odnosi s sostanovalci
 - Vzpostavitev ponovnih druženj (A41, B20, C89, D69, I13)
 - Prehranjevanje v jedilnici (A70, I31, K37, P33)
- Predpisani epidemiološki ukrepi
 - Omejitve (A4, A68, C35)
 - Omejitev druženj (A69, B54, C61, C87, F31, I25, J39, L11, M18, O8)
 - Maske (A71)

Celotne pridobljene rezultate predstavlja v naslednjem poglavju Rezultati.

4. Rezultati

4.1. Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki

Večina stanovalcev je navedla vsaj enega sorodnika, s katerim je med epidemijo ostala v stiku. Kot najpogostejši stik so izpostavljali svoje otroke, najpogosteje hčerke ter njihove partnerje. Poročali so tudi o stikih z vnuki ter o stikih z brati in sestrami. Nekateri so bili v stiku tudi z nečaki, njihovimi družinami (*L6: Nimam drugega več doma, kot nečaka in njegovo ženo*) ter sestričnami in bratranci ter njihovimi družinami. Družine udeležencev so bile različno velike, od družine brez otrok do osemčlanske družine. O najširši mreži je bilo mogoče sklepati pri osebah A in B.

Vzdrževanje stikov je v obdobju epidemije predstavljalo izziv predvsem z vidikov načina komunikacije ter obiskov v živo, ki so bili zaradi epidemioloških ukrepov omejeni oz. prepovedani. Kot glavno posledico epidemije so zaznavali prepoved obiskov v živo, saj se niso mogli srečati osebno (*C3: Seveda je bila razlika od prej, nobenih obiskov nismo smeli imeti*), zato so stiki s sorodniki v največji meri potekali čez balkon (*A23: Stike sem imela čez balkon.*) ali skozi okno (*J3: pod okno so tudi prišli, da sem jih lahko videla.*). Ko pa je bilo dovoljeno, pa so stiki v skladu z omejitvami potekali na prostem (*N2: ko je bilo dovoljeno, pa so me zaposleni peljali v park*). Kljub sprostitvi ukrepov so stiki ostali tako časovno kot fizično omejeni (*B38: Tukaj spodaj smo lahko sedeli, ko je bila ograja, da smo se za 20 min lahko dobili.*). Stiki so bili omejeni na eno osebo (*E15: Več kot eden ni smel priti*), ki je bila lahko zgolj družinski član (*B40: Lahko sta prišla samo hčerka in zet, oba sta že lahko prišla, ne pa tudi drugi*). Proti koncu epidemije so bili možni obiski na tedenski bazi (*B39: Potem pa je vsaki teden lahko prišla*), vendar dolgo le kot napovedani (*N4: Mogla se je najaviti in sva se družile*), sčasoma pa ponovno nenapovedani in pogostejši. Ob omejitvi stika v živo je največ komunikacije s sorodniki potekalo preko telefona (*D12: skoraj celo leto so bili stiki samo telefonski.*), predvsem zaradi tega, ker drugih možnosti ni bilo (*A19: Ne drugih možnosti razen telefona nisem imela.*). Komunikacije s sorodniki preko telefona so bili tako deležni vsi stari ljudje. Če je kdo imel telefon z možnostjo videoklica, je komunikacija potekala tudi tako (*B5: ko ima gospa Maja tisti telefon, da sem jih videla.*), drugim pa je bila ob izraženi želji ta omogočena tudi, če ustrezne opreme sami niso imeli (*N38: So mi ponudili možnost videoklica*). Zaradi mogoče komunikacije preko telefona je večina poročala o pogostih oz. vsakodnevnih stikih z družinskimi člani, stik pa so, kot je bilo že omenjeno, ohranjali tudi preko oken oz. balkona, da so se videli in se pozdravili (*M24: vsakodnevno sva se nekako videle, se slišale, si*

pomahale.). Če je bila komunikacija s sorodniki pred epidemijo pogosta, se je takšna tudi ohranila. V splošnem so poročali o dobrih stikih (*F2: Bili smo pa pravzaprav vsi vedno povezani med seboj*). Stiki pa so bili tako z vidika kakovosti kot pogostosti vseeno neprimerljivi s stiki pred epidemijo. Pred to so bili obiski redni, z epidemijo pa so postali redkejši, bili so bolj usmerjeni (*A15: Kontakti so bili po potrebi*), z bolj daljnimi sorodniki pa so se tudi izgubili (*B14: Z ostalimi pa nismo imeli stikov*). Pri nekaterih želje po komunikaciji ni bilo (*A8: ampak nič se nisem rada pogovarjala, ker sem oslabela*), saj je ta postala drugačna in vedno vodila v prepir (*A105: Velikokrat sem se z možem pogovarjala, na koncu se pa skregala*).

Spremenile so se tudi skrbi sorodnikov, predvsem v smeri strahu pred boleznijo, ki pa je vodil v razumevanje, da je odsotnost stikov ustrezna (*B36: Hčerka je pa tudi vedela, da je boljše tako, da mora tako biti*). Sorodniki so pomagali pri urejanju finančnih zadev (*A67: Ker sama nimam dovolj da bi plačala. Sin pa hčerka doplačujeta*) ter ostalih potrebnih stvari (*D13: Ko sem kaj rabil, so mi v paketu poslale gor.*). Za stare ljudi v domu je bilo pomembno, da so se sorodniki trudili ohraniti stik in jim ob tem omogočali tolažbo. Kljub ohranjanju stikov pa so poročali tudi o stiskah, ki so jih doživljali v odnosu do sorodnikov, saj jih zaradi omejitev niso smeli obiskati doma, v primeru smrti pa niso smeli obiskati pogreba družinskih članov (*C68: vmes mi je umrla sestra, ko tudi na pogreb nisem mogla in nič*).

4.2. Odnosi stanovalcev do zaposlenih

Vsi udeleženci so bili do zaposlenih v splošnem pozitivno naravnani in poudarjali so, da so bili ti zelo v redu in prijazni (*M16: Res so vsi zaposleni zelo prijazni*) ter da boljši ne bi mogli biti (*A35: Pa tudi osebje, ne morejo biti boljši*). Z zaposlenimi so imeli dobre odnose (*E29: Odnos je bil brez vsakega konflikta.*), velik prispevek pa so imeli tudi k njihovemu boljšemu počutju (*O13: Že zjutraj so prišli, pomagali postlati posteljo, rekli dobro jutro, se kar boljše počutiš.*). Izpostavljali so, da so jim nudili dovoljšno mero informacij ter skrbeli zanje (*C38: So se pa delavci zelo trudili.*), kar je posledično vodilo v večji občutek varnosti (*I14: Tako, da si imel en občutek, da se skrbi za stanovalce.*) ter hvaležnosti (*C42: Tistim moramo biti najbolj hvaležni, da smo se tako držali*).

Pozitivno so zaznavali tudi njihovo dostopnost, saj so se nanje lahko vedno obračali (*J22: Lahko pa sem se obrnila na osebje, na sestre.*). Za komunikacijo pa so bili dostopni vsi zaposleni, od vodje enote do gospodinj, pomagali pa so tudi pri vzdrževanju komunikacije s sorodniki (*F9: smo to komunikacijo vzdrževali preko zaposlenih, da smo se lahko približali, pogovarjali, kolikor toliko.*).

Stanovalci so zaznavali trud in skrb zaposlenih, pri čemer so se osredotočali predvsem na zdravstveno osebje, ki jim je nudilo visoko stopnjo pomoči, tako pri zdravstvenih kot nezdravstvenih zadevah (E38: *Kaj sem pa prosila, so mi pa ugodili.*). Resno so jemali potencialne bolezenske znake (A10: *Na nekoga sem se lahko zanesla, da bo pogruntal, da imam za ušesom velik svetel madež in ni umazanija, recimo.*), skrbeli za njihovo higieno (A99: *so pa zelo skrbeli za našo higieno.*), ob tem pa skrbeli tudi za njihovo psihično blaginjo (A100: *Imajo te vozičke v koplanici in bano, tudi brbotavčke so vklopili, da si se počutil dobro*). Pomagali so jim z izposojjo telefonov (D20: *So sestre bile tako dobre, da so prinesle mobi, da so videli svojce in se malo pogovorili s svojci.*), tolmačenjem telefonskih klicev (D19: *Tudi tisti, ki imajo težave s sluhom, so imeli možnost pogovora. So prišle sestre in tolmačile, da so se malo bolj slišali*), predvajali so jim glasbo (D21: *Hčerka od šefice je prinesla tisto glasbeno, da so si dali na ušesa enim pa drugim, da so malo glasbe poslušali*) ter tako manjšali občutke osamljenosti (C52: *so se tudi v tistem času trudili, kar je bilo mogoče (zmanjšati osamljenost)*) in krepili občutke navezanosti (F19: *Ker tukaj imaš vedno nekoga, ti je kot domač človek, ker si se navezal na zaposlene v domu.*). Medicinske sestre so igrale tudi pomembno vlogo pri tolažbi ob doživljanju stisk (B24: *Ena sestra je res bila tako vredna, ko mi je merila je bilo še 38, so se mi kar solze vlile, je rekla, me je tolažila. A veste, koliko ste vi v bolnici pretrpeli, a veste, da morate študirati, da boste sedaj tudi. Tisto me je pa tako potolažilo*). Odnosov z ostalimi profili zaposlenih pa niso naslavljali samoiniciativno.

Zaradi dobrih odnosov s kadrom so ob omejitvi stikov doživljali hudo stisko (E30: *Ko nisem mogla do zaposlenih, se mi je zdelo, da je tako kot zapor*), saj so bili ti njihov edini socialni stik v času največjega zaprtja (D45: *Stike sem imel samo s tistimi sestrami, ki so v sobo prišle*), zato so jih bili kljub zaščitni opreml veseli (B50: *Ni pa vplivalo na nas, veseli smo bili, da so prišle*). Zaščitna oprema pri nekaterih ni imela vpliva na prepoznavo (A49: *Sem vedela, kdo je ta pa ta, če pa že nisem poznala, pa sem mislila, je pa že katera nova.*) in posledično ni vplivala na slabše občutke, pri nekaterih pa je oprema vzpostavila občutek ločenosti od zaposlenih (F23: *Sigurno, da je bila to neka ovira ali pa ločenost večja, kot pa če so bili brez teh oblačil*). Zaradi zaščitne opreme pa je bila za večino prepoznavo močno otežena (H31: *To je bila pa težava, o, kakšna težava. Ja nisi ga prepoznal*). Za lažjo prepoznavo so si pomagali s prepoznavo po glasu, s prepoznavo po rokah, očeh in tudi po hoji in gibih.

V času epidemije pa so kljub oceni zadovoljstva z zaposlenimi stanovalci zaznavali, da je bilo pomanjkanje kadra očitno, kar je rezultiralo predvsem v pomanjkanju časa za pogovore (H45: *časa pa skoraj si ni vzet za kakšnega posameznika, da bi prišel k mizi, se vsedel pa se pogovoril, kako ste, kaj rabite, vas kaj boli, vam je dolgčas. N13: niso imeli toliko časa za nas.*),

njihovi obremenjenosti (E46: *Ko vidiš, da je osebje tako obremenjeno.*) ter nestrpnosti (N12: *Ne vem, se mi zdi, da so bili bolj nervozni.*). Med zaposlenimi je bilo veliko menjav (C41: *potem pa so prihajali drugi, še nikoli jih nisem videla (negovalci)*), obravnave pa so prioriteto načrtovali, pri čemer so se bolj posvetili nujnemu (C8: *kar je bilo potrebno so opravili, počistili, kaj drugega pa ne.*), manj časa pa so si vzeli za pokretne oz. bili manj odzivni (A42: *In če sem nekaj vprašala in sem ugotovila, da nekateri rečejo, sej bom, sem sčasoma ugotovila, da iz tega ne bo nič. In sem vprašala, kdaj pa. So rekli jutri in jutri sem isto vprašala.*), zato so morali ti počakati in potrpeti. Prisotnega je bilo tudi nekaj nezadovoljstva s kadrom, pri čemer je bilo izpostavljeno predvsem nezadovoljstvo z zdravstvenim delom (D62: *Zdravstveni del ni najboljši.*), saj stanovalcev niso jemali resno (D60: *So se malo norčevale iz mene*).

Večina je poročala, da ima ključno osebo, ta pa je bila bodisi profil socialne delavke bodisi medicinske sestre. Ključno osebo so dojemali kot nekoga, ki z obiskom pripomore k boljšemu počutju (F28: *sem se sigurno boljše počutil, neko varstvo, bolj v ožji obliki.*). Kot njeno prednost so zaznavali predvsem možnost pogovora in svetovanja, pri čemer so navajali tudi pomembnost ujemanja z njo. Opisovali so jo kot prijetno osebo, ki jim nudi skrb (H42: *Je kar naprej bila tu in spraševala, če kaj potrebujem.*) in varnost (P28: *Zavedala sem se, da je nekdo v hiši, na kogar se lahko obrnem.*) ter se jim posveča, npr. jih pelje ven (B58: *Me malo peljala ven okoli ene dvakrat trikrat.*), uredi frizuro (P26: *Ona me je celo sfrizirala, takrat, ko frizerka ni smela v dom.*). Med epidemijo je bila dosegljiva (F25: *Ta možnost je obstajala, da sem lahko z njo prišel v kontakt ter izrazil željo in potrebe*) ter hodila na obiske (O17: *večkrat je prišla pogledat na mene, pa če kaj rabim.*). Dojemali so jo kot zanesljivo, zato so vedeli, da bo prišla, če bo imela čas (B57: *Adrijana nima toliko časa, da bi zmeraj prišla, kolikor je mogla, je prišla*). V obdobju ukrepov pa je bila večinoma odsotna, pri nekaterih pa stika v obdobju ukrepov sploh ni bilo (C72: *Nič posebnega se ne spomnem, da bi imele kakšne stike takrat.*). Zaznavali so, da je imela ključna oseba med epidemijo manj časa za pogovor (J27: *V tistem času osebno glih ni prišla, pač hrano mi je prinesla pa to, pa zdravila, tisto. Da bi se kaj pogovarjali kot s ključno osebo pa ne.*), bila pa je tudi težje dostopna, saj je bila oddaljena, kar je predstavljalo večji napor (A57: *moram iti čisto na drugi konec, da se midve dobiva, to pa je prenaporno.*).

Socialne delavke v splošnem niso potrebovali (G23: *Nisem kaj potrebovala od socialne službe. I24: v tistem času niti nisem potreboval posebej kaj, tako, da niti ni bilo potrebe iskati pomoči socialnega delavca*), ta pa je bila ob potrebi dostopna (K26: *Sama je nisem potrebovala, če bi bilo potrebno, bi tudi do nje prišla.*). Dostopnost je sicer bila težja, a vseeno zagotovljena (F29: *No, malo težje je sigurno bilo, ker nisi mogel tisti moment, ko si nekaj spomnil, kar priti*

in vprašati, pač pa si moral počakati.). Socialna delavka je sodelovala tudi s sorodniki stanovalcev (P29: *Bolj so svojci z njo kontaktirali.*).

Na ravni organizacije zavoda so stanovalci izpostavili predvsem zadovoljstvo z dostopnostjo do informacij (I27: *Ja, jaz mislim, da je bilo vredno. Kar se tiče zdravstvenih zadev sem bil vedno na tekočem...*) ter zadovoljstvo s splošno urejenostjo organizacije. Izraženo pa je bilo tudi nezadovoljstvo, ki se je navezovalo na združevanje stanovalcev glede na simptome (I40: *Ni mi bilo vseeno, da so potem vse, ki so bili bolani, zaprli v en del recimo, pa so se družili tisti, ki so imeli veliko simptomov, in tisti, ki so imel malo simptomov v enem prostoru, recimo.*).

4.3. Posledice epidemije na socialno življenje stanovalcev

Epidemija je imela vpliv na različne vidike socialnega življenja stanovalcev, pri katerih so najbolj izpostavljali odnose s stanovalci, omejitev gibanja, samostojno preživljanje oz. krajšanje časa ter predpisane epidemiološke ukrepe.

Predpisani epidemiološki ukrepi so na stare ljudi v domovih pustili vpliv predvsem z vidika omejitve druženj (L11: *Naenkrat so bile omejitve, najprej ne iz doma, nato ne iz svoje enote, nato ne iz svoje sobe.*). Njihov edini stik so bili zaposleni, pa še z njimi je bil stik omejen. Nujno je bilo upoštevanje varnostne razdalje (F3: *ko smo imeli priliko se srečati, smo se pač pogovarjali na nekih določenih razdaljah.*), vse skupaj pa so dojemali kot okrnjeno svobodo. Kot najhujšo omejitev so dojemali preživljanje časa v sobi (E23: *Najhuje je bilo, ko so rekli, ne smete iz sobe, to je bilo najhujše.*). Izpostavljajo, da so v sobi preživljali karantene, v času najhujših ukrepov pa so se tam tudi prehranjevali (B28: *Jedli smo v sobah, še v jedilnico nismo smeli.*), omenjajo pa tudi, da niso smeli niti na balkon (B68: *Pa tudi na balkon nismo mogli*). V sklopu ukrepov so bile okrnjene tudi dejavnosti (C88: *Omejitve so še sedaj, ni teh dejavnosti, tako kot je bilo prej. Tako da včasih je bilo v pritličju tak živ žav, ko smo se sprehajali po hodniku in prej je bilo v pritličju marsikaj. Ni bilo dolgčas.*), dogajanje pa je potekalo ob upoštevanju ukrepov (L27: *Ja, pravila so pravila in potrebno jih je upoštevati, ni bilo druge.*), npr. nošenju mask. Čakali so tudi na cepivo (C45: *Smo čakali tisto cepivo, bo, ne bo, vsaki dan.*), ki je delno pomagalo pri obvladovanju strahu pred okužbo. Vodstvo je hitro ukrepalo (C37: *In sreča, da smo imeli zelo resne naše vodje in vodstvo, da so res hitro ukrepali.*) in omogočilo, da so bili ukrepi koristni (P23: *Vedela sem, da ni druge, da je potrebno tako postopati.*), z njihovim sprejemanjem pa niso imeli večjih težav (K7: *ko je bilo tule zaprtje doma, potem kasneje celo še zaprtje po sobah, tudi ane, jaz sem to sprejela kot nekaj, kar pač mora biti, ker je vse v splošno dobrobit.*). Omogočene so jim bile tudi prilagoditve (C86: *Ta*

korona ima tudi nekaj pozitivnega, so ljudje marsikaj poskušali kaj na novo organizirati.), kot so interna televizija ter organizirani koncerti na prostem. Predpisane epidemiološke ukrepe so dojemali tako pozitivno kot negativno. Kot negativne posledice so navajali slabo počutje in težave z živci (J20: *Negativno je bilo pa predvsem slabo zdravstveno počutje, slabo počutje, pa težave z živci.*), premalo pogovorov (N10: *Ne vem, nič ni bilo, malo je bilo pogovora.*), prepoved iti domov (A1: *Da naenkrat nismo smeli domov.*) ter posledično odsotnost fizičnega stika z domačimi (P17: *Je pa negativno to, ko pač nisi videl zaradi tega svojih domačih.*). Kot pozitivne pa so navajali omejitev okužb (P16: *sigurno je bilo pozitivno to, da se virus ni širil.*), selitev v pritličje zaradi lažjega kontakta s sorodniki preko balkona (M6: *No, pozitivna stvar je bila samo takrat, ko je moja sostanovačka šla na rumeno enoto, no, jaz pa tudi. To je v pritličju, bila sem sama v sobi in je lahko hčerka prišla k oknu in sva se lahko pogovarjali.*) ter kljub fizični omejenosti ohranitev stikov s sorodniki (J19: *Pozitivna je bila to, da sem jih čula ali videla v živo.*).

V času epidemije so bili stanovalci omejeni, v skrajnih situacijah tudi, kot že omenjeno, zaprti v svoje sobe. Njihova izolacija je vodila v odsotnost kontakta oz. druženja v živo. Zaradi omejitve gibanja je prihajalo tudi do odsotnosti informacij o drugih stanovalcih, sploh o njihovih smrtih (B72: *Takrat nisi vedel, kdo je umrl, pa kdo je še notri, pa kdo je na novo prišel. Nismo nič vedeli.*), kar je vodilo v občutke negotovosti.

Odnose s stanovalci so dojemali kot bolj odtujene (J40: *Je čisto drugače. Ker se že eden drugega bojimo.*) ter navajali, da se je spremenilo njihovo vedenje. Stiki so bili, kot je bilo že omenjeno, omejeni (J32: *To, da vam odkrito povem, jaz nisem imela obiskov iz sobe v sobo ves ta čas. Zelo malo.*), družili so se lahko samo s sostanovalci in sosedi (M17: *Jaz sem se družila v sobi, s svojo cimro, mojo Marto.*). Večina pa jih poroča, da se je dober odnos ohranil (M19: *Pogrešali smo se, naši odnosi pa mislim, da se niso kaj posebej spremenili.*), saj so komunicirali preko telefona ter si med seboj nudili podporo in pomoč (L32: *Mogoče si zdaj še bolj pomagamo kot prej.*). Drug drugemu so bili družba (L10: *in se lahko tako malo med sabo pogovarjaš. To mi je veliko pomenilo.*), ob tem postali bolj sproščeni (I30: *mislim, da so bili ti odnosi, ko je bilo možno, bolj sproščeni.*), zaradi česar pa je bil občutek osamljenosti manjši, okrepila pa se je povezanost (F36: *so pa tudi primeri, ko si bolj nekak zaupal temu sostanovalcu, da je bila mogoče povezava tesnejša in bi rekel tudi bolj čustvena*). Sprememb pa niso zaznavali vsi, prav tako niso bili vsi deležni želene podpore. Odnos s stanovalci pa je močno zaznamovala vzpostavitev ponovnih druženj (B20: *Potem pa smo se že v jedilnici začeli družiti in je že bilo boljše.*). Največ druženj se je zgodilo na hodniku (K36: *so nam že malo omogočili, da smo lahko šli po hodnikih, seveda ne po sobah, ampak po hodnikih, da se*

srečujemo.), sledila so druženja ob ponovnem prehranjevanju v jedilnici (*P33: Kolikor smo se lahko, smo se družili v jedilnici.*), na pevskih vajah (*K42: vsaka stvar, ki se je začela, nam je že nekaj pomenila. Ko smo začeli spet peti, recimo, pevske vaje.*), zimskem vrtu (*J36: smo se spodaj dobili v zimskem vrtu in se pogovorili.*), še vedno pa so se ohranila druženja na balkonu (*B22: Na balkon smo sedaj že lahko šle.*).

Ker pa so bili udeleženci omejeni na samostojno preživljanje časa, so si tega krajšali na različne načine. Čas so si večinoma krajšali z branjem, z gledanjem televizije, z reševanjem križank, s telovadbo ter s poslušanjem radia. Nekateri pa so si čas krajšali tudi s pisanjem, risanjem, pletenjem, ukvarjanjem z glasbo, računalnikom, telefonom, družabnimi igrami, kartanjem, zlaganjem, nekateri so sestavljali puzzle, nekateri so imeli več časa za razmislek ter molitev. Včasih pa je kdo med njimi čas preživel na balkonu, počival ali pa iskal družbo pri sostanovalcih (*L37: Pa pogovor. Ja, ko sva dve, no, to je bilo pa res veliko lažje.*). Posamezne zadolžitve, ki so si jih zadali, so služile predvsem spoprijemanju z negativnimi občutki (*A32: Samo to, drobne osebne zadolžitve, to me je reševalo.*) ter kljub spremenjeni strukturi dneva omogočale, da je dan normalno minil.

4.4. Fizično ter duševno zdravje

Epidemija covida-19 je sprožila val ukrepov, pri čemer je najbolj oskrnila socialno interakcijo med posamezniki, bivajočimi v domu za stare; ter v kombinaciji z nepoznanostjo situacije, oddaljenostjo sorodnikov in boleznimi same (*E16: Ta virus je naredil naši generaciji velike poškodbe.*) vodila v psihične stiske, o katerih so poročali stanovalci (*A111: Jaz sem se lahko malo jezila, malo delala to, malo se jokala, tam pa mogoče enemu to ni pasalo, TV ni pasala, pa tako naprej. G34: Sem se prav bala, da bom zapadla v depresijo. P9: Komaj sem čakala, da bo konec. Bilo mi je težko.*). Največ jih je doživljalo intenzivne občutke osamljenosti. Ta je bila najbolj izražena ob preživljanju karanten (*I11: Seveda je pa prišel tudi trenutnek, ko sem se počutil osamljenega. Seveda mi je bila ta karantena najhujša.*), ob odhodih oz. zaključkih pogovorov s sorodniki (*N9: vedno, ko je hčerka prišla na obisk in potem, ko je šla, mi je blo vedno zelo hudo. P15: takrat, ko sem odložila telefon, po pogovoru s svojci, mi je vedno šlo na jok.*) ter v obdobju, ko so bili ukrepi najbolj strogi (*P38: Zaprtje doma, da niso smeli na obisk svojci.*) in osebnih stikov sploh ni bilo (*N35: Na osamljenost vpliva to, da nisem, da nisem imela stikov s svojimi.*). Osamljenost je bila izrazitejša tudi ob trenutkih, ko so potrebovali pomoč (*F12: Najbolj je bilo to izrazito, ko sem imel nujno kako potrebo ali karkoli.*), ko so bili stiki z zaposlenimi omejeni (*F18: Je bila pa tu osamljenost še bolj izrazita*

kot pa stiki s sorodniki, ker si bil odrezan od pogovorov z zaposlenimi, ali vprašanj, ali želja.) ter kadar se je kdo na enoti poslovil (N36: *Večji je bil ta občutek, če se je kdo v tem času na enoti poslovil.*). Na osamljenost je vplivalo tudi vreme, predvsem pa občutek odvisnosti od drugega ter odsotnost možnosti izhoda iz doma. Poleg osamljenosti je bil pogosto prisoten tudi strah (D54: *Od kraja je bilo vse v strahu, depresiji, vse sorte so mislili stanovalci, da bi si tudi kaj naredili.*). Strah so doživljali predvsem zaradi bolezni same (C22: *Bil je velik nemir, strah, ko ne veš, kje te sovražnik čaka, ko te lahko vsaki čas napade.*) ter ko so slišali o številu smrtnih žrtev (K12: *ko smo sledili številu bolanih oz. umrlih. In ko se je zadeva stopnjevala.*). Ob nastali situaciji pa so stari ljudje, ki so bivali v domovih, kljub prilagoditvam trpeli (E27: *to ni življenje, to je trpljenje.*). Ukrepe so doživljali kot krut režim (A76: *In to je bilo kruto, krut režim.*), pri tem pa tudi epidemiološko situacijo enačili z vojnim stanjem. Pogosto prisotni so bili tudi živčnost in tesnoba (C16: *Dejansko pa je to vplivalo na živce, nekaj ne vem, bolj nervozna sem postala.*), odsotnost volje ter občutki žalosti (D76: *Bil sem v depresiji, iz dneva v dan sem pričakoval, če se bo kaj zgodilo slučajno.*), pri enem celo občutki dna (D24: *Sem bil čisto na dnu, sem mislil, zdaj je pa fertik.*). Kot je bilo že omenjeno, je bila situacija neznana, navajali so, da so se na trenutke počutili kot v vesolju (C65: *Jaz sem se počutila, kot da sem v vesolju.*) ter bili nad dogajanjem presenečeni (D23: *Zelo presenečen sem bil, ko se je začelo*). Bolni so bili premeščeni v Topolšico (H11: *Najbolj mi je bilo nekako bolj težko oz. sem bolj težko prenašala takrat, ko smo mogli iti v Topolšico.*), kjer pa so se srečali s tujimi ljudmi v tujih prostorih (H16: *Pa tuji prostori pa tuji ljudje, pa tako naprej.*). Ob vsem tem pa so bili večinoma izolirani, ob čemer so navajali še doživljanje občutkov zavrženosti (A3: *In se čutili, tisti, ki smo takrat prišli (v dom), celo zavržene.*), zagrenjenosti (G15: *Najbolj ga sedaj doživljam, ko sem se vrnila v dom. Včasih sem nekako zagrenjena, nekaj me tišči noter.*), zaskrbljenosti (I34: *Bi rekel, vsak je malo še zaskrbljen, kaj bo jeseni.*), čutili so se obremenilne (E4: *ko se jaz počutim tako obremenjujoča.*), doživljali tako obup (E10: *pol leta je še nekako šlo, sem še upala, da bo boljše, potem pa sem tudi že obupala.*), kot jezo (A37: *v meni je bilo takrat ogromno jeze. Tam, kjer je bila dobrota, dobre misli, je bila jeza.*), stres (I39: *Lahko bi rekel stresno.*) in razočaranje (E44: *Sem bila razočarana do najvišje možne mere.*). Poročali so predvsem o različnih negativnih občutkih, ki so se raztezali od dolgčasa, šoka, krize, zaprtosti vase, vse do občutkov groze. Nekaj pa jih med epidemijo ni bilo osamljenih in zanje odsotnost obiskov ni bila pretežka (O5: *Jaz že doma nisem imela veliko obiskov, tako da mi to ni problem.*).

Stiske so obvladovali na različne načine, npr. z notranjimi močmi (A27: *Se mi zdi, da me je moj notranji svet reševal.*), samozdravljenjem (A39: *Tako, da se si sama napisala vsaki dan, kaj bom naredila proti jezi, tako kot eno samozdravljenje sem imela.*), sprehodi, če so ti bili

možni (C69: *Tako, da če si v taki duševni stiki, je fajn, da se malo lahko sprehodiš...*), molitvijo ter osredotočenostjo na dostopne stvari, npr. lokacijo, okolico (E21: *Tukaj sem pa najmanj trpela, ko sem prišla sem, pa se je zame vse izboljšalo. Tu sedim, vidim drevesa, travo, čisto okolje, hrana vredu, čistoča.*), komunikacijo (B74: *Mi je zadostovlo preko telefona, sem vedela, da mora tako biti, sem se sprijaznila s tem.*). Nekoga je bodrilo to, da se zna razveseliti majhnih stvari (A36: *Vsega, kar naredim, se znam razveseliti.*), kot glavni mehanizem spoprijemanja z nastalo situacijo pa so navedli prilagajanje (H5: *jaz se kar lahko prilagodim, mi ni težava, če mi nekdo reče, tako pa tako mora biti.*), drugi pa so poročali, da so se s situacijo sprijaznili, saj drugega ni preostalo. Pomemben je bil optimizem, pri čemer so največkrat navajali, da so si sami morali reči, da bo boljše (D30: *Si se pa tolažil, da bo menda jutri pa že boljše.*) ter pozitivno razmišljati (B46: *Tako, da sem pozitivno razmišljala, da sem upala, da bo boljše.*). Vedeli so, da ne bo vedno tako, da bo drugače (B67: *Ni mi bilo grozno biti v sobi, ker smo vedeli, da bo enkrat boljše.*) in da je omejevanje nuja, ki služi za boljši jutri (B35: *Jaz sem vedela, da se ne smemo družiti, da je boljše tako, mora tako biti, da bo že enkrat prišlo, da bo spet vse po starem.*).

Udeleženci so v času epidemije imeli nekaj zdravstvenih težav, od Parkinsonove bolezni, preživele možganske kapi, prisotne osteoporoze, raka prostate, sladkorne bolezni do počene trtice. Prisotni so bili tudi ostali simptomi, ki so kazali na slabše fizično stanje, kot so povišana temperatura, bolečine v nogah, utrujenost ter gibalna oviranost. Posamezniki z boleznimi ali slabim fizičnim stanjem so ukrepe težje prenašali (H15: *A še bolan si zraven (težje doživljanje).*), stanje pa je vplivalo na občutke osamljenosti (E45: *Najbolj vpliva to, da si sam nesposoben.*). Pomembnosti samostojnosti ni izpostavljalo veliko udeležencev, omenjali pa so, da so se dobro počutili, če so lahko stvari opravljali sami (O3: *Ja, to je še veliko vredno. Lahko sam poskrbiš za veliko stvari.*), eden pa je navedel, da si pri hoji in posledično samostojnosti pomaga z rolatorjem (J9: *Pri hoji si pomagam z rolatorjem.*). Glede počutja samostojno in nesamostojno gibljivih pa so bila mnenja različna. Nekateri so zagovarjali, da se je pri nesamostojno gibljivih slabo počutje poglobilo (D18: *No, tudi oni, ko morajo, ležijo, so jih prej dali na voz in so jih peljali ven na zrak, tako pa so mogli ves čas ležati.*), drugi pa so menili, da so se samostojno gibljivi počutili še slabše, saj so bili bolj ovirani (D17: *Mi, ki smo hodili, pa je je bilo obupno.*). Samostojnost oz. gibljivost pomembno vpliva na občutek osamljenosti, predvsem kadar gre za gibalno oviranost, saj je pri teh osamljenost pogostejše prisotna (F47: *Tisti, ki so gibalno ovirani, to so bili pa posebej problemi in težave tega človeka, ni mogel priti do stikov.*).

Z vidika bivanja v enoposteljnih oz. večposteljnih sobah pa so bila prisotna različna doživljanja. Bivanje v enoposteljni sobi je stanovalcem v splošnem nudilo zadovoljstvo in preferenco. Nekateri pa so menili, da so se stanovalci v enoposteljnih sobah počutili bolj osamljene, saj ni bilo takojšne pomoči in nekoga, ki bi krajšal čas (*F46: niso imeli možnosti ne pogovora ali dobiti kakšne pomoči, ko je momentalno rabil, je moral počakati, da je nekdo prišel v sobo in je lahko prosil in mu je bilo to omogočeno, da je lahko šel na voziček ali na potrebo ali v kopalcio, vse take stvari.*). Nekateri so izrazili preferenco, da bi raje živeli v enoposteljni sobi (*D85: Jaz bi raje imel enoposteljno sobo*), medtem ko je bivanje v večposteljni sobi večina preferirala predvsem z vidika manjše osamljenosti (*M25: Lažje je, če imaš sstanovaleca, lažje je bilo tistim, ki so bili v dvoposteljnih sobah.*). Izpostavljali so še zadovoljstvo (*L9: Za mene je bilo mogoče to boljše, ker sma dve v sobi.*), pomoč med sstanovalci (*D7: Sem imel v sobi tudi enega, ko ga je čudno matralo, pa sem mu stregel.*), tako fizično kot psihično v smeri tolažbe (*A87: Zelo različne tri ženske smo bile takrat v sobi, kolikor je bila katera pri zavesti, smo se samo tolažile, da vsaka gripa mine, čeprav ni bila gripa.*) ob bivanju v večposteljnih sobah. Stanovalci enoposteljnih sob pa so predpostavljali, da bi lahko bilo bivanje v večposteljni sobi težje, predvsem zaradi nerazumevanja s stanovalci (*A110: Mislim, da so tisti dvoposteljnih sobah, celo še težje prenašali*), s tem pa se je strinjal en stanovalec, ki je povedal, da mu je sstanovalec »nagajal« in tako izrazil preferenco, da bi raje živel v enoposteljni sobi.

5. Razprava

Epidemija covida-19, ki je najbolj prizadela ogrožene skupine, med katere spadajo tudi stari ljudje, bo verjetno določala potek naših življenjskih dogodkov tudi v naslednjih letih, saj se je v prvem valu epidemije umrljivost starih povečala kar za 15 % (Morley in Vellas, 2020, str. 364), spremenil pa se je tudi življenjski slog ljudi. Ker so bili boleznijo bolj izpostavljeni tisti z več pridruženimi boleznimi (Mali in Grebenc, 2021), so se v najranljivejšo skupino posledično uvrstili stanovalci domov za stare ljudi. KDS – PE SG je ustanova z velikim številom ljudi, ki so medsebojno odvisni, bivajo skupaj v dvoposteljnih sobah, uporabljajo skupne sanitarije in so ranljiva skupina ljudi s predhodnimi kroničnimi boleznimi, zato je bilo preučevanje njihovega doživljanja pomembno iz različnih vidikov, tako fizičnega kot psihičnega zdravja. Ugotovili sva, da so bile posledice epidemioloških ukrepov pri stanovalcih tako zdravstvene kot psihološke. Psihološke so temeljile na odtegnitvi stikov, pri čemer je bila najbolj izpostavljena odtegnitev stika s sorodniki. Družina je živ organizem, v katerega smo vključeni in s katerim se razvijamo in preoblikujemo celo življenje (Kompan Erzar, 2019, str. 75), zato je ta pomembna v vseh življenjskih obdobjih, predvsem v najbolj ranljivih: otroštvu in starosti. Družina predstavlja osnovno povezavo, v kateri se posameznik počuti bolj varnega kot kjerkoli drugje (Spitzer, 2019, str. 30), zato je ohranjanje tovrstnih odnosov ob institucionalni oskrbi starih ljudi v domovih ključnega pomena. Med epidemijo covida-19 ter sprejetih ukrepih pa je bila stanovalcem z vidika osebnih stikov odvzeta tako dejanska kot njihova institucionalna družina. S svojimi sorodniki so stike ohranili, a ti so večinoma potekali preko telefona, brez osebnega kontakta, kar pa je pustilo negativen vtis, saj ni bilo zadovoljeno temeljni potrebi po stikih in druženju (Flaker idr., 2008, str. 258). Vsakodnevna telefonska komunikacija se je izkazala kot pomemben vir opore starejših, saj je ohranjala občutke medsebojne povezanosti in vpetost v odnose (Kompan Erzar, 2019, str. 152). Občutek pomembnosti in skrbi pri sorodnikih se je ohranil, saj so stanovalci zaznavali veliko skrbi svojih otrok, ki so se večinoma nanašale na njihovo fizično in psihično zdravje, pri čemer so jim skrb večinoma izkazovale hčerke, kar potrjuje trditev Timonena (2008), ki ugotavlja, da niso vsi družinski člani enako obremenjeni z oskrbovanjem družinskega člana in da pri tem prevladujejo ženske. Izkazalo se je, da kljub epidemiji ter omejitvenim pogojem družina ostaja pomemben vir podpore za starejše ljudi, kar je skladno s predhodnimi raziskavami (Filipovič Hrast in Hlebec, 2015, str. 55). Poročali so, da je bila telefonska komunikacija rešitev v sili, saj so tako ostali v stiku s sorodniki, ki predstavljajo večino njihove socialne mreže (Mali, 2012, str. 91) in se tako lažje spoprijemali s strahom, kar potrjuje, da je družina pomemben vir opore starejših

in kot taka eden najpomembnejših dejavnikov kakovosti življenja v starosti (Kavčič in Filipovič Hrast, 2010, str. 54). Ugotavlja, da so stanovalci sorodnike, predvsem otroke, doživljali kot zaupnike, kar potrjuje ugotovitev, da so jim ti omogočali občutek varnosti (Spitzer, 2019, str. 30), hkrati pa nakazuje tudi na predhodne ugotovitve raziskav socialne opore, ki kažejo, da se ob povečani potrebi po pomoči stari ljudje obračajo na svoje otroke, saj menijo, da je za tolikšno pomoč neprimerno prositi druge (Connidis, 1989). Povzameva lahko, da je epidemija močno vplivala na kakovost stikov s sorodniki, manj pa na pogostost, saj so se ti še vedno ohranili preko telefonskih povezav.

Zaradi odsotnosti osebnih stikov z družino so edini stik za stanovalce postali zaposleni v domu, pri čemer so izpostavljali zdravstveno osebje, zato so zaposleni lahko služili kot eden izmed komunikacijskih kanalov med stanovalci in sorodniki. Bistveni del dolgotrajne oskrbe ter skrbi za kakovostno življenje starih ljudi predstavljajo storitve zdravstvene nege, socialne in osebne oskrbe (Kane in Kane 2005), ki jim je bilo v času epidemije v domu v večini zadovoljeno. Ugotavlja, da so stanovalci zaposlene v večini pozitivno zaznavali, zaznavali so njihov trud in skrb ter jim pripisovali pozitivne značilnosti. Pomembno vlogo je imela ključna oseba, ki je kljub omejenemu stiku pripomogla k boljšemu počutju stanovalcev. Dojemali so jo kot dosegljivo in zanesljivo osebo, h kateri so se lahko obrnili za nasvet ali pogovor in pri kateri so doživljali varnost. To potrjuje, da je projekt ključne osebe, ki so ga v KDS – PE SG uvedli v letu 2012, v času epidemije dosegel svoj namen, saj so stanovalci še bolj kot poprej potrebovali pogovor in uteho. Pomembno vlogo je imela tudi socialna delavka, ki je bila po potrebi vedno dosegljiva in glede na želje stanovalcev skrbela za njihovo blaginjo tako na področju zasebnega življenja kot njihovega funkcioniranja v domu. Z vidika sprememb odnosov z zaposlenimi pa so izpostavljali dve stiski. Prva se je nanašala na pomanjkanje kadra, saj je bilo zaposlenih manj, hkrati pa so bili zelo obremenjeni, kar je povzročilo slabšo odzivnost, nestrpnost ter manj časa za osebni stik s stanovalci. To potrjuje ugotovitve Flakerja in sodelavcev (2008, str. 19), ki predpostavljajo, da se razmerja med ljudmi, ki pomagajo, in tistimi, ki prejemajo pomoč, radikalno spreminjajo, kar je prišlo v času epidemije do posebnega izraza. Povečalo se je tveganje zaradi pomanjkanja kadra ter prednostnih nujnih obravnav, stanovalci niso prejeli ustrezne pomoči in podpore, ki bi jo želeli in potrebovali, na drugi strani pa se je poglobljala obremenitev zaposlenih, ki niso zmogli biti na vseh straneh. Drugo stisko pa so stanovalci doživljali zaradi zaščitne opreme, ki je otežila prepoznavo zaposlenih ter med njimi vzpostavila nekoliko večjo distanco, kar potrjujejo zgodnje analize epidemije, narejene v času prvega vala v Avstraliji, ki kažejo, da so na doživljanje stisk imele največje posledice pomanjkanje osebnega stika stanovalcev s sorodniki in oskrbovalci ter njihova zakritost obraza

z masko (Štandeker, 2020, str. 10). Kljub pomanjkanju časa ter zaščitni opremi pa so stanovalci zaposlene vseeno zaznavali kot močan vir emocionalne podpore, ki je v stresni in krizni življenjski situaciji zadovoljevala njihove čustvene potrebe ter imela prispevek k izboljšanju psihološkega počutja, kar je zanjo tudi značilno (Ryan in dr., 2000, str. 146). Ugotavlja, da so zaposleni z bližino ter empatijo kljub omejitvam krepili občutek lastne vrednosti stanovalcev in intimne medsebojne povezanosti. Emocionalna opora je za stare ljudi zelo pomembna, saj se povezuje z uspešnim staranjem in pozitivnim afektivnim profilom. Depresivni simptomi in negativni afekti so tako manjši, pozitivni afekti in zadovoljstvo z življenjem pa postajajo višji (Isaacowitz in Seligan 2003). Povzameva lahko, da so se zaposleni kljub omejitvam trudili ohranjati dober odnos in skrbeti za blaginjo in dostojanstvo stanovalcev, kar so ti zaznavali in se na to hvaležno odzivali.

Poleg sprememb v stikih s sorodniki in zaposlenimi je v času epidemije prišlo tudi do sprememb socialnega življenja in stikov s sostanovalci in prijatelji izven doma. Ljudje, ki so institucionalizirani oz. kako drugače izločeni iz družbenih tokov, so iz socialnih mrež izločeni in v posledici tega deprivilegirani. Čeprav so zaradi tega odsotni iz družbenih mrež, v katerih sicer ustvarjamo svojo veljavo in identiteto, imajo znotraj okvira institucije tudi priložnosti za druženje (Flaker idr., 2008, str. 289), kar pa je bilo v času ukrepov nekoliko okrnjeno. Zaradi omejitev gibanja je bilo manj osebnega stika, kar je vodilo v spremembo komunikacije in vedenj nekaterih stanovalcev. Ugotovili sva, da so se v splošnem stiki ohranili, ohranila sta se predvsem pozitivno sodelovanje ter medsebojna pomoč, a so bili stiki večinoma telefonski oz. so potekali preko balkona. Potreba po stikih in druženju je ena temeljnih človekovih potreb, saj je človek družbeno bitje, ki brez drugega ne more obstajati, zato so stiki z drugimi v vsakdanjem življenju ljudi zelo pomembni (Flaker idr., 2008, str. 258), kar potrjujejo tudi najine ugotovitve. Čeprav so se stiki s stanovalci na daljavo ohranili, pa je prišlo do boljšega počutja, ko so stanovalci lahko šli iz svojih sob ter se začeli ponovno družiti v jedilnici ter na hodniku. V času najstrožjih ukrepov so bili stanovalci omejeni na bivanje v svojih sobah, pri čemer so se morali znajti in čas samostojno zapolniti, kar so počeli z branjem, gledanjem televizije (k čemur je imela pozitiven prispevek interno vpeljana televizija), reševanjem križank in ostalimi opravili oz. zadolžitvami, ki so si jih v namene spoprijemanja z negativnimi občutki zadali sami. Tako so zadovoljevali potrebo po strukturiranem preživljanju časa ter konstruktivnosti, ki je pomembna za lastno blaginjo (Krajnc, 2010, str. 62), saj bi lahko samostojno preživljanje časa, brez uresničevanja interesov ter zaposlenosti, hitro postalo izvor dolgočasje, skrbi, obupa in osamljenosti. Za kakovostno življenje je torej bistveno, da je človek zmožen biti kakovostno sam in kakovostno z drugimi ljudmi (Ramovš, 2003, str. 202), čemur so v času izolacije stremeli

stanovalci. Kljub temu pa ljudje ostajamo socialna bitja, ki se brez odnosa z ljudmi ne moremo razvijati, brez sodelovanja z ljudmi ne moremo uspevati pri delu in brez solidarne pomoči drug drugemu ne moremo preživeti v dnevih svoje nemoči (Ramovš, 2000, str. 363–366), zaradi česar ugotavlja, da so epidemiološki ukrepi zaznamovali socialna življenja starih ljudi, predvsem tistih, ki živijo v domovih. Kompan Erzar (2019, str. 18) navaja, da vsaka izkušnja stika prinese novo možnost, da se odnos med dvema osebama premakne v večjo pristnost, globljo uglasenost ter tako postaja bolj svoboden in sproščen, kar pomeni, da ob odsotnosti stika prihaja do obratnega učinka v socialnih odnosih, kar so zaznavali tudi stanovalci, ki so opazali spremembo vedenja med njimi ter večjo odtujenost po vzpostavitvi ukrepov. Čeprav so se stanovalci skušali zamotiti in čas konstruktivno preživljati v svojih sobah, je bilo vseeno z vidika socialnosti človeka težko, saj je prihajalo do pomanjkanja odnosov in posledično zadovoljevanja potrebe po sprejetosti, varnosti, razumljenosti, potrebnosti (Ostrman, 2010, str. 56), ki so za posameznika ene izmed ključnih. Človek je biološko, psihološko in socialno bitje, zaradi česar so redkejši socialni stiki poglobljali občutke osamljenosti, ki so za starost sami po sebi že tako značilni (Mali, 2002, str. 319).

Pomanjkanje socialnih stikov ter zaprtost v sobe sta povzročala doživljanje večjih stisk pri »starih« stanovalcih. Prisotni so bili občutki trpljenja, žalosti, odsotnosti volje, poglobili so se živčnost, zaskrbljenost in utesnjenost, prisotnega pa je bilo tudi veliko strahu. Stari ljudje so zaradi ukrepov v splošnem postali manj aktivni in posledično še bolj potisnjeni na stranski tir družbe, kar je poglobljalo občutke, da se morajo še bolj umakniti iz družbenega življenja, postati pasivni ter vdani v usodo (Mali, 2002, str. 318). Socialni stiki, v katerih potekata komunikacija in medsebojna opora, krepijo občutek, da so posamezniki sprejeti in cenjeni, kar ima močan pozitiven učinek na zdravje – manj kot jih je, večje je tveganje za depresijo, zaplete in kronične bolezni (Mandič in Hlebec, 2005), kar potrjujeva tudi s svojimi ugotovitvami. Za stare ljudi je že samo po sebi značilno, da so bolj sami, saj vrstniki umirajo, otroci pa so zaposleni ali oddaljeni (Klevišar, 2016, str. 75), v času epidemije pa je bilo to še bolj prisotno. Kot je bilo že omenjeno, so stanovalci poročali o večjih občutkih osamljenosti, ki je bila posledica omejitve socialnega osebnega stika, kar potrjuje ugotovitve, da je osamitev dejavnik, ki dodatno slabša tako telesno kot duševno zdravje (Žnidaršič Kranjc, 2017, str. 85). Če star človek nima zadovoljene potrebe po temeljnem, osebnem medčloveškem odnosu z drugim, je v večji meri osamljen. Potreba po osebnem medčloveškem odnosu je pri starih ljudeh že v splošnem med manj zadovoljenimi, posledično pa je osamljenost ena od njihovih najbolj razširjenih in najhujših stisk (Ramovš, 2003, str. 105), kar pa se je v času epidemioloških ukrepov poglobilo. Spitzer (2019, str. 169) navaja, da lahko zaradi osamljenosti zbolimo, saj ta povzroča stres in z

njim vrsto pogostih kroničnih bolezni, a tega v svoji raziskavi nisva ugotovili. Stanovalci so navajali predvsem, da so se boljše počutili, kadar so lahko stvari opravljali sami, bili gibalno neodvisni ter imeli manj zdravstvenih težav, kar kaže na obratno povezavo v smeri, da samostojnost ter zdravje vplivata na boljše duševno zdravje in ne toliko obratno. Kljub prisotnim negativnim čustvom pa je bilo pri stanovalcih prisotnega veliko optimizma, kar potrjuje pozitivno sliko emocionalnega življenja v starosti (Šadl, 2017, str. 14). Kljub omejitvam so ostajali pozitivno naravnani ter stremeli k boljšemu jutri. Volje niso izgubili. Predpostavljamo, da so se z izolacijo dobro spoprijemali, saj so se med življenjem vedno bolj učili biti sami, kar s sabo prinaša starost. Klevišar (1997, str. 152) piše o tem, da se mora človek ob vseh izpuščajih vedno bolj učiti biti sam, saj starost nujno prinaša s seboj tudi to. Stanovalci so v splošnem samoto sprejemali, zato so lahko ostali pozitivni in se izognili še večjim stiskam. Zanimale pa so naju tudi razlike v doživljanju osamljenosti, med tistimi, ki živijo v enoposteljnih, in tistimi, ki živijo v dvoposteljnih sobah, pri čemer ugotovitve niso bile enoznačne. Stanovalci so bili večinoma zadovoljni ne glede na to, kako so bivali – tisti, ki so bivali v enoposteljnih sobah, so te preferirali, tisti, ki pa so bivali v dvoposteljnih sobah, pa so dajali prednost tem. Poudarjali so, da lahko prihaja do trenj med sostanovalci, ki pa so jih hkrati dojemali bolj kot krajšanje časa kot pa večjo bivalno stisko. Kot pomembna sta se izkazala tako včlanjenost v socialno mrežo kot njegovo intimno življenje (Ramovš, 2003, str. 181–182), saj je posameznik v tretjem življenjskem obdobju še posebej občutljiv za njemu primerno ravnotežje med tem, da je neodvisen in samostojen, ter tem, da je vpleten v socialne situacije. Povzameva lahko, da je pomanjkanje osebnih stikov poglobilo občutke osamljenosti ter vplivalo na duševno zdravje stanovalcev. Boljše so se počutili samostojni posamezniki, razlik glede na bivanje v enoposteljnih ali dvoposteljnih sobah pa ni bilo.

6. Sklepi

- Na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in njihovimi najožjimi sorodniki je epidemija pustila večji vpliv predvsem zaradi odsotnosti osebnega stika. Večina stanovalcev je med epidemijo ostala v stiku z vsaj enim najožjim sorodnikom, ki pa ni bil oseben, temveč omejen in prestavljen na telefonsko komunikacijo. Vzdrževanje stikov je tako za stanovalce z njihovimi najbližjimi osebami v obdobju epidemije predstavljalo izziv, saj so se soočali z različnimi načini in omejitvijo komunikacije.
- V obdobju omejitve stikov v živo je v največji meri komunikacija potekala preko telefona. Redko so uporabili tudi druge komunikacijske možnosti (Skype, Viber). Če so pri tovrstni uporabi komunikacijskih sredstev potrebovali pomoč, so jim pri tem pomagali zaposleni.
- Večina stanovalcev je poročala o pogostih oziroma vsakodnevnih stikih z družinskimi člani. Kljub možnosti komunikacije (preko telefona, okna, balkona) in njeni ohranitvi je bila tako z vidika kakovosti kot pogostosti neprimerljiva s stiki pred epidemijo.
- Glede vzpostavljanja in vzdrževanja odnosov med stanovalci in zaposlenimi je bilo zaznati občutno splošno zadovoljstvo, dobre odnose. Zaposleni so imeli pomembno vlogo pri njihovem boljšem počutju. Izpostavljeno je bilo zadovoljstvo s splošnim informiranjem s strani zaposlenih in vodstva, kar je posledično vodilo v večji občutek varnosti. Stanovalci so v veliki meri zaznavali trud in skrb ter visoko stopnjo pomoči, in sicer tako pri zdravstvenih kot nezdravstvenih zadevah s strani zaposlenih. Občasno pa je prihajalo tudi do odsotnosti informacij, vezanih na ostale stanovalce, kar je vodilo v občutke negotovosti.
- Med stanovalci in zaposlenimi so vzpostavljeni dobri odnosi, zato so se pojavile posamezne stiske ob omejitvi stikov z zaposlenimi, saj so bili ti v obdobju največjih omejitev njihov edini socialni stik. Večina stanovalcev je navajala, da je bilo zaradi uporabe zaščite opreme prepoznavna zaposlenih močno otežena, prepoznavali pa so jih po hoji, glasu ter gibih.
- Stanovalci so v tem obdobju kljub zadovoljstvu z zaposlenimi zaznavali pomanjkanje kadra, kar se je kazalo predvsem v pomanjkanju časa za pogovore. Projekt Ključne osebe večina stanovalcev dojema kot možnost dodatnega pogovora, svetovanja ter splošnega dobrega počutja, nudenja skrbi in občutka varnosti.
- Socialne službe v splošnem niso potrebovali, a je bila ta ob potrebi zagotovljena. Predvsem pa je bilo zaznati povečano sodelovanje s sorodniki. Na ravni organizacije doma je bilo izpostavljeno zadovoljstvo z dostopnostjo do informacij ter s splošno urejenostjo doma.
- Epidemija je vplivala na različne vidike socialnega življenja stanovalcev, pri katerih so najbolj izpostavljali odnose s stanovalci, omejitev gibanja, samostojno preživljanje oziroma

krajšanje časa ter predpisane epidemiološke ukrepe. Predpisani epidemiološki ukrepi so na stanovalce pustili vpliv predvsem z vidika omejitve druženj.

Stanovalci so omenjali določene prilagoditve, s katerimi so bili zelo zadovoljni, to je vzpostavitev interne televizije ter organizirani koncerti na prostem.

- Predpisane epidemiološke ukrepe so stanovalci dojemali tako pozitivno kot negativno. Izpostavljen je bil občutek odtujenosti v odnosu s preostalimi stanovalci, vendar jih večina poročala, da se je dober odnos ohranil. Med seboj so si nudili podporo, tudi s komunikacijo preko telefona, drug drugemu so bili družba, kar pa je zmanjšalo občutek osamljenosti, okrepila se je povezanost.
- Stanovalci so v obdobju epidemije preživljali čas samostojno z branjem, gledanjem televizije, reševanjem križank, risanjem, pletenjem, kartanjem. Posamezne aktivnosti, zadolžitve, ki so si jih zadali, so jim služile predvsem pri spoprijemanju z negativnimi občutki.
- Zaradi pomanjkanja socialne interakcije med stanovalci ter v kombinaciji z nepoznanostjo situacije, oddaljenostjo sorodnikov, bolezni same je nekaj stanovalcev poročalo o psihičnih stiskah. Ob doživljanju karanten stanovalcev so bili najbolj intenzivni občutki osamljenosti. Osamljenost pri stanovalcih je bila najbolj izražena ob omejitvi stikov ter takrat, ko so se od kakšnega sorodnika poslovili. Poleg osamljenosti je bil pogosto prisoten tudi strah. Določeni stanovalci so ob nastali situaciji in vseh prilagoditvah omenjali trpljenje, ukrepe so doživljali kot krut režim, soočali so se z občutki žalosti. V manjšini pa so poročali, da v času epidemije niso občutili osamljenosti, stiske so obvladovali na različne načine ter z osredotočenostjo na dostopne stvari. Veselili so se majhnih stvari.
- Stanovalci so v času epidemije imeli nekaj zdravstvenih težav, pestile so jih pridružene bolezni. Posamezniki z boleznimi in slabšim fizičnim stanjem so ukrepe težje prenašali, kar pa je posledično vplivalo na občutke osamljenosti.
- Tisti stanovalci, ki so se soočili s premestitvijo v Topolšico, so navajali stisko zaradi tujih prostorov in tujih ljudi. Pestili so jih občutki zagrenjenosti, zavrženosti, jeze in razočaranja.
- Z vidika bivanja v enoposteljnih oziroma dvoposteljnih sobah so bila prisotna različna doživljanja, večini je bivanje v enoposteljnih sobah nudilo zadovoljstvo in preferenco, bivanje v dvoposteljni sobi so preferirali predvsem z vidika manjše osamljenosti.
- Skozi težko obdobje, ki so ga zaposleni preživljali skupaj s stanovalci in njihovimi sorodniki, so prepoznali nove potrebe, ki so porodile ideje, dobre prakse doma. Do izraza so prišle individualne potrebe posameznega stanovalca, njegove želje, ob sočasnem

upoštevanju želja sorodnikov. Začeli so izvajati individualne aktivnosti ter aktivnosti v manjših skupinah.

7. Predlogi

Zaradi epidemije je prišlo do sprememb na področju dela socialne službe, v aktivnostih, prireditvah, dogodkih ter pri sodelovanju prostovoljcev s stanovalci. Glede na pridobljene rezultate predlagava, da so individualna druženja in delo v mehurčkih pomembni v času epidemioloških ukrepov, a vseeno ne najbolj ustrezna oblika dela sicer, saj sta pri starih ljudeh socialna interakcija in vključenost izredno pomembni pri spoprijemanju z negativnimi čustvi, kot sta depresija ter osamljenost. V prihodnje, ob morebitnem ponovnem spopadanju s tovrstnimi ukrepi, bi bilo treba razmišljati v smeri preoblikovanja dejavnosti na način, da se aktivnosti premestijo v sobe stanovalcev oz. se dejavnosti izvajajo znotraj posamezne enote doma. To nam omogoča sodobna informacijsko-komunikacijska tehnologija, kjer bi se lahko s stanovalci videli in slišali in tako ohranili povezanost med sostanovalci in zaposlenimi. Slednje bi bilo moč vzpostaviti tudi na način IP telefonije, ki bi stanovalcem omogočala enostavno, lažje, hitrejšo in brezplačno telefonsko komunikacijo znotraj doma.

Ob zatonu kulturnega življenja, prepovedanih aktivnostih, onemogočenih obiskih prostovoljcev, sorodnikov je smiselna razširitev že obstoječe metode sproščanja s predvajanjem njim ljube glasbe preko slušalk. Že obstoječa metoda je obrodila pozitivne rezultate pri osebah z demenco, odlično pa se je metoda obnesla med obdobjem epidemije covid-19. Poslušanje njim najljubše glasbe bi lahko stanovalcem zbuvalo upanje in jim krajšalo čas.

V domovih za stare je še vedno veliko večposteljnih sob, kar se je v času epidemije izkazalo kot povsem neustrezno, saj si stari ljudje kljub družbi želijo intimnosti ter časa zase. Kot neustrezno pa se je število sob izkazalo tudi z vidika spopadanja s težavami pri omejevanju širjenja okužbe s covidom-19. V prihodnje bi bilo treba zagotoviti ustrezne prostorske pogoje, predvsem pa zadostne kadrovske zmožnosti.

Ne glede na različne problematike in spremembe na področju dela socialne službe, s katerimi so se v domovih soočali, ostaja pomembno, da socialni delavci svoje delo opravljajo kakovostno, da so dobro opremljeni z znanjem in tako sposobni, da lahko konstruktivno pristopijo k reševanju problema tudi v izrednih situacijah. Za opravljanje kakovostnega socialnega dela je pomembno, da socialni delavci poskrbijo tudi zase, v smislu povezovanja in opolnomočenja. Predlagava povezovanje preko Aktiva socialnih delavcev in supervizije, saj ob podporu slednjega lahko ohranijo svoje profesionalne vloge ter veljavo.

Smiselno in potrebno bi bilo usposobiti prostovoljce za delo v izrednih razmerah in jih vključiti v interna izobraževanja (npr. znanja o procesu staranja, značilnostih, metodah dela s

starimi ljudmi). Prav tako bi bilo treba usposobiti prostovoljce za pravilno uporabo osebne varovalne opreme.

Pomembno je, da se potenciali starih ljudi čim dlje ohranijo, da jih poizkušamo vseskozi aktivirati, jim pomagati, da najdejo ob različnih aktivnostih, druženjih nov smisel, s čimer pa se zagotovo preprečuje tudi njihova socialna izolacija.

8. Literatura

1. Banham, K. M. (1951). Senescence and the Emotions: A genetic Study. *Journal of genetic Pshyholgy*, 78(2), 175–183.
2. Charles, S. T. Reynolds, C. A., & Gatz, M. (2001). Age-Related Differences and Change in positive in negative Affect over 23 Years. *Journal of Personality and social Psychology*, 80(1), 136–151.
3. Čačinovič Vogrinčič, G. (2002). Koncept delovnega odnosa v socialnem delu. *Socialno delo*, 41(2), 91–96.
4. Čačinovič Vogrinčič, G. (2011). Star človek z demenco in njegova družina. V J. Mali, & V. Milošević Arnold (ur.), *Demenca-izziv za socialno delo* (str. 51–61). Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
5. Čačinovič Vogrinčič, G., & Mešl, N. (2019). *Socialno delo z družino: soustvarjanje zelenih izidov in družinske razvidnosti*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
6. Domanjko, B., Hlebec, V., & Pahor, B. (2009). Spleti zdravja in bolezni: socialna omrežja starejših kot dejavnik zdravja. V V. Hlebec (ur.), *Starejši ljudje v družbi sprememb* (str. 221–236). Maribor: Založba Aristej.
7. Dragan, V. (2018). Sobivamo. Slovenija razvija nove možnosti za kakovostno bivanje. V *Starejši kot sedanjost in prihodnost družbe* (str. 37–44). Ljubljana: Državni svet Republike Slovenije.
8. Drimel, G., Imperl, F., & Ramovš, J. (2020). Epidemija Covid-19 v domu in sistem dolgotrajne oskrbe v Sloveniji. *Kakovostna starost*, 23(2), 56–78.
9. Fees, B. S., Martin, P., Poon, L. W. (1999). A Model of Loneliness in older Adults. *Journal of Gerontology*, 54(4), 231–239.
10. Filipovič Hrast, M., Kogovšek, T., & Hlebec, V. (2005). Starostniki in njihova vpetost v sosedska omrežja. *Družboslovne razprave*, 21(49–50), 205–221.
11. Filipovič Hrast, M., Hlebec, V., Kneživič Hočevar, D., Čemič Istenič, M., Kavčič, M., Jelenc Krašovec, S., Kump, S., & Mali, J. (2014). *Oskrba starejših v skupnosti: dejavnosti, akterji in predstave*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
12. Filipovič Hrast, M., & Hlebec, V. (2015). *Staranje prebivalstva: oskrba, blaginja in solidarnost*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
13. Flaker, V. (2003). Temeljne in nujne spretnosti socialnega dela. *Socialno delo*, 42(4–5), 237–257.

14. Flaker, V., Mali, J., Kodele, T., Grebenc, V., Škerjanc, J., & Urek, M. (2008). *Dolgotrajna oskrba: očrt potreb in odgovorov nanje*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
15. Flaker, V. (2012). *Direktno socialno delo*. Ljubljana: Založba /*cf.
16. Flaker, V., Mali, J., Rafaelič, A., & Ratajc, S. (2013). *Osebno načrtovanje in izvajanje storitev*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
17. Flaker, V. (2015). *Prispevki k taksonomiji socialnega dela in varstva – 1. del*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
18. Flaker, V., & Ramon, S. (2016). From institutional to community care: social work of opening spaces and new solidarities (social work and deinstitutionalisation). *Dialogue in praxis*, 5(18), 4–48.
19. Golijani-Moghaddama, N. (2014). Applying family life cycle concepts in psychological practice with children and young people. *Applied Psychological Research Journal (APRJ)*, 1(2), 26–33.
20. Gottlieb, B. H. (ur.) (1981), *Social Networks and Social Support*. Beverly Hills: Sage.
21. Grebenc, V. (2005). *Ocena potreb in raziskovanje lokalnih vednosti kot izhodišče za delovanje v socialnem delu*. Doktorska disertacija. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo.
22. Grebenšek, A. (2020). Odnos med starejšimi in vnuki v času pandemije. *Kakovostna starost*, 23(3), 64–65.
23. Guštin, E., & Kobal Straus, K. (2018). Resolucija o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016–2025 »Skupaj za družbo zdravja«. V M. Tratnik Volasko (ur.), *Starejši kot sedanjost in prihodnost družbe; zbornik referatov in razprav*, (str. 31–35). Ljubljana: Državni svet Republike Slovenije.
24. Hlebec, V., & Kogovšek, T. (2004). Konceptualizacija socialne opore. V M. Novak (ur.), *Omrežje socialne opore prebivalstva Slovenije* (15–31). Ljubljana: Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo.
25. Hlebec, V., & Šadl Z. (2009). »Saj veš, se najprej na domačega obrneš« – Emocionalna opora v družinskih omrežjih. V V. Hlebec (ur.), *Starejši ljudje v družbi sprememb* (str. 237–253). Maribor: Aristej.
26. Hlebec, V., Kavčič, M., Filipovič Hrast, M., Vezovnik, A., & Trbanc, M. (2011). *Samo da bo denar in zdravje*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
27. Hlebec, V., & Mali, J. (2013). Tipologija razvoja institucionalne oskrbe starejših ljudi v Sloveniji. *Socialno delo*, 52 (1), 29–41.

28. Hojnik Zupanc, I. (1997). *Dodajmo življenje letom*. Ljubljana: Gerontološko društvo Slovenije.
29. Hojnik Zupanc, I. (1997). *V starosti lahko opešajo življenjske moči, kaj pa potem? Dodajmo življenje letom*. Ljubljana: Gerontološko društvo Slovenije.
30. Hojnik Zupanc, I. (1999). *Samostojnost starega človeka v družbenoprostorskem konceptu*. Ljubljana: Znanstvena knjižnica FDV.
31. Hudobivnik, T. (2020). Kako do kakovostne in dostopne dolgotrajne oskrbe. *Kakovostna starost*, 23(1), 45–46.
32. Hvalič Touzery, S. (2007a). Tukaj smo! Opazite naše delo! Pomagajte nam! Raziskava o oskrbi starega človeka v družini. *Kakovostna starost*, 10(2), 4–27.
33. Hvalič Touzery, S. (2007b). *Družinska oskrba starih družinskih članov* (Doktorska disertacija). Pridobljeno 12. 9. 2022 s <http://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:doc-SOQW03N6/9bcbda58-240f-4e20-aa90-3cefd5cf692d/PDF>.
34. Isaacowitz, D. M., & Seligman, M. E. P. (2003). Cognitive Styles and Psychological Well-being in Adulthood and old Age. V H. March, L. Bornstein, L. M. Corey, K. Davidson, K. A. Moore, & The Center of Child Well-Being (ur.), *Well-Being: Positive Development across the Lifespan* (str. 449–475). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
35. Kane, R. L., & Kane, R. A. (2005): Long term care. V M. L. Johnson (ur.), *The cambridge handbook of age and ageing* (str. 638–646). New York: Cambridge University Press.
36. Kavčič, M., & Filipovič Hrast, M. (2010). Omrežja socialne opore starejših. V *Za strpno in socialno sožitje vseh generacij* (str. 48–56). Ljubljana: Hevrek.
37. Klevišar, M. (1997). Smrt kot pravni zaključek življenja. V I. Hojnik Zupanc (ur.), *Dodajmo življenje letom* (129–157). Ljubljana: Gerontološko društvo Slovenije.
38. Klevišar, M. (2016). *V dom – zakaj pa ne?* Ljubljana: Celjska Mohorjeva družba.
39. Knific, B. (1997). Medgeneracijski odnosi. V I. Hojnik Zupanc (ur.), *Dodajmo življenje letom* (str. 35–44). Ljubljana: Gerontološko društvo Slovenije.
40. Kobal Straus, K. (2019). *Izzivi pilotnih projektov na področju dolgotrajne oskrbe*. Ljubljana: Direktorat za dolgotrajno oskrbo.
41. Kobal Straus, K., & Guštin, E. (2018). Resolucija o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016–2025 »Skupaj za družbo zdravja.« V *Starejši kot sedanjost in prihodnost družbe* (str. 31–35), Ljubljana: Državni svet Republike Slovenije.
42. Kobentar, R. (2008). Socialni odnosi v starosti. *Socialna pedagogika*, 12(2), 145–160.
43. Kompan Erzar, K. (2019). *Družine, vezi treh generacij*. Ljubljana: Založba družina.

44. Konc, I. (ur.). (2020). *Osamljenost je boleča, nalezljiva in življenjsko nevarna*. Radijski program 10.3. Pridobljeno 20. 4. 2022 s <https://radioprvi.rtvsl.si/2020/02/intelektualna-osamljenost>
45. Kornhauser, A., & Mali, J. (2013). Priprava starega človeka na življenje v domu. *Socialno delo*, 52(5), 321–331.
46. Krajnc, A. (2010). Dejavna starost kot pogoj za družbeno vključenost starejših. V *Za strpno in socialno sožitje vseh generacij* (str. 62). Ljubljana: Hevrek.
47. Krause, N. (2004). Lifetime Trauma, Emotional Support, and Life Satisfaction Among Older Adults. *The Gerontologist*, 44 (5), 615–623.
48. Kristančič, A. (2005). *Nova podoba staranja-siva revolucija*. Ljubljana: Združenje svetovalnih delavcev Slovenije.
49. Leichsenring, K., Billings, J., & Nies, H. (ur.) (2013). *Long-term care in Europe: improving policy and practice*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
50. Lenart, T., & Ovsenik, M. (2020). Odnos starejših oseb do sodobne tehnologije. *Kakovostna starost*, 23(2), 20–35.
51. Leskošek, V. (2003). Prispevki politične filozofije k etiki skrbi, medsebojna odvisnost in avtonomija. V S. Sevenhuijsen, & A. Švab (ur.), *Labirint skrbi: pomen perspektive etike skrbi za socialno politiko* (str. 13–39). Ljubljana: Mirovni inštitut, inštitut za sodobne in družbene politične študije.
52. Lidz, T. (1971). *Familie und psychosomatische Entwicklung*. Frankfurt am Main: Fischer.
53. Lynch, R. (2014). *Social work practice with older people: a positive personcentred approach*. Los Angeles: Sage.
54. Macuh, B. (2017). *Življenjski slog starostnikov v domovih za starejše: znanstvena monografija*. Maribor: Kulturni center.
55. Mali, J. (2002). Starost, emocije in emocionalno delo. *Socialno delo*, 41(6), 317–323.
56. Mali, J. (2006). Koncept totalne ustanove in domovi za stare. *Socialno delo*, 45(1/2), 17–27.
57. Mali, J. (2008). *Od hiralnic do domov za stare ljudi*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
58. Mali, J. (2009a). Medgeneracijska solidarnost v obstoječih oblikah skrbi za stare ljudi. V V. Tašner (ur.), *Brez spopada: kultur, spolov, generacij* (str. 243–256). Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
59. Mali, J. (2009b). Sožitje med generacijami kot ga razumemo v socialnem delu: sožitje generacij. V S. Bezjak (ur.), *Vloga starejših v sodobni slovenski družbi* (str. 70–76). Ljubljana: Inštitut Hevrek.

60. Mali, J. (2009c). Spremembe v institucionalnem varstvu starejših. V V. Hlebec (ur.), *Starejši ljudje v družbi sprememb* (str. 95–107). Maribor: Aristej.
61. Mali, J., & Ovčar, L. (2010). Življenjski svet starejšega kmečkega prebivalstva. *Socialno delo*, 49(4), 229–238.
62. Mali, J. (2012). Uvajanje dezinstitutionalizacije na področju oskrbe starih ljudi. *Časopis za kritiko znanost*, 40(250), 86–94.
63. Mali, J. (2012). Socialno delo s starimi ljudmi in nova socialna zakonodaja. *Časopis za kritiko znanosti*, 40(250), 128–137.
64. Mali, J. (2013). Socialno delo s starimi ljudmi kot specializacija stroke. *Socialno delo*, 52(1), 57–96.
65. Mali, J., & Kejžar, A. (2017). Celostna oskrba stanovalcev z demenco. *Socialno delo*, 56(3), 179–195.
66. Mali, J., Flaker, V., Urek, M., & Rafaelič, A. (2018). *Inovacije v dolgotrajni oskrbi: primeri domov za stare ljudi*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
67. Mali, J., & Grebenc, V. (2021). *Strategije raziskovanja in razvoja dolgotrajne oskrbe starih ljudi v skupnosti*. Ljubljana: Založba Univerze.
68. Mali, J., & Penič, B. (2022). Odzivi socialnega dela na ukrepe za zajezitev epidemije covida-19 v domovih za stare ljudi. *Socialno delo*, 61(2/3), 203–221.
69. Mandič, S., & Hlebec, V. (2005). Socialna omrežja kot okvir upravljanja s kakovostjo življenja in spremembe v Sloveniji med letoma 1987 in 2002. *Družboslovne razprave*, 21(49/50), 263–285.
70. Mandič, V. (2009). Medgeneracijsko zavezništvo, izmenjava virov blaginje in sodobne dileme. V V. Hlebec (ur.), *Starejši ljudje v družbi sprememb* (str. 139–151). Maribor: Aristej.
71. Milošević Arnold, V. (2000). Profesionalne vloge socialnih delavcev pri delu s starimi ljudmi. *Socialno delo*, 39(4/5), 253–262.
72. Milošević Arnold, V. (2003). *Socialno delo s starimi ljudmi*. Študijsko gradivo. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
73. Milošević Arnold, V. (2011). Komunikacija z osebami z demenco. V J. Mali, & V. Milošević Arnold (ur.), *Demenca – izziv za socialno delo* (str. 131–141). Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
74. Ministrstvo za finance. (2018). *Informacija o Poročilu o staranju 2018 – povzetek s poudarkom na Sloveniji*. Pridobljeno 14. 7. 2022 s <http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf>.

gov.si/pageuploads/tekgib/Informacija_o_Porocilo_o_staranju_2018_povzetek_s_poudarkom_na_Sloveniji.pdf [8. 8. 2018].

75. Ministrstvo za zdravje (2022). *Ključni izzivi dolgotrajne oskrbe in pilotni projekti*. Pridobljeno 14. 3. 2022 s <https://www.gov.si teme/kljucni-izzivi-dolgotrajne-oskrbe-v-sloveniji-in-pilotni-projekti>
76. Musek, J., & Pečjak, V. (2001). *Psihologija*. Ljubljana: Educy.
77. Naiditch, M., Triantafillou, J., Di Santo, P., Carretero, S., & Hirsch Durrett, E. (2013). User perspectives in long-term-care and the role of informal carers. V K. Leichsenring, J. Billings, & H. Nies (ur.). *Long-term care in Europe* (str. 45–80). Basingstoke: Palgrave Macmillan.
78. Osterle, A. (ur.) (2011). *Long-term care in Central and South Eastern Europe*. Frankfurt am Main: P. Lang.
79. Ostrman, A. (2010). Možnosti socialne vključenosti starejših v lokalni skupnosti. V *Za strpno in socialno sožitje vseh generacij* (str. 56–57). Ljubljana: Hevrek.
80. Pečjak, V. (2007). *Psihologija staranja*. Samozaložba Bled.
81. Požarnik, H. (1981). *Umetnost staranja: leta, predsodki in dejstva*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
82. Ramovš, K., Grčar M., & Ramovš, A. (2022). Iz medgeneracijskih programov. *Kakovostna starost*, 25(1), 35–47.
83. Ramovš, J. (1997). Smiselno življenje v starih letih. V I. Hojnik Zupanc (ur.), *Dodajmo življenje letom* (str. 13–26). Ljubljana: Gerontološko društvo Slovenije.
84. Ramovš, J. (2000). Skupina in skupinsko delo: prispevek k antropologizaciji teorije skupine in praksi skupinskega dela. V J. L. Moreno & Z. T. Moreno (ur.), *Skupine, njihova dinamika in psihodrama* (str. 339–376). Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka.
85. Ramovš, J. (2003). *Kakovostna starost. Socialna gerontologija in gerontagogika*. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka in Slovenska akademija znanosti in umetnosti.
86. Ramovš, J. (2020). Zakon o dolgotrajni oskrbi. *Kakovostna starost*, 23(3), 69–70.
87. Ray, M., Bernard, M., & Phillips, J. (2009). *Critical issues in social work with older people*. New York: Palgrave Macmillan.
88. Ryan, R. M., La Guardia, J. G., Solky-Butzel, J., Chirkov, V., & Youngmee, K. (2000). On the Interpersonal Regulation of Emotions: Emotional Reliance Across Gender, Relationships, and Cultures. *Personal Relationships*, 12(1), 145–163.
89. Saleebey, D. (1997). *The strength Perspective in Social Work Practice*. New York: Longman.

90. Sevenhuijsen, S. (2003). Prostor za skrb. Pomen etike skrbi za socialno politiko. V S. Sevenhuijsen, & A. Švab (ur.), *Labirint skrbi: pomen perspektive etike skrbi za socialno politiko* (str. 13–39). Ljubljana: Mirovni inštitut, inštitut za sodobne in družbene politične študije.
91. Sixsmith A. (2013). Technology and the Challenge of Aging. V A. Sixsmith, & G. Gutman (ur.), *Technologies for Active Ageing* (str. 7–25). New York: Springer.
92. Spitzer, M. (2019). *Osamljenost*. Ljubljana: Založba Ara.
93. Strban, G. (2012). Odvisnost od oskrbe drugega – novo socialno tveganje? V M. Cerar (ur.), *Zbornik znanstvenih razprav* (str. 211–240). Ljubljana: Pravna fakulteta.
94. Strokovni posvet Osamljenost starih ljudi in možnosti za reševanje tega problema (2001). *Kakovostna starost*, 4(3–4), 33–58.
95. Suppes, Mary, A., & Wells, Carolyn, C. (1996). *The Social Work Experience*. New York: The McGraw-Hill.
96. Šadl, Z. (2007). Čustveno doživljanje starostnikov: od tradicionalnih pogledov k sodobnim. *Socialno delo*, 46(1–2), 13–19.
97. Šadl, Z., & Hlebec, V. (2007). Emocionalna opora v omrežjih srednje in starejše generacije v časovni perspektivi. *Teorija in praksa*, 44(1/2), 226–253.
98. Štandeker, N. (2020). Življenje v domovih starejših v Avstriji med pandemijo covid-19. *Kakovostna starost*, 23(3), 10–15.
99. Šugman Bohinc, L., Rapoša Tanjšek, P., & Škerjanc, J. (2007). *Življenjski svet uporabnika*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
100. Švab, A. (2003). Kako »skrbna« je država? Konceptualizacija skrbi v družinski politiki v Sloveniji. V S. Sevenhuijsen, & A. Švab (ur.), *Labirint skrbi: pomen perspektive etike skrbi za socialno politiko* (str. 51–73). Ljubljana: Mirovni inštitut, inštitut za sodobne in družbene politične študije.
101. Timonen, V. (2008). *Ageing societies: a comparative introduction*. Maidenhead: McGraw-Hill: Open University Press.
102. Ule, M. (1995). Vsakdanji svet družine. V T. Renner, V. Potočnik, & V. Kozmik (ur.), *Družine: različne-enakopravne* (str. 127–139). Ljubljana: Vitrum.
103. UMAR. (2017). *Strategija dolgožive družbe*. Pridobljeno 14. 7. 2022 s https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/kratke_analize/Strategija_dolgozive_druzbe/Strategija_dolgozive_druzbe.pdf
104. Vertot, N. (2008). *Prebivalstvo Slovenije se stara-potrebno je medgeneracijsko sožitje*. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.

105. Victor, C. (2005). *The Social Context of Ageing: A Textbook of Gerontology*. New York: Routledge.
106. Wilson, K., Ruch, G., Lymbery, M., & Cooper, A. (2008). *Socialn work: an introduction to contemporary practice*. London: Pearson-Longman.
107. Wood, L. A. (1986). Loneliness. V R. Harre (ur.), *The Social Construction of Emotions* (str. 186–198). Oxford: Basil Blackwell.
108. Žnidaršič Kranjc, A. (2017). *Dočakal boš pokoj: razmislek o moji starosti*. Ljubljana: Dej.
109. World Health Organization. (2003). *Social determinants of health: the solid facts*. Pridobljeno 14. 7. 2022 s https://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0005/98438/e81384.pdf

9. Priloge

9.1. Vprašalnik

Raziskovalno vprašanje: Kakšne so posledice epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in najोजimi sorodniki?

Na kakšen način vzdržujete stike s sorodniki, kako pogosto, kdaj, kako ohranjate odnose z njimi? Opišite primer. Kakšnih komunikacijskih sredstev se pri tem poslužujete oz. so vam na voljo?
Kakšne možnosti stikov imate na voljo stanovalci ki niste delno ali v celoti samostojno giblivi oz. imate večje težave s sluhom, vidom, spominom? (vprašanje se prilagodi glede na sogovornika).
Kako doživljate nova pravila glede omejitve obiskov? Bi lahko svoje občutke enačili z osamljenostjo in če da, kako doživljate ta občutek in kako bi ga lahko po vašem mnenju zmanjšali?
Kdaj v času epidemije ste ta občutek najbolj doživljali? Zakaj?
Kaj je po vašem mnenju pozitivna oz. negativna posledica omejitev stikov s sorodniki v času epidemije?

Raziskovalno vprašanje: Kakšne so posledice epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in zaposlenimi?

Na kakšen način ste doživljali nenadno omejitev stikov z zaposlenimi? Kako ste se »spopadli z občutki«, na koga od zaposlenih ste se lahko ob tem »obrnili«?
Kako ste prepoznali zaposlene, ko so bili zaščiteni z osebno varovalno opremo? Kakšne občutke ste ob tem doživljali?
Kdo od zaposlenih je vaša ključna oseba? Kako je ključna oseba doprinesla vašemu vzdrževanju oz. vzpostavljanju stikov z zaposlenimi? Opišite primer.
Kako pogosti so bili obiski ključne osebe v času epidemije?
Koliko vam je obisk ključne osebe pripomogel k boljšemu počutju? Opišite.
Na kakšen način ste v času epidemije lahko komunicirali s socialno službo?
Kako bi opisali organizacijo zavoda glede vzdrževanja odnosov z zaposlenimi oz. dostopnost do informacij, pogovora....

Raziskovalno vprašanje: Kakšne so posledice epidemije na socialnem življenju stanovalcev?

Kako poteka druženje med stanovalci v času epidemije?
Kako ocenjujete odnose med stanovalci v času izrednih razmer? Kaj se je po vašem mnenju v odnosih najbolj spremenilo?
Kako preživljate svoj čas? Kako doživljate omejitve gibanja znotraj zavoda, znotraj svoje sobe, v okolici doma?

Raziskovalno vprašanje: Kako je pomanjkanje osebnih stikov, zaradi covida-19, povezano z osamljenostjo stanovalcev ter kakšne so razlike v doživljanju osamljenosti pri stanovalcih, ki so različno samostojno giblivi ter stanovalcih v enoposteljnih/dvoposteljnih sobah?

Kako doživljate pomanjkanje osebnih stikov med izrednimi razmerami?
Kaj po vašem mnenju v času izrednih razmer najbolj vpliva na osamljenost, kaj bi spremenili?
Kakšna je vaša izkušnja z osamljenostjo v času izrednih razmer?
Na kakšen način ste pomanjkanje osebnih stikov nadomestili? Kakšne možnosti znotraj doma so vam bile ponujene?
Na kakšen način po vašem mnenju vpliva vloga stanovalca (samostojnost, giblivosť, enoposteljna soba, več posteljna...) na intenziteto doživljanja osamljenosti oz. pomanjkanja osebnih stikov?

9.2. Transkripti intervjujev z označenimi izjavami

OSEBA A:

Raziskovalno vprašanje: *Kakšne so posledice epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in najožjimi sorodniki?*

Uvod: Jaz sem prišla sem sem ravno v času, ko se je covid že pojavljal, še pa niso ljudje ne v ustanovah, ne v državi vedeli, kam gremo, kaj nam grozi pravzaprav. Jaz pa, ko sem prišla noter iz bolnišnice, od doma v bolnišnico, potem pa še v negovalni oddelek in od tam kar sem, ane, se pravi človek je imel skoz en svoj dom, v enem mesecu recimo ali dveh pretrga vse, v kratkem času ustaljene nitke, načine življenja. Najprej v bolnišnici. Najprej tam vse preboliš, ker veš, da bo tega konec. Potem te dajo v negovalno bolnišnico, tam pa že poslušaj, različne stvari, kako gredo. Recimo jaz sem takrat napisala pesem, pet nas je bilo v sobi, več nas je bilo v tistem sklopu. In tisti dan, torek je bil, smo šle vsaka na svoj konec. Jaz bom povedala, tako kot je bilo, pesem sem dala za objavo za glasilo. Recimo ena je bila kmečka, je šla v dom, se pravi bi rekla sestavljena družina je ni bila sposobna vzeti k sebi. Potem je šla v dom v Radlje. Ena je šla iz Prevalj, je bila ena gospa, ki so ji nogo odrezali in je vse življenje imela stanovanje v šestem nadstropju, v podstrešnem in je vedela, da več domov ne more iti, ane in kako ona to pripoveduje. In kako ona to doživlja, npr. dva dni preden je šla, šle smo pa na isti dan, dva dni prej je razdelila čevlje. Ker je imela sorodnike in vse, skromno penzijo. Taka svetla ženska, drobna, potrpežljiva, nasmejana. Je pa rekla, jaz imam tu čevlje, eni so bili bolj fajn, ko drugi. Je pa rekla ene ali dvojne si moram obdržati, ampak samo enega, vse ostale bom vrgla v stran. In potem, imela je pa nogo 37 in nobeni ni bilo nič prav. In recimo tak dogodek, ne, potem ena je šla sem v ta dom, ena pa v Črneče. Ena je pa šla domov, ki pa ni imela nikogar, razen nečakov, ane. Ampak tista je bila pa zelo premožna in tisti nečaki so jo hodili strašno rihtat. Tu se pa moramo izognit, ker bi se lahko spozabila.. Ampak edino ena ki je prišla, jo je vedno umila, nadišavila, porihtala, okrog nohtov sčistila. In ker je bila ravno nasproti mene, sem pa lahko opazovala. Je bila pa ta nečakinja zdravnica. Ta je bila pa edina, ki ni reflektirala na imetje. In sem gledala, kako ona to njo neguje, oni so pa kar prišli, polupčali in šli. Prišli pa vsi. In tu vidiš tisto, kako bi rekla, banalnost odnosov. Sedaj bi lahko rekli, da sem krivična ampak to hitro začutiš. Ker je tudi ona meni pokazala, vse sorte mi je na tiho pripovedovala, ni želela, da bi drugi slišali. Marsikatero zaupljivost mi je zaupala, bila je tudi nekoliko zaljubljena v nekoliko mlajšega. Vse sorte se spleta...

Na kakšen način vzdržujete stike s sorodniki, kako pogosto, kdaj, kako ohranjate odnose z njimi? Opišite primer.

Iz tega, ko tako tam opazuješ...Meni so pa povedali, da ne bom šla več domov, da grem v dom. Torej tisti trenutek sem jaz začutila, da so me vrgli, sem rekla na gnojišče, to besedo sem uporabljala in se je ne sramujem, tako sem se počutila. Tako, kot da te primejo in en, dva, tri vržejo v vodo, da plavaš. Na tak način sem jaz to občutila, strašno. Strašno imam rada ljudi in težko sem do svojega doma prišla, ne bom nič zgodovine pravila ampak tista...Živimo v dvojčku v Kotljah, to je meni raj tam in pa moji ne razumejo, ko sem rekla moja. To je bil moj konflikt. In še to, **da naenkrat nismo smeli domov/(A1). Oni k nam ne /(A2)... In se čutili, tisti, ki smo takrat prišli (v dom), celo zavržene/(A3).** Jaz sem to sprejemala na tak način. Ker je bilo tako. Jaz sem živela in se rodila v svobodo. **Nikoli prej nismo imeli nobenih omejitev/(A4).** Ljudje smo se zelo razumeli. Najprej v socialistični proceduri, najprej podnajemniki, potem garsonjera, potem stanovanje in potem hiška. Hiška je bila moje, prvič nekaj res mojega in sem imela občutek, da tega mi ne more nihče vzeti. Da tam sem lahko kakor dolgo želim. Sem imela pa že prej pomoč na domu od tega doma, tako, da to sem pa imela. Aja nisem povedala, da **imam Parkinsonovo bolezen že zelo dolgo/ (A5).** In v ta občutek, oni so me odvrgli, tu me nihče ni sprejel, prišla sem v sobo, kjer je bila še ena gospa, ki je bila, da ne bom koga prizadela... Ponoči je bedela, pela cele noči, me kregala kako se grdo obnašam, ker ji ne odgovarjam. Vsi pa so rekli kako lepo poje, meni pa so kar lasje šli pokonci. Utrujena sem bila pa grozno takrat. Tak je bil moj začetek. **Potem je bila ena boljša stvar, ko sem dobila to sosednjo sobo in sem še sedaj sama v njej/(A6).**

Kakšnih komunikacijskih sredstev se pri tem poslužujete oz. so vam na voljo?

Telefona/(A7) ampak nič se nisem rada pogovarjala, ker sem oslabela/(A8). Nič nisem mogla jesti, bruhala sem. Kile so, tako kot bi kar rezali od mene. **Osebe se je zelo trudilo z mano/(A9),** jaz pa sem tako ja, ne, ja ne... Zato, ker nisem znala in nisem imela moči, da bi presodila ali mi res tako dobro hočejo ali je to naučeno. Nisem bila dovolj seznanjena s tem. Nekam se padla. Potem počasi sprejemaš nekatere ljudi, in se ti življenje v tem prostoru širi in dobiva druge vrednote. **Na nekoga sem se lahko zanesla, da bo pogruntal, da imam za ušesom velik svetel madež in ni umazanija, recimo/(A10).** In ko sem prvega ugotovila, da ne bomo šobali, to je v koži sem rekla aha. Ta me je osebno pogledala, se je zapomnila. In tako sem pridobivala zaupanje...

To leto in pol je bilo glavno sredstvo telefon/(A11). Ni bilo pogosto/(A12). Že prej nisem bila odvisnik od telefona/(A13). Nič nismo pretiravali, že prej ne/(A14). Zato ker sem se bala, da bi postala od tega odvisna. Jaz sem se morala naučiti živeti in niti nimajo ljudje časa in tudi za osebe je vse to novo.

Kontakti so bili po potrebni/(A15). Včasih v tednu v treh dneh, včasih enkrat, tako kot prej, če sem koga...ker imam široko sorodstvo in z vsemi kar dobre stike/(A16). **Imam dva otroka/ (A17).** Eden živi dol na dolenskem, hčerka pa tri hiše v Kotljah naprej. Je poročena z možem, ki je edinec imajo ta velik individualen tip hiše in so tisto preuredili in hčerka pri njih živi. Tam so družina. Mi smo pa tam kar zraven, ena velika luštna družina, tako, da bi bila rekla da smo šest osem članska družina/(A18).

Ne drugih možnosti razen telefona nisem imela/ (A19). Nisem tehnični tip/(A20). Jaz strašno dam na živo besedo, da vidim človeka,/(A21) potem pa tudi saj sem pisala o tem. Ljudje pravijo v očeh je vse, jaz pa pravim, da imam za simbol roke. Jaz si bom vas bolj zapomnila po rokah, čeprav vas sicer gledam v obraz. Ves čas gledam, kaj počenete z rokami.

Kakšne možnosti stikov imate na voljo stanovanjci ki niste delno ali v celoti samostojno giblivi oz. imate večje težave s sluhom, vidom, spominom? (vprašanje se prilagodi glede na sogovornika).

Imam ocenjeno najvišjo stopnjo za pomoč, da mi nudijo/(A22). Vse, ampak jaz sem si vsaki dan zadala, tudi sedaj si zadam, no to je mene reševalo, ker sem čustveno zahtevna po svoje. In živeti v prazno, se mi zdi, je boljše, da te ni. Jaz sem že prej imel eno hudo fazo te iste bolezni, ko sem dve leti samo ležala. In sem se sama doma skopala s pomočjo oseb, ki so prihajale in sem po berglah prišla sem. To se pravi hodila sem kolikor toliko. Ko je bilo treba kam iti so me peljali na vozičku, pozneje pa so mi dali hojco. Je pa najprej iz postelje in nazaj. To sem trenirala mesece. Vedno sem si eno nalogo zadala, pa vsak dan zjutraj sem si zadala kaj bom ta dan počela. Ker mi je še danes...ker sem žalovala za domom, obupno, jokala ali pa bruhalo, te dve reakciji. In vem, da je bilo za osebe zame težko, ker nisem imela kaj povedati. In če sem imela dnevno, kar sem si zamislila, kaj moram narediti, sem dosti na tisto mislila in sem tisto uresničila in tako so meni dnevi hitro minili, kljub temu, da res. Bom povedala eno stvar, ki mogoče ni pomembna. Jaz v življenju ne preklinjam, tudi poklic sem imela tak, nisem kričala, vedno sem otrokom rekla zmenimo se in smo se lepo imeli, vem, da se da z lepo besedo vse dogovoriti. Nisem se želela tu spremeniti, ampak tu sem občutila jezo. Tega nisem bila navajena in sem začela mrmraje, med zobmi, včasih tudi z malo zvoka preklinjati, težke, take, ko ti dajo duška, trboveljske. In me to ni sram povedati in je tega vedno manj, ko ti kaj pade iz rok. Ne na glas ampak toliko, da sem si dala duška, notranje. Mogoče je koga sram to povedati ampak če se zgodi, človek postaneš notranje umazan, ker slabo misliš. Od tistih ljudi, ki sem jih imela najraje. In to so boleče stvari, mož je ostal doma, hčerka, tri vnukinje. In to vnukinjam nisem zamerila, sem našla izgovor, za odrasle pa nisem. Vsi so bili proti meni.

Stike sem imela čez balkon/(A23). Hčerka se vozi trenutno v Velenje in reče, pridem mimo/(A24). Dva stavka, tri, saj ne rabim. Saj tudi prej nismo, eni smo bili spodaj drugi zgoraj.

Kako doživljate nova pravila glede omejitve obiskov?

Ne to nisem imela težav (doživljanje pravil glede omejitev)/(A25), težave so bile to, ko sem prišla sem. In si predstavljam, da ima en velike škarje in reže. Sem prišla k zdravnici in ji rekla, da bi rada istega imela istega zdravnika naprej. Ne tu boste imeli tega. To je pa bilo načeto. Zdravnika nevrologa, 20, 30 let sem imela svojo zdravnico Ljubljani. Ne sedaj boste pa imela tega in tam.. in vse to se je rezalo. Takrat se začutila, da je mojega življenja nekje konec. In da se novo začne ali pa da ga ni več. Nisem vedela, kaj sem in se bila tudi do teh ljudi zelo nezaupljiva. In ko mi je zdravnica to in to rekla...ne, sem rekla, moja zdravnica mi je rekla, to pa to, njo je pa to razjezilo. Jaz pa sem imela občutek da imam pravico povedati da se bila zadovoljna in da mi je to ustrezalo. Vsi so hoteli svoj začetek, jaz sem bila pa ista oseba. 70 let sem nekaj počela in nekdo, tako kot predstavo...vsa moja dejavnost se reže. Ni bilo mojega življenja več. To je bilo najhujše, kar sem doživela. In tako sem si tudi predstavljala in sem nove ljudi sprejemala.

Bi lahko svoje občutke enačili z osamljenostjo in če da, kako doživljate ta občutek in kako bi ga lahko po vašem mnenju zmanjšali?

Ne, z iskanjem sebe, jaz sem sebe izgubila. Jaz nisem smela seči v drugi predal in pogledati, kako je bilo včasih. Ni ga bilo, nič ni bilo. Nekje sem bila, in tam začenjam na novo. **Z mano je bila ženska, ki je bila nepokretna, je cele noči pela, in to je bil ves stik in osebe, ki je prišlo/(A26).** Ali rabite to ali to, jaz pa nisem vedela če to rabim, na tak način je to. Ker če bi mene to spraševali in ne bi doživela, ne bi mogla razumeti. Hudo je, kot da je neka stena in ko si šel čez, tega ni bilo več. To je bilo zame najhujše, najti sebe.

Kdaj v času epidemije ste ta občutek najbolj doživljali? Zakaj?

Se mi zdi, da me je moj notranji svet reševal (osamljenost)/(A27). Najprej sem rekla za papir, doma so vedeli, kaj mi morajo dati in sem začela pisati/(A28). Čeprav nisem mogla pisati, fizično težko pišem, z obema rokama držim pisalo in pišem. To je bila prva stvar. **Potem sem pa narisala/(A29)**, ni bilo ničemur podobno. **Brati pa nisem mogla, ker sem tudi temperaturo imela/(A30)**. Fizično sem tudi bila na dnu/(A31), to je res. **Samo to, drobne osebne zadolžitve, to me je reševalo/(A32)**. In naenkrat sem videla, da sem sama, čisto sama, ker nihče ni smel k meni/(A33). Na tak način. **Nisem pa iskala nič zasilnih izhodov, sploh pa nismo vrženi na to, da nekaj delamo, če je prepovedano/(A34)**. Tudi se nismo tega posluževali.

Kdaj je bilo najtežje? Pravzaprav vsak korak razvoja v to smer, da znam sedaj tu živeti, je bil zelo težek. Odločitev, da bom to sprejela. Saj jaz bom pa enkrat še domov šla, se par mesecev nisem s tem sprijaznila. Zdaj pa rečem že, po letu in tri četrt, ko me kolegice kličejo, morem reči, da so ljudje res dobri. **Pa tudi osebje, ne morejo biti boljši/(A35)**. To pa imam, da **vsega, kar naredim, se znam razveseliti/(A36)**. Tudi če se jočem navsezadnje, svet mi je vseeno lep. In to mi pravzaprav pomaga vsako stvar prebroditi.

Kaj je po vašem mnenju pozitivna oz. negativna posledica omejitev stikov s sorodniki v času epidemije?

Motijo me samo nesmiselne stvari. A ne, ker nisem opazila, da bi ljudje bili slabi, osebje. Pri stanovalcih je lahko drugače, npr. ko smo zajtrkovali, je padla na tla serveta in je rekel, »ti serveta mi je padla na tla«, na glas povedal. Jaz pa nisem mogla biti tiho, ker sem vedela, da jo je sposoben pobrati, sem rekla prikloni se, pa jo poberi. So pa plačane za to, je rekel. No to je pa zame razočaranje. Ali pa...jaz bom še kruha, daj mi ga, ane. Mislim odnos, vidi se, da je doma bil bog in batina. Plačana je, naj dela...Nisem mogla tiho biti, to pa ne, pa sem vedno na glas sama rekla, prosim, jaz bi še malo kruha. Kaj boš prosila, je rekel, saj ga plačaš. O ne, kaj vse plačamo pa sploh ne moremo dobiti. Najprej so me malo tako gledali, ampak sem vedno rekla, če bom še tako boga, da bom pazila na svoj videz. Saj ni treba, da imaš ne vem kaj, samo, da je to v redu. In sem se tudi sama naučila, od šivanja, če si nisem mogla kupiti, sem si naredila. In tudi tu nisem imela vsega, ne veš kaj nesti zraven.

Pozitivno...Ne znam povedati, kako bi bilo, če bi bila v tistem obdobju že dlje časa v domu. Mogoče bi bilo več sporov, zato ker v meni je bilo takrat ogromno jeze. **Tam, kjer je bila dobrota, dobre misli, je bila jeza/(A37)**. **Jaz sem se prav bala tega, kar se mi je dogajalo, ker nisem navajena jeze/ (A38)**. **Tako, da se si sama napisala vsaki dan, kaj bom naredila proti jezi, tako kot eno samozdravljenje sem imela/(A39)**. Pravzaprav nisem še na starem, sem pa že daleč. Malokdaj, da bi jezo še kopičila, jo še pa najdem v sebi, še čepi tam nekje. Nekaj najhujšega je to nabiranje jeze. Jezo spraviti iz sebe, noter jo hitro dobiš, ven pa ne gre. In je res težko. Mora najti vsak en svoj ventil. Eden ima rad ljudi, drugi ima rad naravo, eni če so res verni, tiste to rešuje, ampak teh je malo. **Negativno pa predvsem to, da ni bilo pristnega človeškega kontakta/(A40)**. **Sedaj ga pa najdem in tudi drugi mene najdejo/(A41)**. Ampak to traja. S tem, da sem bila zelo previdna v osebnih stikih, ker so zelo različni, tuji ljudje. Ko rečejo, da človeka začutiš, takrat je čas, da se spoprijateljiš.

***Raziskovalno vprašanje:** Kakšne so posledice epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in zaposlenimi?*

Na kakšen način ste doživljali nenadno omejitev stikov z zaposlenimi? Kako ste se »spopadli z občutki«, na koga od zaposlenih ste se lahko ob tem »obrnili«?

Ja seveda, v sobah. Osebje se med seboj pozna, stari stanovalci se poznajo, jaz pa ne. In kar sem naredila, jaz sem tako čutila, ali bom naredila narobe ali ne. In sem si rekla, vse kar ne znam bom vprašala, nekdo mi mora odgovoriti, zato so pa res tukaj.. To je bila zame prva naloga od njih, ne če je vse pometeno. **In če sem nekaj vprašala in sem ugotovila, da nekateri rečejo, sej bom, sem sčasoma ugotovila, da iz tega ne bo nič. In sem vprašala, kdaj pa. So rekli jutri in jutri sem isto vprašala/(A42)**. Sicer malo zahtevam oz. prosim, če pa že, pa želim, da se to naredi. Enkrat me je nekdo skregal, da sem sitna, da nimajo samo mene/(A43). Ampak smo uredili, ni nobenih težav/(A44).

Nisem nič izbirala na koga bi se obračala od zaposlenih in tega še sedaj ne izbiram, ker me posebej razočaral kdo ni/(A45). Je ena sestra hotela cinično nekaj mi povedati, pa so uredile. Ne morem se jaz hecat, če je to zame boleče, drugi pa to razume kot hec. In sem to dala vedeti. **Stike sem imela s tistimi, ki so prišli v sobo ali pa če sem jih srečala na hodniku in so me vprašali, kako sem/(A46)**.

Kako ste prepoznali zaposlene, ko so bili zaščiteni z osebno varovalno opremo? Kakšne občutke ste ob tem doživljali?

Meni ni problem, zato ker jih po rokah poznam. To mi je zelo prav prišlo in tudi zdaj, bi lahko imela ne vem kakšno masko če ima roke zunaj bi vedela/(A47). Se spomnim, ko so mi na nogah nohte počistili po kopanju, pa so mi hoteli na rokah, pa sem rekla, ne to pa ne.

Varovalna oprema ni ekstra vplivala na občutke, ker smo jih že prej poznali/(A48) Sem vedela, kdo je ta pa ta, če pa že nisem poznala, pa sem mislila, je pa že katera nova/(A49). Je bilo veliko menjav takrat zaradi

bolezni/(A50). Takrat smo se morali vsi prilagajati/(A51). To je vsak čutil, da so drugačne razmere in bal se je/(A52). Bolj, ko si bil na nekoga navezan, bolj si se tudi za tistega bal/(A53). Celo domači so bili bolj oddaljeni/(A54). Ker to je bil zdaj najbolj intimen odnos, bruhanje, driska.

Kdo od zaposlenih je vaša ključna oseba? Kako je ključna oseba doprinesla vašemu vzdrževanju oz. vzpostavljanju stikov z zaposlenimi? Opišite primer.

Moja ključna oseba je ga. Sandra, socialna delavka/(A55). Tudi sva se počasi ujemali, ker sva približno obe na tak način. Z njihovo deklico sva vzpostavili kontakt, ne da bi se fizično poznali. Recimo iz ene šole so pisali, čudovita pisma, vmes sem imela čudovito pismo učenca šestega razreda. Kot bivša učiteljica sem s takšnim ponosom brala in razmišljala, kaj bi naredila. In sem na kratko odpisala in naredila na prstne lutke. Zaradi njene osebne izkušnje sem jo jemala tako in **samo, kar sem jo rabila, sem jo kontaktirala/(A56).** Je pa druga stvar, ki bi morala biti drugače urejena. To pa pogrešam npr. imam bivše sodelavke in **moram iti čisto na drugi konec, da se midve dobiva, to pa je prenaporno/(A57).** Bi se lahko dogovorili, da se srečava vsaka na pol poti. **Interfon nam fali, ne za pogovore ali pa tudi, da imaš svojo številko/(A58).** Kako bi to izvedli, so sicer drugi za to, ampak. Nisem pa tega še komu omenila. Sem pa povedala glede vrat in te štanke, ki mi ovira izhod na balkon. Sem povedala in gre. Pripravljamo tudi prispevke za glasilo in bom to omenila. Bo kritika za rešitev skozi zgodnico.

Kako pogosti so bili obiski ključne osebe v času epidemije?

Ona je vzpostavila z mano kontakt, mi povedala kaj to je, čeprav sem o tem že prej brala. Vse pa res nisem vedela in **sem po kakšni osebi poslala pošto, naj pride in je prišla. /(A59).** Si je čas vzela in bila vedno dostopna./**(A60)** Je pa pomembno, da se ujameš s ključno osebo/(A61), mnenja so različna. Midve imava še kar takšne pogovore, kako bi to in ono. **Se mi zdi, da vedno nekaj imam od tega, če sva skupaj, tudi če se samo nekaj pogovarjava o domu, je pomembno/(A62)..**

Koliko vam je obisk ključne osebe pripomogel k boljšemu počutju? Opišite.

Ja, k miselni in čustveni stabilnosti bi rekla/(A63). Ne iščem glih tolažbe pri njej ampak kako si lahko izboljšam sama neko razmero. **Da mi svetuje ali je tako boljše ali tako...,/(A64)** ker jez ne poznam ozadja o domu vsega, še dolgo ne bom.

Na kakšen način ste v času epidemije lahko komunicirali s socialno službo?

Ja za to službo moraš imeti občutek. **Sama ne bi iskala prav socialne službe, bi se pa na njo kot ključno osebo obrnila/(A65).** Je pa res, da mi domači uredijo, če je kaj potrebno/(A66). Ker sama nimam dovolj da bi plačala. Sin pa hčerka doplačujeta/ **(A67)**

***Raziskovalno vprašanje:** Kakšne so posledice epidemije na socialnem življenju stanovalcev? Kako poteka druženje med stanovalci v času epidemije?*

Takrat, ko ni bila tukaj epidemija, ker mi smo bili dolgo brez okuženih, so bile tri različne stopnje/(A68). Ena je bila, da smo se lahko malo družili, ampak ne veliko/(A69). Potem, če smo bili vsi zdravi, smo lahko v jedilnici jedli/(A70), vsi z maskami/(A71), kot je treba, tega je bilo zelo malo/(A72). S tem, da naš dom ni bil ves čas v bolezni, zelo malo je bilo takšnih. **Kakor je bilo strogo je bilo tudi zelo koristno in smo tako tudi sprejemali./ (A73)** Tisti, ki so bolj apatični jim je pa tako vseeno. **Mene je najbolj mučilo, če sem morala iti na pregled ali poseg, sem morala biti osem dni v sobi, ne da bi vrata odprla/(A74).** Kdor je prišel noter je imel posebno opremo in nobenih drugih stikov/(A75). In to je bilo kruto, krut režim/(A76). Niti na hodnik/(A77). So pa bile tudi tri dnevne karantene v sobi, šest dnevne in osem dnevne karantene/(A78). So bile te oblike. Tudi v jedilnici je bilo le malokdaj, tako, da res nihče ni, **samo v sobah smo lahko bili/(A79).** In smo bili en od drugega oddaljeni/(A80). In kdor se je znal sam zamotiti je šlo/(A81), tisti pa, ki sicer prežidajo v jedilnici, tisti pa so zelo trpeli, /(A82) različno. Če se ti je npr. zluštalo brezalkoholne pijače, ki so spodaj, sam nisi smel nikamor/(A83).

Jaz sem tudi zbolela. Enega lepega dne pride v sobo sestra in reče vzemite to, pa to, pa to in gremo v rdečo cono. Je pomenilo, da si zbolel. Nisem posebej kaj čutila. Vzamem svoje stvari in grem. Pridem v tisto sobo, kjer so bile manjše sobe, manjša kot moja in smo bile notri tri, zdaj si pa zamislite. In ko se je merila vročina, mi je ta naraščala, čeprav se nisem slabo počutila. Potem pa pride driska, bruhanje in od tistega časa, ko se je to začelo – dve uri po tem, pa za šest dni ne vem ničesar. Bila sem v coni, v domu, sem tukaj ostala, drugi pa so šli v Topolšico. Tam so sicer imeli prostorsko boljše, mi pa smo le doma bili. In ko sem prišla k sebi, ne vem kaj se je dogajalo ni. Dve sta

nas samo rihtali, od spredaj, zadaj...Ena je umrla, ena je še tukaj. Se ne pogovarjamo. **Vseh pripomočkov je že primanjkovalo, jaz sem še kar praktičen tip, pa sem predlagala in naredila takšne velike vložke oz. ščitnike/(A84).** Drugače pa **so nas skrbno negovali/(A85).** Sicer smo imeli kožo otečeno, drugače pa namazale s kremo, nobenih posledic kar se tega tiče. Ker to je nekaj najbolj slabega. Potem pa sta dva dni minila sem šla že nazaj v svojo sobo. V mojo sobo so pa medtem dali človeka, ki je tudi zbolel in je v moji postelji umrl. In je bilo dva dni predtem ko sem prišla nazaj in so me vprašali ali mi morajo dati drugo posteljo ali je dovolj, da je ta porihtana. Če sem jaz šla v posteljo nekoga, se mi tudi to ni zdelo kaj narobe. Tisti gospod je umrl in svojci so prišli za tisto uro in sem sprejela tisto posteljo in sem še sedaj. Se sprejela to kot del tega. In tega gospoda sem poznala.

Kako ocenjujete odnose med stanovalci v času izrednih razmer? Kaj se je po vašem mnenju v odnosih najbolj spremenilo?

Ni bilo druženja, odnosov, med nami ni bilo stikov/(A86). Zelo različne tri ženske smo bile takrat v sobi, kolikor je bila katera pri zavesti, smo se samo tolažile, da vsaka gripa mine, čeprav ni bila gripa/(A87). Tudi to, če je včasih materiala zmanjkalo, sestre so pomagale/(A88), me pa tudi, če smo znale/ (A89). **Glede posledic na odnose ne bi mogla povedati/(A90).** Mislim, da vsakega skrbi za nekoga, ker jih je toliko umrlo/(A91). Na hodniku ni bilo tega, pa onega...In nič se ni govorilo o tem, sem šele potem slišala, da ta je pa odšel. Ker so še potem kak teden umirali, ko so bili že zdravi.

Kako preživljate svoj čas? Kako doživljate omejitve gibanja znotraj zavoda, znotraj svoje sobe, v okolici doma?

Mi nismo šli ven, šli so samo z dementnega oddelka, mi pa ne. **Zelo omejeno, tudi ne na drugi hodnik, nikamor/(A92).** Samo na tem hodniku, tudi na telovadbo smo kdaj prišli na hodnik in je z nami telovadila.

Sem pa pletla/(A93). Sem si vedno dala več stvari, ker nikoli nisem rada obtičala/(A94). Nisem pa zaradi bolezni več elastična, da bi lahko počela kar bi želela. Pa tudi vse si vnaprej pripravim, da zmorem.

Moj dan je zgledal tako...**najtežje sem prenašala takrat, ko sem imela 2x po osem dni karanteno/(A95).** Osebe je prihajalo, so kaj povedali, **jaz pa sem brala/(A96).** Sicer pa mi je skoraj enako mineval dan kot sicer/(A97). Sem pa v hoji in gibanju omejena in vezana na posteljo.

***Raziskovalno vprašanje:** Kako je pomanjkanje osebnih stikov, zaradi Covida-19, povezano z osamljenostjo stanovalcev ter kakšne so razlike v doživljanju osamljenosti pri stanovalcih, ki so različno samostojno gibljivi ter stanovalcih v enoposteljnih/dvoposteljnih sobah?*

Kako doživljate pomanjkanje osebnih stikov med izrednimi razmerami?

To je telefon zakon/(A98). Niti se nismo teh video povezav tako posluževali, ker niso imeli ljudje volje in smo tudi izgledali tako. Jaz sem si včasih na skrivaj glavo prala, **to** mi je bilo zelo pomembno, da nisem imela zamaščene lase, čeprav sem jih imela, saj sem sama to slabo naredila, sede pri školjki. Drugače **so pa zelo skrbeli za našo higieno/(A99). Imajo te vozičke v kopalnici in bano, tudi brbotavčke so vklopili, da si se počutil dobro/(A100).** Je kar nekam drugače. Če nisem zbolela, sem se vsaki dan do konca oblekla, skušala sem obdržati isti ritem. **Jedli smo v sobah, tisto je še kar neprijetno/(A101).** Ne veš ali bi kar zmetal vase ali bi lepo jedel. No ali pa recimo ko sem prišla, je bilo za kosilo govedina in hrenov zos, ampak sem skoraj vse pustila, ker je šlo iz mene. Pa sem na listek napisala, da je bilo krasno kosilo in se še priporočam zanj, ko ga bom lahko pojedla, pa hvala in podpis. To je bila takšna senzacija, še danes mi gre skoraj na jok, ko to pripovedujem. Sem tako čutila tisti zos, ampak zavedala sem se kako imam to rada. Se da tudi v slabih razmerah kakšno malenkost polepšati. **So pa oni nam tudi (polepšali)/(A102).**

Kaj po vašem mnenju v času izrednih razmer najbolj vpliva na osamljenost, kaj bi spremenili?

Seveda bi se dalo kaj spremeniti, vedno se da, že sam čas in razvoj, ki ga prinaša. **Jaz sem imela od tehnike samo telefon, s tem sem si pomagala (A103). Da pa so bili pogovori drugačni/(A104). Velikokrat sem se z možem pogovarjala, na koncu se pa skregala/(A105).** Ne skregala, pač pa pogovor zaključila z neko jezo, kot sem že govorila. V tistem času se je to stopnjevalo, ko si pogovor zaključil. Kot bi v mene nekaj prišlo, kar sploh nisem želela. Ja ja le imej se fajn ti, ki si na svobodi, recimo. Vedno sem govorila, ti si na svobodi, jaz sem pa v zaporu, na tak način, dokler nisem tega sprejela. Ampak drugače pa nisem uporabljala te besede, ko sem se s kom drugim pogovarjala, največja tarča je bil on, najbližji.

Kakšna je vaša izkušnja z osamljenostjo v času izrednih razmer? Na kakšen način ste pomanjkanje osebnih stikov nadomestili? Kakšne možnosti znotraj doma so vam bile ponujene?

Preko telefona/(A106), pa branje/(A107). Vse sorte smo iskali kar je bilo ampak nisem niti hotela, ker me je vse čustveno nazaj pomaknilo, ne naprej. Dolgo je to trajalo, pač tako kot se je bolezen razvijala. Ko se je malo na boljše obrnilo.

Na kakšen način po vašem mnenju vpliva vloga stanovalca (samostojnost, giblјivost, enoposteljna soba, več posteljna...) na intenziteto doživljanja osamljenosti oz. pomanjkanja osebnih stikov?

Mislim da ja, vpliva/(A108). Jaz sem v sobi, kjer sem sama in to mi zelo ustreza/(A109), pravzaprav sem navajena, kako bi rekla, na svoj način. Toliko let nekaj gojiš in imaš. Tudi doma sva imela z možem skupno sobo in potem vsak svojo za svoje dejavnosti. Skušam čim več istega tudi tukaj imeti, ker mi je lažje življenje, kar že znaš, osvojiš.

Mislim, da so tisti dvoposteljnih sobah, celo še težje prenašali/(A110). Jaz sem se lahko malo jezila, malo delala to, malo se jokala, tam pa mogoče enemu to ni pasalo, TV ni pasala, pa tako naprej/(A111), ane...**Mislim, da je mogoče več konfliktov/(A112).** Tukaj je visok standard, imamo samo dvoposteljne ali enoposteljne sobe.

Na kakšen način po vašem mnenju vpliva vloga stanovalca (samostojnost, giblјivost, enoposteljna soba, več posteljna...) na intenziteto doživljanja osamljenosti oz. pomanjkanja osebnih stikov?

Ja uradno za mene velja, da sem nepokretna, ampak oni vejo, da se učim. Najprej sem se v kopalnici učila, da sem se sama gor vsedla in vstala, tako postopoma, sedaj v sobi, če grem čez sobo moram iti z vozičkom, drugače pa se lahko giblјem, ko se vidi, da znam na oprimke malo. Ven pa ne smem brez pripomočka, niti na hodnik. Pa saj tudi ne grem, ker nimaš se kje prijeti. Če bi pa hotela iti, npr. v trgovino, bi me moral pa nekdo peljati, ker nimam moči.

OSEBA B

Raziskovalno vprašanje: *Kakšne so posledice epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in najožjimi sorodniki?*

Na kakšen način vzdržujete stike s sorodniki, kako pogosto, kdaj, kako ohranjate odnose z njimi? Opišite primer.

Mene je hčerka vsaki dan klicala/(B1), hvala bogu, da **lahko sama s telefonom/(B2).** Ko sem bila pa v bolnici pa roke nisem mogla dvignit, zdaj pa že lahko telefon imam. Me je vsaki dan klicala, tudi dol v Topolšico. Jaz sem v Topolšici bila, takrat so nas peljali v Topolšico. **Imam samo eno hčerko/(B3).** Skoraj eno leto niso smeli sem priti, čule smo se zmeraj, **priti pa niso smeli./(B4).** Lani vem, da je bilo za osmi marec sta mi še prinesla darilo, potem pa že niso smeli več priti, pa do letos, ko so lahko začeli hoditi. Drugače pa samo po telefonu. No, **ko ima gospa Maja tisti telefon, da sem jih videla/(B5),** da smo se tudi videli lahko. Z gospo Majo sem v sobi skupaj, je pa ona imela tisti telefon, sva se pa s hčerko lahko videli. Še v Topolšici me je prišla katera vprašat, če kaj rabim, da mi kam pokliče/(B7), pa sem rekla, da ne rabim, ker me hčerka vsaki dan kliče. Ker nekateri pa niso mogli klicat, ker so na takšnem kraju ležali, ko ni bilo signala. Jaz sem se hvala bogu vsaki dan čula. **Hčerka je prej stalno hodila/(B6),** v bolnico je vsaki dan hodila k meni, pa **zet tudi, tu sem, pa tudi vsak drugi dan/(B7).** Na Legnu ima hišo. Takrat je še v službi bila, no zdaj bo že v penzijo šla. Zet je pa že v penziji, tako, da **pogosto prideta/(B8).** Zdaj me pa pelata. Prejšnji četrtek smo bili v mestu na kafeju, da sem prišla s tistimi skup, ko smo se na kafeju dobivali. Smo dve ure sedele skupaj. **Pa še vnukinja/(B9)** ki je v Ljubljani v službi, **me je zmeraj/(B11) poklicala /(B10),** tudi v Topolšico, tako, da res nisem imela problema.

Kakšnih komunikacijskih sredstev se pri tem poslužujete oz. so vam na voljo?

Telefon/(B12). Drugih možnosti pa nismo imeli./(B13) tako nisem rabila kaj. Ko sem ene kapljice rabila, jih je hčerka lahko sem prinesla, da je dala, da so mi dol prinesli za oči. Je dala v recepciji in so mi v Topolšico prinesli. Ni bilo nobenega problema. **Z ostalimi pa nismo imeli stikov/(B14),** drugače pa bi prišli. **V Mislinji imam bratranca in žena njegova/(B15),** sta stalno me hodila obiskovat/(B16). Pa **dva polbrata imam/(B17),** takrat **pa niso smeli priti sem/(B18).**

Pol pa veste, jaz rada berem, tako da nisem pogrešala kaj. Takrat ko sem bila pa tako bolj boga, pa niti brati nisem mogla. Ali pa križanke reševati, pa take stvari. V Topolšici pa smo tako samo ležali. Ko drugače jaz s hojico malo hodim, spodaj pa nismo. Ko ni bilo tako koga, da bi se lahko ukvarjali z mano, z nami, ko nas je bilo sedem v tem prostoru. Pa še čula sem takrat bolj slabo, še nisem imela aparata, tako da **sem se z edino sosedo lahko pogovarjala/(B19),** s ta drugo pa ne. Pa tudi one niso mogle, so večinoma take bile, da so samo ležale. 14 dni smo bili tam, potem so nas pa sem prestavili. Potem pa sem bila tukaj v prvem nadstropju, na oranžni enoti 14 dni, no potem pa so nas že dali gor nazaj. Potem pa sem že začela brati. Pa apetita nisem imela, sem tako težko jedla. Saj je bila vredna hrana, samo zjutraj pol kosa kruha sem lahko pojedla, ni šlo. Vročino sem imel, kar po 38 c.

Kakšne možnosti stikov imate na voljo stanovalci ki niste delno ali v celoti samostojno gibljivi oz. imate večje težave s sluhom, vidom, spominom?

Spodaj se niso imele časa z nami ukvarjat. Nekatere so morali še hraniti, no jaz sem na srečo lahko še sama jedla, čeprav v bolnici nisem mogla. Jaz sem potem že začela brati, križanke rešujem in tako. **Potem pa smo se že v jedilnici začeli družiti in je že bilo boljše/(B20).** Drugače smo pa kar v sobi morali biti.

Kakšne možnosti stikov...**Telefonske/(B21). Na balkon smo sedaj že lahko šle/(B22),** takrat je bilo še mrzlo.

Kako doživljate nova pravila glede omejitve obiskov? Bi lahko svoje občutke enačili z osamljenostjo in če da, kako doživljate ta občutek in kako bi ga lahko po vašem mnenju zmanjšali?

Bilo je hudo, takrat sem bolj boga bila, ko sem imela vročino, nisem tako veliko na to študirala/(B23). Sem si želela, da bi enkrat že bolje bilo, vsaki dan, ko so mi merili vročino sem vprašala, koliko je, preveč je še je rekel...Takrat sem pa bila že skoraj obupana. **Ena sestra je res bila tako vredeu, ko mi je merila je bilo še 38, so se mi kar solze vtile, je rekla, me je tolažila. A veste, koliko ste vi v bolnici pretrpeli, a veste, da morate študirati, da boste sedaj tudi. Tisto me je pa tako potolažilo/(B24).** Samo takrat je bilo tako, da nisem vedela katera je, potem je pa povedala, da je bila Magda. Mi je povedala, da sem se ji takrat tako zasmilila spodaj. Ko sem mislila, v bolnici sem fejest pretrpela, sedaj pa spet in da zdaj ne bo več pomoči. No pol pa, ko so rekli, da ni več toliko vročine, da je bilo že samo 37, potem sem pa že bolj vesela gratala. Pa malo sem apetit dobila. Takrat niti vedele nismo, da imamo korono, rekli so, da vročina je. Drugače pa, mene so noge že sicer bolele ponoči, takrat pa so me bolele noge in roke. Pa apetita nisem imela. Pa če mi je kaj takrat, mi kava ne gre, v Topolšici nisem mogla kave piti. Ni mi šla, tako je imela grd okus. So mi prinesli kavo, pa ni šla. Pol sem bila pa tako vesela, vsakokrat ko sem jo vprašala, ko je merila vročino, sem rekla, koliko je, ko je rekla 37 sem rekla hvala bogu, pa sem se pomirila. **Hčerka se je pa tisto bala, da bom spet pljučnico dobila/(B25),** ko sem v bolnici tako boga bila. Veste jaz sem zaradi kolka šla v bolnišnico, samo kolk ni bil problem, sem pa dobila pljučnico, pa dihati nisem mogla, pa želodec je poknil, pa masko sem imela 3 mesece, ko nisem mogla dihati. Tako hudo je bilo, in so mislili, da ne bo več kaj z mano. Pa so rekli zdravniki hčerki, da ne vedo kaj naj lahko naredijo, saj je vsaki dan lahko prišla k meni, dva meseca sploh nisem vedela kaj je z mano. Jaz sem iz bolnice prišla v dom. Jaz prej nisem mislila v dom iti. Jaz sem bila 92 let stara, sem še sama kuhala, zdaj sem stara 94 let. Ko sem bila 92, sva šli s hčerko vsako leto v Izolo, v Delfin. Gor sem še v drugo nadstropje peš šla vsaki dan, še zadnje leto. Potem sem si pa kolk zlomila in je rekla hčerka, jaz tako nisem vedela, za dva meseca nisem vedela kaj se je z mano dogajalo. In je rekel zdravnik, je rekel, da boljše da ne vem, kaj se je z mano dogajalo. Roko sem menda imela tako otečeno, vode sem menda grozno imela. Mi je vnukinja potem rekla, ko je mikrobiologinja v Ljubljani, je rekla bica mene je tvoja roka tako skrbela. Pa je prišla k meni, pa tudi vnukinja, ki je v Kanadi. Je že nazaj šla, je hčerka klicala, je bila v Puli na letališču. Je rekla, sem jaz tako boga, je prišla sem, je bila 14 dni tu, sploh ne vem, se nisem zavedala. Potem pa se je en zdravnik spomnil, je potem povedal, je rekel sestram, če bo to pomagalo, če me bodo obdržali, da me bo poiskal in bova šla na kafe. In se je spomnil, da sem en teden na trebuhu ležala. Mi je hčerka rekla, a ti ne veš, da si na trebuhu ležala, sem rekla ne vem. Potem pa je hčerko videl v Merkatorju v trgovini, je rekel, kje sem zdaj, je rekla, da sem zdaj pa že v domu. Sem tako vedela, da domov ne morem, ker nisem mogla hoditi. Me je rešilec sem pripeljal, sem ležala v avtomobilu. Je rekla, da sem že v domu, da s hojico že hodim, je rekel, da je povedal sestram takrat. Takrat je bila vnukinja tu, je rekla sedaj je prišel tisti zdravnik, ki je tebi življenje rešil, jaz ga nisem prepoznala. In je pol rekel, da naju je vnukinja slikala. Je bil tako vesel, je rekel včasih se pa posreči, da lahko katerega rešimo. Je baje ena zraven mene ležala, ko je imel tudi pljučnico iz Maribora in je umrla. Tako, da jaz sem pa hvala bogu takrat preživel. No potem je pa vnukinja videla, da sem začela s hojico hoditi in je rekla, da mi bo tako hojico zrihtala na kolesa, da bom lahko hodila in da je ne bo potrebno prestavljati. In ko sem sem prišla, mi jo je že pripeljala, potem me je pa zet vodil po parku in me je slikala, da je vnukinji v Kanado poslala, poglej bica že hodi. Tako, da takrat sem pa dobila veselje, pa apetiti sem dobila, sedaj pa hvala bogu s hojico že dobro hodim, samo mi morajo pomagati, da stopim. Sama si še ne upam. Pa da jem. No saj vse po navadi ne pojem, ker preveč dobimo, drugače pa res. Zdaj pa vidim, da doma tako ne morem biti, ker imam stopnice, sem v prvem nadstropju. **Ampak tukaj imam družbo, pa vse/(B26).** No, dol ne bi mogla, bi gor, morala biti. No hčerka me pa pelje na Legen, sedaj sem že 3x bila tam, v soboto me bodo spet peljali tja. Tako, da stopim, da me v avto lahko dajo, pa hojico zraven peljemo, da tam sedim na vozičku. So me v Velenje peljali, da sem aparat dobila, mi morajo sedaj baterija menjat, sedaj že bolj slabo slišim.

No drugače pa, da kaj drugega zaradi te korone, ne vem a je to vzrok, da mi kar iz nosa teče zdaj, ko prej včasih mi ni. Ne vem a je res korona kriva, pa noge me ponoči bolijo.

Kako doživljate nova pravila glede omejitve obiskov? Bi lahko svoje občutke enačili z osamljenostjo in če da, kako doživljate ta občutek in kako bi ga lahko po vašem mnenju zmanjšali?

Kdaj v času epidemije ste ta občutek najbolj doživljali? Zakaj?

Da je kako drugače bilo, ni bilo. Jaz nisem imela ne vem kakih problemov, razen vročine. Dokler je vročina bila sem samo želela, da bi vročina enkrat padla. Je trajalo ene 14 dni, potem pa je šlo na boljše. Ko smo nazaj gor prišli, **smo morali kar v sobi biti, nismo smeli nič ven/(B27). Jedli smo v sobah, še v jedilnico nismo smeli/(B28).** Takrat je pa res bolj nerodno bilo, da smo kar v sobi bili/(B29). Potem sem začela malo brati, hvala bogu so oči, da lahko berem/(B30) in križanke rešujem/(B31). Takrat pa niti volje nisem imela/(B32), sem bila bolj tako. Ne osamljena nisem bila je bilo kar vrede/(B33).

Kaj je po vašem mnenju pozitivna oz. negativna posledica omejitev stikov s sorodniki v času epidemije?

Zdaj vsak na tisto misli, da vemo, da je za nas dobro bilo, za druge pa tudi. Da ni bilo za trpet, niti ni bilo tako hudo, ko si vedel za kaj gre, za tiste, ko se niso zavedali, je bilo pa slabše/(B34), Jaz sem vedela, da se ne smemo družiti, da je boljše tako, mora tako biti, da bo že enkrat prišlo, da bo spet vse po starem/(B35). Hčerka je pa tudi vedela, da je boljše tako, da mora tako biti/(B36) smo vedeli, da smo sprejeli to. Potem, ko smo že tu bili, je prinesla lahko, kar sem potrebovala, noter še ni smela/(B37). So pa že tako, da smo tukaj spodaj lahko sedeli, ko je bila ograja, da smo se 20 min lahko dobili/(B38). Ona je tudi že težko čakala, potem pa je vsaki teden lahko prišla/(B39). Lahko sta prišla samo hčerka in zet, oba sta že lahko prišla, ne pa tudi drugi/(B40), niti nisem pogrešala koga druga. Klicali smo se, pa moje kolegice, ko smo hodile včasih na kafe in ročna dela, me je še zmeraj katera poklicala in so vesele bile, ko so videle kako boga sem v bolnici bila in so rekle, dobro, da si že toliko boljše.

Raziskovalno vprašanje: Kakšne so posledice epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in zaposlenimi?

A veste, so zelo vrede ves čas bili/(B41), samo premalo jih je/(B42). Da, pač moraš počakati in potrpeti/(B43) sicer jaz ne rabim toliko kaj, že veliko sama naredim, bogi so tisti, ki samo ležijo. Če jih je pa premalo, zvečer je ena sama, da nas spravlja. Jaz zgornji del že lahko sama dam gor, hlače mi morajo pa pomagati, pa da mi pomaga, da stopim noter. Pač počakati moraš da pride. Saj so strašno vrede, samo premalo jih je. Drugače pa so res vrede bile do nas, tudi ko smo tako boge bile. Prišle, če kaj rabiš.

Na kakšen način ste doživljali nenadno omejitev stikov z zaposlenimi?

Takrat je pa res bilo malo bolj hudo/(B44), ampak si moraš dat reči, da veš da tako je in da bo že boljše/(B45) na to študiraš, bo že enkrat boljše. Pozitivno moraš razmišljati, ja. Jaz nisem nič obupala, sem pozitivno študirala, da bo.

Kako ste se »spopadli z občutki«, na koga od zaposlenih ste se lahko ob tem »obrnil«?

Tako, da sem pozitivno razmišljala, da sem upala, da bo boljše/(B46). Takrat, ko je vročina bila je bilo hudo, sem mislila, da ne bo nikoli boljše. Ko pa sem videla da je vročina padla, pa da je dva dni bilo vrede, potem sem pa že začela upati.

Kako ste prepoznali zaposlene, ko so bili zaščiteni z osebno varovalno opremo? Kakšne občutke ste ob tem doživljali?

Na zaposlene sem se lahko obračala/(B47). Te so bile, Duška, pa te negovalke, ja. Sonja je bila takrat že v bolniški, pa Blaž, je dobro voljo prinesel, se je pohecal, pa Jani je fejest. Saj so vsi fejest. Različni so hodili, saj niti ne vem kdo je bil, ko so bili tako pokriti/(B48) Ne vem kdo je bil spodaj v Topolšici. Menda je bila Adrijana, pa Andreja. Ti naši so bili spodaj. Ja ja zaradi tega je bilo čisto drugače, ko so prišle noter. Če sem jih po glasu poznala, sicer pa ne, ker so bili tako pokriti/(B49) Enkrat je še gospa Andreja prišla in zdravnica, smo jih po glasu poznali. So bile tudi čisto pokrite, tako, da jih nismo poznali. Ni pa vplivalo na nas, veseli smo bili, da so prišle/(B50) pa da so vedeli, da če bo kaj takšnega, če rabiš, da bodo že naši prinesli dol, tako kot svoja zdravila, da si bil brez skrbi zaradi tega.

Kdo od zaposlenih je vaša ključna oseba? Kako je ključna oseba doprinesla vašemu vzdrževanju oz. vzpostavljanju stikov z zaposlenimi? Opišite primer.

Ja, me je moja ključna oseba že dvakrat peljala okoli/(B51). Je tukaj v kuhinji, je taka fajna, sva se zmenili, da poznam njeno teto, mi je še pozdrave prinesla. Je taka fejest. /(B52)

Kako pogosti so bili obiski ključne osebe v času epidemije?

V času najstrožjih ukrepov Adrijana ni prišla,/(B53) smo bili not v sobi zaprti. Se niti med sabo nismo mogli družiti/(B54). Potem pa že. Tisti, ki smo bili cepljeni, pa tisti, ki smo bili v Topolšici, ko smo preboleli, smo že lahko šli v jedilnico, oni še pa niso smeli. Se še nismo tako družili.

Med korono je prišla včasih pogledat,/(B55) ja ja, so res vredu do nas, se lahko zaneseš/(B56). Ko pa lahko že sama, pa s hojico veliko hodim po hodniku, grem ene pol ure hodim. Pa zdaj je fajn, ko imam plenico in grem že sama na stranišče. Malo bolj dolgo hlače vlačim gor, z eno roko se držim in sem tako vesela, da lahko sama grem, da ni treba več drugim. Ko vidim, da nimajo toliko časa. Sem mogla čakati, da je kateri prišel, da mi je dal dol, sedaj pa že gre. Zdaj pa hvala bogu sama grem na stranišče, da imam mobiko. Mi veliko pomeni, da nisem odvisna od drugih. Tu so se vključevale negovalke, katera je pač bila.

Koliko vam je obisk ključne osebe pripomogel k boljšemu počutju? Opišite.

Adrijana nima toliko časa, da bi zmeraj prišla, kolikor je mogla, je prišla,/(B57) ko je mogla, pa me malo peljala ven okoli ene dvakrat trikrat/(B58)... Me je okoli in okoli blokov peljala, pa pri vrtcu, pa do vrta. Saj so vredu vse, samo premalo jih je, da ne morejo toliko. Nimamo dogovorjeno, ko pač lahko pride. Zdaj tako ne pogrešam tako, ko lahko naši pridejo/(B59). Sem že trikrat na Legnu bila, me pripeljejo pa, da zunaj lahko sedimo. Pa naša dva pogosto prideta, da tu sedimo.

Na kakšen način ste v času epidemije lahko komunicirali s socialno službo?

Če bi socialno delavko rabila, bi prišla/(B60), nisem pa je potrebovala.

Kako bi opisali organizacijo zavoda glede vzdrževanja odnosov z zaposlenimi oz. dostopnost do informacij, pogovora....

Za pogovore nimajo časa, veste, premalo jih je/(B61). Da te hitro obleče in kar je treba, potem pa, saj one bi rade govorile, samo nas je 20 ona pa zvečer ena sama. Tako da, tisti ki razume, ve, da ne morejo drugače, potem pa tiste, ki ne rabimo toliko pomoči... **Za tiste, ki ležijo, se mi zdi, za tiste si že vzamejo čas/(B62)** jih je veliko in ne morejo. **Porihtajo, kar je nujno, drugega pa ne morejo/(B63)**

Odnosi z zaposlenimi... Ja ona pride, da ti plenico da. Sedaj je hvala bogu ne potrebujem, samo zjutraj in zvečer. Prišla je samo takrat, pa je hitro delala, da smo lahko takrat kaj spregovorili, drugače je pa mogla naprej iti. To bi morali zrihtati, da bi jih več bilo. Veste, ko se jaz sem prišla, je veliko tistih mladih bilo, ki so prihajali na prakso, tako, da takrat je bilo čisto drugače, jih je veliko bilo. Sedaj, ko pa niso smeli priti, zaradi korone, so samo te (zaposlene). Ja takrat, ko sem potrebovala sem pogrešala, sedaj pa ne rabim toliko kaj, tisto kar rabim pa mi naredijo.

Raziskovalno vprašanje: Kakšne so posledice epidemije na socialnem življenju stanovalcev?

Kako poteka druženje med stanovalci v času epidemije?

Takrat nismo smeli ven iz sobe/(B64). No, jaz imam sosedo, tako, da z njo sva se lahko pogovarjali,/(B65) ven pa nismo smeli takrat, smo morali samo v sobi biti. **Jedle smo tudi v sobi/(B66).** A veste ni tako fajn, ko ne moreš tako vredu, vse pacaš, ne moreš tako vredu jesti. Potem, ko so pa rekli, da lahko v jedilnico gremo, pa je vse čisto drugače bilo. **Ni mi bilo grozno biti v sobi, ker smo vedeli, da bo enkrat boljše/(B67).** Si pač moral potrpiti. **Dejavnosti takrat ni bilo/(B69).** Pa tudi na balkon nismo mogli/(B68), pa nič. V jedilnici smo se najedli in šli v sobe. Tisti, ki pa niso še bili cepljeni ali pa še niso preboleli, pa tako niso smeli v jedilnico. Sedaj pa že lahko imamo telovadbo vsako jutro in je čisto drugače.

Kako ocenjujete odnose med stanovalci v času izrednih razmer? Kaj se je po vašem mnenju v odnosih najbolj spremenilo?

Ne, **meni ste zdi da je tako, kot pred korono/(B70),** da lahko gremo ven in imamo obiske. Je isto kot prej. Jih je pa veliko umrlo, ki sem jih poznala. Ja, zares da.

Kako preživljate svoj čas?

Meni hvala bogu ni bilo nič, ker sem bila cepljena, pa tudi one naše druge niso imele problemov. Ja meni se zdi, da ni bilo nič kaj drugega. **Čitala sem, pa križanke sem reševala/(B71)** Prej v Topolšici, ko smo kar ležali, takrat nisem nič, sem včasih študirala, pa tam smo bolj kar spali, si pač bolj bogi bil. Samo čakali smo. Ko so rekli, drugi teden gremo nazaj v SG, takrat smo bili pa tako veseli, smo že kar šteli dneve, kdaj bomo lahko šli nazaj. Smo rekli, sam, da enkrat v SG pridemo. Ko sem pa že v sobi bila, pa sem začela brati in križanke reševati. Dokler smo

bili še tukaj spodaj, mi še pa nič ni šlo, nisem mogla. Se še spomnila nisem, da bi kaj brala. Kakšne druge možnosti, kaj pa vem. Takrat, ko si bolj bogi, pač bolj spiš. Potem pa se je že začelo.

Kako doživljate omejitve gibanja znotraj zavoda, znotraj svoje sobe, v okolici doma?

Bi še rada, prej, ko smo telovadbo vsi skupaj imeli je bilo fajn, sedaj pa imamo vsaka jedilnica za sebe.. Jutri pa imamo piknik, zato da malo vidiš kdo je prišel, da je kak domač, zato je fajn. **Takrat nisi vedel, kdo je umrl, pa kdo je še notri, pa kdo je na novo prišel. Nismo nič vedeli/(B72). Negotovost/(B73)**, študiraš, a je še tisti spodaj, pa tako. Nisem pa koga spraševala o tem.

Raziskovalno vprašanje: *Kako je pomanjkanje osebnih stikov, zaradi Covida-19, povezano z osamljenostjo stanovalcev ter kakšne so razlike v doživljanju osamljenosti pri stanovalcih, ki so različno samostojno giblivi ter stanovalcih v enoposteljnih/dvoposteljnih sobah?*

A vete kaj, v enoposteljni je to fajn, da po svoje televizijo gledaš, veste jaz, ko ne čujem tako, pa zvečer. Če bi tako naravnost televizijo gledal, lažje bereš. Sedaj sem se spomnila, da imam doma očala za daleč, mi je hčerka prinesla, da zvečer še kakšno nadaljevanje lahko gledam. A veste kako je, jaz imam penzijo, v trgovini so bile slabe plače, sej imam tudi možovo kolikor je in postrežnino 150 €. Pa še vseeno je treba 100€ zraven dati. Če bi imela svojo sobo pa bi bilo še toliko več. Saj pravi hčerka, bom že dala, pa pravi saj je še boljše, če sta dve v sobi, ko mi pa Maja še precej pomaga. Takrat, ko hočem na hojico iti, mi ona voziček prime, potem pa jaz hojico zabremzam in mi ni treba trčati, da pride negovalka, tako da sem se navadila, da sva skupaj. Prej sem si pa želela, da bi sama bila, ampak ko ne gledam toliko televizije, ko bolj berem, mi je pa že vseeno. Prej sem pa že rekla, ko bom enkrat v dom šla, bom hotela svojo sobo imeti. Pa takrat ni bilo, no sedaj sem pa že navadila tako.

Kako doživljate pomanjkanje osebnih stikov med izrednimi razmerami?

Mi je zadostovalo preko telefona, sem vedela, da mora tako biti, sem se sprijaznila s tem/(B74). Sem vedela, da je za vse skupaj boljše za nas in za one.

Kaj po vašem mnenju v času izrednih razmer najbolj vpliva na osamljenost, kaj bi spremenili?

Kakšna je vaša izkušnja z osamljenostjo v času izrednih razmer?

Na kakšen način ste pomanjkanje osebnih stikov nadomestili? Kakšne možnosti znotraj doma so vam bile ponujene?

Mi smo se tam še kar veliko pogovarjale, nas je veliko bilo skupaj. Samo tisto smo si želeli, da bi nazaj v SG prišli, pa da bi malo boljše bilo. Da ne bi bili zaprti in da nisi mogel nič. **Zame je bilo tisto fajn, da sem vsaki dan lahko govoril s hčerko in nisem toliko pogrešala. /(B75)**

Na kakšen način po vašem mnenju vpliva vloga stanovalca (samostojnost, gibljivost, enoposteljna soba, več posteljna...) na intenziteto doživljanja osamljenosti oz. pomanjkanja osebnih stikov?

Mislim, da je čisto kaj drugega, če lahko malo kaj sam narediš/(B76). Meni je tako fajn, ko lahko na stranišče sama grem, saj plenico rabim. Mene je prej vsake pol ure tiščalo, sedaj pa je čisto kaj drugega, veliko boljše se počutim kot pa takrat, ko so mi morali plenico čez dan menjati. Pa najhuje mi je bilo v začetku, ko jaz, ko sem doma bila, sem se samo tega bala, da me morajo drugi pucat. V začetku mi je tisto tako hudo bilo, potem pa so rekli, potem pa sem se sprijaznila, je bilo strašno hudo, ker sem bila navajena sama vse narediti. Sedaj se pa tako fajn počutim, sem tako vesela. Bogi tisti, se bojim, da bo prišlo, ko enkrat ne bom mogla sama. Moraš se sprijazniti. A veste kako se je pri nas zgodilo. Sem pozabila dati telefon polnit in k sreči je hčerka imela od Maje številko, da je poklicala kaj je z mano. **Če jaz nisem mogla, je pa Maja hčerko poklicala/(B77).** In je hčerka rekla, sedaj pa res vidim da je fajn, da sta dve, da je zaradi tega boljše.

Ja mislim, da sem bila zaradi tega manj osamljena,/(E78) si le manj osamljen, kot pa če bi čisto sam bil, se mi zdi da je res zaradi tistega boljše. Leto in pol sem v domu, prej sem mislila, da bom samo za kakšno leto, potem pa bom šla domov. Samo razmišljam, sem le 94 let stara, vsako leto bo slabše in doma dolgo sama ne bi mogla biti in je najboljše, da sem tukaj. Pa sedaj, ko ni problema, ko naša dva vsakič prideta in me peljeta ven in vnukinja pride in me na Legen peljejo. Sedaj ne pogrešam toliko kaj. Če je pa kdo tako bogi, se pa tako ne zaveda, da v svojem svetu živi. Samo tistega se bojim, kolikor sem imela bolezni, da pamet je pa še koliko toliko.

Raziskovalno vprašanje: *Kakšne so posledice epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in najožjimi sorodniki?*

Na kakšen način vzdržujete stike s sorodniki, kako pogosto, kdaj, kako ohranjate odnose z njimi? Opišite primer.

Edino s telefoni, nič drugače/(C1). kako pogosto? Bolj redko/(C2). Seveda je bila razlika od prej, nobenih obiskov nismo smeli imeti/(C3). Bili smo zaprti/(C4), pravzaprav osamljeni/(C5), jaz ne vem koliko časa sem bila čisto osamljena. Nismo smeli ven iz sobe/(C6), hrano so prinesli v sobo/(C7), kar je bilo potrebno so opravili, počistili, kaj drugega pa ne/(C8). Sorodniki pa itak niso smeli (na obisk)/(C9). Samo jaz nenazadnje se sploh ne smem pritoževati, jaz sem bila vseskozi zaposlena/(C10). Imam celo zalogo knjig, brala sem veliko/(C11), gledala televizijo/(C12), malo se z glasbo ukvarjala/(C13), na računalniku/(C14), tako, da mi je kar minil dan/(C15). Dejansko pa je to vplivalo na živce, nekak ne vem, bolj nervozna sem postala/(C16). Drugače pa ne morem reči, da bi mi bilo tako strašno hudo zaradi tega ker nisem mogla imeti obiskov/(C17). Če sem, sem poklicala kolegice/(C18), sestro/(C19), več sorodnikov, razen nekaj nečakov tako nimam/(C20). Otrok nimam/(C21). Kogice so prišle tam po tisti stezi, pa so me poklicale, rekle pa pokaži se, pa smo malo govorile, drugače pa ne. So pa drugi govorili, sem videla, iz parka gor. Počasi to začne na živce vplivati, saj v začetku niti ne. Bil je velik nemir, strah, ko ne veš, kje te sovražnik čaka, ko te lahko vsaki čas napade/(C22). Seveda se nismo smeli družiti/(C23), ko je pa ta drugi val nastal je pa prišla ena iz druge sobe, ko sva bili z njo prej skupaj, pa je hotela priti v sobo pa sem rekla ne, nimam obiskov, nimam obiskov, in če bi bila takrat prišla, naprej stopila, pa je bila na srečo ena delavka tu, da jo je potisnila ven, jo je morala, ona jo je napadla, kaj sedaj. Je bilo potrebno zaščititi, so šli v Topolšico tisti, ki so bili pozitivni in če bi takrat dovolila, da pride bi jaz imela tudi virus in sem se rešila. No, sedaj sem pa dvakrat cepljena, prebolela nisem, samo zato, ker sem se res strogo držala, strogo smo se razkuževali. Tisti, ki pa samo ležijo, ko že itak nikamor ne morejo, pa če so bili negativni so ostali, ne vem kako so tisti preživeli. Tisti so bili pa res po moje reveži. V drugem valu, seveda nič ven, samo tu in to je bilo pravzaprav še najbolj hudo. Ni bilo mogoče spoznati, kdo prihaja, ko so bili v skafandrih/(C24), reveži, po 12 ur v skafandru, ne vem kako so lahko to preživeli. Tako, da so še oni bili najbolj bogi, bolj kot mi bi rekla/(C25). Za sebe govorim. Tisti so pa res težko prenašali, ko so sami. Edino to, da ne moreš ven, tako da mi je počasi začelo živce najedit. Jaz bi rekla, da se je poznalo, sedaj ko lahko spet hodimo v jedilnico, da se pozna, da so ljudje bolj, da smo bolj dolgočasni, zagrenjeni/(C26).

Kakšnih komunikacijskih sredstev se pri tem poslužujete oz. so vam na voljo?

Telefona/(C27). Lahko bi se poslužila tudi drugih možnosti komunikacije, recimo preko televizije, samo nisem želela. Sem bila pač sama/(C28), pa kaj narišeš/(C29), enostavno je dan minil.

Kakšne možnosti stikov imate na voljo stanovalci ki niste delno ali v celoti samostojno gibljivi oz. imate večje težave s sluhom, vidom, spominom?

Nič kaj posebnega. Kar dolgo časa nismo smeli nikamor/(C30). Ko se je sprostilo, pa smo lahko najprej bili najprej na hodniku, se malo sprehodili/(C31), prej ne, pa razdaljo smo morali imeti, predpisano razdaljo, jaz sem se držala tega, samo je bilo težko pravzaprav/(C32). Ker nekateri recimo niso resno vzeli ali pa se ne zavedajo, da silijo v tebe/(C33). Jaz sem pa samo pokazala, ker ena me je za roko, in sem tudi vsako opozorila, če sem videla, da smo preblizu skupaj. Mogoče je malo čudno zgledalo, češ kaj pa ti nas tu komandiraš. Samo nas je malo ostalo.

Kako doživljate nova pravila glede omejitve obiskov?

V začetku sem tudi jaz mislila, da je verjetno gripa, pač pa sem bila proti gripi cepljena. Potem pa sem slišala po televiziji poročila. Tukaj so se strašno hitro odzvali, zaprli za vse sorodnike, znanke, prijatelje/(C34) sprijaznila sem se s tem, kaj pa/(C35). Sem potem videla, da je zelo resno in da je potrebno upoštevati, kar so nas opozarjali/(C36). In sreča, da smo imeli zelo resne naše vodje in vodstvo, da so res hitro ukrepali/(C37) in prvi val smo preživeli čisto lahko brez vseh težav. Noben ni bil pozitiven, ta drugi val pa se nismo mogli čisto izogniti. So se pa delavci zelo trudili/(C38). Je bilo najbolj strogo, v tistih skafandrih, človeka nisi mogel videti/(C39). Edino eno mislim, da sem po očeh prepoznala/(C40), nekaj negovalcev je pa tako moralo v Topolšico iti. No potem pa so prihajali drugi, še nikoli jih nisem videla (negovalci)/(C41), saj tako ne vem kdo je bil, samo pomagat so prišli. Tistim moramo biti najbolj hvaležni, da smo se tako držali/(C42). Nekateri pa se sploh niso zavedali, kaj pa moreš potem. Če bi hotela, bi se lahko pogovarjala, samo vse zaprto. Nekateri pa so še bolj gluhi, ne čuješ. Grozno je bilo/(C43), jaz sem se držala.

Bi lahko svoje občutke enačili z osamljenostjo in če da, kako doživljate ta občutek in kako bi ga lahko po vašem mnenju zmanjšali?

Seveda bi lahko enačili občutke z osamljenostjo/(C44). No, ne morem reči, da bi bila posebej prizadeta ampak, ko so obljubljali tisto cepivo. **Smo čakali tisto cepivo, bo, ne bo, vsaki dan/(C45)...negotovost/(C46).** Pa ne veš **kako dolgo bo to trajalo, precej živčno/(C47).** No sem preživela drugo sv. Vojno, grozote, osvoboditveno vojno... **no to bi lahko enačil z vojno/(C48).** Edino da med vojno veš koga se moraš paziti, tukaj pa je neznanka. **Lahko dobiš mimogrede, pri vsaki luknji lahko pride in mislim, da se je težje bilo rešiti tega/(C49).** Potem pa seveda vse sem po televiziji slišala, koliko cepiva imamo, saj **so nas prve cepili. Sem komaj čakala. Ne vem, da bi se upirali, ali da se ne bi želeli cepiti, smo se kar vsi/(C50).**

Zmanjšanje osamljenosti... Kdaj v času epidemije ste ta občutek najbolj doživljali? Zakaj?

Dom je poskušal, tudi pred korono, **je bilo ogromno dejavnosti/(C51).** Če je nekdo hotel biti poleg je lahko, ali če mu ni bilo, je lahko bil tudi v sobi, ali je lahko šel in tu **so se tudi v tistem času trudili, kar je bilo mogoče (zmanjšati osamljenost)/(C52).** Pa preko interne televizije so bila predavanja, pa telovadba/(C53), pa veliko. **So se zelo trudili. Smo jim lahko hvaležni, da so za nas takrat čisto poskrbeli vse/(C54) in in da prvega vala nismo čutili in smo mislili, da bo boljše, pa je prišel drugi val. Kar so mogli, so. Najtežje je bila omejitev znotraj sobe/(C55).**

Kaj je po vašem mnenju pozitivna oz. negativna posledica omejitev stikov s sorodniki v času epidemije?

Mislim, da je pozitivno. **So marsikaj poskusili, pri nas recimo, interno televizijo smo dobili/ (C56). Pa recimo so organizirali koncerte zunaj, ker nihče ni smel not/(C57).** Tu v parku in so nas na balkone peljali, so se potrudili, da smo lahko bili na koncertu. Bilo jih je več. Pevci so prišli, več tega je bilo. Sej so se trudili.

***Raziskovalno vprašanje:** Kakšne so posledice epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in zaposlenimi?*

Na kakšen način ste doživljali nenadno omejitev stikov z zaposlenimi?

Jaz sem nekaj časa hodila k terapevtki, pa saj je prišla ona tudi, če je bilo kaj takega, da je bilo res treba/(C58). Najhuje se mi pa zdi, da so tisti negovalci najbolj trpeli v tistih skafandrih/(C59) in celo vsakega stanovalca 1x tedensko kopali. In v tistem kopat, edino takrat se je videlo malo, da se poti, pa 12 ur, da so nas res pazili, pa sem eno vprašala, kam popoldne gre. Je rekla, ko končam delo, se vsedem v avto in domov in nikamor, pa spet jutri nazaj na delo, so se pazili. Celo leto se mi zdi, nismo prišli iz hiše.

Kako ste se »spopadli z občutki«, na koga od zaposlenih ste se lahko ob tem »obrnili«?

Seveda smo imeli možnost kontaktirati zaposlene, saj imamo zvonce, smo poklicali/(C60). Tiste negovalce najprej pokličeš, pa če rabiš zdravnika. **Druženje je bilo prepovedano/(C61).** Prej sem bila v pevskem zboru, nisem mogla ne vem kaj, ker sedaj me glasilke ne ubogajo, pa zgodovinski krožek, pa vse proslave smo praznovali. Potem pa je vse utihnilo, seveda sem pogrešala. Na srečo nisem toliko potrebovala posebne strežbe, **če bi potrebovala (pomoč), bi lahko poklicala. Tudi recimo ponoči/ (C62).** Sem se zaradi tega varno počutila/(C63).

Kako ste prepoznali zaposlene, ko so bili zaščiteni z osebno varovalno opremo? Kakšne občutke ste ob tem doživljali?

Ja, no samo eno sem **po očeh/(C64).** So prišli za zajtrk, kosilo, večerja. Potem čistilka. **Jaz sem se počutila, kot da sem v veselju/(C65).** In če bi recimo to še dolgo trajalo, bi menda vsi zabredli v veselje. **Tisto je bilo najhujše, ker enostavno normalnega človeka ni bilo, z drugimi se nismo videli, samo do vrat, oni pa vsi v skafandrih/(C66).** Lahko bi šla na balkon, samo je bilo mrzlo. In seveda, za vsakim sem odprla vrata. Nikoli ne veš in se mi je posrečilo. Sedaj ne vem, koliko nas je sploh takrat ostalo negativnih, še sedaj ne vem. Mislila sem si da smo samo trije. Pa razkuževanja. Prav obsedeno stanje je bilo. Pa po televiziji spremljam, da je to drugače, pa ono drugače, tako da nikoli nisi vedel pravzaprav. Mi tudi ni bilo treba, so mi vse sproti povedali. **Sem vsaki dan spremljala poročila, ob 13 in zvečer ob 19 in samo čakala, kdaj bo cepivo/(C67).** Če bi še malo trajalo, ne vem, če ne bi vsi začeli...Recimo ena je bila čisto v redu, ko je prišla nazaj, pa jo vse boli, se pozna, da ji ni za pogovarjat se, se mi zdi strašna sprememba. To je posledica. Vsaki dan govori s svojim sinom, pa možem, pa vsaki dan čaka svojega sina, pa ga ni. To je grozno. Saj bo prišel, pa bom šla domov, pravi...To pa je grozno. Sedaj, ko so dovoljeni obiski, je pa od lanskega leta že tu, še sedaj ni bilo sina. Takrat nismo imeli obiskov in **vmes mi je umrla sestra, ko tudi na pogreb nisem mogla in nič/(C68).** Potem je njena hčerka rekla, da se bomo dobili

avgusta enkrat, ko bo mimo korona, spet ni bilo nič. Nismo smeli med občinami. Potem mi je zbolela druga sestra, ki je imela covid, je v bolnici bila na nitki in so rekli, da se moramo pripraviti in takrat me je tista nečakinja vsaki dan klicala, tisto je bilo pa grozljivo, ko ne moreš nič, nikamor, nikogar vprašati, nič samo čakati, kaj bo jutri, pa jutri...tisto je bilo pa grozno. **Tako, da če si v taki duševni stiki, je fajn, da se malo lahko sprehodiš, vendar ni bilo mogoče. Tisto je bilo res grozno/(C69).** Potem me je en dan poklicala in rekla, zdaj pa je mama že pogledala ampak nič ne reagira, spet, da sem jo jaz pravzaprav njo tolažila. Najboljše bi bilo, da jaz tega ne bi vedela, je tako vplivalo na mene, da sem živčna postala, mi je cukar narastel, pritisk mi je narastel, spati nisem mogla, sedaj se je to uredilo. Sem rekla, da sem preživela tri vojne, sedaj tretjo še ne vem, če bom preživela ali bo v jesen kaj boljše. Tako, da so se trudili, ko je toliko kritik na vlado, ampak so se trudili. Saj tudi oni niso vedeli, saj je po celem svetu enako. Pa tudi zdravniki niso poznali te bolezni. **Sem vedela, da je škodljivo, če se družimo, da lahko takoj dobim/(C70).** Tule blizu imam stanovanje, leto in pol nisem bila tam, zaradi tega nisem šla, bi sicer dobila dovoljenje, nisem šla zaradi tega, ker bi se lahko zgodilo, da bi jaz prinesla kak virus in sem zdržala. Kaj smo si pa privoščili takrat, v jeseni lani, da smo šli s helikopterjem čez Triglav. Je bilo pa tako, da sem si že davno želela na Triglav, sem bila na kolku operirana, jasno, da ni bilo možno, da bi kdaj šla. Sem se morala sprijazniti, da ne bom mogla. No, sem pa večkrat po svetu hodila z avionom seveda. Ko sem enkrat šla na Kitajsko, smo šli preko Mont Everesta, pa sem si mislila, kako bi jaz rada videla naš Triglav in ko sem prišla nazaj, sem slišala, da helikopter oskrbuje Kredarico s hrano in sem mislila, mogoče bi me pa vzeli zraven. Sem klicala, pa nisem uspela. No, potem me je pa pred tremi leti možganska kap. Sem bila čisto nemogoča, sem ležala kakor snop. Ko sem prišla k sebi, so bile takšne, so me zelo lepo sprejeli, sta prišli dve negovalki, sem bila stalno prisotna. Pa saj bo boljše, so me tolažile, pa dolgo traja. Pa sem mislila one se trudijo, pa se moram jaz tudi. Pa sem rekla, sedaj pa že verjamem da bo boljše in ko bo gremo na Triglav. So rekle seveda, kaj so si le mislile. Jaz sem mislila resno, samo ne peš, samo nisem rekla. No če bom lahko, pa bom. Mogoče je pol leta minilo, pa slišim eno, ki je razlagala, kako je kolegica z možem uživala v preletu čez gorenjsko. Pri zajtrku sem slišala, pa sem šla v sobo in klicala Lesce. In vprašala, so rekli da prelete razpisujejo. Tisti NIJZ ni dovolil, pravi ja. Smo štiri šle in sem vse zrihtala. Potem sem pa šla, v sredah in pon, pride zdravnica. Sem šla vprašat, ker jemljem zdravila, sem vprašala, če bi lahko šla na Triglav, so bile tiho, potem pa je sestra rekla, da resno mislim. Sem rekla seveda. Je mislila, da se mi je skisalo. Potem pa pritisk meriti, pa je rekla, da je previsok. 14 dni sem si morala miriti, ko je bilo vredno, je rekla, zdaj se pa lahko zmenite. 19.9, čudoviti dan je, čudovito doživetje. Naša direktorica me je z avtom peljala, onidve in jaz. Krasno. Smo mogle imeti dovoljenje in ker smo bile vse iz doma smo lahko, sicer ne bi bilo možno. Smo bile skupaj, pa maske. Čudovito je bilo, brez vetra. Je rekla ena negovalka, ko smo nazaj prišle, smo pa imele tako lep sprejem in muziko, so bili oni bolj zadovoljni, fajn je bilo. Pa recimo koncerti, pa pevci, vse sorte so organizirali, dom. Vse sorte, nas niso pustili kar tako.

Kdo od zaposlenih je vaša ključna oseba? Kako je ključna oseba doprinesla vašemu vzdrževanju oz. vzpostavljanju stikov z zaposlenimi? Opišite primer.

Sandra (socialna delavka) je moja ključna oseba/(C71).

Kako pogosti so bili obiski ključne osebe v času epidemije?

Sedaj začnemo. **Nič posebnega se ne spomnim, da bi imele kakšne stike takrat/(C72).** Ja ne vem, kako so druge, sem tako vedela, da ne more. **Pride občasno, saj je prišla/(C73).**

Koliko vam je obisk ključne osebe pripomogel k boljšemu počutju? Opišite.

Se čutiš bolj varno/(C74), če imaš probleme, da se lahko najprej z njo pogovoriš/(C75). Med epidemijo niti ni bilo posebne potrebe. **Bi pa prišla, če bi jo poklicala/(C76).** Mislim, da se lepo lahko pogovarjava,/(C77) sej kaj drugega ni bilo potrebno, se pa lahko malo skašljam. **To je fajn ja, da lahko malo tudi vprašaš, kaj misli, pa kaj bi lahko naredila/(C78).** Kot da imaš enega svojega človeka/(C79). **Pomembno, da se ujemaš/(C80).** **Največ je to pomembno, da se lahko z njo pogovorim/(C81).** Na srečo sedaj ne rabim, hvala bogu. Takrat ko sem bila čisto nepokretna je prišla.

Na kakšen način ste v času epidemije lahko komunicirali s socialno službo?

Niti ne rabim, zelo vredno je za nas poskrbljeno /(C82).

Kako bi opisali organizacijo zavoda glede vzdrževanja odnosov z zaposlenimi oz. dostopnost do informacij, pogovora?

Prej, ko smo še lahko smo vsako jutro imeli sestanek iz uprave, je ena prišla, povedala, kaj je novega, kaj moramo vedeti/(C83), kakšne dejavnosti bomo imeli, vsako jutro pri zajtrku. Ko smo mogli v sobah biti, bi bili obveščeni, če bi kdo kaj vprašal/(C84). Smo dobivali informacije preko naše televizije/(C85). Sedaj imamo

prakso. Ta korona ima tudi nekaj pozitivnega, so ljudje marsikaj poskušali kaj na novo organizirati/(C86).

***Raziskovalno vprašanje:** Kakšne so posledice epidemije na socialnem življenju stanovalcev? Kako poteka druženje med stanovalci v času epidemije?*

Sej ni bilo druženja, je bilo prepovedano druženje in zapovedana razdalja/(C87). Omejitve so še sedaj, ni teh dejavnosti, tako kot je bilo prej. Tako da včasih je bilo v pritličju tak živ žav, ko smo se sprehajali po hodniku in prej je bilo v pritličju marsikaj. Ni bilo dolgočas/(C88). Kdor je želel se je lahko družil, nismo pa tako sposobni več, pač ne moreš vedno, se ne počutiš vredno. Sej se bo verjetno vrnilo nazaj/(C89). Marsikaj pa so organiziralo, kar se je dalo.

Kako ocenjujete odnose med stanovalci v času izrednih razmer? Kaj se je po vašem mnenju v odnosih najbolj spremenilo?

Sej pravim, da smo bolj dolgočasni postali, ni volje prave/(C90). Sedaj je malo boljše, ja. Recimo jaz nisem toliko iskala zveze, ker sem imela, so me bolj privlačile razne zanimive knjige, da sem imela časa brati/(C91), tako da mi je naša tajnica v pokoju nosila knjige, pa svoje imam še v stanovanju, jih najbrž nikoli ne bom mogla prebrati. Mi jih je nosila, da me je bolj privlačilo, da sem zdržala. Po kapi so mi 2x glavo slikali in rekli da ni sprememb. Malo manj energije, želje imamo. Se spremeniš, pusti posledice.

Kako preživljate svoj čas?

Branje/(C92), gledanje tv/(C93), tako, da mi je včasih bil prekratek dan/(C94). Struktura dneva se je spremenila/(C95), prej sem šla več v družbo sedaj se počasi vračamo, se čuti sprememba, da se ljudje razveselijo, če je kakšna predstava, koncert/(C96). Pa telovadimo, vedno, še sedaj tudi, preko tv vsaki dan, kdor hoče/(C97). Jaz telovadim. Tako, da se utrudim.

Kako doživljate omejitve gibanja znotraj zavoda, znotraj svoje sobe, v okolici doma?

Ja, če bi bolj dolgo trajalo, bi lahko bile posledice. Ne vem če se ne bi um spremenil. Kot da si v veselju. Da si v kakšni vesoljski postaji. Če bi še dolgo tako stanje trajalo, bi lahko vsi zabredli v veselje/(C98). Tisto opažam, da je prej bilo, da se je samo malo težko gibala, ker se ji je motilo, sedaj pa kot da bi bila razočarana, sej če jo ogovoriš ti odgovori, samo je ta korona na to vplivala. Poslabša bolezen./(C99)

***Raziskovalno vprašanje:** Kako je pomanjkanje osebnih stikov, zaradi Covida-19, povezano z osamljenostjo stanovalcev ter kakšne so razlike v doživljanju osamljenosti pri stanovalcih, ki so različno samostojno giblivi ter stanovalcih v enoposteljnih/dvoposteljnih sobah?*

Kako doživljate pomanjkanje osebnih stikov med izrednimi razmerami?

Jaz lahko rečem, da je tista, ko je bila z mano, sva prav fajn se razumele, ko pa so mi ponudili to sobo, je bila zelo vredno. Glede osamljenosti, sem imela družbo, če sem želela, sem šla iz sobe/(C100). V času epidemije bi lahko bilo težje, če bi bile dve/(C101). To bi bilo težje. Meni je bilo čisto prav, ko sem bila sama/(C102) Da bi bila v sobi skupaj, sem raje sama, če bi imela družbo, bi pa lažje živela. Samo podnevi, ponoči bi pa mir imela, če bi to šlo. Sem bila sigurna, pride ponoči 2x pogledat. Ponoči, ko nisem mogla spati, je bila korona kriva, je prišla. Zdravnica mi je dala ene tablete, sej če bi jih jemala bi zaspala, ampak vzamem samo tisto, kar moram nujno, sicer ne vzamem. Parkrat sem vzela in takrat sem spala. Sem bila pa sigurna, da pridejo ponoči pogledat. Če bi se znašla na tleh, bi me že našli. Zvečer, ko sem bila še doma, sem bila čisto vredno, sem šla spat, zjutraj hočem vstat, pa mi noge niso pustile. En teden je pred tem je sosedka pri meni skupaj padla, sem poklicala rešilca, pa sem mislila, da je gripa, ker je takrat razsajala, sem pa celjena in mi pade na glavo, da je možganska kam. Sem poklicala in so bili čez 10 min pri reševalci že pri meni. Sem sama poklicala. So tudi zelo hitro prišli, je rekel zdravnik, privlekla sem se do vhodnih vrat in odklenila, skoraj bi padel. Je rekel zdravnik, kaj pa je, ko sem ležala, sem povedala, da mislim, da me bo možganska kap, pa me je res v bolnici kap. Sem postavila pravo diagnozo. In prvič ko so me pripeljali je bilo vse vredno, na slikanju glave, ni bilo jasno ali me je kap ali ne. Sem po celi desni strani čutila in roka ni bila vredno, motilo se mi je. Nisem mogla nič, hudi je bilo.

Kaj po vašem mnenju v času izrednih razmer najbolj vpliva na osamljenost, kaj bi spremenili?

Recimo, če je nevarno, se ne smeš družiti, je v takem primeru najboljša osama. Ne vem, kaj bi spremenila, kaj bi lahko drugače. Ne bi nič drugače, ostati v sobi, zavedati se in ja, tako kot sem delala/(C103) luftat in razkuževati. Ne vem kaj bi še lahko. Dom je bil zelo skrben, mislim, da bi se morali zahvaliti za vse/(C104).

Na kakšen način ste pomanjkanje osebnih stikov nadomestili? Kakšne možnosti znotraj doma so vam bile ponujene?

Kakšna je vaša izkušnja z osamljenostjo v času izrednih razmer?

Nič, **lahko sem kolegico/(C105), nečake/(C106), sestro poklicala in se pogovarjala/(C107)**. Bi vsak prišel, pa še med občinami so bile omejitve, nimam v SG koga, v Ravnah. To vam pa moram povedati, **imam pa mnoge stike z mojimi nekdanjimi dijaki, ko sem bila razredničarka/(C108)**, na ekonomski šoli. In marsikateri me je klical, prej še. Sem tukaj začela igrati, nisem imela nič pojma igrati. Pa so me tukaj vprašali glede dejavnosti, ko sem bila boljše, kam bi se vključila. Pa sem rekla zgodovinski krožek, pa je rekla pevski zbor, pa kaj še...sem rekla, da peti ne morem, pa je zaposlena predlagala, da se začnem učiti igrati sintisajzer. Sem rekla da ne znam, je rekla bomo poskrbeli, sem rekla, kaj zdaj, ko sem stara, bi se učila, je rekla, nikoli ni prepozno. Je taka resnica pri nas v domu, da nikoli ni prepozno, ne samo meni, za vsakega. Sem rekla, bodo rekli, da se mi je skisalo. Ne ne, nikoli ni prepozno. Sem rekla na kitaro ne morem, kaj pa pol, sem rekla klavir. Sem mislila, ene pol leta je minilo, sem mislila, da so pozabili, čez pol leta pa je magistra prišla in sva začeli. En prst ena tipka ...ja no in potem sem nastopila, kako sem se upala nastopiti takrat še sedaj ne vem, potem pa so me posneli in predvajali po televiziji. Pa so me dijaki videli in me poklicali. Ta moj razred je bil odličen, jih imam na sliki, so me prišli obiskat, tako da večkrat so me poklicali. So mi kratek cajt. Pa sem že včasih mislila, pa spet mi telefon zvoni. Je en dijak, ko me je koleno bolelo, da se bila na vozičku, me je klical, pa vprašal kako se počutim, sem povedal za koleno, je rekel, da je njega tudi bolelo. Rekel je, da mu kapsule, ki jih kupi v Avstriji pomagajo, pa mi je ponudil, da jih gre iskat v Avstrijo in mi jih je prinesel. Dvakrat in meni zelo pomagajo. Pred dnevi me je spet klical in ponudil pomoč.

Na kakšen način po vašem mnenju vpliva vloga stanovalca (samostojnost, gibljivost, enoposteljna soba, več posteljna...) na intenziteto doživljanja osamljenosti oz. pomanjkanja osebnih stikov?

Seveda vpliva. Posebej če mora ves čas ležati/(C109). Po navadi vsi tv gledajo, sicer pa, kaj naj delajo. **Eden ne more biti ves čas zraven in to je bilo grozno, ko niso smeli koga imeti na obisku, sedaj že lahko. Je bilo hudo, je pustilo posledice/(C110)**. Tistih tako ne vidim ko ležijo, tiste ko prilezejo, **se vidi da so bolj žalostni/(C111)**. Sedaj se pa to spreminja odkar je malo boljše. Pa če bo sedaj, lahko se zgodi da bo še tretji val upam, da ne tako in da bo cepivo pomagalo.

OSEBA D

***Raziskovalno vprašanje:** Kakšne so posledice epidemije na vzpostavljane in vzdrževanje odnosov med stanovalci in najobjimi sorodniki?*

Na kakšen način vzdržujete stike s sorodniki, kako pogosto, kdaj, kako ohranjate odnose z njimi? Opišite primer.

Ko je prišla epidemija smo bili zelo presenečeni, v strahu jaz in vsi stanovalci/(D1). Smo gledali kaj se bo zgodilo in to in **jaz nisem tako hudo vzel vse skupaj/(D2)** in **sem začel razmišljati, da bi začel kaj pisati, kaj delati, da bi prej minilo ko sem bil v karanteni/(D3)**. Drugi, **hčerke/(D4)** pa so bili zelo v skrbeh/(D5), **so me kar naprej klicale in spraševale kako je, ali je zdravje vredu/(D6)**... Sem rekel, da je vredu in da sem, kot sem pisal, bil 20 let domači zdravnik, zeliščar in sem česen, čebu, pa hren užival, **sem imel v sobi tudi enega, ko ga je čudno matralo, pa sem mu stregel/(D7)** jaz pa nisem dobil kaj bek. Vsi so bili na dnu, stanovalci. Tako tudi, ko smo morali iti v Topolšico sem nesel kitaro zraven, da sem tam zaigral. **Samo me je trgalo, ko sem videl, kako jih je matralo/(D8)**. Je tudi moj kolega notri bil, je imel prenosno, pa ni pustil, da bi špilal, je bil tako otožen. Sem rekel poslušajte, **moramo vse pozitivno mislit/(D9)**, če glih ti mine vse. Ko si videl spodaj, ko so umirali, sem zraven bil, pa ko sem vzel kitaro in zaigral, so rekli fajn da ste prišli, potem pa je začel vpiti, da ga je kar zvižalo...so bili vsi ogorčeni, tudi svojci. Sem tudi jaz od kraja začel misliti, zakaj.

Vse tri hčerke so kar naprej klicale, kako je, kakšno je stanje in tako naprej/(D10).. Pa če kaj rabim in **so tudi bile čisto znervirane/(D11)**. Starejša hčerka je skoraj živčni zlom dobila, je na slabih živcih, mi je zet pravil, da je čisto iz sebe. Sem rekel, naj pozitivno govori, tako da ne bi...**skoraj celo leto so bili stiki samo telefonski/(D12)** **Ko sem kaj rabil, so mi v paketu poslale gor/(D13)**, ja, potem pa mi je sorodnica prinesla sadje, pa je šlo v karanteno in je gnilo prišlo do mene. So mi večkrat kar paket poslale kar sem naročil, so čudno skrbele, kar naprej. **Ne ne, videli se nismo, sploh ne/(D14)**. **Imam navaden telefon, se nismo nič videli, samo glasovno/(D15)**. Drugi so bili pa čisto iz sebe tu notri, ne moreš pomagat. Jaz boga molim, če pride do tega, da ne bi preveč trpel, kot so spodaj videl. Sedaj je vse vredu glede stikov, je prišlo nazaj. Govorijo še za četrti val, da bo spet narobe, se bojijo karantene.

Kakšnih komunikacijskih sredstev se pri tem poslužujete oz. so vam na voljo?

Samo telefonsko smo imeli stike/(D16).

Kakšne možnosti stikov imate na voljo stanovalci ki niste delno ali v celoti samostojno gibljivi oz. imate večje težave s sluhom, vidom, spominom?

Če je človek nepokreten ni tako vplivalo, mi, ki smo hodili, pa je je bilo obupno/(D17). No, tudi oni, ko morajo, ležijo, so jih prej dali na voz in so jih peljali ven na zrak, tako pa so mogli ves čas ležati/(D18).

Tudi tisti, ki imajo težave s sluhom, so imeli možnost pogovora. So prišle sestre in tolmačile, da so se malo bolj slišali/(D19). So sestre bile tako dobre, da so prinesle mobi, da so videli svojce in se malo pogovorili s svojci/(D20). Hčerka od šefice je prinesla tisto glasbeno, da so si dali na ušesa enim pa drugim, da so malo glasbe poslušali/(D21). da so prišli na stare tire. Če bi rekel, bi tudi sam imel to možnost, da bi se s sorodniki lahko videli/(D22) samo jih je bilo veliko, ko so želeli, pa sitnarijo, pa ene so jokale. Ko so se videli, je bilo drugače, so se malo potolažile.

Kako doživljate nova pravila glede omejitve obiskov? Bi lahko svoje občutke enačili z osamljenostjo in če da, kako doživljate ta občutek in kako bi ga lahko po vašem mnenju zmanjšali?

Zelo presenečen sem bil, ko se je začelo/(D23). Sem bil čisto na dnu, sem mislil, zdaj je pa fertik/(D24). Potem sem pa začel študirati, kakor bo, bo, bo že nekako/(D25). Sem ven gledal in živčen postal, potem pa sem si zamislil, da bom nekaj delal, samo da bo minilo/ (D26). Sem naredil 1000 komadov puzzle sestavljanke/(D27). Potem sem začel pisati za otroke/(D28), ko je sestra nosila pisma, pa želje. Je soc.delavka Sandra rekla da fajn pišem, če bi kaj napisal, sem za enega drugega že mogel pisati. Meni to leži.

Ni besed, kako težko je bilo takrat, ko ni bilo obiskov/(D29). Si se pa tolažil, da bo menda jutri pa že boljše/(D30). Nekateri pa tega niso resno jemali, so ven šli, niso verjeli, da je kaj takega, ko so nam povedali, kako je strogo. Niso upoštevali, par takih je bilo. Jaz pa sem pozitivno razmišljal in tudi drugim sem rekel, ne študirajte o tem, ampak kaj drugega, pa pišite kaj ali pa si zapojte/(D31). Sem kitaro igral in harmoniko/(D32). Jaz sem hitro šel iz teh občutkov, sem bil pa mesec dni čisto na dnu/(D33), samo potem pa sem začel študirati zakaj...Če bi samo sedel in gledal bi ob živce prišel/(D34).

Kdaj v času epidemije ste ta občutek najbolj doživljali? Zakaj?

Že kar od kraja, ko so rekli, da je virus prišel in da je karantena, kar od kraja me je zajelo/ (čisto na dnu) (D35). Potem pa, ko so ponoči prišli in rekli vzemite najnujnejše, ko so rekli kar gremo kar gremo in smo šli v Topolšico/(D36), tam smo bili v zdravilišču. Tam so vpili, tako je bilo...sem se čutil, ko je šefica Marjana prinesla kitaro, so bili veseli. So bili čisto že na unem svetu, pa so se obrnili in zaploskali, pa se s tihim glasom zahvalili, potem pa jih je spet zagrabilo in se je spet začelo vpitje. Me je držalo v prsih, ko sem videl kako jim je/(D37).

Kaj je po vašem mnenju pozitivna oz. negativna posledica omejitev stikov s sorodniki v času epidemije?

Prišle so hčerke, najprej ena pol druga/ (D38), nismo se rokovali, pa tudi ko so prišle, so si roke razkužile, ko noter niso želele iti/(D39). Tudi hčerke so se bale priti v dom, da ne bi dobile korone, še danes ne gre hčerka noter. Dobimo se zunaj/(D40), povabi na kosilo, gremo v mesto, mi nakupi sadje...Dovolj ga pojem, pa kekse, kavo.

Raziskovalno vprašanje: *Kakšne so posledice epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in zaposlenimi?*

Na kakšen način ste doživljali nenadno omejitev stikov z zaposlenimi? Kako ste se »spopadli z občutki«, na koga od zaposlenih ste se lahko ob tem »obrnili«?

Je bil hud udarec, ker osebje ni imelo časa/(D41). So povedali in kar šli, so letale sestre sem in tja. So tudi rekle spodaj, ko so bile tako oblečene. Če bo še naprej tako, bomo znorele. Tako je bilo, da ni bilo več takšnih odnosov/(D42). So imeli preveč dela/(D43), pa uniforme/(D44), pa enemu je hudo bilo, drugemu je kisik dajala...niso imele prav časa za pogovor/(D45). Saj od časa do časa so prišle in preverile, če kaj rabimo, pa kako se počutim, tako mimogrede/(D46). Tudi šefica je prišla pogledat kako se počutim/(D47). Sem bil pozitiven za prenos, drugače sem se dobro počutil. Stike sem imel samo s tistimi sestrami, ki so v sobo prišle/(D48), to je bilo noro. So predstavljali, sem pa tja, da so spraznili en oddelek in v drugega dali tiste, ki so imeli virus. Veliko jih je umrlo, ko je imelo virus. Sem šel zašpilat, so jokale tam, pa so bile prazne postelje, hudo je bilo.

Kako ste prepoznali zaposlene, ko so bili zaščiteni z osebno varovalno opremo? Kakšne občutke ste ob tem doživljali?

Prepoznal sem jih težko, ko so tako zadekane bile/(D49). Mi je bilo prav nerodno, ko je šefica prišla, glasbenica in rekla, če bi posodil kitaro, pa sem jo vprašal, če jo zna uštimat. Ko sem začel študirat, pa sem se opravičil, da je nisem prepoznal. Saj je še sedaj težko, ko grem v trgovino in imamo te maske gor, tudi te pozdravljajo, pa ne vem kdo je, dokler da maske ne da dol. **Ne vem kako bi rekel, v depresiji sem bil/(D50).**

Kdo od zaposlenih je vaša ključna oseba? Kako je ključna oseba doprinesla vašemu vzdrževanju oz. vzpostavljanju stikov z zaposlenimi? Opišite primer.

Moja ključna oseba je Sandra, socialna delavka/(51). Prej je bilo rečeno, da se enkrat na teden dobiva, trenutno pa nima toliko časa kot prej, nimava se več časa tako pogovoriti kot včasih/(D52). Vse je bilo pomešano, veliko kadra je bilo tudi v Topolšici. Kako je delalo ljudem. Jim je kar očese sukalo, pa so dale kisik...pa si gledal ali je že umrla...

Na zaposlene pa bi se lahko kadarkoli obrnil, če sem kar rabil so prislunhile in pomagale, ja,ja/(D53). Od kraja je bilo vse v strahu, depresiji, vse sorte so mislili stanovalci, da bi si tudi kaj naredili/(D54). Pa sem rekel, bo minilo, pač paziti je treba.

Kako pogosti so bili obiski ključne osebe v času epidemije?

Sedaj pa je ta virus celo leto in je zelo zaposlena, dela pozno v popoldan/(D55), se mi je opravičila, pa sem rekel, je že vredu, vidim, da imaš delo.

Koliko vam je obisk ključne osebe pripomogel k boljšemu počutju? Opišite.

Ta **projekt pripomore k boljšemu počutju/(D56),** od kraja je kar bilo. Dvakrat na teden me je povabila na kavo, sva tisto spila in šla ven in se pogovorila. Tudi svoje življenje je podelila. **Imaš olajšavo, če ima nekoga, ki mu lahko zaupaš in ti poda svoje mnenje kako je treba/(D57).** Je bilo vredu, me je tudi večkrat peljala in si čas vzela. **Da je prislunhila in mi dala nasvet/(D58),** pa če sem kaj rabil. Mi je kar nudila, zdaj so pa ti virusi in je bolj zaposlena.

Na kakšen način ste v času epidemije lahko komunicirali s socialno službo?

Nisem je potreboval/(D59).

Kako bi opisali organizacijo zavoda glede vzdrževanja odnosov z zaposlenimi oz. dostopnost do informacij, pogovora....

Ni tako kot bi moralo biti/(D60). Ne želim grajati. Sem šel v drugo sobo, ko je sostanovalec ponoči delaval, pa sem bil okaran, da ne smem v druge sobe hoditi. Nisem mogel spati ponoči, zaradi galame. Delajo se razlike med stanovalci. Pravijo, da šimfam, samo se ne vprašajo zakaj. Pa za bolečine ne dobim vedno, ko potrebujem. **So se malo norčevale iz mene/(D61).** So me pa dali v bolnico in ugotovili, da imam celice v možganih poškodovane, posledica sladkorne. Sem šel do sestre zaradi bolečin, pa spet nič. Zadnjič sem tudi šel po injekcijo zaradi bolečin, pa mi zdravnica ni dala nič. Pa suhe oči imam, pa je zdravnica rekla, naj večkrat odprem in zaprem...pa to ni način. **Zdravstveni del ni najboljši/(D62).** Mi je sestra rekla, da sem dementen. Pol pa pravijo da šimfam. Tukaj sem pet let pa **imam prošnjo za Dom na Fari, kjer sem že prej bil. Tam smo eden drugemu pomagali stanovalci, tukaj tega ni/(D63).** Šefica vse želi kar pismeno, da bi vsaj malo prislunhili.

***Raziskovalno vprašanje:** Kakšne so posledice epidemije na socialnem življenju stanovalcev?*

Kako poteka druženje med stanovalci v času epidemije?

V času epidemije nisi smel ven, smo bili vsi noter zaprti, par mesecev/(D64). Sestre so v sobo prinesle hrano/(D65), drugo pa ne. Nismo smeli kam iti, sploh ne iz sobe, nikamor. **Zelo hudo je bilo/(D66), sem pa začel pozitivno misliti in delati, da se malo motim/(D67).** Sem harmoniko in kitaro zašpilala/(D68), pa čeprav me je nekaj držalo. Da sem malo vzdušja naredil. Ko je minilo, pa smo lahko ven šli, in se začeli družiti, smo skupaj zapeli.

Kako ocenjujete odnose med stanovalci v času izrednih razmer? Kaj se je po vašem mnenju v odnosih najbolj spremenilo?

Med nami je vse po starem, se je vse normaliziralo nazaj/(D69), od kraja bilo težko, **nisi mogel kaj zvedeti, vsi si bili živčni, vsakemu je težko, ko najdražjega zgubi.../(D70).** Odnosi so vredu, pridejo. Če ni koga ženskam malo pomagam na televiziji, telefonu.

Kako preživljate svoj čas? Kako doživljate omejitve gibanja znotraj zavoda, znotraj svoje sobe, v okolici doma?
Jaz pa sem začel pisati in rožice delat/(D71). Hčerka mi je v paketu poslala sestavljanke, je rekla ata da ti bo prej minilo. **Je bilo dovolj prostora v sobi, samo mi je pa sostanovalec malo nagajal/ (D72).**

***Raziskovalno vprašanje:** Kako je pomanjkanje osebnih stikov, zaradi Covida-19, povezano z osamljenostjo stanovalcev ter kakšne so razlike v doživljanju osamljenosti pri stanovalcih, ki so različno samostojno giblivi ter stanovalcih v enoposteljnih/dvoposteljnih sobah?*

Kako doživljate pomanjkanje osebnih stikov med izrednimi razmerami?

Osebnih stikov nisem imel, ko je bil virus, tudi sestre so se bale/(D73). So sestre dobile virozo, so morale doma biti. So dale na mizo, pa pred sobo je bil stol, da smo posodo ven dali, da so čim manj v sobo hodile. **Hudo je bilo, samo, da je minilo/ (D74).**

Kaj po vašem mnenju v času izrednih razmer najbolj vpliva na osamljenost, kaj bi spremenili?

Sem sam zunaj špilal kitaro, pa so prišle iz sosednje sobe, pa smo skupaj zapeli. **Ljudje so bili živčni, iz sebe/(D75).** Jaz sem samo boga molil, če že pride da me hitro stisne, ne pa ko gledaš, da jih več dni zvija in matra.

Kakšna je vaša izkušnja z osamljenostjo v času izrednih razmer?

Bil sem v depresiji, iz dneva v dan sem pričakoval, če se bo kaj zgodilo slučajno/(D76). Pa se hvala bogu ni, je šlo mirno skozi. Mi je še tisti, ki je spodaj stregel rekel prinesi mi česna pa hrena, da so tisto jedli. Tudi če imaš nahod, ga malo po njuhaš, je boljše. 20 let sem bil zeliščar, sem veliko ljudi ozdravil, imam prastaro knjigo o tem. Tudi ledvice me je matralo, pa sem začel piti čaje. Ko sem šel na malo potrebo se je vsulo kot proso. Sem šel v planino, sem imel 30 različnih vrst. Sem šel daleč od ceste iskat. Še sedaj dvakrat na teden uživam hren, ti čisti pljuča, je proti prehladu. Kupim tisto flašo, pa prav korenino hrena pa malo kruha. Česen pa tudi na solati, pa na pašteti, pa 3,4 zrnce česna zraven. Pa čebula. **Imam močno osteoporozo/(D77), pa raka prostate imam/(D78)** in dobivam injekcije. **Pa sladkorno imam/(D79)** in slabo vidim. **Pa trtica mi je počila, tako da si moram oklep gor dati, imam direkt prekinjeno hrbtenico/(D80).**

Na kakšen način ste pomanjkanje osebnih stikov nadomestili? Kakšne možnosti znotraj doma so vam bile ponujene?

S pisanjem/(D81), sestavljanjem puzzlov/(D82), igranjem kitare/(D83)... Ne, drugih možnosti ni bilo.

Na kakšen način po vašem mnenju vpliva vloga stanovalca (samostojnost, giblivos, enoposteljna soba, več posteljna...) na intenziteto doživljanja osamljenosti oz. pomanjkanja osebnih stikov?

Ja to vpliva na osamljenost (samostojnost)/(D84). Pa grem v sobo in pomagam, sedaj že lahko. **Jaz bi raje imel enoposteljno sobo/(D85),** imam računalnik, imam knjigo napisano, pet pisateljev koroške, so videli članek, ki sem ga napisal, in je zelo fajn napisan. Malo tudi od vojne sem pisal, ko sem bil otrok. Bo poslala v Ljubljano. Raje bi imel enoposteljno sobo. Imam že prošnjo za enosobno v Prevaljah. Bi v knjigi pisal tudi o življenju v domu.

OSEBA E

***Raziskovalno vprašanje:** Kakšne so posledice epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in najožjimi sorodniki?*

Na kakšen način vzdržujete stike s sorodniki, kako pogosto, kdaj, kako ohranjate odnose z njimi? Opišite primer.

Telefon/(E1), enkrat je prišel brat/(E2) in enkrat sestra/(E3). Saj iz Koroške se pripeljati sem, sem rekla lepo vas prosim, **ko se jaz počutim tako obremenjujoča/(E4),** sama, sej ni noben kaj rekel, sam iz Koroške se pripeljat, **pa je smela sestra samo 15 min tukaj biti/(E5)** Sem šla h gospe direktor in rekla to je tako kruto. Eden, ko je tu blizu doma, ko lahko kar pride, bi morala biti dvojna merila za takšnega, ko je tako daleč, ko že tako...ampak to je bilo pomanjkljivo. Je bilo potrebno, je logika, ko ni za vse enako, ko se mora eden 90 km pripeljati eden pa lahko gre češ cesto. To bi že moralo biti drugače. Saj smo bili pripravljeni, vse dobro, ne morem kaj reč, ta **korona virus pa...hudo je bilo/(E6)...** Potila sem se zeblo me, je potila sem se tako, kot bi me nekdo polil z vodo.

Kakšnih komunikacijskih sredstev se pri tem poslužujete oz. so vam na voljo?

Najbolj sem uporabljala telefon/(E7). Ne vem ali imajo ali nimajo skypa ali vibra, nisem uporabljala tega/(E8), jaz sem samo preko telefona.. A pa že imajo, jaz sem uporabljala samo telefon. **Je bilo res težko/(E9), pol leta je še nekako šlo, sem še upala, da bo boljše, potem pa sem tudi že obupala/(E10).** 15 min, pa s Koroške se pripeljat. Saj nihče ni kriv, da sem jaz na Koroškem, samo negativne stvari pa pobiram jaz. **Težko je bilo res, pol leta ne smeš ven/(E11),** dol na recepcijo sem povedala v Lenartu, da so mi prinesli limone. Jaz pač najraje pijem limonado, pa c vitamin je.

Kakšne možnosti stikov imate na voljo stanovalci ki niste delno ali v celoti samostojno giblivi oz. imate večje težave s sluhom, vidom, spominom?

To sem se zjutraj pokrižala, ko sem iz postelje šla, sem rekla bog oprosti, če jamram ampak meni je tako hudo/(E12). Ko se gibati ne moreš, pa smeš ne/(E13). Rada sem redoljubna, tu sem pa včasih prekoračila. Tako bi še sedela na vrtu, pa sem morala iti. To je bilo v Lenartu, ne tukaj. Tukaj pa tudi. Ene trikrat sem šla v spodnje prostore, ko smo lahko imeli obiske. **Enkrat je ena sestra prišla pa uni brat/(E14). Več kot eden ni smel priti/(E15).** Ta virus je naredil naši generaciji velike poškodbe/(E16).

Kako doživljate nova pravila glede omejitve obiskov? Bi lahko svoje občutke enačili z osamljenostjo in če da, kako doživljate ta občutek in kako bi ga lahko po vašem mnenju zmanjšali?

Tako kot sem navajena, red mora biti, če je tak zakon, ne more potem nekdo izsiljevati, če se ne sme, se ne sme/(E17). Malo kulture, to pa je že kultura. Ne moreš nekega delodajalca izsiljevati, če je pa zakon takšen. **Tudi če se nisem strinjala, sem zmeraj upoštevala, pa četudi me je včasih kar fajn žulilo/(E18).**

Ja sem bila osamljena, zelo, zelo osamljena/(E19). Veste jaz se bojim takšnih besedičenj. Ker eni ljudje gredo od človeka do človeka, kako ste zadovoljni, pa samo bla, bla, tega pa jaz ne maram. Potem pa dobiš zid okoli sebe, potem te pa oni niti ne želijo več sprejeti. Sem to opazila, prej so se mi tako.. Sem rekla, jaz sem šele prišla in nisem želela komentirati. Če nisi žleht, če si pošten, poveš tako kot je res, imaš že sovražnika. Je boljše, če si diplomat, pa se ovije pa je volk sit in koza cela.

Kdaj v času epidemije ste ta občutek najbolj doživljali? Zakaj?

Ko sem bila v Agati (osamljenost)/(E20). Tukaj sem pa najmanj trpela, ko sem prišla sem, pa se je zame vse izboljšalo. Tu sedim, vidim drevesa, travo, čisto okolje, hrana vrede, čistoča/(E21), tam pa ni bilo tako, če sem čisto iskrena. Saj so bile boge sobarice, tu je nekdo vpil, tam je nekdo vpil. Sem bila v Agati, 14 dan, potem pa sem zvečer rekla, prosim, pustite me domov, če ne bom jaz tukaj umrla. Sedaj so že tri gospe...

V Slovenj Gradcu sem se počutila manj osamljeno/(E22), bistveno manj, trudila sem se pa tudi. Tam sem pa včasih še kakšno solzo potočila.

Najhuje je bilo, ko so rekli, ne smete iz sobe, to je bilo najhuje/(E23). Ko imaš občutek, da si nekje zaprt/(E24). Ko sem zbolela za virusom sem bila v Lenartu. Sem dala prošnjo za dom, ker se mi je gibanje krčilo. Ko sem včasih dva dni počivala, sem si še lahko skuhala, potem je bilo pa kar isto a sem počivala a ne.

Kaj je po vašem mnenju pozitivna oz. negativna posledica omejitev stikov s sorodniki v času epidemije?

Pozivno je že to bilo, da je vso osebje bilo prijazno, da ti je pokazalo, da ti želi pomagati, ti izpolniti željo, čeprav je bila neuresničljiva/(E25).

Negativna...**Ko si bil tako osamljen, da sem gledala skozi okno in si celo mislila, da bi se bilo najbolje kar čez okno pognati/(E26).** Stara bom 85 let, **to ni življenje, to je trpljenje/(E27).** To si jaz tako, vse druge zakone na hinavski način spreminjajo, tega pa ne. Če je nekdo priseben, kot sem jaz danes, pa rečem bratom in sestram pustite me v miru umreti. Da se jaz matram. Moj brat je star 82 let, je rekel včeraj, a veš, da sem utrujen, da bi se iz Mežice pripeljal. Meni pa to ni vseeno, on ni mislil slabo, **jaz pa že čutim, da sem jim spet v breme (obiskom). To ni lahko/(E28).** On ni slabo mislil, je realno mislil, jaz sem tako mislila.

Raziskovalno vprašanje: Kakšne so posledice epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in zaposlenimi?

Na kakšen način ste doživljali nenadno omejitev stikov z zaposlenimi? Kako ste se »spopadli z občutki«, na koga od zaposlenih ste se lahko ob tem »obrnil«?

Odnos je bil brez vsakega konflikta/(E29), so rekli gospa, kar pozvonite. Bogi si tako bil, mene je tako glava bolela, da se mi je kar vrtelo. **Ko nisem mogla do zaposlenih, se mi je zdelo, da je tako kot zapor/(E30).** Nič lepše kot zapor, samo da te topli niso, da so ti pomagali/(E31).

Najbolj sem se lahko obrnila... **Ne vem kako ji je ime, tista srednje velika črna, na njo sem se vedno lahko obrnila/(E32). Je vedno še izven prišla in rekla, če kaj rabim/(E33).** Če so mi prinesli kaj, sem jih še prosila, če mi okno odprejo, sem se težko pobrala kaj je v tem mojem križu...

Kako ste prepoznali zaposlene, ko so bili zaščiteni z osebno varovalno opremo? Kakšne občutke ste ob tem doživljali?

Smili so se mi, sem rekla, kako čem nadlegovati še jaz, pa jih klicati, ko so sami v tem dumfu tu not/(E34). To je bilo težko/(E35) Sramota za našo državo, da tiste ljudi, kot je zdravstvo, gostinstvo, ko moraš delati petek in svetek, da so tako male plače. Pri nas se došolajo na naše breme, potem pa gredo v Avstrijo delat. To nima država prave, pa ne vem, da bi kako anketo al kaj naredli. Pa lej, pol pa rečejo, sedaj pa smo brez medicinskega kadra, je glih tako, kot če bi mene nekdo prosil, da spečem pustne krofe, pa sem fejest delala in zmatrana bila, pa sem rekla, lej sem ti obljubila, pa se slabo počutim. To ja ni način.

Kdo od zaposlenih je vaša ključna oseba? Kako je ključna oseba doprinesla vašemu vzdrževanju oz. vzpostavljanju stikov z zaposlenimi? Opišite primer.

Ključne osebe si niti nisem izbirala/(E36). Ko so mi kaj prinesli, sem recimo prosila, da mi okno odrejo.

Kako pogosti so bili obiski ključne osebe v času epidemije?

///

Koliko vam je obisk ključne osebe pripomogel k boljšemu počutju? Opišite.

///

Na kakšen način ste v času epidemije lahko komunicirali s socialno službo?

Nisem je potrebovala/(E37).

Kako bi opisali organizacijo zavoda glede vzdrževanja odnosov z zaposlenimi oz. dostopnost do informacij, pogovora

Tistih informacij je bilo na začetku mogoče malo premalo. Možnosti pogovora z zaposlenimi niti nisem iskala, ker še nisem bila tako dolgo tu. **Kaj sem pa prosila, so mi pa ugodili/(E38),** npr, jaz imam tako občutljivo kožo, tu po prsmi me vedno srbi, zato sem si dala privat iz bombaža delati. Majico zmeraj nosim, pa kombinežo, sem si kupila eno plavo, pa belo in črno. Pravzaprav se tukaj nimam čisto nič za pritožiti.

Raziskovalno vprašanje: *Kakšne so posledice epidemije na socialnem življenju stanovalcev?*

Kako poteka druženje med stanovalci v času epidemije?

Ne, **nismo se družili, so rekli da ni prav, naj bomo kar v sobah/(E39).** Če smo imeli druženje. Jo, če si samo glavo ven iz sobe pomolil, je že ena gospa kričala, pa ne zaposlena, stanovalka, taki špic bitregar, ko vse čuje pa vidi. Če se pa z njo pogovarjaš, pa vidiš, da te pol ne razume. Ne morem reči niti ene slabe besede. Edino, ko je bilo v Agati, tam pa je bilo hudo, nisem mogla jesti, nisem se mogla v postelji obrniti...

Kako ocenjujete odnose med stanovalci v času izrednih razmer? Kaj se je po vašem mnenju v odnosih najbolj spremenilo?

Večja napetost je bila, vse je bilo tako napeto/(E40). Vsak je samo trepetal za sebe/(E41), medtem, ko je meni rekla ena gospa, kaj tej tu letate po spalni, tu so sestre, sem rekla, se niti spomnila nisem. Ko je ena gospa padla, se niti spomnila nisem.

Kako preživljate svoj čas? Kako doživljate omejitve gibanja znotraj zavoda, znotraj svoje sobe, v okolici doma?
Od začetka **sem še čitala/(E42),** sedaj pa ne morem, ker sem imela z očmi takšne težave. V Mariboru imam jaz optika za sebe, a se naj spet v Maribor vozim.

Raziskovalno vprašanje: *Kako je pomanjkanje osebnih stikov, zaradi Covida-19, povezano z osamljenostjo stanovalcev ter kakšne so razlike v doživljanju osamljenosti pri stanovalcih, ki so različno samostojno giblivi ter stanovalcih v enoposteljnih/dvoposteljnih sobah?*

Kako doživljate pomanjkanje osebnih stikov med izrednimi razmerami?

Ja so mi manjkali osebni stiki, pa nisem pričakovala, saj sem navajena biti sama/(E43). Sem bila razočarana do najvišje možne mere/(E44), da sem se komaj pobrala. Potem sem pa rekla, ni vreden. V službo tako moraš iti, če bom pa srečala nekoga, da bom se zaljubila, mora iskrica preskočit. Zakon z možgani ne velja.

Kaj po vašem mnenju v času izrednih razmer najbolj vpliva na osamljenost, kaj bi spremenili?

Ko si sam, **najbolj vpliva to, da si sam nesposoben/(E45). Ko vidiš, da je osebje tako obremenjeno/(E46),** da letajo kot žogice marogice sem in tja in nimaš niti duše, da bi rekel sestra, to mi poberite, če kaj pade na tla. Ali pa jaz sem bila tako boga, da so me morali na WC spremljati. Sedaj mi pa voda uhaja. Ko dobim signal, če takoj ne grem, mi je že dvakrat ušlo malo. Prej nisem imela težav z uriniranjem.

Kakšna je vaša izkušnja z osamljenostjo v času izrednih razmer?

Ko ni bilo osebnih stikov sem se počutila zelo osamljeno/(E47).

Na kakšen način ste pomanjkanje osebnih stikov nadomestili? Kakšne možnosti znotraj doma so vam bile ponujene?

Molila sem/(E48), nisem mogla gledati tv, tam sem našla eno pomirjevalno. Pa v cerkev sem šla v Lenartu, v kleti, kjer je vsaki dan bila maša, to mi je dosti pomenilo. Pa ne samo meni. Eni so se kot bi se skrivali, da gredo v cerkev, jaz pa nimam kaj skrivati, krščansko sem bila vzgojena in krščanska vera tako lepo in pametno svetuje vernikom, da bi bil na svetu raj na zemlji, ko bi se tega držali. Samo človek pa je tisti materialistično usmerjen, ko koj v kup grabi, tudi z lažnimi besedami, to je pa zelo slabo. Pol pa na celo ustanovo leti, ko cerkev... tako kot ena sestra, ki ni vreda, na splošno govorijo, to je pa ena sestra ko hudič, druge se pa trudijo, pa že pride ven. Ni pošteno.

Na kakšen način po vašem mnenju vpliva vloga stanovalca (samostojnost, gibljivost, enoposteljna soba, več posteljna...) na intenziteto doživljanja osamljenosti oz. pomanjkanja osebnih stikov?

Vpliva. 100% bi bila manj osamljena, če bi imela koga v sobi/(E49). Samo kdo bi razsodil, nekdo je sprva prijazen, potem čez dva dni pa ti skoraj živce spije, to je riziko. Pol je pa, pred tremi leti sem se tu prijavila. Sem bila na obisku pri sestri, sem rekla sestri gremo pogledat, da bi malo videla dom.

Oseba F

Raziskovalno vprašanje: *Kakšne so posledice epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in najbližjimi sorodniki?*

Na kakšen način vzdržujete stike s sorodniki, kako pogosto, kdaj, kako ohranjate odnose z njimi? Opišite primer.

Takrat, ko je bila epidemija, so bili problemi v tem smislu, da **smo se redkeje videvali in pa tudi srečevali/(F1).** Pa imeli pogovore o nadaljevanju varovanja pred tem virusom. **Bili smo pa pravzaprav vsi vedno povezani med seboj/(F2)** in takrat, **ko smo imeli priliko se srečati, smo se pač pogovarjali na nekih določenih razdaljah/(F3)** da smo se varovali okužbe drug drugega. Ukrepe smo seveda upoštevali tako, da smo razkuževali roke, pazili na vsako stvar, ki si jo prijel v roke, da si zadevo razkužil in takšne so pač bile sankcije, pa tudi zavest da si bil previden, kolikor se je dalo največ približevanja, dotika ...

Kakšnih komunikacijskih sredstev se pri tem poslužujete oz. so vam na voljo?

Najbližje je bil takrat pač telefon/(F4). S tistim smo največ komunicirali, **drugače srečevanj pač smo se varovali/(F5)** no. **Včasih je bila tudi prilika, da si recimo šel na balkon, pa smo se zmenili, da so se tam mimo oglasili in smo se s takšno razdaljo pogovarjali ali pa skozi okno, kakorkoli no/(F6).**

Kakšne možnosti stikov imate na voljo stanovalci ki niste delno ali v celoti samostojno gibljivi oz. imate večje težave s sluhom, vidom, spominom?

Sigurno, da so bile določene ovire teh ljudi, zelo večje kot pri meni, ker je pomemben sluh. Če ga ni, **si moral na nek način napisati ali dovolj glasen biti, pa tudi primerno razdaljo upoštevati/(F7).** Približati se nisi smel, si moral biti toliko glasnejši, da je lahko prišel glas, da si dal sporočilo ali da si lahko izvedel za težavo, ki je obstajala. **Posluževal sem se tudi vybra/(F8)** vendar redkeje. Tako, da **smo to komunikacijo vzdrževali preko zaposlenih, da smo se lahko približali, pogovarjali, kolikor toliko/(F9).**

Kako doživljate nova pravila glede omejitve obiskov? Bi lahko svoje občutke enačili z osamljenostjo in če da, kako doživljate ta občutek in kako bi ga lahko po vašem mnenju zmanjšali?

Sigurno, da je osamljenost bila prisotna/(F10) v teh primerih, ko so bila srečanja redka pa bolj na daljavo. **Nisi mogel takoj izraziti neke želje ali potrebe, ko nisi imel stika z določeno osebo ali sorodnikom/(F11).** To je bila ena težava in ovira za takoj izpolnjevati neke želje ali potrebe.

Kdaj v času epidemije ste ta občutek najbolj doživljali? Zakaj?

Ja, **najbolj je bilo to izrazito, ko sem imel nujno kako potrebo ali karkoli/(F12),** bolezen, če te je zalezovala ali na kakšen način si študiral kako priti v stik, da ne bi nekoga ogrožal ali te ne bi drugi ogrožali, **je bilo to še kar problematično/(F13).** Potem je pač večkrat bila samota, da se nisi mogel pogovarjati s človekom,/(F14) ki ga nisi mogel priklicati ali se mu približati, da bi se lahko pogovarjal, da bi čas ublažil in skrajšal.

Kaj je po vašem mnenju pozitivna oz. negativna posledica omejitev stikov s sorodniki v času epidemije?

Positivno je bilo to, da so se trudili vzdrževati stik kolikor se je dalo in bilo omogočeno v tem primeru/(F15). Da se je obvarovalo to okuženje. Negativno...**To, da si bil ves čas v strahu, da se ti ne bi kaj zgodilo ali pa domačim, ko so imeli možnost prehoda, pa službe.../(F16)** Vedno si imel te pomisleke, da ne bi kaj prinesli od nekod.

Raziskovalno vprašanje: *Kakšne so posledice epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in zaposlenimi?*

Na kakšen način ste doživljali nenadno omejitev stikov z zaposlenimi? Kako ste se »spopadli z občutki«, na koga od zaposlenih ste se lahko ob tem »obrnili«?

To je bila težava v tem, da nisi mogel imeti stika ali postaviti vprašanje in izvedeti, kako ravnati/(F17). Je bila pa tu osamljenost še bolj izrazita kot pa stiki s sorodniki, ker si bil odrezan od pogovorov z zaposlenimi, ali vprašanj, ali želja/(F18). Bolj, kot pa s sorodniki je bila težava ker z zaposlenimi ni bilo stika. **Ker tukaj imaš vedno nekoga, ti je kot domač človek, ker si se navezal na zaposlene v domu/(F19).** Zaposleni so bili zelo razumevajoči, da si lahko, če je bila prilika, si ga lahko vprašal, prosil za to in ono in si dobil odgovor v zadovoljivosti/(F20). Da ti je vsaj malo olajšal to zaprtost in odtujenost/(F21), bi rekel.

Kako ste prepoznali zaposlene, ko so bili zaščiteni z osebno varovalno opremo? Kakšne občutke ste ob tem doživljali?

To so bili problemi spoznavanja, ker v teh uniformah se je tudi glas spremenil/(F22) barva glasu je bila drugačna kot pa normalno in si včasih mogel kar dobro poslušati in primerjati glas od prej in potem, ko si postavljaj vprašanja, želje. **Sigurno, da je bila to neka ovira ali pa ločenost večja, kot pa če so bili brez teh oblačil/(F23),** ki so jih morali imeti, da so lahko opravljali to delo z ljudmi.

Kdo od zaposlenih je vaša ključna oseba? Kako je ključna oseba doprinesla vašemu vzdrževanju oz. vzpostavljanju stikov z zaposlenimi? Opišite primer.

Moja, recimo, **ključna oseba je Romana, gospa, ki je zaposlena v pralnici/(F24),** ki je vzdrževalka perila. **Ta možnost je obstajala, da sem lahko z njo prišel v kontakt ter izrazil željo in potrebe/(F25)** če sem kaj potreboval iz trgovine ali karkoli. Si se lahko obrnil nanjo in je to opravila.

Kako pogosti so bili obiski ključne osebe v času epidemije?

V tem času **je prišla kolikor je bilo mogoče/(F26), tudi pogosteje, če si izrazil željo/(F27).** Tudi če si jo srečal, si ji lahko rekel, da prosiš to pa to, če kaj potrebuješ. Se je stvar razrešila. *Koliko vam je obisk ključne osebe pripomogel k boljšemu počutju? Opišite.*

Zaradi tega ker imamo ključno osebo **sem se sigurno boljše počutil, neko varstvo, bolj v ožji obliki/(F28),** kot pa v neki razdalji, da ne bi bilo dosegljiva.

Na kakšen način ste v času epidemije lahko komunicirali s socialno službo?

No, malo težje je sigurno bilo, ker nisi mogel tisti moment, ko si nekaj spomnil, kar priti in vprašati, pač pa si moral počakati /(F29) s kakšnim vprašanjem, da izveš kako ravnati dalje.

Kako bi opisali organizacijo zavoda glede vzdrževanja odnosov z zaposlenimi oz. dostopnost do informacij, pogovora....

Mislim, da je to bilo kar nekako zadovoljivo rešeno,/(F30) kakršen problem in zapore so morale obstajati, da se je to obvarovalo/(F31). Kakšnih posebnih pomanjkanj zaradi tega od uslužbencev nismo doživljali/(F32).

***Raziskovalno vprašanje:** Kakšne so posledice epidemije na socialnem življenju stanovalcev?
Kako poteka druženje med stanovalci v času epidemije?*

Druženje je bilo bolj na daleč in redkeje/(F33), bili so pa časi, ko ga sploh ni bilo, ker iz sobe nisi smel/(F34). Takrat je pa res bilo bolj kritično no, za vsakega stanovalca.

Kako ocenjujete odnose med stanovalci v času izrednih razmer? Kaj se je po vašem mnenju v odnosih najbolj spremenilo?

So primeri, ko se je tudi zelo odtujilo/(F35), so pa tudi primeri, ko si bolj nekak zaupal temu sostanovalcu, da je bila mogoče povezava tesnejša in bi rekel tudi bolj čustvena /(F36).

Kako preživljate svoj čas? Kako doživljate omejitve gibanja znotraj zavoda, znotraj svoje sobe, v okolici doma?

Najbolj smo pač prebiral kolikor je bila možnost časopise/(F37), pa pogovori o različnih stvareh so potekali, ko mogoče drugače ne bi ravno prišlo v poštev. Pa študiranja na malo daljši krog sorodnikov, ko se jih prej nisi toliko spomnil nanje/(F38). Sedaj pa se je vse to nekako bolj zbližalo, večja potreba se je razširila na večji krog.

To je bil pa bi rekel skoraj neki šok, da je bila prepoved izhoda in srečanja s človekom, ko si se prej pogovarja/(F39), naenkrat je bilo pa potem tega konec.

***Raziskovalno vprašanje:** Kako je pomanjkanje osebnih stikov, zaradi Covida-19, povezano z osamljenostjo stanovalcev ter kakšne so razlike v doživljanju osamljenosti pri stanovalcih, ki so različno samostojno giblivi ter stanovalcih v enoposteljnih/dvoposteljnih sobah?*

Kako doživljate pomanjkanje osebnih stikov med izrednimi razmerami?

Je bil problem za sebe, ker si bil omejen z zadevami, ki bi se lahko pogovoril in se nisi mogel/(F40), potem si pa kaj pozabil, nekaj se je še pomnožilo.

Kaj po vašem mnenju v času izrednih razmer najbolj vpliva na osamljenost, kaj bi spremenili?

Izhod iz doma /(F41), to je bilo že kar bi rekel kruto/(F42), ko ni bilo izstopa, ko nisi mogel do nobenega, da bi se lahko pogovoril ali povprašal, izrazil željo, potrebo, po nečem, ni bilo mogoče. Je bilo še kar težko/(F43).

Kakšna je vaša izkušnja z osamljenostjo v času izrednih razmer?

Če je bilo mogoče poklicati domače, velikokrat si pa premišljeval o svoji preteklosti, kaj bi lahko drugače bilo, kaj bi lahko bilo boljše, kaj je bilo slabo, ker so bili v preteklosti tudi težko časi, ko niso bili ugodni. O mladosti, vse sorte problemi so bili in težave.

Na kakšen način ste pomanjkanje osebnih stikov nadomestili? Kakšne možnosti znotraj doma so vam bile ponujene?

Sem bral, gledal televizijo/(F44), je bila tudi en tak tolažnik. Sem spremljal poročila, vedno, dnevno pa še zvečer in včasih ponoči, ko nisi mogel spati.

Na kakšen način po vašem mnenju vpliva vloga stanovalca (samostojnost, gibljivost, enoposteljna soba, več posteljna...) na intenziteto doživljanja osamljenosti oz. pomanjkanja osebnih stikov?

Ja tisto pa je sigurno je bila osamljenost večja pri tistih, ki so bili sami v sobi,/(F45) niso imeli možnosti ne pogovora ali dobiti kakšne pomoči, ko je momentalno rabil, je moral počakati, da je nekdo prišel v sobo in je lahko prosil in mu je bilo to omogočeno, da je lahko šel na voziček ali na potrebo ali v kopalnico, vse take stvari/(F46). Pa, da mu je dal kakšno čtivo, časopis, pa kakšno sadje, če je bilo potrebno olupiti.

Tisti, ki so gibalno ovirani, to so bili pa posebej problemi in težave tega človeka, ni mogel priti do stikov/(F47), razen če je bil toliko sposoben, da se je lahko poklical, da se je lahko vsaj po telefonu pogovoril, ker drugih možnosti ni imel v tistem trenutku. Tako da ja, tam so bili pa posebej problemi.

Oseba G

Raziskovalno vprašanje: Kakšne so posledice epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in najožjimi sorodniki?

Na kakšen način vzdržujete stike s sorodniki, kako pogosto, kdaj, kako ohranjate odnose z njimi? Opišite primer.

Takrat v začetku sem bila spodaj na oranžni enoti, 15 dni sem bila. Je bilo okno prav blizu ceste, so prihajali k oknu/(G1). Vsaki dan je nekdo prišel,/(G2) nečakinja/(G3), sin njen/(G4), mož/(G5) in tako da sem imela vedno pogoste obiske. Samo, da so oni zunaj na oknu bili jaz pa noter, da smo se videli. Preko telefona smo se tudi slišali/(G6), nečakinja vsaki dan pokliče/(G7), vsaj nekajkrat.

Kakšnih komunikacijskih sredstev se pri tem poslužujete oz. so vam na voljo?

Preko telefona in osebno, preko okna/(G8). Potem, ko pa so bili prosti obiski, pa so prišle sem.

Kakšne možnosti stikov imate na voljo stanovalci ki niste delno ali v celoti samostojno giblivi oz. imate večje težave s sluhom, vidom, spominom?

So mi vedno dovolili, da so lahko prihajali. Jaz sem lahko šla k njim tudi sedaj lahko hodim, takrat, ko je bilo to možno. Ko pa obiski niso bili dovoljeni pa zgolj preko okna. Ko sem bila zgoraj, pa sem bila na balkonu/(G9). Takrat pa ni bilo obiskov/(G10).

Kako doživljate nova pravila glede omejitve obiskov? Bi lahko svoje občutke enačili z osamljenostjo in če da, kako doživljate ta občutek in kako bi ga lahko po vašem mnenju zmanjšali?

Nič posebnega, sem vedela da ne smejo priti, oni pa tudi, pač smo sprejeli to/(G11). Bolj osamljeno se zaradi tega niti nisem počutila/(G12). Sem brala/(G13), reševala križanke/(G14).

Kdaj v času epidemije ste ta občutek najbolj doživljali? Zakaj?

Najbolj ga sedaj doživljam, ko sem se vrnila v dom. Včasih sem nekako zagrenjena, nekaj me tišči noter/(G15). Ta čas se mi zdi zdaj najhujši.

Kaj je po vašem mnenju pozitivna oz. negativna posledica omejitev stikov s sorodniki v času epidemije?

Ne vem, se mi zdi, da nisem toliko prizadeta, ker ne morem ven/(G16), ker najdem kaj drugega. Z gospo B. se druživa ali igrava karte, igre, mi je lažje glede tega, no/(G17). Ne čutim, da bi bila prizadeta, zato, ker ne morem ven.

Raziskovalno vprašanje: Kakšne so posledice epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in zaposlenimi?

Na kakšen način ste doživljali nenadno omejitev stikov z zaposlenimi? Kako ste se »spopadli z občutki«, na koga od zaposlenih ste se lahko ob tem »obrnili«?

Jaz tega časa nisem tukaj doživela. Ni bilo toliko občutiti v tem letu, ko so umirali, jaz tega nisem doživela. So pa zaposleni do mene prišli v opremi, zaščiteni.

Kako ste prepoznali zaposlene, ko so bili zaščiteni z osebno varovalno opremo? Kakšne občutke ste ob tem doživljali?

Ne vem se mi zdi, da je to čisto normalno, da je to potrebno in se nisem s tem posebej ukvarjala/(G18).

Kdo od zaposlenih je vaša ključna oseba? Kako je ključna oseba doprinesla vašemu vzdrževanju oz. vzpostavljanju stikov z zaposlenimi? Opišite primer.

Gospa Zdenka, negovalka/(G19). Prihaja, včasih pride, nima časa/(G20). Vredu, zelo vred. Pač glede na njen čas. Se mi zdi pa zelo vred/(G21).

Kako pogosti so bili obiski ključne osebe v času epidemije?

Ona sama je imela doma očeta, ki je umrl za covidom, zato je bilo boljše, da ni prišla v tistem času/(G22). Je sama doživela to, bilo je težko.

Koliko vam je obisk ključne osebe pripomogel k boljšemu počutju? Opišite.

Zdravstveno se ne počutim dobro, srce mi nagaja, zadnje čase, ko so mi odvzeli zdravila, ki mi koristijo srcu škodujejo pa ledvicam, sem tudi ledvični bolnik. Ledvice so se izboljšale, srce pa je slabše.

Na kakšen način ste v času epidemije lahko komunicirali s socialno službo?

Nisem kaj potrebovala od socialne službe/(G23)

Kako bi opisali organizacijo zavoda glede vzdrževanja odnosov z zaposlenimi oz. dostopnost do informacij, pogovora....

Lahko dobiš informacije kjerkoli/(G24), včasih sem pri računovodkinji že bila na informacijah. Tako, da lahko. Sestri medicinski recimo, vse to kar me zanima tudi glede zdravil, dobim informacije/(G25).

***Raziskovalno vprašanje:** Kakšne so posledice epidemije na socialnem življenju stanovalcev? Kako poteka druženje med stanovalci v času epidemije?*

Nismo se družili/(G26) res se mi zdi, da kar v vred, no, nič ni bilo narobe to druženje. Takrat ko so bili pa tako hudi ukrepi, pa me tukaj ni bilo, tega nisem občutila.

Kako ocenjujete odnose med stanovalci v času izrednih razmer? Kaj se je po vašem mnenju v odnosih najbolj spremenilo?

Ne čutim, da bi se karkoli spremenilo/(G27).

Kako preživljate svoj čas? Kako doživljate omejitve gibanja znotraj zavoda, znotraj svoje sobe, v okolici doma?

Berem/(G28), gledam tv/(29), rešujem križanke/(G29). Čas mine kar hitro /(G30).

***Raziskovalno vprašanje:** Kako je pomanjkanje osebnih stikov, zaradi Covida-19, povezano z osamljenostjo stanovalcev ter kakšne so razlike v doživljanju osamljenosti pri stanovalcih, ki so različno samostojno gibljivi ter stanovalcih v enoposteljnih/dvoposteljnih sobah?*

Kako doživljate pomanjkanje osebnih stikov med izrednimi razmerami?

Da se nismo mogli videti s svojimi bližnjimi. Kolikor toliko pa sem imela stalne stike, po telefonu, vprašajo če kaj potrebujem, kako se počutim. **Nisem občutila pomanjkanja/(G31).**

Kaj po vašem mnenju v času izrednih razmer najbolj vpliva na osamljenost, kaj bi spremenili?

Ne vem, ker tudi sedaj, ta čas sem imela ta grozen občutek, takšna tesnoba/(G32), sem že mislila, da bom morala prositi za pomoč psihologa. Pa sem rekla ne. Tako sem pregnala.

Kakšna je vaša izkušnja z osamljenostjo v času izrednih razmer?

Prav sem imela tak občutek, da se me loteva ena kriza/(G33), ne vem. Ker vem, da mi je v začetku zdravnica, psihologinja rekla, če bo karkoli, če bom čutila tesnobo, naj povem. Sem se prav bala, da bom zapadla v depresijo/(G34) Sem rekla, da moram pregnati to, moram sama se. Mi zaenkrat uspeva/(G35).

Na kakšen način ste pomanjkanje osebnih stikov nadomestili? Kakšne možnosti znotraj doma so vam bile ponujene?

Sej vedno se neki dogaja v domu ali ura molitev, maša/(G36), čeprav nisem ne vem kako verna je pa en obred. Poleti pa vse igre na prostem, vse to se mi zdi, da pomaga, da se družimo.

Na kakšen način po vašem mnenju vpliva vloga stanovalca (samostojnost, gibljivost, enoposteljna soba, več posteljna...) na intenziteto doživljanja osamljenosti oz. pomanjkanja osebnih stikov?

Ne vem če toliko vpliva, se mi zdi da ne/(G37), ne vem. Če se počutim slabo se vležem, **lahko počnem kar me je volja, če bi bila v družbi še z nekom, ki se ne bi razumeli, pa bi bilo še težje/(G38)**. Ne vem, sama ne čutim pomanjkanja, ker se obiskujemo.

Oseba H

***Raziskovalno vprašanje:** Kakšne so posledice epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in najožjimi sorodniki?*

Na kakšen način vzdržujete stike s sorodniki, kako pogosto, kdaj, kako ohranjate odnose z njimi?

Mi smo po telefonu, urejali smo vse preko telefona/(H1). Smo se klicali, **skoraj vsaki dan je poklicala/(H2) hčerka/(H3)**. Kar po telefonu vse. Ne, tako, da bi se srečevali preko balkona ne, samo preko telefona.

Kakšnih komunikacijskih sredstev se pri tem poslužujete oz. so vam na voljo?

Samo telefon/(H4). Preko vibra ali skypa da bi se videli mi v domu niso predlagali, vendar tega niti nisem želela. Saj preko telefona je vredno vse.

Kakšne možnosti stikov imate na voljo stanovalci ki niste delno ali v celoti samostojno gibljivi oz. imate večje težave s sluhom, vidom, spominom?

Ja to pa bi bilo, to bi verjetno bilo, ker če si že zaprti v sobi, si tudi bolj vase zaprt in se ne pogovarjaš rad. Imaš raje mir. Manj bi bilo stikov, vsekakor, bi bilo pa sigurno nekaj pogovorov. Ne slišiš, pa ne ljubi se ti, če nisi tako kot bi mogel biti.

Kako doživljate nova pravila glede omejitve obiskov?

Veste kaj, **jaz se kar lahko prilagodim, mi ni težava, če mi nekdo reče, tako pa tako mora biti/(H5)**. Dobro, **če je tako, je tako. Ne da bi se potem sekirala, uuu kaj bo pa sedaj, ne, prilagodim se/(H6)**. Ker ve, nič ne moreš kaj. Tako, da se lahko kar prilagodim. Nič ne moreš kaj, kaj bi se sekiral pa jezil, pa vse sorte počel, če ni, ni.

Bi lahko svoje občutke enačili z osamljenostjo in če da, kako doživljate ta občutek in kako bi ga lahko po vašem mnenju zmanjšali?

Ja imaš včasih takšen občutek osamljenosti/(H7). Ne ljubi se ti to ne ono/(H8). Takrat sem pač šla ven na hodnik ali pa malo okrog, pa srečaš koga, se malo pogovoriš in je kar boljše/(H9). **Ko pa nismo mogli iti iz sobe, v jedilnico pa sem se počutila izolirano,/(H10)** če nimaš kakšne dostojnosti. Nimaš možnosti se s kom srečat. Občutiš, da si sam, to je res.

Kdaj v času epidemije ste ta občutek najbolj doživljali? Zakaj?

Najbolj mi je bilo nekako bolj težko oz. sem bolj težko prenašala takrat, ko smo mogli iti v Topolšico/(H11). Takrat je pa bilo tako špasno nekak. **Kot, da greš iz tega sveta, da greš, no nekam/(H12)**. Ampak jaz ne vem, tako je in moraš sam sebe potolažiti, saj bo minilo, ne bo ves čas tako in mine/(H13). Takrat je bilo pa res težko, ni bilo enostavno/(H14), pa še bolan si zraven/(H15). Pa tuji prostori pa tuji ljudje, pa tako naprej/(H16). Sej so bili naši tam, samo vseeno je bilo drugače.

Kaj je po vašem mnenju pozitivna oz. negativna posledica omejitev stikov s sorodniki v času epidemije?

Ja seveda. Meni se zdi, če cepiva ne bi bilo, bi bilo verjetno slabše. **Da je nam cepivo dalo nekaj, da smo okrevali, se mi zdi/(H17)**. Sem razmišljala, tisti, ki niso šli v Topolšico, ko so bili tako bogi, da so eni par tu umrli, da je bil

ta virus kar močna stvar. Da jih je kar pobralo. **To, da so bili omejeni stiki s svojci.../(H18) no malo te le potolažijo svojci/(H19)** tudi, če rečeš oh marija, zdaj pa ni več za bit, al pa bom kar hin al pa kaj takega, pa te potolažijo. **Pa pogosto so poklicali/(H20), sin in hčerka/(H21).** Še sedaj imamo po telefonu stike, kar sem bila enkrat spodaj. Zdaj spet pravijo da bom šla v Maribor. No taki stiki, sicer pa ne ekstra hodijo sem. Negativno glede stikov skoraj ni bilo kaj takega, samo, **da se nismo mogli osebno srečati/(H22).** Večkrat bi se lahko srečali, če bi ne bi bilo tega, bi drugače bilo. **Ko je pa ta virus bil, je pa vse drugače potekalo in utihnilo/(H23).** Je bil pa telefon ta glavno/(H24). Saj ne veš ali bi šel ali ne, lahko se okužiš ali je drug okužen, tako da...smo kar pazili.

Raziskovalno vprašanje: *Kakšne so posledice epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in zaposlenimi?*

Na kakšen način ste doživljali nenadno omejitev stikov z zaposlenimi?

Meni se zdi, da jaz nisem tako veliko občutila, ker običajno niti ne letam tako sem pa tja, da bi kam šla, pa tožila /(H25), kaj bom pa zdaj, pa što, pa što..tako da mogoče sedaj pogrešam koga, ki ga dolgo ni, pa si se spraševal ali je kaj z njim narobe/(H26)..študirali smo pa ja, samo saj pravim si nič ne ženem tako k srcu. Kar je, je, bo pa že minilo, bo že nekako/(H27).

Kako ste se »spopadli z občutki«, na koga od zaposlenih ste se lahko ob tem »obrnil«?

Ne, nisem imela posebnih težav glede tega/(H28). Ko smo šli v Topolšico sem razmišljala, kaj bomo pa sedaj spodaj nikogar ne poznaš, kako se moraš obnašat, ali lahko greš ali ne/(H29)...Potem smo pa videli, ko so nam razložili, saj bodo pa naši spodaj, saj ne bodo drugi, bodo naši dol šli smo pa misli, no vsaj torej. **Je bil fajn stik (zaposleni), ne smem reči, da so bili neprijazni ali da bi nas na hitro odgnali, ne, ne smem reči/(H30).**

Kako ste prepoznali zaposlene, ko so bili zaščiteni z osebno varovalno opremo?

To je bila pa težava, o, kakšna težava. Ja nisi ga prepoznal/(H31). Jaz sem vsakokrat, ko je kdo prišel, sem rekla, ja jaz pa vas ne poznam, kdo ste pa vi/(H32). No potem pa je malo povedala, da kdo, pa malo dol počepnila/(H33)...ja težave so bile, velike težave. S tem so sedaj težave, še sedaj, ko nosite maske imamo težave. Še sedaj marsikdaj ne vem kdo je tam /(H34). Danes ko je bila nova gospodinja tam, nisem vedela, da je ona, če ne bi imela napisa gor/(H35). To čudno spremenijo maske človeka. No, potem se pa pogovoriš.

Kakšne občutke ste ob tem doživljali?

Ja res ne, to pa ni bilo fajn/(H36). Stalno smo prejamrali, kako so boge, sploh nimajo zraka, kako pa dihajó/(H37). To je pa grozno. Ni prijetno za vas, pa ni prijetno za nas/(H38). Za vas je še manj prijetno bilo za vas, vse te tiste maske nositi. No sedaj je samo še ta čez usta, ovira je pa kljub temu.

Kdo od zaposlenih je vaša ključna oseba?

Jaz moje ključne osebe sploh ne poznam, ker je še ni bilo k meni, odkar je šla Zvonka/(H39). Ona bi se že morala sama zanimati, je pa trenutno niti ne potrebujem. Saj kar je, če kaj sama ne morem, pa rečem čistilki, ali komu, ki je blizu/(H40).

Drugač s prejšnjimi smo se pa dobro razumeli/(H41), predvsem s prvo Zvonko, ko se je začelo. **Je kar naprej bila tu in spraševala, če kaj potrebujem/(H42).** Te rože, pa malo obrala, pa to malo naredila. Pa tudi ta druga ni bila slaba, ja saj so vredu deklete. Ene so že bol take, ene so pa obupne, za vsako figo, ko kaj naredim, pa primem za kozarec, pa že letijo dol, komu praviti. Sem zadnjič štedilnik šla zribat, ko je tako grd bil in sem kavo šla skuhat ker je imel en rojstni dan. Pa se je tako začelo kaditi, da sem se prestrašila, da bi začelo piskat. Pa sem Tini rekla. Pa je rekla, sej sem zribala, če pa ne gre dol. Ni redne gospodinje, potem se pa nobene ne briga. Mogla bi biti ena, da se je red drži. Sedaj je pa vse zmešano, ko ne postavijo na svoje mesto, sem tako iskala tisto strgalo za štedilnik, pa ni. Samo jaz ne hodim tožit, če bi bilo ne vem kaj bi že šla.

Na kakšen način ste v času epidemije lahko komunicirali s socialno službo?

Ja lahko sem, če sem imela kaj takega/(H43), seveda sem, pa ne vem če sem kdaj šla na tak pogovor. Ker jaz se kar sama s sabo pogovorim, pa malo potučkam, ja drugače bi pa že lahko šla in tudi bi se šla pogovoriti, če bi potrebovala/(H44).

Kako bi opisali organizacijo zavoda glede vzdrževanja odnosov z zaposlenimi oz. dostopnost do informacij, pogovora....

Ja bi rekla, da je kar bilo informacij/(H43), če pa ne, saj smo imeli pa tudi **možnost, da bi lahko šli in se pogovorili/(H44),** kar vrede. Samo ko opazujem, **časa pa skoraj si ni vzet za kakšnega posameznika, da bi prišel k mizi, se vsedel pa se pogovoril, kako ste, kaj rabite, vas kaj boli, vam je dolgčas/(H45).** tega ni pri nam. To pa pogrešam, sem že večkrat študirala, ker sem že Marjani rekla, **da bi bila vsaj ena oseba v domu, ki bi šla vsaki dan od človeka do človeka, vprašala, če ste vrede, a vam to pa to naredim. Pač pogovorit/(H46),** eni se zelo radi pogovarjajo, pa nimajo koga. **Časa pa vem, da ni/(H47).** Bi mogla namensko za to bila kakšna oseba, ko rada govori, ko čenčarijo so take, more bit da rada govori.

***Raziskovalno vprašanje:** Kakšne so posledice epidemije na socialnem življenju stanovalcev?
Kako poteka druženje med stanovalci v času epidemije?*

Nič se nismo družili/(H48), to pa lahko rečem. Takrat, ko smo morali po sobah biti, ko **nismo smeli ven, smo bili v sobah/(H49),** nismo se družili. Potem, ko so **pa enkrat rekli, lahko maske dol daš, pol smo pa šli po hodniku sem pa tja, pa se malo pogovorili, pa dober dan/(H50),** ste boljši....Ja, smo se nekako držali teh pravil.

Kako ocenjujete odnose med stanovalci v času izrednih razmer? Kaj se je po vašem mnenju v odnosih najbolj spremenilo?

Ja mogoče bi res lahko rekla, da **smo se malo odtujili med sabo, ker si predolgo v sobi/(H51),** potem že pozabiš vsega, pa eno pa drugo. **Skrhali se odnosi že niso, si pa tako bolj vase zaprt, ne veš kaj bi rekel, kaj bi govoril/(H52).**

Kako preživljate svoj čas?

Mene je ta virus kar precej prizadel. Sem bila tako tamična, kot bi bila pijana, **ni se mi ljubilo kaj, noge so me bolele, nisem se prav fajn počutila/(H53).** Samo prav ležala pa tudi nisem cel dan. Sem dol legla, pa vstala, no spodaj že, ko nisem imela kaj delat v Topolšici, kjer smo kar ležali, tu sem si pa že našla kaj za delat. **Kvačkala sem/(H54), štrikala/(H55), kartala/(H56), zlagala/(H57),** se najde delo dokler se še da.

Kako doživljate omejitve gibanja znotraj zavoda, znotraj svoje sobe, v okolici doma?

Ja najbolj me je jezilo to, da so moral kar noter bit (v sobah)/(H58), nisi smel na un kraj, nisi smel dol. **Tako kot bi bila v arestu, ne v svoji sobi, tam v eni škatli zaprta/(H59),** ko sploh ne smeš ven kam. **Potem sem pa študirala, eh saj bo boljše, ne sekiraj se, jutri bo a boljše/(H60).** Ni bilo dobro, se moraš pa sam sebe malo k sebi vzet.

***Raziskovalno vprašanje:** Kako je pomanjkanje osebnih stikov, zaradi Covida-19, povezano z osamljenostjo stanovalcev ter kakšne so razlike v doživljanju osamljenosti pri stanovalcih, ki so različno samostojno giblivi ter stanovalcih v enoposteljnih/dvoposteljnih sobah?*

Kako doživljate pomanjkanje osebnih stikov med izrednimi razmerami?

Si pač kar noter v sobi moral biti/(H61), samo jaz si hvala bogu hitro delo najdem in ura hitro mine/(H62), drugače si pa kot bi v arestu bil. Sploh nisi ven smel, to ni bilo fajn. Za mene pa še tisto **ni bilo fajn, ker nisem smela več dol pomivat in nič delat, to mi še sedaj zelo manjka/(H63)** in se mi zdi, da so mi že mišice zaradi tega bolj odpovedale, shujšala sem. Kaj pa moreš, se morem pa spet tolažit, jaz se moram pač kar tolažit sama sebe. Fajn pa ni, jaz sem delovni človek, sem celo življenje fejest delala, močno delala.

Kaj po vašem mnenju v času izrednih razmer najbolj vpliva na osamljenost, kaj bi spremenili?

Da nisi smel ven in se s kom kaj pogovoriti/(H64), s kom kaj reči, ker nisi smel in ker ga ni bilo, najbolj je bilo to. **Osebn stik, da ga vsaj vidiš mogoč, bi že bilo boljše/(H65).** Tako pa nič, to je že bilo grozno, da si tako zaprt nekam, da ne smeš ven.

Kakšna je vaša izkušnja z osamljenostjo v času izrednih razmer?

Na kakšen način ste pomanjkanje osebnih stikov nadomestili? Kakšne možnosti znotraj doma so vam bile ponujene?

Ja v sobi si bil, gledala televizijo/(H66), poslušala radio/(H67), Ognjišče pa vse sorte. Si najdem kaj, da bi jaz rekla, da je meni prav dolgočas mi ni, ker si najdem nekaj. **Druge ponujene možnosti so bile zgolj, idi na balkon/(H68).** Pa tam gledaš, to je bilo še najbolj, kaj drugega ni bilo, v sobi si bil, pa sedel... Težko je bilo to, to je težko.

Na kakšen način po vašem mnenju vpliva vloga stanovalca (samostojnost, giblјivost, enopostelјna soba, več postelјna...) na intenziteto doživljanja osamljenosti oz. pomanjkanja osebnih stikov?

Ja seveda, **tisti, ki so sami v sobi, so bolj osamljeni/(H69),** tako ali tako. Če si sam si pač sam, če sta pa dve v sobi pa je že boljše, pa malo vprašaš druga drugo, pa se pogovoriš/(H70), tako, da je najboljše tam, kjer sta dve. Če se razumeta. Seveda je boljše, pa že najdeš kakšno besedo in če že druga ne, šimfleš (smeh). Če ne si pa sam s sabo, dobro, da je televizija pa radio, da tako malo mine, pa da si napolniš čas.

Oseba I

Raziskovalno vprašanje: *Kakšne so posledice epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in najožjimi sorodniki?*

Na kakšen način vzdržujete stike s sorodniki, kako pogosto, kdaj, kako ohranjate odnose z njimi? Kakšnih komunikacijskih sredstev se pri tem poslužujete oz. so vam na voljo?

Edino preko telefona/(I1), ja pa tudi ne preveč pogosto/(I2). Tudi na računalniku sem veliko delal/(I3) v tistem času. Jaz sem se preko mobilnih podatkov iz svojega telefona, sem se pač povezal, ker wifi v zgornjem nadstropju ni delal. **Meni tako ne pride veliko ljudi/(I4), razen brat je kdaj je lahko prišel, če ni bilo med občinami zapore/(I5).**

Kakšne možnosti stikov imate na voljo stanovalci ki niste delno ali v celoti samostojno giblјivi oz. imate večje težave s sluhom, vidom, spominom?

Glede tega nimam težav, sem samostojno giblјiv in nimam težav z vidom in sluhom, tako, da mi je bilo mogoče lažje kot ostalim stanovalcem s temi težavami.

Kako doživljate nova pravila glede omejitve obiskov?

Gre za to, da takrat, ko je bila ta najhujši pritisk tega virusa v domu, **sem pač bil omejen tako kot vsi drugi kar v sobi in nič veliko gibanja/(I6). Drugače obiskov nisem niti pogrešal/(I7). Bila je pač svoboda veliko okrnjena/(I8).** Glede novih pravil...normalno da ni bilo fajn, sem pa tudi navajen, ker sem bolj samotarski človek, tako, da mi zaradi tega ni bilo težko, da se nisem s kom družil. **Malo straha je pa bilo ali bom zbolel ali ne/(I9).**

Bi lahko svoje občutke enačili z osamljenostjo in če da, kako doživljate ta občutek in kako bi ga lahko po vašem mnenju zmanjšali?

Tega nisem tako strašno občutil, ker sem navajen samotarskega življenja že od prej/(I10), čeprav sem se veliko družil vsaki dan. Vendar vseeno sem bil pa nekje, ko sem prišel domov sam. Tako, da sem bil teh stvari navajen. Res pa je, da je boljše, da greš malo iz sobe, v naravo.

Kdaj v času epidemije ste ta občutek najbolj doživljali? Zakaj?

Seveda je pa prišel tudi trenutek, ko sem se počutil osamljenega. Seveda mi je bila ta karantena najhujša/(I11), se pravi da edino to možnost sem imel, da sem lahko šel na balkon na zrak, čeprav je bila zima in mrzlo/(I12). To sem pogrešal, ni bilo prijetno. Sem se moral vsakič zelo oblačiti, ko sem šel na balkon, da se ne bi prehladil.

Kaj je po vašem mnenju pozitivna oz. negativna posledica omejitev stikov s sorodniki v času epidemije?

Ja mislim, da pozitivno je bilo mogoče to, **da smo potem, ko ni bilo več teh karanten, da smo še kljub temu še lahko bili skupaj in da se je nekaj dogajalo, recimo kakšen rojstni dan in je prišla šefica voščit dotičnemu/(I13).** Tako, da si imel en občutek, da se skrbi za stanovalce/(I14). Tudi kar se tiče osebja je bilo strašno prizadeto in obremenjeno, ko so morali po 12 ur delati, to je bila grozna obremenitev in jaz sem jih obžaloval in mi je bilo žal za njih, ta so tako morali biti.

Raziskovalno vprašanje: Kakšne so posledice epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in zaposlenimi?

Na kakšen način ste doživljali nenadno omejitev stikov z zaposlenimi?

Ja to je bilo kar stresno/(I15), je bilo stresno, še posebej je bilo stresno, ko sem zagledal te marsovce po domače povedano. **Nikogar nisi več prepoznal, nisi vedel katera sestra je/(I16), tisto je bilo za mene osebno pošastno/(I17).** Drugo pa, kljub temu sem se bal, da bi mi kdo od teh prinesel kašen virus/(I18).

Kako ste se »spopadli z občutki«, na koga od zaposlenih ste se lahko ob tem »obrnili«?

Tudi direktorica je bila pri meni večkrat/(I19) v tem času, pa me prišla pozdravit. **To sem bil zelo presenečen in zadovoljen, da je to tako, drugače pa tudi tisti, ko so me poznali in sem jih vprašal kdo je pod tisto opremo, sem bil kar malo boljše/(I20).**

Kako ste prepoznali zaposlene, ko so bili zaščiteni z osebno varovalno opremo?

Težko, to je bilo najbolj grozno, pošastno.

Kdo od zaposlenih je vaša ključna oseba?

Moja ključna oseba je ga. Marjana/(I21). To je pač ona določila.

Kako je ključna oseba doprinesla vašemu vzdrževanju oz. vzpostavljanju stikov z zaposlenimi? Opišite primer.

Je absolutno doprinesla k mojemu boljšemu občutku/(I22) takrat, ga. Marjana.

Kako pogosti so bili obiski ključne osebe v času epidemije?

Njeni obiski so bili kar pogosti/(I23), je prišla me pozdravit. En občutek imaš, da nekdo skrbi, da mu je mar zate.

Na kakšen način ste v času epidemije lahko komunicirali s socialno službo?

No, jaz mislim, da v tistem času niti nisem potreboval posebej kaj, tako, da niti ni bilo potrebe iskati pomoči socialnega delavca/(I24). Je pa res, da je bilo onemogočeno v tistem času. Tega sem se tudi zavedal in nisem kam silil/(I25). Sem si rekel, bom pa že, ko bo minil lockdown oz. zaprtje, karantena, da bo potem pa že možnost, da se kaj uredi/(I26), kakšne zadeve. Pa se tudi zahvaljujem za to.

Kako bi opisali organizacijo zavoda glede vzdrževanja odnosov z zaposlenimi oz. dostopnost do informacij, pogovora....

Ja, jaz mislim, da je bilo vredno. Kar se tiče zdravstvenih zadev sem bil vedno na tekočem, tudi sem lahko poklical po telefonu sestro Janjo, če sem kaj potreboval/(I27). Tudi, ko sem bil testiran sem lahko vprašal po telefonu za rezultat, ki sem ga nestrpno čakal, pa tudi v strahu ali bo pozitiva ali negativa in sem vedno dobil odgovor od gospe Janje in sem zelo zadovoljen/(I28).

Raziskovalno vprašanje: Kakšne so posledice epidemije na socialnem življenju stanovalcev?

Kako poteka druženje med stanovalci v času epidemije?

Ker nisem bil cepljen, sem še bolj pazil nase. Sem se zelo razkuževal in vse potrebno, kar uporabljam še danes. Na nočni omarici imam razkužilo in še vedno to delam. **V času epidemije se nisem družil, sem bil v sobi/(I29),** pa tudi masko sem ves čas nosil.

Kako ocenjujete odnose med stanovalci v času izrednih razmer? Kaj se je po vašem mnenju v odnosih najbolj spremenilo?

Ne vem, mislim, da so bili ti odnosi, ko je bilo možno, bolj sproščeni/(I30) ko niso več hranili po sobah, so se začeli družiti v prostoru, kjer se je skupno hrana delila/(I31). Jaz tega nisem a ne, jaz sem bil kar v sobi in še sedaj sem v sobi. Mislim, da je tudi bilo priporočeno takrat od ge. Marjane. Mislim pa da sem malo skeptično gledal. Se mi je zdelo malo prehitro. Da bi še kljub temu moralo biti v času tiste najhujše krize le ločena zadeva/(I32). Vem pa da je bilo obremenjujoče za strežbo, saj 12 ur na nogah biti, streči in po sobah hoditi, to ni bilo enostavno.

Mislim, da so se odnosi malo spremenili/(I33). Bi rekel, vsak je malo še zaskrbljen, kaj bo jeseni,/(I34) ko se s kom pogovarjaš. Seznanjeni so tudi tisti, ki so pri svojih intelektualnih močeh, da še lahko spremljajo poročila. Informacij je pa ogromno. Tako, da ne veš včasih ali je to resnica ali je to laž. Teh stvari je zelo težko doreči. Vsak ima svojo skrb kako bo v bodočnosti glede virusa.

Kako preživljate svoj čas?

Delavno pravzaprav, jaz sem kako bi povedal. Meni se je to zdelo zelo stresno, ker nisem več počel tistega kar sem prej počel. Jaz sem prej po navadi vsaki dan imel pevske vaje in sem bil čez celi dan osredotočen v to. Sem imel po večerih pevske vaje in druženje tudi, to sem takoj pogrešal. To je eno. Drugo pa, moj delovni dan ni več delovni dan, to je neki počitek v domu, ki se je tekom prilike moral zgoditi, zaradi mojega stanja takratnega. Kar se pa tiče delavnosti, nekega početja, pa mislim, da sem preveč **na računalniku/(I35)**, to je eno, drugo pa, da sem preveč **na telefonu/(I36)**, Facebooku in to ni več normala. In se bojim odvisnosti, da bi se človek preveč navadil. Vse bolj pogosto sem to začel uporabljati, saj sem se tako malo potolažil. Dobro saj nisem gledal ne vem kaj, sem si pa poiskal teme, zgodovino in **sem pač čital/(I37)**. Pa sem si poiskal še kakšno drugo temo, ker je tega ogromno, pa malo čitaš. To sem počel po večini. Pa jedel. Pa to je to. To je grozno, sem se malo zredil zaradi tega, čeprav **sem tudi telovadbo/(I38)** imel v sobi to tako vsaki dan počnem ampak to je premalo.

Kako doživljate omejitve gibanja znotraj zavoda, znotraj svoje sobe, v okolici doma?

Lahko bi rekel stresno/(39), čeprav sem pričakoval, da bo tako. Čeprav sem imel informacija s strani vseh teh medijskih zadev in sem pač normalno vedel, da bo prišlo do tega. Čakal sem samo na trenutek, ko bo prišlo do tega. Vedel sem, da bo, ampak bil sem pač presenečen, da je nekaj par teh ljudi s katerimi sem se z njimi družil, v času covida, pač odšlo in to mi je bilo...**Ni mi bilo vseeno, da so potem vse, ki so bili bolni zaprli v en del recimo ,pa so se družili tisti, ki so imeli veliko simptomov, in tisti, ki so imel malo simptomov v enem prostoru, recimo/(I40)**. To se mi ni zdelo prav. Kot drugo, bal sem se tega trenutka, da bodo naenkrat tudi mene pograbili, pa da grem v tisti del. Tako, da je bilo to zelo stresno.

***Raziskovalno vprašanje:** Kako je pomanjkanje osebnih stikov, zaradi Covida-19, povezano z osamljenostjo stanovalcev ter kakšne so razlike v doživljanju osamljenosti pri stanovalcih, ki so različno samostojno gibljivi ter stanovalcih v enoposteljnih/dvoposteljnih sobah?*

Kako doživljate pomanjkanje osebnih stikov med izrednimi razmerami?

Sem bolj samotar, tako da, osebnih stikov nisem pogrešal/(I41).

Kaj po vašem mnenju v času izrednih razmer najbolj vpliva na osamljenost, kaj bi spremenili?

Kaj pa vem, **najbolj vpliva to, da si popolnoma sam in da si zaprt v enem prostoru/(I42)**, to je ena velika preizkušnja za človeka. To je eno. Kot drugo pa **odvisen si od tega, da nekdo pride k tebi in ti nekaj prinese, porihita je ena takšna bojazen/(I43)**.

Moja osebna izkušnja z osamljenosti. Sem večkrat pomislil, ko sem k sebi prišel v tistem stresnem obdobju, ko sem se odločal za v dom. Ko sem se psihično izboljšal, sem pomislil ali sem prav naredil, da sem prišel v dom. Vsi povečini so starejši od mene. Nimaš nekega stika, da bi lahko ne vem koliko toliko razpravljal s kom. Saj rečeš kaj, pa se družimo. Ne vem nimam niti želje niti me ne interesira. Kaj me briga njego življenje kakšno ima, eni pa večino samo to govorijo. Ne vem, nisem za to.

Na kakšen način ste pomanjkanje osebnih stikov nadomestili? Kakšne možnosti znotraj doma so vam bile ponujene?

Z računalnikom,/(I44) telefonom/(I45), tv/(I46)..tudi znotraj doma nam je bilo veliko ponujeno, ja ja. razni nastopi, je bilo urejeno, čim se je malo izboljšalo stanje/(I47). Veliko tega, pa ta interna tv,/(I48) se mi zdi, da so poskrbeli za to, da so nam omogočili lepše življenje/(I49).

Na kakšen način po vašem mnenju vpliva vloga stanovalca (samostojnost, gibljivost, enoposteljna soba, več posteljna...) na intenziteto doživljanja osamljenosti oz. pomanjkanja osebnih stikov?

To je sedaj tako, če je sostanovalec v sobi, je potrebno veliko kompromisov, je veliko stvari, ki jih jaz ne bi prenesel/(I50). Sem ves čas bil sam, tudi ko smo na turneje šli po svetu z zbori sem vedno imel svojo sobo, sem želel biti sam, pa ne da bi se koga bal glejte, rad imam zasebnost. **Tisti, ki so nepokretni pa menim da so bili ti absolutno še bolj osamljeni/(I51).** To pa sigurno, ja.

Oseba J

Raziskovalno vprašanje: *Kakšne so posledice epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in najožjimi sorodniki?*

Na kakšen način vzdržujete stike s sorodniki, kako pogosto, kdaj, kako ohranjate odnose z njimi? Opišite primer.

Po telefonu/(J1) pa na skypu/(J2), pa pod okno so tudi prišli, da sem jih lahko videla/(J3). Od kraja se je pa lahko šlo v sobe, **potem pa ne jaz dol, ne oni k meni niso smeli/(J4).** Stike sem imela z mojimi hčerkami,/(J5) drugih obiskov odkrito povem, niti nisem imela. **Slišali smo se vsaki dan/(J6).** Tako so rekle, mama po kosilo, ko greš ležat, pa sem poklicala.

Kakšnih komunikacijskih sredstev se pri tem poslužujete oz. so vam na voljo?

Telefon, skype. Sama sem poklicala, sem lahko sama ali pa oni mene. Prvo me je poklicala na telefon pa vprašala, če imam podprt skyp, če ne pa je ona poklicala, da **sva se čuli in videli/(17).** **Tiste dve, ki sta v SG, pa sta lahko prišle pod balkon/(J8),** sicer pa večinoma po telefonu.

Kakšne možnosti stikov imate na voljo stanovalci ki niste delno ali v celoti samostojno giblivi oz. imate večje težave s sluhom, vidom, spominom?

Pri hoji si pomagam z rolatorjem/(J9), drugih možnosti pa nisem imela.

Kako doživljate nova pravila glede omejitve obiskov? Bi lahko svoje občutke enačili z osamljenostjo in če da, kako doživljate ta občutek in kako bi ga lahko po vašem mnenju zmanjšali?

Težko, v duši je hudo/(J10), ker jaz sem že prejšnjo vojno preživela in bila v izseljenstvu štiri leta. Tako, da kakor je bilo kaj narobe, **me je kar strah/(J11).** **Osamljena sem še kar bila, čeprav smo se slišali in videli, samo to ni v živo, je drugače/(J12).** Tudi solze so bile vmes, pa tisti spomini, ko se ti vrnejo nazaj v tisto vojno in sedaj/(J13). **To je grozno/(J14).** Jaz sem si odprla muziko in sem kakšne tiste žalostne pesmi poslušala/(J15). Čeprav so žalostne so meni takrat pomagale, tista, ko boš čisto sama, spomni se na mene. In kljub temu, da so mi prišle solze sem se malo olajšano počutila, ne moreš pa drugače. Kolikor toliko znam poiskati na računalniku.

Kdaj v času epidemije ste ta občutek najbolj doživljali? Zakaj?

Najtežje mi je bilo ob slabem vremenu, to vsekakor/(J16). Gotovi dnevi, kot ti pride samo od sebe, da se počutiš osamljeno. Brez da bi imela vzrok ampak pride. **Tudi obdobje, ko so bili ukrepi ja bolj strogi/(J17).** **Ko sem samo v sobi lahko bila, to je bilo zelo težko/(J18).** Kljub temu, da imam svojo sobo ampak je bilo zelo težko. Zato sem si pa dala muziko in sem lažje to prebrodilo.

Kaj je po vašem mnenju pozitivna oz. negativna posledica omejitev stikov s sorodniki v času epidemije?

Pozitivna je bila to, da sem jih čula ali videla v živo/(J19). Takrat, ko je bilo najstrožje pa kaj pozitivnega v tem nisem videla. **Negativno je bilo pa predvsem slabo zdravstveno počutje, slabo počutje, pa težave z živci/(J20).**

Raziskovalno vprašanje: *Kakšne so posledice epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in zaposlenimi?*

Na kakšen način ste doživljali nenadno omejitev stikov z zaposlenimi? Kako ste se »spopadli z občutki«, na koga od zaposlenih ste se lahko ob tem »obrnili«?

Ko sem izvedela da bo zaprt, en tak šok je bil, ne znam opisati/(J21). Lahko pa sem se obrnila na osebje, na sestre/(J22) Ko sem kaj...ko te kaj boli ali samo od živcev, pa da te boli, pa si šel k zdravniku ali si se pogovoril s sestro in je kar bilo.

Kako ste prepoznali zaposlene, ko so bili zaščiteni z osebno varovalno opremo? Kakšne občutke ste ob tem doživljali?

Ko sem jih prvič videla sem jih samo gledala, spoznala jih sploh nisem, ker so imeli masko/(J23). Še posebej, ko so prišli v tistih belih oblekah, ko so bili kot marsovci. Tako, da sem vedela nekaj neprijetnega se dogaja, se bliža. Samo kaj pa nisem vedela. **Spoznala sem jih pa po glasu/(J24).** Marsikatera me je vprašala ali me ne poznate, ko je dvignila tisto, sem videla kdo je.

Kašne občutke sem doživljala ob tem... To pa, saj pravim je bilo zelo hudo. **Ko sem vedela, da nekaj se pripravlja, nekaj neprijetnega da bo. Če še ni pa še bo. Pa še sedaj nisem sigurna ali bo boljše ali ne/(J25).** Pa še to cepljenje. Trikrat sem bila cepljena, 7x sem imela test.

Kdo od zaposlenih je vaša ključna oseba? Kako je ključna oseba doprinesla vašemu vzdrževanju oz. vzpostavljanju stikov z zaposlenimi? Opišite primer.

Moja ključna oseba je Larisa, medicinska sestra, ki jo imam tudi na sliki v sobi/(J26). V tistem času osebno glih ni prišla, pač hrano mi je prinesla pa to, pa zdravila, tisto. Da bi se kaj pogovarjali kot s ključno osebo pa ne/(J27). Sem jo pa vseeno kaj vprašala, kdaj bo konec...

Kako pogosti so bili obiski ključne osebe v času epidemije?

Ne ekstra, ni. Ko niti ni samo na tem oddelku. Niti ni mogla biti pri meni, ker je res moja ključna oseba ampak je imela plus tega še in še pacientov za obdelat in porihatat.

Koliko vam je obisk ključne osebe pripomogel k boljšemu počutju? Opišite.

Če sem videla, da je bila dobre volje mi je bilo vsekakor fajn, če sem pa videla da ne, sem pa to tudi občutila/(J28).

Na kakšen način ste v času epidemije lahko komunicirali s socialno službo?

Sandro sem pa...večkrat je prišla do mene, malo neki povedala ali pa, če sem dol šla v pisarno. **Možnost poiskati jo in vprašati kaj sem imela, ja /(J29).**

Kako bi opisali organizacijo zavoda glede vzdrževanja odnosov z zaposlenimi oz. dostopnost do informacij, pogovora....

Ne znam povedati, časa vsekakor niso imeli toliko. Ko so jih (stanovalce) delili nekaj jih je šlo v Topolšico in niso imeli časa za nas paciente toliko. Tisto glavno kar so morali narediti, to je bilo poskrbljeno, kaj več ni bilo časa/(J30). To je bilo poskrbljeno. **Za informacije pa če si kaj vprašal, drugače ne/(J31).** Včasih pa so tudi rekle da ne vejo odgovoriti.

***Raziskovalno vprašanje:** Kakšne so posledice epidemije na socialnem življenju stanovalcev?*

Kako poteka druženje med stanovalci v času epidemije?

Takoj se pozna. Obnašanje vsakega. Vsakega te je strah, soseda. Že sesti k sosedu, roko mu sploh ne dati. Imaš nek tak odpor do soseda, pa je tvoj sosed isto bolnik kot ti, ampak imaš nek odpor. Si misliš kaj pa veš mogoče je ravno on tisti prinašalec, ko bo prinesel tistega vruga al kaj je. Ali pa da boš ti dal komu. **To, da vam odkrito povem, jaz nisem imela obiskov iz sobe v sobo ves ta čas. Zelo malo/(J32).** Ena je samo prišla, drugače pa **sploh nisem imela stika z drugimi, niti si nisem želela da bi prišla katera/(J33).** Odkrito rečeno, sem rekla ne. Tudi sedaj imam zelo malo stikov.

Kako ocenjujete odnose med stanovalci v času izrednih razmer? Kaj se je po vašem mnenju v odnosih najbolj spremenilo?

Med stanovalci se je spremenilo obnašanje/(J34). Takoj si opazil spremembo, da je morda samo dober dan, pogovora sploh ni bilo več /(J35) ali pa sem mogoče samo jaz tako mislila. Pa saj nas je še vedno lahko zelo strah. Jaz nisem imela obiskov, zdaj že, prej pa ne. Da so dvakrat prišli v sobo drugače pa **smo se spodaj dobili v zimskem vrtu in se pogovorili/(J36)** dokler je bilo možno. Da bi prišel in sedel s tabo dve uri nikakor ne, še sedaj ne.

Kako preživljate svoj čas? Kako doživljate omejitve gibanja znotraj zavoda, znotraj svoje sobe, v okolici doma?

Jaz vzamem računalnik ali križanko/(J37) ali sedim včasih na balkonu in gledam naravo ven kolikor je vidim/(J38). Nič drugega, saj se ne morem pogovarjat s kom ko mimo gre. Vidiš tudi malo ljudi. Tudi zelo malo ljudi je zunaj na ulici. Kakšnega cucka še peljejo ven na sprehod, drugače pa ni ljudi. Vse se je nekam razredčilo, res. Težko je bilo. Še zadnjič so rekli, sedaj je pa menda mir, da ne bi hodili na drugo stran preko hodnika. **Sem samo parkrat šla po hodniku sem in tja drugače pa ne/(J39).** Tudi dol na zeleno enoto ne grem. Sem bolj na

svojem delu, zato da vam odkrito povem, ker sem že sicer tak občutljiv človek, pa sem bojim, da ne bi še kaj nabasala zraven.

Raziskovalno vprašanje: *Kako je pomanjkanje osebnih stikov, zaradi Covida-19, povezano z osamljenostjo stanovalcev ter kakšne so razlike v doživljanju osamljenosti pri stanovalcih, ki so različno samostojno giblivi ter stanovalcih v enoposteljnih/dvoposteljnih sobah?*

Kako doživljate pomanjkanje osebnih stikov med izrednimi razmerami?

Saj jih nisem imela veliko. To mi je pa zelo manjkalo in tisto mi bo skozi manjkalo, tega ne morem zbrisati iz sebe, ni več tako kot je bilo. Da vam odkrito povem, odkar sem jaz prišla pred sedmimi leti v dom, **je čisto drugače. Ker se že eden drugega bojimo/(J40).**

Kaj po vašem mnenju v času izrednih razmer najbolj vpliva na osamljenost, kaj bi spremenili?

Sem črnogled človek, **kakor sem kaj slišala, mene je bilo kar strah kaj bo. Jutri ali danes bo pri nas nekaj počilo/(J41).** Sem precej črnogled človek. **Najbolj pogrešam otroke, hčerke in vnuke/(J42).** Saj so potem že lahko prišli dom, moji najožji.

Kakšna je vaša izkušnja z osamljenostjo v času izrednih razmer?

Jaz imam slabo izkušnjo. Mi je velikokrat dolgčas/(J43), saj pravim, pa si naredim muziko, da s tem zapolnim osamljenost, nič kaj drugega. Pa križanke.

Na kakšen način ste pomanjkanje osebnih stikov nadomestili? Kakšne možnosti znotraj doma so vam bile ponujene?

Križanke, računalnik, telefon. Jaz sem jih klicala pa tudi oni mene. Ni dneva, da me hčerka ne bi poklicala. Imam tri hčerke, včasih so vse tri na kupu, včasih dve. Moram reči, hvala bogu, da imam otroke. Pa vnuke imam. Pa **če se slabo počutim, pa če mi solze pritečejo, me bodrijo/(J44),** pa kaj fantaziraš in sem kar boljše volje. Navezani so na mene, jaz pa na njih. Zelo smo povezani med sabo, radi se imamo, zato pa nam manjka ker se nismo mogli tako videti. Saj smo se slišali samo telefon je telefon, tudi skyp ni isto, kot pa če bi se osebno videli. Ni to isto, kot pa osebno. **Osebe pa tudi, so prijazni/(J45)** in isti, kot so bili ampak tudi vidim, da je tudi v njih en konec tistega strahu in negotovost. Da tudi oni to čutijo. Ne moreš ti zdaj vsakomur razlagat, da tisto pa to. Hčerka pravi, mama čim manj glej televizijo, pravi, ti glej rajši muziko, pa you tube si naredi, pusti politiko. Saj veste politika je le politika, pa se skregajo...

S strani doma... **če so kaj prinesli, so spodaj v recepciji pustili/(J46),** sedaj pa že lahko pridejo in mi že po sobi malo pomagajo. Drugače pa osebe uredi.

Na kakšen način po vašem mnenju vpliva vloga stanovalca (samostojnost, gibljivost, enoposteljna soba, več posteljna...) na intenziteto doživljanja osamljenosti oz. pomanjkanja osebnih stikov?

Ne tisto pa ne. Čeprav sem sama v sobi, mi ni dolgčas/(J47). Se mi zdi, da bi v dvoje zelo težko bila. Ne vem ali sem takšen človek ali kaj. Sem bila v zdravilišču, eden bi hotel luč, drugi je vodo potegnil, ni, ne bi. Zaradi tega se nisem počutila slabše. Ne bi mogla biti da bi bila dva v sobi, sem takšna. Različne želje imamo in je tako najlažje biti sam.

Oseba K

Raziskovalno vprašanje: *Kakšne so posledice epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in najožjimi sorodniki?*

Na kakšen način vzdržujete stike s sorodniki, kako pogosto, kdaj, kako ohranjate odnose z njimi? Opišite primer.

V glavnem telefonsko/(K1), ker jaz nimam tu posebej kaj sorodnikov, pravzaprav nikogar od bližnjih, da bi bili v bližnji okolici, najbližji je sin, ki je v Črni na Koroškem, hčerka je še bolj daleč. Nekaj malo sorodnikov je v Ljubljani, in z mojimi sorodniki je konec. Nimam kaj veliko. **Slišimo se z hčerko in sinom/(K2)** po telefonu. Tu se **s hčerko včasih slišiva tudi dnevno večkrat/(K3).** S sinom, ki je tudi malo manj komunikativen kot ona na vsakih par dni, tako da v bistvu cel čas med boleznijo, pred boleznijo, med boleznijo mogoče pogosteje, zdaj pa se spet normalizira na tak način pogovora kot smo ga meli prej.

Kakšnih komunikacijskih sredstev se pri tem poslužujete oz. so vam na voljo?

Telefon. Samo telefon, ker **jaz imam problem z gibanjem, sem na vozičku/(K4)**, razen tega ne stopim na noge in se me ne more, mene niti z osebnim avtomobilom ne morejo kam odpeljati, pa bi me tudi vnuki, hčerka, sin, ampak jaz morem najeti, vzeti v najem kombi, ki je posebej opremljen za prevoz vozička in mi je to velik problem. Želim pa si letos in tudi sem si dala v neki plan svoj, da bom šla k hčerki, ki živi v okolici Ljubljane, ker nisem pri njej bila sploh še kdaj, odkar se je preselila na to novo lokacijo, tu v domu pa sem pet let. In s tem pa, da bi tudi sin prišel z družino in da bi tam meli eno tako srečanje. Telefon je bil moje glavno komunikacijsko sredstvo, ker **jaz si nisem niti želela ven/(K5)**. Drugače kot bi si želela v normalnih okoliščinah.

Kakšne možnosti stikov imate na voljo stanovalci, ki niste delno ali v celoti samostojno giblivi oz. če imate težave s sluhom, vidom, spominom?

No, **na viber sem komunicirala z otroci/(K6)** pa sem rekla telefon a ne. Ampak, misleč tudi, da je slikovna spremljava, torej lahko na viber, tako da sem tudi na ta način komunicirala, preko telefona, zaradi tega potem preko računalnika nisem. Imam pa trenutno, neki mislim, da je treba na skype pogledati a dela ali ne vem, čeprav so mi ga usposobili, ko sem mela tečaj iz francoščine.

Kako doživljate nova pravila glede omejitve obiskov?

Jaz sem že po naravi človek takšen, da če nekaj mora biti mora biti. Nisem iskala, ne iščem, da bi iskala neke možnosti, neke variante, pa če ne bi tako, pa bi tako, ane, ampak enostavno sem rekla, ker sledila pa sem že od samega začetka, že ko nismo bili zaprti, sem sledila po televiziji, v časopisu tudi, drugače Večer ne berem, ampak takrat pa sem neki brala več, no Dnevnik sem pa itak poslušala, tako da sem sledila kaj se dogaja in kaj je, ..., v kakšno smer gremo, ane. In **ko je bilo tule zaprtje doma, potem kasneje celo še zaprtje po sobah, tudi ane, jaz sem to sprejela kot nekaj, kar pač mora biti, ker je vse v splošno dobrobit/(K7)**, ni to v dobrobit mene, tistega, onega tam, ampak nekako... in sem tako tudi vzela to zadevo, s tem pa sem imela tudi nekaj problemov s stanovalci. Niso tako mogoče gledali, na tak način kot jaz, verjetno, samo nisem šla v debate. So mi skoraj zamerili, ker sem bila malo glasna tudi.

Pa ker sem se strinjala z zaposlenimi. Ker jaz spoštujem, naj ukaze daje tisti, ki se v to razume, jaz ne bom govorila o tem kje, kaj, kako naj delamo, je nekdo, ali je to v Ljubljani, ali tu, na koncu koncev, vrhovni organ, ki upravlja s tem na katerem koli nivoju, sprejema tule dom, vodstvo doma, zaposleni doma in če se oni takole dogovorijo, moramo mi to tudi spoštovati. Ker jaz sem ves čas trdila, da če bomo s skupnimi močmi, enako kot je to cepljenje, s skupnimi močmi bomo to zadevo spravili v nekaj, kakorkoli, nekaj, da se bo ta zadeva zmanjšala.

Glede novih pravil nisem imela težav. Sem pač vzela to tako kot je, **v sobi na srečo sva dve/(K8)** kar je tudi razlika, kot če je nekdo sam. **Sva dve, z gospo se zelo dobro razumeva in je ta komunikacija bila zelo prijetna za obe, sva se veliko pogovarjali, tudi televizijo, nadaljevanke gledali, poročila sledili, malo poklepotali, pogovarjali se o teh ukrepih, ki so bili dani, ker ukrepi so se pač spreminjali tako/(K9)**.

Bi lahko svoje občutke enačili z osamljenostjo in če da, kako doživljate ta občutek in kako bi ga lahko po vašem mnenju zmanjšali?

Nisem bila osamljena/(K10). Sigurno pa je bil kdaj kakšen trenutek, sigurno, samo to smo potem preklapili čez. Ko sem se tako počutila mogoče, sem pa otroke poklicala, enega pač, sina, hčerko, kakorkoli. Otroke sem poklicala, mogoče kako prijateljico, zopet telefon. Telefon. Viber tudi veliko, ker sem tudi prijateljico v Sarajevo, Zagreb klicala, ne samo takole v bližnjo okolico. In malo skozi pogovore, ki so bili tudi drugačne vrste, ne samo da se pogovarjamo o tem, kako se počutiš in eno in drugo. Nekako smo tako čez prišli, pa **gledanje nadaljevanek/(K11)**. Žalostno.

Kdaj v času epidemije sta ta občutek epidemije najbolj doživljali? Zakaj?

A veste kaj, **ko smo sledili številu bolnih oz. umrlih. In ko se je zadeva stopnjevala/(K12)**. Je nekak, človek se ni počil dobro takrat. Mislim jaz, se nisem počutila takrat dobro. Ampak zopet ni bilo to tako, da bi rabila zdravnika ali pa kaj takšnega ampak **utesnjeno in z mislijo, kaj pa, če ne bi bilo mogoče, kaj pa če gremo v neko drugo smer. /(K13)** Marsikaj se zgodi. Je pa nekaj, **ko smo bili začasno nameščeni v Topolšico. Tam pa sem jaz mela določeno težavo/(K14)**. Bila sem v prostoru, sicer nas je bilo 10 ali nekaj takšnega. Velik prostor je bil, ni imel pa okna. Jaz sem pa rahlo klavstrofobična, vse je bilo, luč je gorela kar naprej, mislim tisti prehod je bil širok, stalno smo bili odprti pravzaprav, ni bil zaprt prostor. Ampak tista zadeva s časom me je nekako, občutek utesnenosti se je pojavljal. Ne hudega zopet ponavljam, ne hudega ampak, bilo pa je prisotno.

Ni bilo zaželeno, da greš kam. Mene bi mogli dati na voziček, da se odpeljem in pol je bilo za mene odprtje sveta, ko so mi rekli, da se zjutraj lahko grem malo umit z vodo, vsaj omogočili so to umivanje, saj to je bilo bolj takole in pa takrat da sem se šla umiti, pogledat v zrcalo, zobe vredno umiti in da sem šla iz tistega prostora ven po hodniku. Tam pa tam malo, levo, desno in sem se znašla v neki kopalnici majhni, pravzaprav v predprostoru pred tistim, ko imajo oni za svoje dejavnosti,. No veste, da se je meni odprl svet takrat. In prvo sem kukala levo, desno, kje so kaka okna in ko sem malo kaj videla, je bilo že nekako široko.

Kaj je po vašem mnenju pozitivna oz. negativna posledica omejitev stikov s sorodniki v času epidemije?

Ne vidim kaj pozitivnega.. Mislim, pa da je ta stvar od posameznika do posameznika. Na splošno težko je povedat. Da so bili takšni, ki so, kjer so svojci bili zelo, kako bi rekla, ne morem reči neučakani, ki so želeli priti do svojih, čeprav so meli možnosti tudi preko telefona. **Tudi v Topolšici, ko smo bili, je gospa Mojca prihajala, kdor se je želel po telefonu pogovarjati s svojci/(K15).** Zdaj spet je odvisno tudi od tega v kakšnih relacijah so oni prej bili. Recimo imaš ti take, da so prej pogosto hodili, so jih pogosto ven vozili, so prihajali z drugimi člani družine, otroci in eno in drugo in tretje in četrto. Bilo je tudi nekaj takšnih, ko jih svojci že prej, v normalnih okoliščinah niso kaj posebej obiskovali. In vem, ko me je ena gospa toliko prosila, da sem jaz poklicala po telefonu edinega sina, ki pa je imel potem spet veliko variant, da bo že prišel oz. veliko dela in tako naprej, pa ne stanuje daleč od doma. Ne vem, potem je bilo recimo, mene je, sem mela tudi tako priliko, da so me vprašali zakaj dom ne dovoli več obiskov. Težko bi jaz povedala, kako se počuti tisti človek, ki ima težave ali jih nima, ker jih ne poznam toliko, jaz bolj za sebe lahko rečem. To je tisto najbolj nerodno. Zdej, ne vem, ne vem.

Ja recimo negativna posledica. Tisti, ki so imeli prej veliko kontaktov s svojci, je bilo verjetno moteče zelo in verjetno so tudi jokali. Jaz si vsaj mislim. Nisem, ker smo imeli toliko tega zaprtja v sobah, nismo toliko kontaktirali, nisem videla kaj takega, ampak **imela sem občutek, da so nekateri zagrenjeni/(K16).** Niti pri obrokih se nismo srečevali, v tistem naj naj, špica časa, tako, da ne morem vedeti, ampak si lahko mislim.

Na kakšen način ste doživljali nenadno omejitev stikov z zaposlenimi? Kako ste se »spopadli« z občutki, na koga od zaposlenih ste se lahko ob tem »obrnili«?

Prvi trenutek je bilo nerodno, ko si gledal vse v tistih belih oblekah in prvi trenutek nisi videl kdo je, dokler ni spregovoril/(K17). Ker jaz sem se že prej veliko pogovarjala z delavci, ne glede na poklic, od snažilke do vodje, ga. Marjane, mislim, sem že poznala glasove. **Pri mnogih način hoje, giba določenega, ker z mano so sploh negovalci, tehniki imeli veliko opravka/(K18).** Tako, da sem, potem že vedela kdo je. Vedela sem, da je to omejitev, ampak v bistvu sem zopet uporabila tisti način, prilagodi se situaciji. In sama res nisem doživljala kot to, da sem mislila kako ljudje preživijo v tisti plastiki noter, dihajo in kako jim je vroče, ampak **bili so nesebični. Prekrasni od prvega do zadnjega/(K19).**

Na svoj način se spopadam s tem, ker jaz, vam zopet pravim, jaz sem taka da se pač prilagodim, kolikor se da. Obrnila pa sem se na tistega, ki je tisti trenutek, bil okoli nas, ker nismo mogli hoditi eni in drugi. Recimo **negovalke, tehnik, so imeli stalno opravka z mano/(K20).** So morali mi plenice menjavat oz. prinašali hrano, kakorkoli je bil vedno nekdo, če sem pa rabila kaj, sem tisti osebi rekla, ne da bi iskala določeno osebo.

Kako ste prepoznali zaposlene, ki so bili zaščiteni z osebno varovalno opremo. Kakšne občutke ste ob tem doživljali?

Ja, ja sem si mislila kako jim je težko, vsaka jim čast, 12 ur vzdržati v tem.

Kdo od zaposlenih je vaša ključna oseba?

Sestra Janja/(K21).

Kako je ključna oseba, doprinesla vašemu vzdrževanju oz. vzpostavljanju stikov z zaposlenimi?

Ni bilo potrebno. Drugače pa, **kadar je prišla na enoto, se je oglasila/(K22).** Seveda prvi trenutek nisem sploh videla dve drugi osebi, da stojita na vratih, pa nič kaj ne nosita, sem vedela, da je prišel nekdo z nekimi drugimi nameni. Na kontrolo, na obisk, ali pa tako. Nisem vedla, da je to to. Potem pa sem ugotovila, da je sestra Janja tudi tu vmes. Pozdravila me je vedno, nisem pa je potrebovala. **Imela pa sem tudi njeno telefonsko številko, če bi karkoli potrebovala/(K23).**

Kako pogosti so bili obiski ključne osebe v času epidemije?

Ja, ko je pač prišla. Recimo v Topolšico oz. kadar je tukaj imela opravke, če je imela kak trenutek časa, tako da ja.

Koliko vam je obisk ključne osebe pripomogel k boljšemu počutju?

Ja. Ja . No, ni to bilo nekaj velikega, ampak, vsak, ki ti pomaha, ki ti namenijo eno lepo besedo je nekaj. Sprejmeš/(K24). In mislim, da je to tudi stanovalcem pomenilo, da se na nekoga obrneš, ni potrebno kaj. Vidiš tamle sedi, gleda, pa če greš mimo, **tudi jaz, kot stanovalka grem mimo, pa malo potrepljam, pa vem da ne govori ali karkoli, pa se ti nežno nasmehne, se mi zdi, da si ji odprla neki svet/(K25).**

Na kakšen način ste v času epidemije lahko komunicirali s socialno službo?

Sama je nisem potrebovala, če bi bilo potrebno, bi tudi do nje prišla/(K26). Vem pa to, če bi imela jaz kakršnokoli stisko v zvezi z osamitvijo, osamljenostjo, v zvezi z nečim kar bi imela hude probleme, da se lahko obrnem na obe.

Kako bi opisali organizacijo zavoda glede vzdrževanja odnosov z zaposlenimi oz. dostopnost do informacij, pogovora?

Gospa Marjana je našla to pot do nas, stalno. Kadar je potrebovala kaj, da nam sporoči/(K27). Sicer, tudi slabše novice, a ne, da imamo še večje ukrepe ali pa tudi z lepimi novicami, ko je prišla povedat. Redno, tudi tam, ko smo bili v Topolšici. Tu seveda še lažje, ker je v stavbi. Prihajala je tudi tja, nam sporočila karkoli, saj pravim, da smo bili na tekočem kaj se dogaja, kake spremembe so. Ker ona je bila tista glavna nosilka sprememb, ki jih je dobivala, ukrepov, ki jih je dobivala iz Ljubljane. Na kakšen način moramo živeti zdaj, nekaj časa do naslednjih ukrepov.

Kako poteka druženje med stanovalci v času epidemije?

Zelo odvisno je od sestave ljudi v tvoji bližnji okolici. **Jaz trenutno opažam razliko, ker imamo sedaj neke spremembe pri stanovalcih od prej/(K28).** Pač življenje je šlo svojo pot in tu se je nekaj spremenilo. Kar sem prej omenila, da sem prišla skoraj v konflikt zaradi tega, ker so rekli, da moramo biti po sobah, tam pa je recimo en gospod v sobi, na tisti avtomat kavo kuhal. Če je rečeno druženja ne, potem druženja ni. In so ljudje zelo različno, nekateri hodili po hodnikih veselo gor in dol. Ja, sem bila včasih prav, hm. Tako, da sem sama sebi rekla stop, Maja stop. Nehaj se vmešavat. Ker na koncu koncev je res. Jaz nisem tukaj noben policaj, ki bi usmerjal, po drugi strani pa sem skrbela tudi za sebe. Ker to je bilo v začetku, čas, če nismo bili testirani, se ni vedelo, kdo je kaj, ali kaj nosi, ali je kar koli. Nas so v jeseni šele testirali. Takrat okoli 15. oktobra, ko je bilo veliko okuženih. Ne vem. Sestava stanovalcev je zelo pestra in komunikacija temu primerna. **Od začetka, ko sem prišla v dom pred petimi leti smo se veliko več družili, veliko več smo imeli skupnih druženj tudi z sosednjo enoto, nekako smo preko glasbe/(K29),** preko tega, zdaj se je to nekako separiralo bolj, verjetno je pogojeno tudi glede tega obdobja, ki smo ga preživeli in tole zdravstveno. Drugo pa tudi, sestava ljudi se spreminja

Kako ocenjujete odnose med stanovalci v času izrednih razmer?

Veste kaj. Lahko bi rekla velik razpon. Odvisno od človeka do človeka.. Če bi šla nekje v povprečju bi rekla trojka. V povprečju, tako kot pač od ena do pet, kot smo imeli v šoli. S tem da, eni so se skoraj grdo obnašali, ko sem rekla naj grejo v sobe. So pa nekateri, ki so res spoštovali vse predpise od začetka do konca. Kot je bilo rečeno nam.

Kaj pa se je po vašem mnenju v odnosih najbolj spremenilo?

Ja, druženje. Med stanovalci. Razumem. Jaz, če vzamem našo modro enoto, ne bom rekla, da se mi je kaj spremenilo, relacije med ljudmi s katerimi sem se prej družila, **pravzaprav družili smo se več ali manj z enim/(K30). Odnosi so se ohladili/(K31).** Ravno ta gospod, ko je kuhal kavo, ko prej sva se midva velikokrat pogovarjala, se družila, ne jemam tega kot neko ekstra druženje, ampak sva našla neki skupni jezik. Ampak je takrat v tistem času bil jezen na mene, zelo jezen na mene, res skrajno jezen, tako da lahko rečem, edina oseba, ki je bila tako jezna na mene, ker sem rekla nehaite zbirati ljudi zaradi te kave. Ja, tako pač je. Jaz sem se mu opravičila takrat. Ker sem mu rekla, jaz nisem mislila samo na vas, ampak na splošno, da se neha tole. On je bil pa tako, je šel gospe Sonji povedat, jaz pa ne dovolim, da na mene kdo vpije. Seveda sem navajena, ker sem glasna. Čez nekaj časa se je pa tudi to uredilo.

Kako preživljate svoj čas?

Predvsem televizija. Z nadaljevankami. **Reševanje križank. Sudokuja/(K32). Začela pa sem igrati mandolino/(K33).** Kako bi rekla, privlekla sem jo dobesedno iz naftalina. Ampak zdaj je spet nisem več kot en mesec igrala. Sem začela. Na žalost že nekaj let brati ne morem, ne vem zakaj. **Časopis preberem/(K34),** ker gospa zvesto bere Večer, ko prinese v sobo. Jaz ga tudi prelistam, brala sem v glavnem glede epidemije, pa malo politike, da vidim, kaj se dogaja. Poslušala sem tudi na televiziji, ko smo imeli raznorazne pretrese v politiki. Tisto sem sledila. Že, prinašala sem si knjige iz knjižnice, pa jih vračala nekatere, večinoma neprebrane. Ker enostavno ne morem, ampak to že leta traja, nima nobene veze to s tem. Torej, preživljala sem na takšne načine. Telefon, preko viberja tudi. Ker kolegice, ki imajo, se lahko gledamo. Televizor. Reševanje tega onega.

Kako doživljate omejitve gibanja znotraj zavoda, znotraj svoje sobe, v okolici doma?

No, to je bil za mene tudi najhujši ukrep. Ker biti skoz v istem prostoru je malo takole/(K35). To je bil najhujši ukrep. Potem, ko **so nam že malo omogočili, da smo lahko šli po hodnikih, seveda ne po sobah, ampak po hodnikih, da se srečujemo/(K36)** in tako naprej. Sploh potem, ko **so dovolili, da jemo v jedilnici, ker prej so nam nosili v sobe/(K37).** Da jemo v jedilnici, s tem, da so omejili število, da so samo po dve osebi sedele za mizo. Že to je bila ena velika sprostitev. Mislim, pa da najhujše je tisto v sobi biti, po mojem za vse. Sploh pa oprostite za tiste, ki rabijo veliko hoje in gibanja. Ne morejo krožit po sobi.

Kako doživljate pomanjkanje osebnih stikov med izrednimi razmerami?

Jaz se zelo rada pogovarjam z zaposlenimi. Zaradi tega, ker me na tak način vračajo v normalne okoliščine življenja. Z ljudmi, kakršnimi sem komunicirala prej. Na žalost, noge mi res ne funkcionirajo, ampak drugače živim v bistvu s tem normalno. Sem pa taka po naravi, da se rada pogovarjam, če ne drugo, bi se sama s seboj. Pogrešala sem pritličja ... **ker tukaj sem imela priliko pogovora, takrat, ko je prišel ali moški ali ženska, da opravi nego/(K38).** Tisto in je bilo konec, ne. Ni bilo kaj drugega. Res sem pogrešala, na koncu sem pogrešala svojce. To mi je pa strašno dolgo bilo, šele sedaj sem jih lahko objela. **Ko so bili obiski dovoljeni, so bili čez steklo, ampak je bilo tudi vredno/(K39).** Vse skupaj je ena taka faza sprostitev. In najlepši trenutek je bil tisti, ko sem jih lahko stisnila. Resda.

Kaj po vašem mnenju v času izrednih razmer najbolj vpliva na osamljenost?

Mislim, da je osnova v samem človeku. Moramo računati na to, da so v dom prišli že ljudje, ki so že tako bili osamljeni. In že tam živeli bolj osamljeno, a veste. Druga zadeva je pa, če nekdo izključen iz komunikacije s sosedi, sorodniki, ki pride sem, pa je potem sam v sobi. In tukaj je velikokrat po mojem, za njega prekinitev ena huda stvar. Tisti, ki je iz takšnega šel ven, pa če nima drugega načina, recimo nekdo mora samo ležat v postelji, niti ven ga redkokdaj zapeljejo, mogoče tej pa tej, ko pridejo obiski. In tistim ogromno pomeni tak obisk. Da ga dajo na voziček. Vem pa, **če bi bilo več zaposlenih, da bi se tudi tu marsikaj še dalo narediti/(K40).** To je tisto. Je pa res odvisno od človeka. Eni so osamljeni lahko že v množici. Eni so osamljeni, zakaj, ker ne iščejo kontakta, ker se ali bojijo, ali imajo neke druge zavore, ne vem kakšne, da pridejo v stik z nekom, in tisti tule so potem totalna na podnu. Jaz sem navajena, saj pravim, jaz bi se pogovarjala z muco, kužkom, kaj pa vem. Pri meni so bili posamezni trenutki. Ampak sem to nekako preko telefona tudi reševala. Seveda normalno, sama sem telefon prižgala, sama sem ga imela. Ne pa čakala, da mi ga kdo prinese. Tako, da težko bi povedala, kako je z drugimi. Če ne bi bilo telefona, bi bilo to težje, veliko težje.

Na kakšen način ste pomanjkanje osebnih stikov nadomestili?

Ja televizija. To vse skupaj, kar je.

Kakšne možnosti znotraj doma so vam bile ponujene?

No. Mi smo tukaj uvedli tole notranjo televizijo/(K41). Interno televizijo, v kateri sem tudi jaz občasno sodelovala. Je pa nekaj, ker mislim, da je to tudi ena pomanjkljivost doma. Ne vem, ali so ljudje vse to gledali. Malo je tudi krivda zaposlenih, da niso hodili po sobah pa kontrolirali ali imajo sploh prižgan televizor. . Nekateri se sploh ne spomnijo tisti kanal nastaviti, ali ne znajo, pa tako naprej. Saj pravim, ker je treba vzeti ljudi od do... kako so sposobni. Ampak je **vsaka stvar, ki se je začela, nam je že nekaj pomenila. Ko smo začeli spet peti, recimo, pevske vaje/(K42).** No, Maša nam je prinesla, tistim ki želijo, da lahko barvajo po sobah. Potem smo imeli te dejavnosti po enotah, raznorazne, miselne dejavnosti, potem telovadba. **Telovadba je bila preko televizije, telovadba je zelo vredno/(K43).** Jaz vedno rečem, soboto in nedeljo imejmo fraj. Ampak med tednom pa nisem vedno razpoložena, ampak mi paše, ker vem, da morem. Sem že Vesno spraševala, če lahko kdaj pridem

na kako drugo enoto telovadit zjutraj. In ta rešitev je bila pa ta boljša. Lepo tu telovadiš, čeprav v bistvu vrstni red vaj gor ali dol, pa veš, se spomniš, ko že toliko let isto telovadiš, da boš v sobi telovadil. Ampak ni isto, nikoli.

Oseba L

Raziskovalno vprašanje: *Kakšne so posledice epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in najožjimi sorodniki?*

Na kakšen način vzdržujete stike s sorodniki, kako pogosto, kdaj, kako ohranjate odnose z njimi?

Ja, **mi smo si pač telefonirali/(L1)**, tako, to je bilo vse. Drugače **blizu tako nobeden ni smel/(L2)**, niti sem, niti kamorkoli. Moji stiki so dobri, imamo vredno odnose.

Kakšnih komunikacijskih sredstev se pri tem poslužujete oz. so vam na voljo?

Preko telefona. Ponudili so nam tudi možnosti preko **Viberja, Skypa, ampak se tega nisem poslužila**, ker **moj nečak/(L3)** nima tega.

Kakšne možnosti stikov imate na voljo stanovalci ki niste delno ali v celoti samostojno gibljivi oz. imate večje težave s sluhom, vidom, spominom?

Ja, po mojem strašno težko, strašno težko. **Jaz imam na primer hojico, zaradi moje bolezni/(L4)**, težav s srcem, včasih tudi ni bilo enostavno.

Kako doživljate nova pravila glede omejitve obiskov? Bi lahko svoje občutke enačili z osamljenostjo in če da, kako doživljate ta občutek in kako bi ga lahko po vašem mnenju zmanjšali?

Ja, zelo težko, zelo težko/(L5). Tako si si želel, da bi me prišla kakšna kolegica obiskat, no pa seveda nečak. **Nimam drugega več doma, kot nečaka in njegovo ženo/(L6)**. Drugega tako nimam, a ne. **Pa bratranci me drugače tudi pridejo pogosto obiskat/(L7)**. Najožjih sorodnikov pa nimam. Takrat pa nič obiskov nismo imeli.. Kje pa, takrat nikamor nisi smel. To je bilo pa hudo, ja.

Ja, sigurno sem bila osamljena/(L8). **Za mene je bilo mogoče to boljše, ker sva dve v sobi/(L9)**, ane, **in se lahko tako malo med sabo pogovarjaš. To mi je veliko pomenilo/(L10)**. Ampak, tisti, ko so pa čisto za sebe, sami v svoji sobi, pa mislim, da je bilo kar težko. **Naenkrat so bile omejitve, najprej ne iz doma, nato ne iz svoje enote, nato ne iz svoje sobe/(L11)**. Zato pa je bilo težko. Ja, kar hudo je bilo, ja, ne vem no, kako bi to lahko drugače bilo. Kaj pa vem, rada berem časopis, samo v nekem obdobju še tega nismo dobili. Ne vem, **brala sem, kolikor sem lahko/(L12)**, ane, ker me tudi oči matrajo.

Kdaj v času epidemije ste ta občutek najbolj doživljali? Zakaj?

Najbolj težko, se mi zdi, da je bilo takrat, ko si mogel biti samo v sobi in celo hrano, so nam sem nosili/(L13), a ne. **Takrat nisi smel niti v jedilnico/(L14)**. Takrat mi je pa bilo grozno pri srcu/(L15). Tak občutek tesnobe/(L16).

Kaj je po vašem mnenju pozitivna oz. negativna posledica omejitev stikov s sorodniki v času epidemije?

Mislim, da ni bilo kaj pozitivnega. **Negativnih pa je bilo celi kup/(L17)**. Blo je res hudo, ja.

Na kakšen način ste doživljali nenadno omejitev stikov z zaposlenimi? Kako ste se »spopadli z občutki«, na koga od zaposlenih ste se lahko ob tem »obrnili«?

Meni je bilo kar hudo, sem pogrešala stike z zaposlenimi/(L18). Ja najbolj smo se obračali na naše zaposlene na enoti, na naše gospodinje/(L19).

Kako ste prepoznali zaposlene, ko so bili zaščiteni z osebno varovalno opremo? Kakšne občutke ste ob tem doživljali?

Oooo, ja to je tudi bilo težko, težko. **Včasih sem jih gledala, pa gledala, pa nisi vedel, kdo je/(L20)**. Pa nisi prepoznal. Ne vem. Saj, ko so se predstavil, sem vedela, kdo so. Včasih je že z masko težko prepoznat, ka šele takrat, težko je. **Grozno je bilo, no, to lahko rečem. Bili so kot kakšni vesoljci/(L21)**.

Kdo od zaposlenih je vaša ključna oseba? Kako je ključna oseba doprinesla vašemu vzdrževanju oz. vzpostavljanju stikov z zaposlenimi? Opišite primer.

To je pa Mirko, naš hišnik/(L22).

Kako pogosti so bili obiski ključne osebe v času epidemije?

Ja, ko je bilo dovoljeno, je večkrat prišel k meni v sobo/(L23). Ko pa ni bilo dovoljeno, pač je bilo tako kot je/(L24). Pa ko mi je televizor nagajal, je malo pogledal, pa poštilal.

Koliko vam je obisk ključne osebe pripomogel k boljšemu počutju? Opišite.

Fajn bi bilo, ko bi lahko še večkrat prišel pa se malo se »popravhal«/(L25).

Na kakšen način ste v času epidemije lahko komunicirali s socialno službo?

Ne vem, jaz se ne spomnim, da bi ravno kaj potrebovala, ne spomnim se nič posebnega, da bi potrebovala. **Pa tudi sami nismo mogli v spodnje prostore, če pa je kdo kaj potreboval pa vedno pridejo/(L26).**

Kako bi opisali organizacijo zavoda glede vzdrževanja odnosov z zaposlenimi oz. dostopnost do informacij, pogovora....

Ja, pravila so pravila in potrebno jih je upoštevati, ni bilo druge/(L27). Ne vem, se ne spomnim, da bi me takrat kaj posebej zanimalo, da bi kakšno informacijo iskala. Nisem imela kaj. Se ne spomnim. **Vsi stanovalci smo se »ahtali«, držali smo se pravil/(L28).**

Kako poteka druženje med stanovalci v času epidemije?

Ja, ko smo lahko bili vsaj na naši enoti, smo se pač kar pogovarjali, kako je enemu bilo, kako drugemu/(L29). Kako je bilo težko, kako je bilo dolgočasno.

Kako ocenjujete odnose med stanovalci v času izrednih razmer? Kaj se je po vašem mnenju v odnosih najbolj spremenilo?

A veste, tako se mi zdi, da je nastala neka tišina/(L30), no trenutno, je pa sedaj že vsak dan boljše. Zdaj smo vredno. Spet je vredno, ja. Na začetku se je grozno spremenilo. Ne vem, kaj bi rekla. **Izkušnja nas je sigurno bolj povezala/(L31).** Mogoče si zdaj še bolj pomagamo kot prej/(L32). Zdaj se je pa že umirilo vse. Dokler ne bo spet kaj narobe.

Kako preživljate svoj čas? Kako doživljate omejitve gibanja znotraj zavoda, znotraj svoje sobe, v okolici doma?

Ja, v glavnem tukaj v sobi, saj niti nisi smel nikamor/(L33), a ne. Niti po hodniku ne, od začetka, dokler ni bilo malo bolj sproščeno. Nisi mogel niti na balkon, pa nikamor. **Gledala sem televizijo/(L34), poslušala radio/(L35) kaj prebrala/(L36) pa pogovor. Ja, ko sva dve, no, to je bilo pa res veliko lažje/(L37).** Najhuje je bila omejitev samo na sobo. Ali pa takrat, ko so nas preselili, a ne, takrat so me preselili na zeleno enoto/(L38). Bila je sreča, da je tam v sobi bila tudi ena iz naše enote, tako, da sva se imeli kaj pogovarjati. Bila sem z gospo B., tako, da je bilo kar vzdržno. Če ravno se že potem naveličaš, ker je daljša doba. Bilo je 10 dni, a ne. Po sedmih dneh je prišla sestra Janja in je rekla, zdaj bi pa lahko šli v svojo sobo. Jaz sem imela lažjo obliko, tako so mi povedali.

Kako doživljate pomanjkanje osebnih stikov med izrednimi razmerami?

Na splošno, bilo je kar hudo, slabo pač. Nikoli v življenju se pa še nisem tako počutila, čuden občutek. Najhujši občutek je bil, ko nismo smeli niti iz sobe, zagotovo. Bogi so se mi zdeli tisti, ki so sami v sobi in tisti, ki se ne morejo niti sami po telefonu pogovarjati. No, vem pa, da ste za tiste poskrbeli, da so imeli stike s svojimi.

Na kakšen način po vašem mnenju vpliva vloga stanovalca (samostojnost, gibljivost, enoposteljna soba, več posteljna...) na intenziteto doživljanja osamljenosti oz. pomanjkanja osebnih stikov?

Sigurno, sigurno, kaj pa mislite. To je moglo bit grozno, a ne.

Oseba M

Raziskovalno vprašanje: *Kakšne so posledice epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in najbližjimi sorodniki?*

Na kakšen način vzdržujete stike s sorodniki, kako pogosto, kdaj, kako ohranjate odnose z njimi? Opišite primer

Ja, največkrat sva se slišali kar preko telefona/(M1) pa tudi pomahali sva si preko balkona/(M2). Ko pa nismo smeli niti iz sobe/(M3), pa sva si pomahali in katero rekli preko okna v sobi/(M4).

Kakšnih komunikacijskih sredstev se pri tem poslužujete oz. so vam na voljo?

Torej, najbolj sem se posluževala telefona.

Kakšne možnosti stikov imate na voljo stanovalci ki niste delno ali v celoti samostojno giblivi oz. imate večje težave s sluhom, vidom, spominom?

Mislim, da bi imela večje težave, seveda, če bi imela kakšne zdravstvene težave. Jaz sem lahko šla vsaj do balkona, ali okna in pomahala, takrat je že to bilo veliko, tisti, ki pa leži pa še to ni mogel.

Kako doživljate nova pravila glede omejitve obiskov? Bi lahko svoje občutke enačili z osamljenostjo in če da, kako doživljate ta občutek in kako bi ga lahko po vašem mnenju zmanjšali?

Težko, zelo težko. **To se je bilo pa zelo težko prilagoditi/(M5).** Jaz sem že doma zelo veliko hodila, tudi tukaj, dokler ni prišlo do tega virusa. Hodila sem vsaki dan, hodim s pohodnimi palicami. Ne morem pa reči, da je bila to osamljenost.

Kaj je po vašem mnenju pozitivna oz. negativna posledica omejitev stikov s sorodniki v času epidemije?

Ne, pozitivne stvari pa pri tej stvari ni bilo, sigurno ne. **No, pozitivna stvar je bila samo takrat, ko je moja sestanovalka šla na rumeno enoto, no, jaz pa tudi. To je v pritličju, bila sem sama v sobi in je lahko hčerka prišla k oknu in sva se lahko pogovarjali/(M6).** Takrat je rekla hčerka, škoda, da kar tu ne ostaneš ostati, bi lahko karte igrali (smeh).

Na kakšen način ste doživljali nenadno omejitev stikov z zaposlenimi? Kako ste se »spopadli z občutki«, na koga od zaposlenih ste se lahko ob tem »obrnili«?

Pa saj ne morem reči, da sem takrat kaj potrebovala, **malo je bil pa prisoten tudi strah/(M7), no ampak, če si kaj potreboval, si to dobil/(M8).** Pa saj nismo kaj rabili, no ne vem, mislim, da ne, se ne spomnim.

Kako ste prepoznali zaposlene, ko so bili zaščiteni z osebno varovalno opremo? Kakšne občutke ste ob tem doživljali?

Nismo jih, oziroma zelo težko/(M9). Težko, nisi vedel. **Če niso spregovorili in se predstavili nisi vedel/(M10).** No pa saj so se vedno. Ja, ni bilo fajn, res ne. Ni prijeten občutek, že včasih, ko ima kdo sončna očala, recimo, ko koga srečaš zunaj, ni prijetno, če ga ne vidiš v oči. **Ko pa so bili čisto zakriti, je bilo pa grozno/(M11).** Nam, njim pa še bolj.

Kdo od zaposlenih je vaša ključna oseba? Kako je ključna oseba doprinesla vašemu vzdrževanju oz. vzpostavljanju stikov z zaposlenimi? Opišite primer.

Moja ključna oseba je Blanka, pomočnica kuharice/(M12). Ja, že kar nekaj časa je odsotna/(M13), saj v tem času pa tako ni bilo druženja, ... no, saj veste pa, kar že od začetka govorim, da si želim, da bi bili moja ključna oseba prav vi. Pa tudi vem, da si ne moremo izbirati sami, da je to določeno že ob prihodu. Škoda, ...

Na kakšen način ste v času epidemije lahko komunicirali s socialno službo?

Pa kaj pa vem, saj pa nismo takrat kaj takega rabili, v spodnje prostore nisi mogel, takrat je bil pomemben le virus in kako se ne okužiti, zato **sem bila tudi kar v sobi/(M14).**

Kako bi opisali organizacijo zavoda glede vzdrževanja odnosov z zaposlenimi oz. dostopnost do informacij, pogovora....

Sama nisem kaj potrebovala, drugi, ko so, pa vem da so dobili informacije ali pogovor. **Če bi rabla, vem, da bi vse dobila, brez problema/(M15).** Ker se mi zdi, da so **res vsi zaposleni zelo prijazni/(M16).**

Kako poteka druženje med stanovalci v času epidemije?

Ja, jaz sem se družila v sobi, s svojo cimro, mojo Marto/(M17).

Kako ocenjujete odnose med stanovalci v času izrednih razmer? Kaj se je po vašem mnenju v odnosih najbolj spremenilo?

Ja, saj nisi smel iz sobe, nisi smel na drugo enoto/(M18). Smo se pa pogrešali, malo pokukali iz sobe, si pomahali. Vsaj na začetku, je bilo mogoče še zanimivo, kaj pa vem. **Pogrešali smo se, naši odnosi pa mislim, da se niso kaj posebej spremenili/(M19).**

Kako preživljate svoj čas? Kako doživljate omejitve gibanja znotraj zavoda, znotraj svoje sobe, v okolici doma?

Največ sva z Marto gledali televizijo/(M20). Probali sva igrati človek ne jezi se, pa nama nekak ni šlo. Pri kartah sva tudi bolj slabi/(M21) no Marti ne gre (smeh). Marta zna samo remi, tistega pa jaz ne špilam rada. Pač, največ je bila aktualna televizija, **veliko sva se pogovarjali/(M22).** Če smo lahko šli na balkon, je bilo že veliko, takrat sem bila vesela. Pač, znašli smo se, minilo je. Ko smo pa lahko šli na sprehod v okolici doma je bil pa že višek, to je bilo vse, kar sem rabila in sem bila zadovoljna.

Kako doživljate pomanjkanje osebnih stikov med izrednimi razmerami?

Lahko rečem, da sva se s hčerko skoz trudile ohraniti stik/(M23), vsakodnevno sva se nekako videle, se slišale, si pomahale/(M24) ... vredno je bilo. Nisem bila osamljena, tudi nisem tak tip, se kar zamotim, navajena sem tudi biti sama. Vse sem nadomestila s pogovorom, vse se da, (smeh). **Lažje je, če imaš sostanovalca, lažje je bilo tistim, ki so bili v dvoposteljnih sobah/(M25).** Ne bi si želela bit sama v sobi, v teh časih. Sploh, če se tako zastopita, ko se midve z Marto. No, če se pa ne zastopiš, je pa boljše, da si sam.

Oseba N

***Raziskovalno vprašanje:** Kakšne so posledice epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in najožjimi sorodniki?*

Na kakšen način vzdržujete stike s sorodniki, kako pogosto, kdaj, kako ohranjate odnose z njimi? Opišite primer.

Največ po telefonu/(N1), ko je bilo dovoljeno, pa so me zaposleni peljali v park/(N2), ko je prišla hčerka/(N3). Mogla se je najaviti in sva se družile/(N4).

Kakšnih komunikacijskih sredstev se pri tem poslužujete oz. so vam na voljo?

To se pravi, moje komunikacijsko sredstvo je bil telefon.

Kakšne možnosti stikov imate na voljo stanovalci ki niste delno ali v celoti samostojno gibljivi oz. imate večje težave s sluhom, vidom, spominom?

Sem na vozičku/(N5). Ko sem prosila so me zaposleni kam zapeljali/(N6), drugače se pa še malo sama zapeljem.

Kako doživljate nova pravila glede omejitve obiskov? Bi lahko svoje občutke enačili z osamljenostjo in če da, kako doživljate ta občutek in kako bi ga lahko po vašem mnenju zmanjšali?

Bilo mi je zelo dolgočasno, bila sem osamljena/(N7). No, saj to sem tako vedno, **pa utrujena tudi/(N8).** Pogrešala sem domače. Nekateri lahko odmislijo ta občutek, jaz ga ne morem, veliko razmišljam samo o tem. Nisem mogla odmislit tega. Ne samo to, še to ne morem odmislit, da sem tu v domu, bi rajši bila doma.

Kdaj v času epidemije ste ta občutek najbolj doživljali? Zakaj?

Kaj jaz vem kaj bi povedla, pač **vedno, ko je hčerka prišla na obisk in potem, ko je šla, mi je bilo vedno zelo hudo/(N9)**, imela sem stisko. Sem se spraševala zakaj ne grem z njo.

Kaj je po vašem mnenju pozitivna oz. negativna posledica omejitev stikov s sorodniki v času epidemije?

Ne vem, nič ni bilo, malo je bilo pogovora/(N10). Pozitivno je bilo za mene, ko sem po televiziji slišala, da je manj okužb./(N11)

Na kakšen način ste doživljali nenadno omejitev stikov z zaposlenimi? Kako ste se »spopadli z občutki«, na koga od zaposlenih ste se lahko ob tem »obrnili«?

Ne vem, se mi zdi, da so bili bolj nervozni/(N12). Počutila sem se še bolj osamljeno, ker niso imeli toliko časa za nas/(N13). Tako izbranih nimam, saj so vsi vredno/(N14), samo najlažje je pa potožit hčerki/(N15).

Kako ste prepoznali zaposlene, ko so bili zaščiteni z osebno varovalno opremo? Kakšne občutke ste ob tem doživljali?

Bilo je kar težko/(N16) pa so se predstavili ali pa sem jih prepoznala po glasu/(N17). Saj tudi drugače jih ne poznam po imenu, a veste, si ne zapomnim. Pač, če nisi vedel, si jih pač vprašal. To, da so bili v skafandrih pa je bilo kar zaskrbljujoče/(N18).

Kdo od zaposlenih je vaša ključna oseba? Kako je ključna oseba doprinesla vašemu vzdrževanju oz. vzpostavljanju stikov z zaposlenimi? Opišite primer.

Ja, to je pa Jana, naša vodja programov /(N19).... samo nje pa že nekaj časa ni v službi./(N20). Je pa doprinesla k vzdrževanju stikov. Ja, to pa ja, sva se slišali po telefonu/(N21). Ona je že nekaj časa v bolnišnici, upam, da se kmalu vrne. Prijetno se je z njo slišat/(N22).

Na kakšen način ste v času epidemije lahko komunicirali s socialno službo?

Nisem imela še nikoli kakšnih takšnih problemov, da bi jo potrebovala, tudi zdaj ne. Bolj **z njo sodeluje moja hčerka/(N23)** in je zadovoljna. Njo pokliče, kdaj lahko pride k meni na obisk.

Kako bi opisali organizacijo zavoda glede vzdrževanja odnosov z zaposlenimi oz. dostopnost do informacij, pogovora....

Vedno so nam prišli na enoto povedat kaj je novega/(N24), Marjana in Sandra. Ko pa nismo smeli iz sob, pa je bilo bolj skopo. No, pa glavne stvari smo izvedeli. Pa tudi. Če si vprašal, jaz pa po navadi ne vprašam.

Kako poteka druženje med stanovalci v času epidemije?

Nismo se družili/(N25), tudi smo se bali, bilo nas je strah okužbe/(N26). Bolj, kot ne sem bila kar skoz v svoji sobi/(N27).

Kako ocenjujete odnose med stanovalci v času izrednih razmer? Kaj se je po vašem mnenju v odnosih najbolj spremenilo?

Se mi zdi, da je vsak bil tako zaskrbljen/(N28).

Kako preživljate svoj čas? Kako doživljate omejitve gibanja znotraj zavoda, znotraj svoje sobe, v okolici doma?

Jaz si še vedno želim le to, da bi bila doma. Ne rečem, da je tu slabo, sploh ne. Vsi so se malo umaknili v svoje sobe, vsak je bil zase, si pač počel karkoli, **gledal televizijo/(N29), kaj prebral/(N30) poslušal radio/(N31).** Sicer pa niti nisem preveč družabna, navajena sem biti sama. Včasih sem rada pletla, zdaj me pa preveč bolijo roke.

Kako doživljate pomanjkanje osebnih stikov med izrednimi razmerami?

Težko je bilo/(N32), lažje se je pogovarjati, če nekoga vidiš, kot pa po telefonu. Pa tudi s svojimi se lažje pogovoriš, kot z zaposlenimi. Pač včasih je bil tak občutek tesnobe/(N33).

Kaj po vašem mnenju v času izrednih razmer najbolj vpliva na osamljenost, kaj bi spremenili?

To, da sem mogla iti v dom, to je bilo najhujše. **Takrat sem se prvič počutila osamljeno/(N34).** Jaz bi bila kar doma. Nimam kaj za pripomnit, da je tu slabo, saj ni, samo moja starost. **Na osamljenost vpliva to, da nisem, da nisem imela stikov s svojimi/(N35).**

Kakšna je vaša izkušnja z osamljenostjo v času izrednih razmer?

Pač skoz sem si mislila, zakaj mora bit tako. **Večji je bil ta občutek, če se je kdo v tem času na enoti poslovil/(N36)** Tako se meni zdi.

Na kakšen način ste pomanjkanje osebnih stikov nadomestili? Kakšne možnosti znotraj doma so vam bile ponujene?

Ja, po dvakrat na dan, včasih še večkrat sem se slišala s hčerko/(N37). Imam navaden telefon, tako, da videle se pa nisva. Pa važno je, da se slišiš. **So mi ponudili možnost video klica/(N38),** ma nisem niti želela, sem kar preko svojega telefona, takrat, ko sem jaz želela.

Na kakšen način po vašem mnenju vpliva vloga stanovalca (samostojnost, gibljivost, enoposteljna soba, več posteljna...) na intenziteto doživljanja osamljenosti oz. pomanjkanja osebnih stikov?

Mislím, da bi mi bilo v tem času lažje, če bi bila v dvoposteljni sobi/(N39) Je pa res, da sem pa že tako dolgo sama, da sem tega preveč navajena. V domu imam svojo sobo že več kot 4 leta. Pa tudi ni katere take, da bi se od prej dobro poznale, bi mogoče tudi se drugače odločila. Jaz sem iz Dravograda, tu pa je največ ljudi iz Slovenj Gradca.

Oseba O

Raziskovalno vprašanje: *Kakšne so posledice epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in najbližjimi sorodniki?*

Na kakšen način vzdržujete stike s sorodniki, kako pogosto, kdaj, kako ohranjate odnose z njimi? Opišite primer.

Ja, mi **smo se malokdaj videli/(O1)** ko so se sami tudi tako pazili. Pa bali so se, da bi oni prenašali. **Včasih smo se čuli kaj po telefonu/(O2).**

Kakšnih komunikacijskih sredstev se pri tem poslužujete oz. so vam na voljo?

Ja, samo po telefonu smo se bolj ko ne slišali.

Kakšne možnosti stikov imate na voljo stanovalci ki niste delno ali v celoti samostojno gibljivi oz. imate večje težave s sluhom, vidom, spominom?

Ja, to je še veliko vredno. Lahko sam poskrbiš za veliko stvari (O3), greš na stranišče sam. Smilijo se mi tisti, ko ne morejo več hodit, jaz se še trudim. **Največ je pa prišla k meni na obisk hčerka od moje sestríčne/(O4),** ona mi je kaj prinesla, če sem rabila.

Kako doživljate nova pravila glede omejitve obiskov? Bi lahko svoje občutke enačili z osamljenostjo in če da, kako doživljate ta občutek in kako bi ga lahko po vašem mnenju zmanjšali?

Jaz že doma nisem imela veliko obiskov, tako da mi to ni problem/(O5). Sorodniki od staršev so hitro umrli, skoraj nimam koga. Tako, da nikoli nisem imela, niti v domu veliko obiskov. **Ma seveda si kdaj osamljen, po mojem smo vsi bili v tem času malo osamljeni/(O6).** Pač največ sem se pogovarjala z svojo sosedo,/(O7) saj kam drugam pa že nismo šli/(O8).

Kdaj v času epidemije ste ta občutek najbolj doživljali? Zakaj?

Kaj pa jaz vem. Mogoče tudi takrat, ko so kar pogosto opozarjali, **da naj ne hodimo iz svojih sob, pa na drugo enoto/(O9).** Ma, da bi rekla, da zaradi tega trpim, no pa tudi ne. Tako, da moram reči, da se jaz nisem počutila

tako »fejs«t osamljeno. Ko si star se navadiš, da si sam. **Zaposleni so tudi ves čas bili okoli nas/(O10)**, če si kaj rabil, si pač vprašal, **saj so prijazni/(O11)**.

Kaj je po vašem mnenju pozitivna oz. negativna posledica omejitev stikov s sorodniki v času epidemije?

Pa ne vem, po mojem je ni. Pač **sprejeli smo to omejitev/(O12)**.

Na kakšen način ste doživljali nenadno omejitev stikov z zaposlenimi? Kako ste se »spopadli z občutki«, na koga od zaposlenih ste se lahko ob tem »obrnili«?

Že zjutraj so prišli, pomagali postlati posteljo, rekli dobro jutro, se kar boljše počutiš/(O13). Drugače pa jih **seveda ni bilo toliko, kot pa po navadi/(O14)** so bili kar eni in isti, niso se tako menjavali. Rada sem kar bolj sama, če je prevelika gužva sem kar živčna, se ne počutim vredo. Mene, če nekaj hudo razburi, jaz po tri dni ne spim, boljše, da imam bolj mir. Že zdravnik mi je enkrat rekel, da je najhujše za živce, če ne moreš spat.i No, saj odkar sem v domu, zato poskrbijo, ne morem reči.

Kako ste prepoznali zaposlene, ko so bili zaščiteni z osebno varovalno opremo? Kakšne občutke ste ob tem doživljali?

Kar nekako sem jih spoznala, po hoji pa po govorici/(O15). Ja, ko sem jih prvič videla, sem si mislila, da je nekaj resnega na vidiku. Nisem se pa posebej obremenjevala, saj zaupam zaposlenim, pa ja vedo kaj delajo.

Kdo od zaposlenih je vaša ključna oseba? Kako je ključna oseba doprinesla vašemu vzdrževanju oz. vzpostavljanju stikov z zaposlenimi? Opišite primer.

Saj ne vem kako se piše, vem pa katera je, tista gospa. No, lejte, tista tam gor na sliki. **Je strežnica v domu /(O16)**. Ja **večkrat je prišla pogledat na mene, pa če kaj rabim/(O17)**. Na hitro sva se kaj pomenile/(O18), pa je že šla naprej.

Kako pogosti so bili obiski ključne osebe v času epidemije?

Prej je skoz hodila, pogosto, **ko je prišla pa ta epidemija pa nič več tak pogosto/(O19)**. Saj ni mogla.

Koliko vam je obisk ključne osebe pripomogel k boljšemu počutju? Opišite.

Ja, seveda, **če se slabše počutiš je vedno fajn, če pride kdo do tebe in te vsaj vpraša kako si/(O20)**.

Na kakšen način ste v času epidemije lahko komunicirali s socialno službo?

Ekstra nisem kaj rabila, niti prej, niti v tem času. Bolj smo rabili zdravstvene delavce.

Kako bi opisali organizacijo zavoda glede vzdrževanja odnosov z zaposlenimi oz. dostopnost do informacij, pogovora....

Seveda sem imela, če sem rabila pogovor so bili vedno na voljo/(O21). Pač tudi zaposleni so si različni, eni radi poklepetajo, drugi malo bolj hitijo, a so prijazni vsi.

Kako poteka druženje med stanovalci v času epidemije?

Ja, saj **se nismo mogli kaj ekstra družiti/(O22)**, pa vsi so se malo bali, smo kar upoštevali ukrepe.

Kako ocenjujete odnose med stanovalci v času izrednih razmer? Kaj se je po vašem mnenju v odnosih najbolj spremenilo?

Ja, z mojo sostanovalko je malo težje, veliko stvari že pomeša, ne razume več vsega, pa vseeno je boljše, kot biti sam/(O23) Ampak je res hudo, ko si enkrat tako daleč. Z ostalimi smo pa poklepetali ob priliki. Ma saj so vsi med sabo prijazni. **Včasih se pa kaj pošpirtirajo, spričkajo, pol je pa malo drugačno vzdušje/(O24)**.

Kako preživljate svoj čas? Kako doživljate omejitve gibanja znotraj zavoda, znotraj svoje sobe, v okolici doma?

Saj jaz že drugače ne grem sama kam ven, razen do jedilnice, me preveč noge bolijo, **uporabljam bergle/(O25)**, hvala bogu še vsaj malo lahko grem sama, da še nisem na vozičku. Pač najraje grem na telovadbo, to sem kar pogrešala. No, potem so se pa znašli in **so telovadbo predvajali po interni televiziji/(O26)** in **smo lahko telovadili tudi po sobah/(O27)**. To je bilo kar vredno.

Kako doživljate pomanjkanje osebnih stikov med izrednimi razmerami?

Pač, če se ni smelo, se ni smelo, kaj češ/(O28). Se mi zdi, da sem pač kar bolj počivala in mogoče celo več spala/(O29). Saj to rada delam.

Kaj po vašem mnenju v času izrednih razmer najbolj vpliva na osamljenost, kaj bi spremenili?

Ma, jaz sem že doma bila bolj osamljena, se mi zdi, da je že celo življenje tako. Pač skrbela sem celo življenje za živali, njih pač nisem mogla pustiti same, pa so mi one bile v oporo.

Kakšna je vaša izkušnja z osamljenostjo v času izrednih razmer?

Ja, tako navajena sem in me to ni dodatno bremenilo. **Mi veliko pomeni, da se vidimo pri obrokih, malo poklepetamo, potem pa gremo vsak po svoje/(O30)** in to je vredno. Tako, da nimam izkušnje z osamljenostjo v času izrednih razmer.

Na kakšen način ste pomanjkanje osebnih stikov nadomestili? Kakšne možnosti znotraj doma so vam bile ponujene?

Ja, kot sem rekla, malo tudi s spanjem (smeh). Več sem počivala. Pa saj **so ponujali kar so pač tisti čas lahko/(O31)**. V sobo so nam prinesli za **brat/(32)**, za **risat/(O33)** **križanke/(O34)**, **gledali smo televizijo/(O35)** in **veliko poslušali radio/(O36)**.

Na kakšen način po vašem mnenju vpliva vloga stanovalca (samostojnost, gibljivost, enoposteljna soba, več posteljna...) na intenziteto doživljanja osamljenosti oz. pomanjkanja osebnih stikov?

Glejte z gospo je že včasih kar slabo, ne moreva se veliko pogovarjati. Pozabi stvari, ponavlja isto, pač taka je starost. Ne moreš se kaj ekstra zmeniti, kar svoje začne ponavljati. Pa vseeno mislim, da **je boljše v teh časih, da imaš vsaj tako gospo, kot pa da si sam/(O37)**. Jaz imam bergle, ampak še gre. Oblečem in umijem se sama. Zaenkrat še gre.

Oseba P

Raziskovalno vprašanje: *Kakšne so posledice epidemije na vzpostavljane in vzdrževanje odnosov med stanovalci in najožjimi sorodniki?*

Na kakšen način vzdržujete stike s sorodniki, kako pogosto, kdaj, kako ohranjate odnose z njimi? Opišite primer.

Ja, **največ po telefonu/(P1)** **Slišali smo se vsaki dan/(P2)**. Imam svoj telefon.

Kakšnih komunikacijskih sredstev se pri tem poslužujete oz. so vam na voljo?

Ja, **včasih mi je moja ključna oseba prinesla telefon/(P3)**, **da smo se z mojimi lahko videli/(P4)**. Včasih je prinesla kar telefon, **včasih pa računalnik/(P5)**. Ne vem, kaj je to, a je Skype, se tako reče, mislim da.. Zelo mi je bilo všeč, **lahko sem videla svojo hčerko, ki živi na Dolenjskem/(P6)**.

Kakšne možnosti stikov imate na voljo stanovalci ki niste delno ali v celoti samostojno gibljivi oz. imate večje težave s sluhom, vidom, spominom?

Ja, **ko je bilo najhujše, smo se videli in slišali le preko telefona/(P7)**, na balkon sama ne morem, tako, kot so nekateri si lahko vsaj pomahali.

Kako doživljate nova pravila glede omejitve obiskov? Bi lahko svoje občutke enačili z osamljenostjo in če da, kako doživljate ta občutek in kako bi ga lahko po vašem mnenju zmanjšali?

Ja, nekaj časa je bilo možno le v tem prostoru za obiske/(P8), potem pa še to ne. Kaj naj rečem, komaj sem čakala, da bo konec. Bilo mi je težko/(P9). Osamljena niti nisem bila,/(P10) skoz sem imela televizijo na razpolago/(P11). Mi je to zelo pomagalo. Pa čitala sem te romantične romane/(P12). Kake večje, težke knjige pa ne morem, ker ne morem roke vredno dvigniti, sem po kapi/(P13) in se mi nekako knjiga kar zapira. Romani so pa manjši in lažji. Te sem imela pa vedno na razpolago. Tako fejest osamljeno se nisem počutila, mogoče pa na trenutek malo. Tudi kako križanko sem rešila/(P14).

Kdaj v času epidemije ste ta občutek najbolj doživljali? Zakaj?

Ko je prišel ta trenutek, je bilo mogoče takrat, ko sem odložila telefon, po pogovoru s svojci, mi je vedno šlo na jok/(P15).

Kaj je po vašem mnenju pozitivna oz. negativna posledica omejitev stikov s sorodniki v času epidemije?

Ja, sigurno je bilo pozitivno to, da se virus ni širil/(P16). Ampak je pa negativno to, ko pač nisi videl zaradi tega svojih domačih/(P17). Preko telefona ni isto, kot pa v živo, nekaj časa še gre, potem si pa vedno bolj žalosten/(P18).

Na kakšen način ste doživljali nenadno omejitev stikov z zaposlenimi? Kako ste se »spopadli z občutki«, na koga od zaposlenih ste se lahko ob tem »obrnili«?

Ja, na našo gospodinjo, na njo najbolj/(P19). Naša je bila in je čudovita/(P20). Pa negovalka Larisa tudi, pa Natalija. Vedno sem jim lahko povedala za svoje težave in so mi pomagale/(P21).

Kako ste prepoznali zaposlene, ko so bili zaščiteni z osebno varovalno opremo? Kakšne občutke ste ob tem doživljali?

Pa nekako je kar šlo, pa so se predstavili/(P22). Vedela sem, da ni druge, da je potrebno tako postopati/(P23), bilo je samo vprašanje časa, toliko pa spremljam televizijo, da sem to pričakovala. Pa nisem se posebej s tem obremenjevala/(P24).

Kdo od zaposlenih je vaša ključna oseba? Kako je ključna oseba doprinesla vašemu vzdrževanju oz. vzpostavljanju stikov z zaposlenimi? Opišite primer.

Moja je sestra Andreja/(P54). Ona me je celo sfrizirala, takrat, ko frizerka ni smela v dom./(P26) Je prišla v sobo in me uredila/(P27).

Kako pogosti so bili obiski ključne osebe v času epidemije?

To pa ne vem, ne bi mogla reči.

Koliko vam je obisk ključne osebe pripomogel k boljšemu počutju? Opišite.

Delno ja, seveda. Zavedala sem se, da je nekdo v hiši, na kogar se lahko obrnem/(P28).

Na kakšen način ste v času epidemije lahko komunicirali s socialno službo?

Ni prišla nikoli, no ali pa ne vem, se ne spomnim, bolj so svojci z njo kontaktirali/(P29). Če bi jo rabila, bi naročila gospodinjo pa mislim, da bi takoj ko bi mogla prišla/(P30).

Kako bi opisali organizacijo zavoda glede vzdrževanja odnosov z zaposlenimi oz. dostopnost do informacij, pogovora....

Ne vem, to pa težko opišem. Saj smo vedno o vsem obveščeni/(P31). Glede pogovora sem pa imela svojo sosedo, prijateljico/(P32), J.P., z njo je bilo najboljše. Potem se je pa poslovila.

Kako poteka druženje med stanovalci v času epidemije?

Kolikor smo se lahko, smo se družili v jedilnici/(P33). Pri mizi se veliko zmenimo, imam dva fajna soseda pri obroku. Sta fajna sogovornika/(P34).

Kako ocenjujete odnose med stanovalci v času izrednih razmer? Kaj se je po vašem mnenju v odnosih najbolj spremenilo?

To pa težko ocenim. **Vsi smo se spoštovali in gledali na drug drugega/(P35).** Ni se kaj posebej spremenilo.

Kako preživljate svoj čas? Kako doživljate omejitve gibanja znotraj zavoda, znotraj svoje sobe, v okolici doma?

Kaj naj rečem, podredila sem se navodilom v celoti in omejitvam. **Ni mi bilo težko, to sem sprejela/(P36).** Navajena sem živeti po navodilih, če je to potrebno. To imam še iz dijaškega doma, tam smo tudi morali ubogati.

Kako doživljate pomanjkanje osebnih stikov med izrednimi razmerami?

Kot sem rekla, preko telefona sem imela dnevno razgovore. **Sem pa pogrešala ta osebni stik, take pogovore/(P37).**

Kaj po vašem mnenju v času izrednih razmer najbolj vpliva na osamljenost, kaj bi spremenili?

Zaprtje doma, da niso smeli na obisk svojci/(P38). Mi smo vsi cepljeni, moji svojci so cepljeni, jaz ne bi tako hudo omejila. No, takrat še res nismo bili tako precepljeni. Jaz sem bila med prvimi cepljena in nikoli okužena.

Kakšna je vaša izkušnja z osamljenostjo v času izrednih razmer?

Veste, jaz sem navajena biti sama, tako, da mi ni nič manjkalo.

Na kakšen način ste pomanjkanje osebnih stikov nadomestili? Kakšne možnosti znotraj doma so vam bile ponujene?

Ne vem, pa ni bilo kaj ponujeno. No, ja, **filmi, telovadba tudi v sobi preko tv/(P39), saj nekaj je bilo. Barvanje so nam prinesli v sobo/(P40).**

Na kakšen način po vašem mnenju vpliva vloga stanovalca (samostojnost, gibljivost, enoposteljna soba, več posteljna...) na intenziteto doživljanja osamljenosti oz. pomanjkanja osebnih stikov?

Seveda ni ugodno, da **sem na vozičku/(P41),** določene stvari so zaradi tega veliko težje, kot pa bi bile sicer. Najhujše je to, ker sem omejena glede osebne higiene in stranišča. To mi je največja ovira. **Jaz sem srečna, da sem sama/(P42).**

9.3. Odprto kodiranje

INTERVJU A					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
A1	da naenkrat nismo smeli domov	Prepovedani odhodi domov	Odhodi domov	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
A2	Oni k nam ne	Prepoved obiskov v živo	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
A3	In se čutili, tisti, ki smo takrat prišli (v dom), celo zavržene	Občutek zavrženosti	Zavrženost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
A4	Nikoli prej nismo imeli nobenih omejitev	Pred tem ni bilo omejitev	Omejitve	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
A5	imam Parkinsonovo bolezen že zelo dolgo	Ima Parkinsonovo bolezen	Parkinsonova bolezen	Bolezni	Fizično stanje med epidemijo
A6	Potem je bila ena boljša stvar, ko sem dobila to sosednjo sobo in sem še sedaj sama v njej	Zadovoljstvo z bivanjem v enoposteljni sobi	Zadovoljstvo	Bivanje v enoposteljni sobi	Bivanje v enoposteljni/dvoposteljni sobi
A7	Telefona	komunikacija preko telefona	Način komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
A8	ampak nič se nisem rada pogovarjala, ker sem oslabela	Odsotnost želje po komunikaciji zaradi slabotnosti	Odsotnost želje po komunikaciji	Komunikacija	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
A9	Osebj se je zelo trudilo z mano	Trud zaposlenih	Trud in skrb zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
A10	Na nekoga sem se lahko zanesla, da bo pogruntal, da imam za ušesom velik svetel madež in ni umazanija, recimo/	Resno jemanje potencialnih bolezenskih znakov	Trud in skrb zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
A11	To leto in pol je bilo glavno	komunikacija preko telefona	Načini komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z

INTERVJU A					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
	sredstvo telefon				najožjimi sorodniki
A12	Ni bilo pogosto	Redki stiki	Pogostost stikov	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
A13	Že prej nisem bila odvisnik od telefona/(	/	/	/	/
A14	Nič nismo pretiravali, že prej ne	Redki stiki	Pogostost stikov	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
A15	Kontakti so bili po potrebi	Po potrebi	Pogostost stikov	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
A16	imam široko sorodstvo in z vsemi kar dobre stike/(	Dobri stiki	Pogostost stikov	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
A17	Imam dva otroka	Dva otroka	Dva otroka	Sorodstvena mreža	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
A18	smo šest osem članska družina	Šest-osem članska družina	Šest-osem članska družina	Sorodstvena mreža	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
A19	Ne drugih možnosti razen telefona nisem imela	komunikacija preko telefona, ni drugih možnosti	Načini komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
A20	Nisem tehnični tip	komunikacija preko telefona, neuporaba drugih komunikacijskih kanalov	Načini komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
A21	Jaz strašno dam na živo besedo, da vidim človeka	Odsotnost kontakta v živo - negativno	Odsotnost kontakta (druženja) v živo	Omejitev gibanja	Socialno življenje
A22	Imam ocenjeno najvišjo stopnjo za pomoč, da mi nudijo	Trud in skrb zaposlenih	Trud in skrb zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
A23	Stike sem imela čez balkon	Stiki čez balkon	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
A24	Hčerka se vozi trenutno v Velenje in	Nenapovedani obiski	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki

INTERVJU A					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
	reče, pridem mimo				
A25	Ne to nisem imela težav (doživljanje pravil glede omejitev)	Ni bilo težav	Upoštevanje ukrepov	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
A26	Z mano je bila ženska, ki je bila nepokretna, je cele noči pela, in to je bil ves stik in osebje, ki je prišlo	Edini stik tisti, ki pridejo v sobo	Edini stik	Omejitev stikov	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
A27	Se mi zdi, da me je moj notranji svet reševal (osamljenost)	Reševal jo je notranji svet	Notranje moči	Obvladovanje stisk	Duševno zdravje med epidemijo
A28	Najprej sem rekla za papir, doma so vedeli, kaj mi morajo dati in sem začela pisati	Pisanje	Pisanje	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
A29	Potem sem pa narisala	Risanje	Risanje	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
A30	Brati pa nisem mogla, ker sem tudi temperaturo imela	Visoka temperatura	Visoka temperatura	Slabo fizično stanje	Fizično stanje med epidemijo
A31	Fizično sem tudi bila na dnu	Slabo fizično stanje	Slabo fizično stanje	Slabo fizično stanje	Fizično stanje med epidemijo
A32	Samo to, drobne osebne zadolžitve, to me je reševalo	Zadolžitve: spoprijemanje z negativnimi občutki	Zadolžitve	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
A33	In naenkrat sem videla, da sem sama, čisto sama, ker nihče ni smel k meni	Osamljenost, ker ni bilo obiskov	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
A34	Nisem pa iskala nič zasilnih izhodov, sploh pa nismo vrženi na to, da nekaj delamo, če je prepovedano	Upoštevanje ukrepov	Upoštevanje ukrepov	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje

INTERVJU A					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
A35	Pa tudi osebe, ne morejo biti boljši	Ne morejo biti boljši	Pozitivna zaznava	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
A36	vsega, kar naredim, se znam razveseliti	Vsega se zna razveseliti	Vesелje	Optimizem	Duševno zdravje med epidemijo
A37	v meni je bilo takrat ogromno jeze. Tam, kjer je bila dobrotā, dobre misli, je bila jeza	Jeza	Jeza	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
A38	jaz sem se prav bala tega, kar se mi je dogajalo, ker nisem navajena jeze	Strah, ker ni navajena jeze	Strah	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
A39	Tako, da se si sama napisala vsaki dan, kaj bom naredila proti jezi, tako kot eno samozdravljen je sem imela	Samozdravljenje jeze	Samozdravljenje	Obvladovanje stisk	Duševno zdravje med epidemijo
A40	Negativno pa predvsem to, da ni bilo pristnega človeškega kontakta	Negativno dožemanje odsotnosti kontakta v živo	Odsotnost kontakta (druženja) v živo	Omejitev gibanja	Socialno življenje
A41	Sedaj ga pa najdem in tudi drugi mene najdejo	Vzpostavitev ponovnih druženj	Vzpostavitev ponovnih druženj	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje
A42	In če sem nekaj vprašala in sem ugotovila, da nekateri rečejo, sej bom, sem sčasoma ugotovila, da iz tega ne bo nič. In sem vprašala, kdaj pa. So rekli jutri in jutri sem isto vprašala	Ne naredijo tistega kar rečejo, da bodo	Slabša odzivnost	Pomanjkanje kadra	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
A43	Enkrat me je nekdo skregal, da sem sitna,	Nimajo časa za vse	Prioritetne obravnave	Pomanjkanje kadra	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi

INTERVJU A					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
	da nimajo samo mene				
A44	Ampak smo uredili, ni nobenih težav	Dobri odnosi	Pozitivna zaznava	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
A45	Nisem nič izbirala na koga bi se obračala od zaposlenih in tega še sedaj ne izbiram, ker me posebej razočaral kdo ni	Pozitivna zaznava	Pozitivna zaznava	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
A46	Stike sem imela s tistimi, ki so prišli v sobo ali pa če sem jih srečala na hodniku in so me vprašali, kako sem	Edini stik tisti, ki pridejo v sobo ali jih sreča na hodniku	Edini stik	Omejitev stikov	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
A47	Meni ni problem, zato ker jih po rokah poznam. To mi je zelo prav prišlo in tudi zdaj, bi lahko imela ne vem kakšno masko če ima roke zunaj bi vedela	Prepoznavna po rokah	Otežena prepoznavna	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
A48	Varovalna oprema ni ekstra vplivala na občutke, ker smo jih že prej poznali	Ne vpliva na občutke zaradi predhodnega poznavanja zaposlenih	Ne vpliva na občutke zaradi predhodnega poznavanja zaposlenih	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
A49	Sem vedela, kdo je ta pa ta, če pa že nisem poznala, pa sem mislila, je pa že katera nova	Zaščitna oprema ne vpliva na prepoznavo	Zaščitna oprema ne vpliva na prepoznavo	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
A50	Je bilo veliko menjav takrat zaradi bolezni	Veliko menjav zaradi bolezni	Veliko menjav	Pomanjkanje kadra	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
A51	Takrat smo se morali vsi prilagajati	/	/	Prilagajanje	Duševno zdravje med epidemijo

INTERVJU A					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
A52	To je vsak čutil, da so drugačne razmere in bal se je	/	/	Strah	Duševno zdravje med epidemijo
A53	Bolj, ko si bil na nekoga navezan, bolj si se tudi za tistega bal	/	/	Strah	Duševno zdravje med epidemijo
A54	Celo domači so bili bolj oddaljeni	Oddaljenost domačih	Oddaljenost domačih	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
A55	Moja ključna oseba je ga. Sandra, socialna delavka	Socialna delavka	Profil	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
A56	samo, kar sem jo rabila, sem jo kontaktirala	Dosegljivost	Zanesljivost/stabilnost/dosegljivost	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
A57	moram iti čisto na drugi konec, da se midve dobiva, to pa je prenaporno	Oddaljenost, napor	Težka dostopnost	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
A58	Interfon nam fali, ne za pogovore ali pa tudi, da imaš svojo številko./	/	/	/	/
A59	sem po kakšni osebi poslala pošto, naj pride in je prišla	Zanesljivost/stabilnost/dosegljivost	Zanesljivost/stabilnost/dosegljivost	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
A60	Si je čas vzela in bila vedno dostopna	Vedno dostopna	Zanesljivost/stabilnost/dosegljivost	/	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
A61	Je pa pomembno, da se ujameš s ključno osebo	Pomembnost ujemanja	Boljše počutje	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
A62	Se mi zdi, da vedno nekaj imam od tega, če sva skupaj, tudi če se samo nekaj pogovarjava o domu, je pomembno	Pogovor	Boljše počutje	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
A63	Ja, k miselni in čustveni	Obisk pripomore	Boljše počutje	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi

INTERVJU A					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
	stabilnosti bi rekla	boljšemu počutju			
A64	Ne iščem glih tolažbe pri njej ampak kako si lahko izboljšam sama neko razmero. Da mi svetuje ali je tako boljše lai tako...	Pogovor, svetovanje	Boljše počutje	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
A65	Sama ne bi iskala prav socialne službe, bi se pa na njo kot ključno osebo obrnila	Ključna oseba	Ključna oseba	Socialna služba	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
A66	Je pa res, da mi domači uredijo, če je kaj potrebno	Urejanje potrebnega	Skrbi svojcev	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
A67	Ker sama nimam dovolj da bi plačala. Sin pa hčerka doplačujeta	Urejeno doplačilo k oskrbnim stroškom	Skrbi svojcev	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
A68	Takrat, ko ni bila tukaj epidemija, ker mi smo bili dolgo brez okuženih, so bile tri različne stopnje	Omejitve po fazah	Omejitve	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
A69	Ena je bila, da smo se lahko malo družili, ampak ne veliko	Omejitve druženj	Omejitve	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
A70	Potem, če smo bili vsi zdravi, smo lahko v jedilnici jedli	Prehranjevanje v jedilnici	Vzpostavitev ponovnih druženj	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje
A71	vsi z maskami	Maske	Maske	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
A72	kot je treba, tega je bilo zelo malo	/	/	/	/
A73	Kakor je bilo strogo je bilo tudi zelo koristno in	Koristno	Upoštevanje ukrepov	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje

INTERVJU A					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
	smo tako tudi sprejemali.				
A74	Mene je najbolj mučilo, če sem morala iti na pregled ali poseg, sem morala biti osem dni v sobi, ne da bi vrata odprla	Karantene	Preživljanje časa v sobi	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
A75	Kdor je prišel noter je imel posebno opremo in nobenih drugih stikov	Zaščitna oprema	Zaščitna oprema	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
A76	In to je bilo kruto, krut režim	Krut režim	Krut režim	Doživljanje Covid-19 epidemije/ukrepov	Duševno zdravje med epidemijo
A77	Niti na hodnik	Niso smeli na balkon	Preživljanje časa v sobi	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
A78	So pa bile tudi tri dnevne karantene v sobi, šest dnevne in osem dnevne karantene	Karantene	Preživljanje časa v sobi	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
A79	samo v sobah smo lahko bili	Preživljanje časa v sobi	Preživljanje časa v sobi	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
A80	In smo bili en od drugega oddaljeni.	Odsotnost kontakta (druženja) v živo	Odsotnost kontakta (druženja) v živo	Omejitev gibanja	Socialno življenje
A81	In kdor se je znal sam zamotiti je šlo	Samostojno preživljanje/krajsanje časa - lažje tistim, ki so to znali	Samostojno preživljanje/krajsanje časa	Samostojno preživljanje/krajsanje časa	Socialno življenje
A82	tisti pa, ki sicer preždijo v jedilnici, tisti pa so zelo trpeli	Trpljenje	Trpljenje	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
A83	Če se ti je npr. zluštalo brezalkoholne pijače, ki so spodaj, sam nisi smel nikamor	Nisi smel nikamor	Omejitev gibanja	Omejitev gibanja	Socialno življenje

INTERVJU A					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
A84	Vseh pripomočkov je že primanjkovalo, jaz sem še kar praktičen tip, pa sem predlagala in naredila takšne velike vložke oz. ščitnike	Ustvarjanje pripomočkov	Zadolžitve	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
A85	so nas skrbno negovali	Trud in skrb zaposlenih	Trud in skrb zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
A86	Ni bilo družjenja, odnosov, med nami ni bilo stikov	Ni bilo druženj, odnosov, stikov	Odsotnost kontakta (družjenja) v živo	Omejitev gibanja	Socialno življenje
A87	Zelo različne tri ženske smo bile takrat v sobi, kolikor je bila katera pri zavesti, smo se samo tolažile, da vsaka gripa mine, čeprav ni bila gripa	Tolažile so se med sabo	Tolažba	Bivanje v več posteljni sobi	Bivanje v enoposteljni/večp osteljni sobi
A88	če je včasih materiala zmanjkalo, sestre so pomagale	Pomoč pri drugih (ne zdravstvenih) zadevah	Trud in skrb zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
A89	me pa tudi, če smo znale	/	/	/	/
A90	Glede posledic na odnose ne bi mogla povedati	/	/	/	/
A91	Mislím, da vsakega skrbi za nekoga, ker jih je toliko umrlo	Smrtne žrtve	Strah	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
A92	Zelo omejeno, tudi ne na drugi hodnik, nikamor	Niso smeli na balkon	Preživljanje časa v sobi	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
A93	Sem pa pletla	Pletenje	Pletenje	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje

INTERVJU A					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
A94	Sem si vedno dala več stvari, ker nikoli nisem rada obtičala	Zadolžitve: spoprijemanje z negativnimi občutki	Zadolžitve	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
A95	najtežje sem prenašala takrat, ko sem imela 2x po osem dni karanteno	Karantene	Preživljanje časa v sobi	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
A96	jaz pa sem brala	Branje	Branje	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
A97	Sicer pa mi je skoraj enako mineval dan kot sicer	Dan je normalno minil	Dan je normalno minil	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
A98	To je telefon zakon.	Komunikacija preko telefona	Komunikacija preko telefona	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje
A99	so pa zelo skrbeli za našo higieno	Skrb za higieno	Trud in skrb zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
A100	Imajo te vozičke v kopalnici in bano, tudi brbotavčke so vklopili, da si se počutil dobro	Skrb za higieno	Trud in skrb zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
A101	Jedli smo v sobah, tisto je še kar neprijetno	Jedli so v sobi	Preživljanje časa v sobi	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
A102	So pa oni nam tudi (polepšali)	Boljše počutje	Pozitivna zaznava	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
A103	Jaz sem imela od tehnike samo telefon, s tem sem si pomagala	Komunikacija preko telefona	Načini komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
A104	Da pa so bili pogovori drugačni	Drugačna komunikacija	Drugačna komunikacija	Komunikacija	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
A105	Velikokrat sem se z možem pogovarjala, na koncu se pa skregala	Prepiri	Drugačna komunikacija	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
A106	Preko telefona, pa branje	Komunikacija preko telefona	Komunikacija preko telefona	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje

INTERVJU A					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
A107	pa branje	Branje	Branje	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
A108	Mislim da ja, vpliva	Vpliv na občutek osamljenosti	Vpliv na občutek osamljenosti	Vpliv na občutek osamljenosti	Bivanje v enopostelji/večp osteljni sobi
A109	Jaz sem v sobi, kjer sem sama in to mi zelo ustreza	Zadovoljstvo z bivanjem v enoposteljni sobi	Zadovoljstvo	Bivanje v enoposteljni sobi	Bivanje v enopostelji/večp osteljni sobi
A110	Mislim, da so tisti dvoposteljnih sobah, celo še težje prenašali	Težje prenašanje v dvoposteljnih sobah	Težje prenašanje	Bivanje v več posteljni sobi	Bivanje v enopostelji/večp osteljni sobi
A111	Jaz sem se lahko malo jezila, malo delala to, malo se jokala, tam pa mogoče enemu to ni pasalo, TV ni pasala, pa tako naprej	Doživljanje stiske	Doživljanje stiske	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
A112	Mislim, da je mogoče več konfliktov	Prepiri	Drugačna komunikacija	Komunikacija	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki

INTERVJU B					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
B1	Mene je hčerka vsaki dan klicala	vsakodnevna komunikacija s hčerko	Pogostost stikov	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
B2	lahko sama s telefonom	komunikacija preko telefona	Način komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
B3	Imam samo eno hčerko	ima eno hči	Hčerka	Sorodstvena mreža	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
B4	priti pa niso smeli	prepoved obiskov	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
B5	ko ima gospa Maja tisti telefon, da sem jih videla	komunikacija preko videoklica	Način komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
B6	Hčerka je prej stalno hodila	Redni obiski pred epidemijo	Pogostost stikov	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki

INTERVJU B					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
B7	zet...vsak drugi dan	ima zeta	Zet	Sorodstvena mreža	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
B8	pogosto prideta	Redni obiski pred epidemijo	Pogostost stikov	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
B9	Pa še vnukinja...	ima vnukinjo	Vnukinja	Sorodstvena mreža	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
B10	(še vnukinja me je zmeraj) poklicala	komunikacija preko telefona	Način komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
B11	(še vnukinja) me je zmeraj (poklicala)	pogosta komunikacija z vnukinjo	Pogostost stikov	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
B12	Telefon	komunikacija preko telefona	Način komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
B13	Drugih možnosti pa nismo imeli	komunikacija preko telefona	Način komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
B14	Z ostalimi pa nismo imeli stikov	odsotnost stikov z drugimi (bolj daljnimi) sorodniki	Pogostost stikov	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
B15	Mislinji imam bratranca in žena njegova	ima bratranca z ženo	Bratranec in žena	Sorodstvena mreža	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
B16	sta stalno me hodila obiskovat,	obiskovanje pred epidemijo	Pogostost stikov	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
B17	dva polbrata imam	Ima dva polbrata	Polbrata	Sorodstvena mreža	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
B18	takrat pa niso smeli priti sem	obiskovanje pred epidemijo	Pogostost stikov	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
B19	sem se z edino sosedo lahko pogovarjala/	omejeni stiki zgolj na sosedo	Omejeni stiki	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje
B20	Potem pa smo se že v jedilnici začeli družiti in je že bilo boljše	Boljše počutje, ko so se ponovno začela druženja v	Vzpostavitev ponovnih druženj	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje
B21	Telefonske	komunikacija preko telefona	Komunikacija preko telefona	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje

INTERVJU B					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
B22	Na balkon smo sedaj že lahko šle	druženja na balkonu	Vzpostavitev ponovnih druženj	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje
B23	Bilo je hudo, takrat sem bolj boga bila, ko sem imela vročino, nisem tako veliko na to študirala	Težko, ko je bila bolna	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
B24	Ena sestra je res bila tako vredna, ko mi je merila je bilo še 38, so se mi kar solze vlile, je rekla, me je tolažila. A veste, koliko ste vi v bolnici pretrpeli, a veste, da morate študirati, da boste sedaj tudi. Tisto me je pa tako potolažilo	Tolažba medicinske sestre	Tolažba zaposlenih	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
B25	Hčerka se je pa tisto bala, da bom spet pljučnico dobila	Strah hčerke, da bi zbolela	Skrbi svojcev	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najozžimi sorodniki
B26	Ampak tukaj imam družbo, pa vse	Ima družbo	Družba drug drugemu	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje
B27	Da je kako drugače bilo, ni bilo	bilo je drugače	/	/	/
B27	smo morali kar v sobi biti, nismo smeli nič ven	morali so biti v sobi	Preživljanje časa v sobah	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
B28	Jedli smo v sobah, še v jedilnico nismo smeli	morali so jesti v sobah	Preživljanje časa v sobah	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
B29	Takrat je pa res bolj nerodno bilo, da smo kar v sobi bili	bilo nerodno, da so bili v sobah	Preživljanje časa v sobah	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
B30	Potem sem začela malo brati, hvala bogu so oči, da lahko berem	branje	Branje	Samostojno preživljanje časa	Socialno življenje
B31	in križanke rešujem	Reševanje križank	Reševanje križank	Samostojno preživljanje časa	Socialno življenje
B32	Takrat pa niti volje nisem imela	Ni imela volje	Odsotnost volje	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo

INTERVJU B					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
B33	Ne osamljena nisem bila je bilo kar vredno	Ni bila osamljena	Ni bila osamljena	Obvladovanje stisk	Duševno zdravje med epidemijo
B34	ni bilo tako hudo, ko si vedel za kaj gre, za tiste, ko se niso zavedali, je bilo pa slabše/(	Ni bilo tako hudo, ko je imela več informacija	Ni bilo tako hudo, ko je imela več informacija	Obvladovanje stisk	Duševno zdravje med epidemijo
B35	Jaz sem vedela, da se ne smemo družiti, da je boljše tako, mora tako biti, da bo že enkrat prišlo, da bo spet vse po starem	Vedenje, da ne bo vedno tako in da je omejevanje boljše.	Vedenje, da ne bo vedno tako in da je omejevanje boljše.	Optimizem	Duševno zdravje med epidemijo
B36	Hčerka je pa tudi vedela, da je boljše tako, da mora tako biti	Razumevanje hčerke, da je odsotnost stikov ustrezna	Skrbi svojcev	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
B37	Potem, ko smo že tu bili, je prinesla lahko, kar sem potrebovala, noter še ni smela	Omejeni obiski	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
B38	tukaj spodaj lahko sedeli, ko je bila ograja, da smo se 20 min lahko dobili	Obiski na prostem za 20 minut	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
B39	potem pa je vsaki teden lahko prišla	Obiski na tedenski bazi (proti koncu epidemije)	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
B40	Lahko sta prišla samo hčerka in zet, oba sta že lahko prišla, ne pa tudi drugi	Omejeni obiski na zgolj družinske člane.	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
B41	A veste, so zelo vredno ves čas bili (zaposleni)	So zelo vredno	Pozitivna zaznava	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
B42	premalo jih je	Premalo jih je	Premalo zaposlenih	Pomanjkanje kadra	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
B43	Da, pač moraš počakat in potrpiti	Počakati in potrpiti	Pomanjkanje kadra	Pomanjkanje kadra	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi

INTERVJU B					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
B44	Takrat je pa res bilo malo bolj hudo	Bilo je bolj hudo	Stiska ob omejitvi stikov	Omejitev stikov	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
B45	ampak si moraš dat reči, da veš da tako je in da bo že boljše	Si si moral reči, da bo boljše	Si si moral reči, da bo boljše	Optimizem	Duševno zdravje med epidemijo
B46	Tako, da sem pozitivno razmišljala, da sem upala, da bo boljše	Pozitivno razmišljanje	Pozitivno razmišljanje	Optimizem	Duševno zdravje med epidemijo
B47	Na zaposlene sem se lahko obračala	Na zaposlene sem se lahko obračala	Dostopnost zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
B48	Različni so hodili, saj niti ne vem kdo je bil, ko so bili tako pokriti	Pokritih ni prepoznala	Otežena prepoznav	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
B49	Ti naši so bili spodaj. Ja ja zaradi tega je bilo čisto drugače, ko so prišle noter. Če sem jih po glasu poznala, sicer pa ne, ker so bili tako pokriti	Prepoznala po glasu	Otežena prepoznav	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
B50	Ni pa vplivalo na nas, veseli smo bili, da so prišle	Veseli družbe	Veseli ob obisku	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
B51	me je moja ključna oseba že dvakrat peljala okoli	Ključna oseba je prišla	Zanesljivost/stabilnost	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
B52	Je taka fajna, sva se zmenili, da poznam njeno teto, mi je še pozdrave prinesla. Je taka fejest.	Je prijetna	Boljše počutje	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
B53	V času najstrožjih ukrepov Adrijana ni prišla	Odsotnost ključne osebe glede na ukrepe	Odsotnost ob predpisanih ukrepih	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
B54	smo bili not v sobi zaprti. Se niti med sabo nismo mogli družiti	Omejitev druženj	Preživljanje časa v sobah	Predpisani epidemiološki ukrepi	Predpisani epidemiološki ukrepi

INTERVJU B					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
B55	Med korono je prišla včasih pogledat	Ključna oseba je prišla	Zanesljivost/stabilnost/dosegljivost	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
B56	se lahko zanesesh	Zanesljivost	Zanesljivost/stabilnost/dosegljivost	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
B57	Adrijana nima toliko časa, da bi zmeraj prišla, kolikor je mogla, je prišla	Pride kolikor ima časa	Zanesljivost/stabilnost/dosegljivost	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
B58	me malo peljala ven okoli ene dvakrat trikrat.	Me pelje ven, se mi posveti	Boljše počutje	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
B59	Zdaj tako ne pogrešam tako, ko lahko naši pridejo	Obisk pripomore boljšemu počutju	Boljše počutje	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
B60	Če bi socialno delavko rabila, bi prišla	Ob potrebi	Dostopnost	Socialna služba	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
B61	Za pogovore nimajo časa, veste, premalo jih je.	Nimajo časa za pogovore	Nimajo časa za pogovore	Pomanjkanje kadra	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
B62	Za tiste, ki ležijo, se mi zdi, za tiste si že vzamejo čas	Vzamejo si čas za manj pokretne	Prioritetne obravnave	Pomanjkanje kadra	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
B63	Porihtajo, kar je nujno, drugega pa ne morejo.	Posvetijo se nujnemu	Prioritetne obravnave	Pomanjkanje kadra	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
B64	Takrat nismo smeli ven iz sobe	morali so biti v sobi	Preživljanje časa v sobah	Predpisani epidemiološki ukrepi	Predpisani epidemiološki ukrepi
B65	jaz imam sosedo, tako, da z njo sva se lahko pogovarjali	S sosedo si delata družbo	Družba drug drugemu	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje
B66	Jedle smo tudi v sobi	jedli so v sobi	Preživljanje časa v sobah	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
B67	Ni mi bilo grozno biti v sobi, ker smo vedeli, da bo enkrat boljše	Vedenje, da bo drugače	Vedenje, da bo drugače	Optimizem	Duševno zdravje med epidemijo
B68	Pa tudi na balkon nismo mogli	Niso smeli na balkon	Preživljanje časa v sobah	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
B69	Dejavnosti takrat ni bilo	Dejavnosti ni bilo	Odsotnost dejavnosti	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
B70	meni ste zdi da je tako, kot pred korono	Odnosi med sostanovalci se niso spremenili	Ohranitev dobrega odnosa	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje

INTERVJU B					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
B71	Čitala sem, pa križanke sem reševala	Brala je in reševala križanke	Branje in reševanje križank	Samostojno preživljanje časa	Socialno življenje
B72	Takrat nisi vedel, kdo je umrl, pa kdo je še notri, pa kdo je na novo prišel. Nismo nič vedeli	Nisi vedel, kdo je umrl, kdo je še tam	Odsotnost informacij o drugih sostanovalcih	Omejitev gibanja	Socialno življenje
B73	Negotovost	Negotovost	Odsotnost informacij o drugih sostanovalcih	Omejitev gibanja	Socialno življenje
B74	Mi je zadostovalo preko telefona, sem vedela, da mora tako biti, sem se sprijaznila s tem/(	Sprijaznjeni s komunikacijo preko telefona	Zadovoljstvo z dostopno komunikacijo	Obvladovanje stisk	Duševno zdravje med epidemijo
B75	Zame je bilo tisto fajn, da sem vsaki dan lahko govoril s hčerko in nisem toliko pogrešala	Pogosti stiki preko telefona	Vsakodnevna komunikacija	Pogostost stikov	Doživljanje pomanjkanja osebnih stikov
B76	Mislim, da je čisto kaj drugega, če lahko malo kaj sam narediš	Drugačen občutek, če lahko delaš sam	Dobro počutje, če lahko stvari opraviš sam	Samostojnost	Duševno zdravje med epidemijo
B77	Če jaz nisem mogla, je pa Maja hčerko poklicala	Soseda pokliče, če sama ne more	Medsebojna podpora in pomoč	Odnosi stanovalcev s sostanovalci	Socialno življenje
B78	Ja mislim, da sem bila zaradi tega manj osamljena	Zaradi stikov s sostanovalci manj osamljena	Družba drug drugemu	Odnosi stanovalcev s sostanovalci	Socialno življenje

INTERVJU C					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
C1	Edino s telefoni, nič drugače	Komunikacija preko telefona	Način komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
C2	Bolj redko	Redki stiki	Pogostost stikov	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
C3	Seveda je bila razlika od prej, nobenih	Prepoved obiskov v živo	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki

INTERVJU C					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
	obiskov nismo smeli imeti				
C4	Bili smo zaprti	Nikamor nisi smel	Nikamor nisi smel	Omejitev gibanja	Socialno življenje
C5	pravzaprav osamljeni	Osamljenost	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
C6	Nismo smeli ven iz sobe	Preživljanje časa v sobi	Preživljanje časa v sobi	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
C7	hrano so prinesli v sobo	Jedli so v sobi	Preživljanje časa v sobi	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
C8	kar je bilo potrebno so opravili, počistili, kaj drugega pa ne	Posvetijo se nujnemu	Prioritetne obravnave	Pomanjkanje kadra	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
C9	Sorodniki pa itak niso smeli (na obisk)	Prepoved obiskov v živo	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
C10	jaz sem bila vseskozi zaposlena	Samostojno preživljanje/krajšanje časa	Samostojno preživljanje/krajšanje časa	Samostojno preživljanje/krajšanje časa	Socialno življenje
C11	brala sem veliko	Branje	Branje	Samostojno preživljanje/krajšanje časa	Socialno življenje
C12	gledala televizijo	Gledanje televizije	Gledanje televizije	Samostojno preživljanje/krajšanje časa	Socialno življenje
C13	malo se z glasbo ukvarjala	Ukvarjanje z glasbo	Ukvarjanje z glasbo	Samostojno preživljanje/krajšanje časa	Socialno življenje
C14	na računalniku	Računalnik	Računalnik	Samostojno preživljanje/krajšanje časa	Socialno življenje
C15	tako, da mi je kar minil dan	Dan je normalno minil	Dan je normalno minil	Samostojno preživljanje/krajšanje časa	Socialno življenje
C16	Dejansko pa je to vplivalo na živce, nekaj ne vem, bolj nervozna sem postala	Živčnost	Živčnost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
C17	Drugače pa ne morem reči, da bi mi bilo tako strašno hudo zaradi tega ker nisem mogla imeti obiskov	Odsotnost obiskov ni bila pretežka	Odsotnost obiskov ni bila pretežka	Obvladovanje stisk	Duševno zdravje med epidemijo
C18	Če sem, sem poklicala kolegice	Pokliče tudi zunanje kolegice	Komunikacija preko telefona	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje

INTERVJU C					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
C19	sestro	Sestra	Sestra	Sorodstvena mreža	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
C20	več sorodnikov, razen nekaj nečakov tako nimam	Nečaki	Nečaki	Sorodstvena mreža	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
C21	Otrok nimam	Brez otrok	Brez otrok	Sorodstvena mreža	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
C22	Bil je velik nemir, strah, ko ne veš, kje te sovražnik čaka, ko te lahko vsaki čas napade/(	Strah pred boleznijo	Strah	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
C23	Seveda se nismo smeli družiti	Odsotnost kontakta (druženja) v živo	Odsotnost kontakta (druženja) v živo	Omejitev gibanja	Socialno življenje
C24	Ni bilo mogoče spoznati, kdo prihaja, ko so bili v skafandrih	Otežena prepoznava	Otežena prepoznava	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
C25	Tako, da so še oni bili najbolj bogi, bolj kot mi bi rekla	Obremenjenost	Obremenjenost	Pomanjkanje kadra	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
C26	sedaj ko lahko spet hodimo v jedilnico, da se pozna, da so ljudje bolj, da smo bolj dolgočasni, zagrenjeni	Odsotnost volje	Odsotnost volje	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
C27	Telefona	Komunikacija preko telefona	Način komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
C28	Sem bila pač sama	Osamljenost	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
C29	pa kaj narišeš	Risanje	Risanje	Samostojno preživljanje/krajšanje časa	Socialno življenje
C30	Kar dolgo časa nismo smeli nikamor	Nisi smel nikamor	Nisi smel nikamor	Omejitev gibanja	Socialno življenje

INTERVJU C					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
C31	Ko se je sprostilo, pa smo lahko najprej bili najprej na hodniku, se malo sprehodili	Druženja na hodniku	Vzpostavitev ponovnih druženj	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
C32	pa razdaljo smo morali imeti, predpisano razdaljo, jaz sem se držala tega, samo je bilo težko pravzaprav	Varnostna razdalja	Omejitve	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
C33	Ker nekateri recimo niso resno vzeli ali pa se ne zavedajo, da silijo v tebe	Varnostna razdalja	Omejitve	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
C34	Tukaj so se strašno hitro odzvali, zaprli za vse sorodnike, znance, prijatelje	Omejitve	Omejitve	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
C35	sprijaznila sem se s tem, kaj pa/(	Sprijaznjenost s situacijo	Sprijaznjenost s situacijo	Prilagajanje	Duševno zdravje med epidemijo
C36	Sem potem videla, da je zelo resno in da je potrebno upoštevati, kar so nas opozarjali	Hitro ukrepanje vodstva	Upoštevanje ukrepov	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
C37	In sreča, da smo imeli zelo resne naše vodje in vodstvo, da so res hitro ukrepali/	Hitro ukrepanje vodstva	Upoštevanje ukrepov	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
C38	So se pa delavci zelo trudili	Trud in skrb zaposlenih	Trud in skrb zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
C39	Je bilo najbolj strogo, v tistih skafandrih, človeka nisi mogel videti	Otežena prepoznav	Otežena prepoznav	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev do zaposlenih

INTERVJU C					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
C40	sem po očeh prepoznala	Prepoznavna po očeh	Otežena prepoznavna	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
C41	potem pa so prihajali drugi, še nikoli jih nisem videla (negovalci)	Menjave, novi negovalci	Veliko menjav	Pomanjkanje kadra	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
C42	Tistim moramo biti najbolj hvaležni, da smo se tako držali	Hvaležnost	Pozitivna zaznava	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
C43	Grozno je bilo	Grozno ej bilo	Trpljenje	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
C44	Seveda bi lahko enačili občutke z osamljenostjo	Osamljenost	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
C45	Smo čakali tisto cepivo, bo, ne bo, vsaki dan	Cepljenje	Cepljenje	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
C46	negotovost	Negotovost	Odsotnost informacij o drugih stanovalcih	Omejitev gibanja	Socialno življenje
C47	Pa ne veš kako dolgo bo to trajalo, precej živčno	Živčnost	Živčnost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
C48	no to bi lahko enačil z vojno/(	Enačenje z vojno	Enačenje z vojno	Doživljanje Covid-19 epidemije/ukrepov	Duševno zdravje med epidemijo
C49	Lahko dobiš mimogrede, pri vsaki luknji lahko pride in mislim, da se je težje bilo rešiti tega	Strah pred hitrim širjenjem bolezni	Strah	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
C50	so nas prve cepili. Sem komaj čakala. Ne vem, da bi se upirali, ali da se ne bi želeli cepiti, smo se kar vsi	Bili cepljeni prvi, zaupanje v cepivo	Cepljenje	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
C51	je bilo ogromno dejavnosti	Pomoč pri drugih (ne zdravstvenih) zadevah	Trud in skrb zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
C52	so se tudi v tistem času trudili, kar je	Zmanjšanje osamljenosti	Trud in skrb zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih

INTERVJU C					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
	bilo mogoče (zmanjšati osamljenost)				
C53	preko interne televizije so bila predavanja, pa telovadba	Interna televizija	Prilagoditve	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
C54	So se zelo trudili. Smo jim lahko hvaležni, da so za nas takrat čisto poskrbeli vse	Trud in skrb zaposlenih	Trud in skrb zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
C55	Najtežje je bila omejitev znotraj sobe	Preživljanje časa v sobi - najtežje	Preživljanje časa v sobi	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
C56	So marsikaj poskusili, pri nas recimo, interno televizijo smo dobili	Interna televizija	Prilagoditve	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
C57	Pa recimo so organizirali koncerte zunaj, ker nihče ni smel not	Organizirani koncerti na prostem	Prilagoditve	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
C58	Jaz sem nekaj časa hodila k terapevtki, pa saj je prišla ona tudi, če je bilo kaj takega, da je bilo res treba	Ob potrebi	Dostopnost	Socialna služba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
C59	Najhuje se mi pa zdi, da so tisti negovalci najbolj trpeli v tistih skafandrih	Zaščitna oprema	Zaščitna oprema	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
C60	Seveda smo imeli možnost kontaktirati zaposlene, saj imamo zvonce, smo poklicali	Dostopnost zaposlenih	Dostopnost zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
C61	Druženje je bilo prepovedano	Odsotnost kontakta (druženja) v živo	Odsotnost kontakta (druženja) v živo	Omejitev gibanja	Socialno življenje
C62	če bi potrebovala (pomoč), bi lahko	Dostopnost zaposlenih	Dostopnost zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih

INTERVJU C					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
	poklicala. Tudi recimo ponoči				
C63	Sem se zaradi tega varno počutila	Občutek varnosti	Občutek varnosti	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
C64	po očeh	Prepoznava po očeh	Otežena prepoznav	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
C65	Jaz sem se počutila, kot da sem v veselju/(	Kot da so v veselju	Nepoznana situacija	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
C66	Tisto je bilo najhujše, ker enostavno normalnega človeka ni bilo, z drugimi se nismo videli, samo do vrat, oni pa vsi v skafandrih	Edini stik v skafandrih	Edini stik	Omejitev stikov	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
C67	Sem vsaki dan spremljala poročila, ob 13 in zvečer ob 19 in samo čakala, kdaj bo cepivo	Cepljenje čakanje na cepljenje	Cepljenje	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
C68	vmes mi je umrla sestra, ko tudi na pogreb nisem mogla in nič/(	Nezmožnost obiska pogreba družinskih članov	Nezmožnost obiska pogreba družinskih članov	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
C69	Tako, da če si v taki duševni stiki, je fajn, da se malo lahko sprehodiš, vendar ni bilo mogoče. Tisto je bilo res grozno	Sprehodi niso bili možni	Sprehodi	Obvladovanje stisk	Duševno zdravje med epidemijo
C70	Sem vedela, da je škodljivo, če se družimo, da lahko takoj dobim	Koristno	Upoštevanje ukrepov	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
C71	Sandra (socialna delavka) je moja ključna oseba	Socialna delavka	Profil	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
C72	Nič posebnega se ne spomnim, da bi imele kakšne stike takrat	Stika ni bilo	Odsotnost	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih

INTERVJU C					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
C73	Pride občasno, saj je prišla	Ključna oseba je prišla	Zanesljivost/stabilnost/dosegljivost	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
C74	Se čutiš bolj varno	Varnostna razdalja	Boljše počutje	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
C75	če imaš probleme, da se lahko najprej z njo pogovoriš/(	Pogovor, svetovanje	Boljše počutje	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
C76	Bi pa prišla, če bi jo poklicala	Dosegljivost	Zanesljivost/stabilnost/dosegljivost	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
C77	Mislim, da se lepo lahko pogovarjava	Pogovor, svetovanje	Boljše počutje	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
C78	To je fajn ja, da lahko malo tudi vprašaš, kaj misli, pa kaj bi lahko naredila	Pogovor, svetovanje	Boljše počutje	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
C79	kot da imaš enega svojega človeka	Obisk pripomore boljšemu počutju	Boljše počutje	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
C80	Pomembno, da se ujemaš	Pomembnost ujemanja	Boljše počutje	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
C81	Največ je to pomembno, da se lahko z njo pogovorim	Pogovor, svetovanje	Boljše počutje	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
C82	Niti ne rabim, zelo vredno je za nas poskrbljeno	Trud in skrb zaposlenih	Trud in skrb zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
C83	Prej, ko smo še lahko smo vsako jutro imeli sestanek iz uprave, je ena prišla, povedala, kaj je novega, kaj moramo vedeti	Ni bilo tako hudo, ko je imela več informacij	Ni bilo tako hudo, ko je imela več informacij	Obvladovanje stisk	Duševno zdravje med epidemijo
C84	Ko smo mogli v sobah biti, bi bili obveščeni, če bi kdo kaj vprašal	Preživljanje časa v sobi	Preživljanje časa v sobi	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
C85	Smo dobivali informacije preko naše televizije	Interna televizija - informiranje	Prilagoditve	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje

INTERVJU C					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
C86	Ta korona ima ima tudi nekaj pozitivnega, so ljudje marsikaj poskušali kaj na novo organizirati	Prilagoditve	Prilagoditve	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
C87	Sej ni bilo druženja, je bilo prepovedano druženje in zapovedana razdalja	Omejitve druženj	Omejitve	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
C88	Omejitve so še sedaj, ni teh dejavnosti, tako kot je bilo prej. Tako da včasih je bilo v pritličju tak živ žav, ko smo se sprehajali po hodniku in prej je bilo v pritličju marsikaj. Ni bilo dolgčas	Odsotnost dejavnosti	Odsotnost dejavnosti	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
C89	Sej se bo verjetno vrnilo nazaj	Vzpostavitev ponovnih druženj - optimizem	Vzpostavitev ponovnih druženj	Vzpostavitev ponovnih druženj	Socialno življenje
C90	smo bolj dolgočasni postali, ni volje prave	Odsotnost volje	Odsotnost volje	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
C91	me bolj privlačile razne zanimive knjige, da sem imela časa brati	Branje	Branje	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
C92	Branje	Branje	Branje	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
C93	gledanje tv	Gledanje televizije	Gledanje televizije	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
C94	tako, da mi je včasih bil prekratek dan	Dan je normalno minil	Dan je normalno minil	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
C95	Struktura dneva se je spremenila	Spremenjena struktura dneva	Dan je normalno minil	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
C96	se čuti sprememba, da se ljudje	Organizirani koncerti na prostem	Prilagoditve	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje

INTERVJU C					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
	razveselijo, če je kakšna predstava, koncert				
C97	Pa telovadimo, vedno, še sedaj tudi, preko tv vsaki dan, kdor hoče	Telovadba	Telovadba	Samostojno preživljanje/krajsan je časa	Socialno življenje
C98	če bi bolj dolgo trajalo, bi lahko bile posledice. Ne vem če se ne bi um spremenil. Kot da si v veselju. Da si v kakšni veseljski postaji. Če bi še dolgo tako stanje trajalo, bi lahko vsi zabredli v veselje	Kot da so v veselju	Nepoznana situacija	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
C99	korona na to vplivala. Poslabša bolezen	Poslabšanje bolezni zaradi COVID-19	Poslabšanje bolezni zaradi COVID-19	Slabo fizično stanje	Fizično stanje med epidemijo
C100	Glede osamljenosti, sem imela družbo, če sem želela, sem šla iz sobe	Lahko šla ven po družbo	Ni bila osamljena	Obvladovanje stisk	Duševno zdravje med epidemijo
C101	V času epidemije bi lahko bilo težje, če bi bile dve	Težje prenašanje, če bi bili dve	Težje prenašanje	Bivanje v več posteljni sobi	Bivanje v enoposteljni/dv oposteljni sobi
C102	Meni je bilo čisto prav, ko sem bila sama	Zadovoljstvo	Zadovoljstvo	Bivanje v enoposteljni sobi	Bivanje v enoposteljni/dv oposteljni sobi
C103	Ne bi nič drugače, ostati v sobi, zavedati se in ja, tako kot sem delala	Koristno	Upoštevanje ukrepov	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
C104	Dom je bil zelo skrben, mislim, da bi se morali zahvaliti za vse	Hvaležnost do doma	Hvaležnost	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
C105	lahko sem kolegico (poklicala)	Pokliče tudi zunanje kolegice	Komunikacija preko telefona	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje

INTERVJU C					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
C106	nečake (poklicala)	Komunikacija z nečaki	Pogostost stikov	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
C107	sestro poklicala in se pogovarjala	Komunikacija s sestro	Pogostost stikov	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
C108	imam pa mnoge stike z mojimi nekdanjimi dijaki, ko sem bila razredničarka	Pokliče tudi zunanje kolegice	Komunikacija preko telefona	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje
C109	Seveda vpliva. Posebej če mora ves čas ležati	Vpliv na občutke osamljenosti	Vpliv na občutke osamljenosti	Slabo fizično stanje	Fizično stanje med epidemijo
C110	Eden ne more biti ves čas zraven in to je bilo grozno, ko niso smeli koga imeti na obisku, sedaj že lahko. Je bilo hudo, je pustilo posledice	Trpljenje	Trpljenje	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
C111	se vidi da so bolj žalostni	Žalost	Žalost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo

INTERVJU D					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
D1	Ko je prišla epidemija smo bili zelo presenečeni, v strahu jaz in vsi stanovalci	Strah: nepoznavanje situacije	Strah	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
D2	jaz nisem tako hudo vzel vse skupaj	Ni bilo tako hudo	Ni bilo tako hudo	Obvladovanje stisk	Duševno zdravje med epidemijo
D3	sem začel razmišljati, da bi začel kaj pisati, kaj delati, da bi prej minilo ko sem bil v karanteni	Pisanje kot krajšanje časa	Pisanje	Samostojno preživljanje/krajšanje časa	Duševno zdravje med epidemijo
D4	hčerke	Hčerke	Hčerke	Sorodstvena mreža	Odnosi stanovalcev z

INTERVJU D					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
					najožjimi sorodniki
D5	pa so bili zelo v skrbeh	Bili v skrbeh	Skrbi svojcev	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
D6	so me kar naprej klicale in spraševale kako je, ali je zdravje v redu	Pogosta komunikacija s hčerkami	Pogosta komunikacija s hčerkami	Pogostost stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
D7	sem imel v sobi tudi enega, ko ga je čudno matralo, pa sem mu stregel	Pomoč	Pomoč	Bivanje v več posteljni sobi	Bivanje v enoposteljni/dvo posteljni sobi
D8	Samo me je trgalo, ko sem videl, kako jih je matralo	Doživljanje stiske, ko gleda druge	Doživljanje stiske	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
D9	moramo vse pozitivno mislit/	Pozitivno razmišljanje	Pozitivno razmišljanje	Optimizem	Duševno zdravje med epidemijo
D10	Vse tri hčerke so kar naprej klicale, kako je, kakšno je stanje in tako naprej	Pogosta komunikacija s hčerkami	Pogosta komunikacija s hčerkami	Pogostost stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
D11	Pa če kaj rabim in so tudi bile čisto znervirane	Skrbi svojcev	Skrbi svojcev	Skrbi svojcev	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
D12	skoraj celo leto so bili stiki samo telefonski	Komunikacija preko telefona	Načini komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
D13	Ko sem kaj rabil, so mi v paketu poslale gor	Pošiljanje potrebnih stvari	Skrbi svojcev	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
D14	Ne ne, videli se nismo, sploh ne	Prepoved obiskov v živo	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
D15	Imam navaden telefon, se nismo nič videli, samo glasovno	Komunikacija preko telefona	Načini komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
D16	Samo telefonsko smo imeli stike	Komunikacija preko telefona: ni bilo drugih možnosti	Načini komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki

INTERVJU D					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
D17	mi, ki smo hodili, pa je je bilo obupno	Slabše počutje pokretnih	Slabše počutje pokretnih	Samostojnost	Fizično stanje med epidemijo
D18	No, tudi oni, ko morajo, ležijo, so jih prej dali na voz in so jih peljali ven na zrak, tako pa so mogli ves čas ležati	Poglobljeno slabše počutje nepokretnih	Poglobljeno slabše počutje nepokretnih	Samostojnost	Fizično stanje med epidemijo
D19	Tudi tisti, ki imajo težave s sluhom, so imeli možnost pogovora. So prišle sestre in tolmačile, da so se malo bolj slišali	Tolmačenje telefonskih klicev	Trud in skrb zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
D20	So sestre bile tako dobre, da so prinesle mobi, da so videli svoje in se malo pogovorili s svojci	Izposoja telefonov	Trud in skrb zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev z najbližjimi sorodniki
D21	Hčerka od šefice je prinesla tisto glasbeno, da so si dali na ušesa enim pa drugim, da so malo glasbe poslušali	Predvajanje glasbe	Trud in skrb zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
D22	Če bi rekel, bi tudi sam imel to možnost, da bi se s sorodniki lahko videli	Komunikacija preko video klica: dostopno ob izraženi želji	Načini komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najbližjimi sorodniki
D23	Zelo presenečen sem bil, ko se je začelo	Presenečenost	Nepoznana situacija	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
D24	Sem bil čisto na dnu, sem mislil, zdaj je pa fertik	Občutek dna	Žalost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
D25	Potem sem pa začel študirati, kakor bo, bo, bo že nekako	Sprijaznjenost s situacijo	Prilagajanje	Optimizem	Duševno zdravje med epidemijo

INTERVJU D					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
D26	Sem ven gledal in živčen postal, potem pa sem si zamisli, da bom nekaj delal, samo da bo minilo	Živčnost	Živčnost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
D27	Sem naredil 1000 komadov puzzle sestavljanke	Puzzle	Puzzle	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
D28	sem začel pisati za otroke	Pisanje za otroke	Pisanje	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
D29	Ni besed, kako težko je bilo takrat, ko ni bilo obiskov	Trpljenje	Trpljenje	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
D30	Si se pa tolažil, da bo menda jutri pa že boljše	Si si moral reči, da bo boljše	Si si moral reči, da bo boljše	Optimizem	Duševno zdravje med epidemijo
D31	Jaz pa sem pozitivno razmišljal in tudi drugim sem rekel, ne študirajte o tem, ampak kaj drugega, pa pišite kaj ali pa si zapojte	Pozitivno razmišljanje	Pozitivno razmišljanje	Optimizem	Duševno zdravje med epidemijo
D32	Sem kitaro igral in harmoniko	Ukvarjanje z glasbo	Ukvarjanje z glasbo	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
D33	sem bil pa mesec dni čisto na dnu	Občutek dna	Žalost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
D34	Če bi samo sedel in gledal bi ob živce prišel	Živčnost	Živčnost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
D35	Že kar od kraja, ko so rekli, da je virus prišel in da je karantena, kar od kraja me je zajelo/ (čisto na dnu)	Občutek dna	Žalost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
D36	Potem pa, ko so ponoči prišli in rekli vzemite	Premestitev v Topolšico	Nepoznana situacija	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo

INTERVJU D					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
	najnujnejše, ko so rekli kar gremo kar gremo in smo šli v Topolšico				
D37	Me je držalo v prsih, ko sem videl kako jim je	Doživljanje stiske, ko gleda druge	Doživljanje stiske	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
D38	Prišle so hčerke, najprej ena pol druga	Omejeni obiski na zgolj družinske člane	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
D39	nismo se rokovali, pa tudi ko so prišle, so si roke razkužile, ko noter niso želele iti	Obiski na prostem	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
D40	hčerke so se bale priti v dom, da ne bi dobile korone, še danes ne gre hčerka noter. Dobimo se zunaj	Obiski na prostem	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
D41	Je bil hud udarec, ker osebje ni imelo časa	Bilo je hudo	Stiska ob omejitvi stikov	Omejitev stikov	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
D42	Tako je bilo, da ni bilo več takšnih odnosov	Nimajo časa za pogovore, slabši odnos	Nimajo časa za pogovore	Pomanjkanje kadra	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
D43	So imeli preveč dela	Obremenjenost	Obremenjenost	Pomanjkanje kadra	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
D44	pa uniforme	Zaščitna oprema	Zaščitna oprema	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
D45	Stike sem imel samo s tistimi sestrami, ki so v sobo prišle	Edini stik	Edini stik	Omejitev stikov	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
D46	Saj od časa do časa so prišle in preverile, če kaj rabimo, pa kako se počutim, tako mimogrede	Trud in skrb zaposlenih	Trud in skrb zaposlenih	Trud in skrb zaposlenih	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
D47	Tudi šefica je prišla pogledat	Trud in skrb zaposlenih	Trud in skrb zaposlenih	Trud in skrb zaposlenih	Odnosi stanovalcev do zaposlenih

INTERVJU D					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
	kako se počutim				
D48	Stike sem imel samo s tistimi sestrami, ki so v sobo prišle	Edini stik	Edini stik	Omejitev stikov	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
D49	Prepoznal sem jih težko, ko so tako zadekane bile	Otežena prepoznavna	Otežena prepoznavna	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
D50	Ne vem kako bi rekel, v depresiji sem bil	Žalost	Žalost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
D51	ja ključna oseba je Sandra, socialna delavka	Socialna delavka	Profil	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
D52	Prej je bilo rečeno, da se enkrat na teden dobiva, trenutno pa nima toliko časa kot prej, nimava se več časa tako pogovoriti kot včasih	Manj časa za pogovor	Odsotnost	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
D53	Na zaposlene pa bi se lahko kadarkoli obrnil, če sem kar rabil so prisluhnile in pomagale, ja, ja	Dosegljivost	Zanesljivost/stabilnost/dosegljivost	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
D54	Od kraja je bilo vse v strahu, depresiji, vse sorte so mislili stanovalci, da bi si tudi kaj naredili	Strah: depresija, razmišljanje o samo poškodovanju	Strah	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
D55	Sedaj pa je ta virus celo leto in je zelo zaposlena, dela pozno v popoldan	Obremenjenost	Obremenjenost	Pomanjkanje kadra	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
D56	projekt pripomore k boljšemu počutju	Boljše počutje	Boljše počutje	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih

INTERVJU D					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
D57	Imaš olajšavo, če ima nekoga, ki mu lahko zaupaš in ti poda svoje mnenje kako je treba	Pogovor, svetovanje	Boljše počutje	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
D58	Da je prisluhnila in mi dala nasvet	Pogovor, svetovanje	Boljše počutje	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
D59	Nisem je potreboval	Ob potrebi	Dostopnost	Socialna služba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
D60	Ni tako kot bi moralo biti	Ni kot bi moralo biti	Ni kot bi moralo biti	Nezadovoljstvo s kadrom	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
D61	So se malo norčevale iz mene	Norčevanje	Norčevanje	Nezadovoljstvo s kadrom	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
D62	Zdravstveni del ni najboljši	Nezadovoljstvo z zdravstvenim delom	Nezadovoljstvo s kadrom	Nezadovoljstvo s kadrom	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
D63	imam prošnjo za Dom na Fari, kjer sem že prej bil. Tam smo eden drugemu pomagali stanovalci, tukaj tega ni	Ni podpore	Medsebojna podpora in pomoč	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje
D64	V času epidemije nisi smel ven, smo bili vsi noter zaprti, par mesecev	Zaprto	Nisi smel nikamor	Omejitev gibanja	Socialno življenje
D65	Sestre so v sobo prinesle hrano	Jedli so v sobi	Preživljanje časa v sobi	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
D66	Zelo hudo je bilo	Trpljenje	Trpljenje	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
D67	sem pa začel pozitivno misliti in delati, da se malo motim	Pozitivno razmišljanje, zamotiti se	Pozitivno razmišljanje	Optimizem	Duševno zdravje med epidemijo
D68	Sem harmoniko in kitaro zašpilala	Ukvarjanje z glasbo	Ukvarjanje z glasbo	Samostojno preživljanje/krajšanje časa	Socialno življenje
D69	Med nami je vse po starem, se je vse	Vzpostavitev ponovnih druženj	Vzpostavitev ponovnih druženj	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje

INTERVJU D					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
	normaliziralo nazaj				
D70	nisi mogel kaj zvedeti, vsi si bili živčni, vsakemu je težko, ko najdražjega zgubi...	Živčnost	Živčnost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
D71	Jaz pa sem začel pisati in rožice delat	Pisanje	Pisanje	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
D72	Je bilo dovolj prostora v sobi, samo mi je pa sestanovalec malo nagajal	Nerazumevan je s sostanovalci	Težje prenašanje	Bivanje v več posteljni sobi	Bivanje v enoposteljni/dvo posteljni sobi
D73	Osebnih stikov nisem imel, ko je bil virus, tudi sestre so se bale	Odsotnost kontakta (druženja) v živo	Odsotnost kontakta (druženja) v živo	Omejitev gibanja	Socialno življenje
D74	Hudo je bilo, samo, da je minilo	Trpljenje	Trpljenje	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
D75	Ljudje so bili živčni, iz sebe	Živčnost	Živčnost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
D76	Bil sem v depresiji, iz dneva v dan sem pričakoval, če se bo kaj zgodilo slučajno	Žalost	Žalost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
D77	Imam močno osteoporozo	Osteoporozo	Osteoporozo	Bolezni	Fizično stanje med epidemijo
D78	raka prostate imam	Rak prostate	Rak prostate	Bolezni	Fizično stanje med epidemijo
D79	Pa sladkorno imam	Sladkorna bolezen	Sladkorna bolezen	Bolezni	Fizično stanje med epidemijo
D80	Pa trtica mi je počila, tako da si moram oklep gor dati, imam direkt prekinjeno hrbtenico	Počena trtica	Počena trtica	Bolezni	Fizično stanje med epidemijo
D81	S pisanjem	Pisanje	Pisanje	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
D82	sestavljanjem puzzlov	Puzzle	Puzzle	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje

INTERVJU D					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
D83	igranjem kitare	Ukvarjanje z glasbo	Ukvarjanje z glasbo	Samostojno preživljanje/krajsanje časa	Socialno življenje
D84	Ja to vpliva na osamljenost (samostojnost)	Vpliv na občutke osamljenosti	Vpliv na občutke osamljenosti	Slabo fizično stanje	Fizično stanje med epidemijo
D85	Jaz bi raje imel enoposteljno sobo	Preferiranje	Preferiranje	Bivanje v enoposteljni sobi	Bivanje v enoposteljni/dvo posteljni sobi

INTERVJU E					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
E1	Telefon	Komunikacija preko telefona	Načini komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
E2	enkrat je prišel brat	Brat: enkrat obiskal	Brat	Sorodstvena mreža	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
E3	in enkrat sestra	Sestra: enkrat obiskal	Sestra	Sorodstvena mreža	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
E4	ko se jaz počutim tako obremenjujoča	Občutek obremenjujočnosti	Občutek obremenjujočnosti	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
E5	smela sestra samo 15 min tukaj biti	Omejeni obiski: kratek čas	Omejeni obiski	Obiski v živo	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
E6	korona virus pa...hudo je bilo	Trpljenje	Trpljenje	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
E7	Najbolj sem uporabljala telefon	Komunikacija preko telefona	Načini komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
E8	skypa ali vibra, nisem uporabljala tega	Komunikacija preko telefona: neuporaba drugih komunikacijskih kanalov	Načini komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
E9	Je bilo res težko	Trpljenje	Trpljenje	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
E10	pol leta je še nekako šlo, sem še upala, da bo boljše, potem pa sem tudi že obupala	Obupanost	Obupanost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo

INTERVJU E					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
E11	Težko je bilo res, pol leta ne smeš ven	Trpljenje	Trpljenje	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
E12	To sem se zjutraj pokrižala, ko sem iz postelje šla, sem rekla bog oprosti, če jamram ampak meni je tako hudo	Trpljenje	Trpljenje	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
E13	Ko se gibati ne moreš, pa smeš ne	Poglobljeno slabo počutje nepokretnih	Poglobljeno slabo počutje nepokretnih	Samostojnost	Fizično stanje med epidemijo
E14	Enkrat je ena sestra prišla pa uni brat	Omejeni obiski na zgolj družinske člane: brat, sestra	Omejeni obiski na zgolj družinske člane	Obiski v živo	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
E15	Več kot eden ni smel priti	Omejitev na enega obiskovalca	Omejitev na enega obiskovalca	Obiski v živo	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
E16	Ta virus je naredil naši generaciji velike poškodbe	Doživljanje stiske	Doživljanje stiske	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
E17	Tako kot sem navajena, red mora biti, če je tak zakon, ne more potem nekdo izsiljevati, če se ne sme, se ne sme	upoštevanje ukrepov	upoštevanje ukrepov	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
E18	Tudi če se nisem strinjala, sem zmeraj upoštevala, pa četudi me je včasih kar fajn žulilo	upoštevanje ukrepov	upoštevanje ukrepov	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
E19	Ja sem bila osamljena, zelo, zelo osamljena	Osamljenost	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
E20	Ko sem bila v Agati (osamljenost)	Osamljenost	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
E21	Tukaj sem pa najmanj trpela, ko sem prišla sem, pa se je zame vse izboljšalo. Tu	Zadovoljstvo z lokacijo, okolico	Zadovoljstvo z lokacijo, okolico	Obvladovanje stisk	Duševno zdravje med epidemijo

INTERVJU E					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
	sedim, vidim drevesa, travo, čisto okolje, hrana v redu, čistoča				
E22	V Slovenj Gradcu sem se počutila manj osamljeno	Osamljenost	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
E23	Najhuje je bilo, ko so rekli, ne smete iz sobe, to je bilo najhuješe	Preživljanje časa v sobi	Preživljanje časa v sobi	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
E24	Ko imaš občutek, da si nekje zaprt	Zaprto	Nisi smel nikamor	Omejitev gibanja	Socialno življenje
E25	Pozivno je že to bilo, da je vso osebo bilo prijazno, da ti je pokazalo, da ti želi pomagati, ti izpolniti željo, čeprav je bila neuresničljiva	Trud in skrb zaposlenih	Trud in skrb zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
E26	Ko si bil tako osamljen, da sem gledala skozi okno in si celo mislila, da bi se bilo najbolje kar čez okno pognati	Osamljenost	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
E27	to ni življenje, to je trpljenje	Trpljenje	Trpljenje	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
E28	jaz pa že čutim, da sem jim spet v breme (obiskom). To ni lahko	Občutek obremenjujočnosti	Občutek obremenjujočnosti	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
E29	Odnos je bil brez vsakega konflikta	Dobri odnosi	Pozitivna zaznava	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
E30	Ko nisem mogla do zaposlenih, se mi je zdelo, da je tako kot zapor	Bilo je hudo	Stiska ob omejitvi stikov	Omejitev stikov	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
E31	so ti pomagali	Trud in skrb zaposlenih	Trud in skrb zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih

INTERVJU E					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
E32	Ne vem kako ji je ime, tista srednje velika črna, na njo sem se vedno lahko obrnila	Na zaposlene sem se lahko obračala	Dostopnost zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
E33	Je vedno še izven prišla in rekla, če kaj rabim	Visoka stopnja pomoči	Trud in skrb zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
E34	Smili so se mi, sem rekla, kako čem nadlegovati še jaz, pa jih klicati, ko so sami v tem dumfu tu not	Obremenjenost	Obremenjenost	Pomanjkanje kadra	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
E35	To je bilo težko	Bilo je hudo	Stiska ob omejitvi stikov	Omejitev stikov	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
E36	Ključne osebe si niti nisem izbirala	Stika ni bilo	Odsotnost	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
E37	Nisem je potrebovala	Ob potrebi	Dostopnost	Socialna služba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
E38	Kaj sem pa prosila, so mi pa ugodili	Visoka stopnja pomoči	Trud in skrb zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
E39	nismo se družili, so rekli da ni prav, naj bomo kar v sobah	Preživljanje časa v sobi	Preživljanje časa v sobi	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
E40	Večja napetost je bila, vse je bilo tako napeto	Živčnost	Živčnost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
E41	Vsak je samo trepetal za sebe	Strah	Strah	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
E42	sem še čitala	Branje	Branje	Samostojno preživljanje/krajsanje časa	Socialno življenje
E43	so mi manjkali osebni stiki, pa nisem pričakovala, saj sem navajena biti sama	Odsotnost kontakta (druženja) v živo: pomanjkanje	Odsotnost kontakta (druženja) v živo	Omejitev gibanja	Socialno življenje
E44	Sem bila razočarana do najvišje možne mere	Razočaranje	Razočaranje	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo

INTERVJU E					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
E45	najbolj vpliva to, da si sam nesposoben/	Dobro počutje, če lahko opraviš stvari sam	Dobro počutje, če lahko opraviš stvari sam	Samostojnost	Fizično stanje med epidemijo
E46	Ko vidiš, da je osebje tako obremenjeno	Obremenjenost	Obremenjenost	Pomanjkanje kadra	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
E47	Ko ni bilo osebnih stikov sem se počutila zelo osamljeno/	Osamljenost	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
E48	Molila sem	Molitev	Molitev	Obvladovanje stisk	Duševno zdravje med epidemijo
E49	Vpliva. 100% bi bila manj osamljena, če bi imela koga v sobi	Manjša osamljenost	Manjša osamljenost	Bivanje v več posteljni sobi	Bivanje v enoposteljni/dvoposteljni sobi

INTERVJU F					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
F1	smo se redkeje videvali in pa tudi srečevali	Redki stiki	Pogostost stikov	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
F2	Bili smo pa pravzaprav vsi vedno povezani med seboj	Dobri stiki	Pogostost stikov	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
F3	ko smo imeli priliko se srečati, smo se pač pogovarjali na nekih določenih razdaljah,	Varnostna razdalja	omejitve	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
F4	Najbližje je bil takrat pač telefon	Komunikacija preko telefona	Način komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
F5	drugače srečevanj pač smo se varovali	Odsotnost kontakta v živo	Odsotnost kontakta (druženja) v živo	Omejitve gibanja	Socialno življenje
F6	Včasih je bila tudi prilika, da si recimo šel na balkon, pa smo se zmenili, da so se tam mimo oglasili in smo se s takšno razdaljo	Stiki čez balkon	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki

INTERVJU F					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
	pogovarjali ali pa skozi okno, kakorkoli no.				
F7	si moral na nek način napisati ali dovolj glasen biti, pa tudi primerno razdaljo upoštevati	Ovire pri komunikaciji zaradi težav s sluhom	Edini stik	Omejitve stikov	Odnos stanovalcev do zaposlenih
F8	Posluževal sem se tudi vybra	Komunikacija preko video klica	Način komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
F9	smo to komunikacijo vzdrževali preko zaposlenih, da smo se lahko približali, pogovarjali, kolikor toliko.	Komunikacija z zaposlenimi	Dostopnost zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnos stanovalcev do zaposlenih
F10	Sigurno, da je osamljenost bila prisotna	Prisotnost osamljenosti	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
F11	Nisi mogel takoj izraziti neke želje ali potrebe, ko nisi imel stika z določeno osebo ali sorodnikom	Ni bilo takojšnje možnosti pogovora	Nimajo časa za pogovore	Pomanjkanje kadra	Odnos stanovalcev do zaposlenih
F12	najbolj je bilo to izrazito, ko sem imel nujno kako potrebo ali karkoli	Izrazitejša, ko je potreboval pomoč	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
F13	si študiral kako priti v stik, da ne bi nekoga ogrožal ali te ne bi drugi ogrožali, je bilo še kar problematično	Strah pred boleznijo	Strah	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
F14	Potem je pač večkrat bila samota, da se nisi mogel pogovarjati s človekom	Odsotnost stikov z drugimi	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
F15	Pozitivno je bilo to, da so se trudili	Trud sorodnikov	Skrbi svojcev	Vzdrževanje stikov s sorodniki	Odnosi stanovalcev z

INTERVJU F					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
	vzdrževati stik kolikor se je dalo in bilo omogočeno v tem primeru				najožjimi sorodniki
F16	To, da si bil ves čas v strahu, da se ti ne bi kaj zgodilo ali pa domačim, ko so imeli možnost prehoda, pa službe...	Strah pred boleznijo	Strah	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
F17	To je bila težava v tem, da nisi mogel imeti stika ali postaviti vprašanje in izvedeti, kako ravnati	Omejitev stika z zaposlenimi	Omejitve	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
F18	Je bila pa tu osamljenost še bolj izrazita kot pa stiki s sorodniki, ker si bil odrezan od pogovorov z zaposlenimi, ali vprašanj, ali želja	Omejeni pogovori z zaposlenimi	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
F19	Ker tukaj imaš vedno nekoga, ti je kot domač človek, ker si se navezal na zaposlene v domu.	Navezanost na zaposlene	Trud in skrb zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnos stanovalcev do zaposlenih
F20	Zaposleni so bili zelo razumevajoči, da si lahko, če je bila prilika, si ga lahko vprašal, prosil za to in ono in si dobil odgovor v zadovoljivosti	Zaposleni so bili razumevajoči	Trud in skrb zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnos stanovalcev do zaposlenih
F21	Da ti je vsaj malo olajšal to zaprtost in odtujenost	Boljše počutje	Pozitivna zaznava	Pozitiven odnos	Odnos stanovalcev do zaposlenih

INTERVJU F					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
F22	To so bili problemi spoznavanja, ker v teh uniformah se je tudi glas spremenil	Otežena prepoznavna	Otežena prepoznavna	Zaščitna oprema	Odnos stanovalcev do zaposlenih
F23	Sigurno, da je bila to neka ovira ali pa ločenost večja, kot pa če so bili brez teh oblačí	Zaščitna oprema vpliva na občutek ločenosti od zaposlenih	Zaščitna oprema vpliva na občutke ločenosti	Zaščitna oprema	Odnos stanovalcev do zaposlenih
F26	ključna oseba je Romana, gospa, ki je zaposlena v pralnici	Zaposlena je v pralnici	Profil	Ključna oseba	Odnos stanovalcev do zaposlenih
F25	Ta možnost je obstajala, da sem lahko z njo prišel v kontakt ter izrazil željo in potrebe,	Dosegljivost	Zanesljivost/ Stabilnost/ dosegljivost	Ključna oseba	Odnos stanovalcev do zaposlenih
F26	je prišla kolikor je bilo mogoče	Pride kolikor ima časa	Zanesljivost/ Stabilnost/ dosegljivost	Ključna oseba	Odnos stanovalcev do zaposlenih
F30	tudi pogosteje, če si izrazil željo	Ob potrebi	Zanesljivost/ Stabilnost/ dosegljivost	Ključna oseba	Odnos stanovalcev do zaposlenih
F28	sem se sigurno boljše počutil, neko varstvo, bolj v ožji obliki,	Obisk pripomore k boljšemu počutju	Boljše počutje	Ključna oseba	Odnos stanovalcev do zaposlenih
F29	No, malo težje je sigurno bilo, ker nisi mogel tisti moment, ko si nekaj spomnil, kar priti in vprašati, pač pa si moral počakati	Težja dostopnost	Dostopnost	Socialna služba	Odnos stanovalcev do zaposlenih
F30	Mislím, da je to bilo kar nekako zadovoljivo rešeno	Zadovoljivo urejeno	Zadovoljivo urejeno	Organizacija zavoda	Odnos stanovalcev do zaposlenih
F31	zapore so morale obstajati, da se je to obvarovalo.	Omejitve druženj	Omejitve	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje

INTERVJU F					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
F32	Kakšnih posebnih pomanjkanj zaradi tega od uslužbencev nismo doživljali.	Ni bilo pomanjkanj	Trud in skrb zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnos stanovalcev do zaposlenih
F33	Druženje je bilo bolj na daleč in redkeje	Redki stiki	Pogostost stikov	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
F34	bili so pa časi, ko ga sploh ni bilo, ker iz sobe nisi smel	Prepoved obiskov v živo	Obiski v živo	vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
F35	So primeri, ko se je tudi zelo odtujilo	Odtujenost	Odtujenost	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje
F36	so pa tudi primeri, ko si bolj nekak zaupal temu sostanovalcu, da je bila mogoče povezava tesnejša in bi rekel tudi bolj čustvena.	Večja povezanost	Večja povezanost	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje
F37	Najbolj smo pač prebirali kolikor je bila možnost časopise	Branje časopisa	Branje	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
F38	Pa študiranja na malo daljši krog sorodnikov, ko se jih prej nisi toliko spomnil nanje.	Razmišljanje o sorodnikih	Razmišljanje	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
F39	To je bil pa bi rekel skoraj neki šok, da je bila prepoved izhoda in srečanja s človekom, ko si se prej pogovarjal	Šok, ker ni bilo izhodov in druženj	Šok	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
F40	Je bil problem za sebe, ker si bil omejen z zadevami, ki bi se lahko pogovoril in se nisi mogel	Problem, ker ker se nisi mogel pogovoriti	Doživljanje stiske	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo

INTERVJU F					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
F41	Izhod iz doma	Ni bilo izhodov	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
F42	to je bilo že kar bi rekel kruto	Krut režim	Krut režim	Doživljanje Covid-19 epidemije/ukrepov	Duševno zdravje med epidemijo
F43	Je bilo še kar težko	Doživljanje stiske	Doživljanje stiske	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
F44	gledal televizijo	Gledanje televizije	Gledanje televizije	Samostojno preživljanje/krajšanje časa	Socialno življenje
F45	je bila osamljenost večja pri tistih, ki so bili sami v sobi,	Večja osamljenost pri tistih v enoposteljnih sobah	Vpliv na občutek osamljenosti	Bivanje v enoposteljni sobi	Bivanje v enoposteljni/več posteljni sobi
F46	niso imeli možnosti ne pogovora ali dobiti kakšne pomoči, ko je momentalno rabil, je moral počakati, da je nekdo prišel v sobo in je lahko prosil in mu je bilo to omogočeno, da je lahko šel na voziček ali na potrebo ali v kopalnico, vse take stvari	Ni bilo možnosti pogovora, pomoči...	Ni bilo takojšnje pomoči	Bivanje v enoposteljni sobi	Bivanje v enoposteljni/več posteljni sobi
F47	Tisti, ki so gibalno ovirani, to so bili pa posebej problemi in težave tega človeka, ni mogel priti do stikov	Problemi pri gibalno oviranih	Gibalna oviranost	Vpliv na občutek osamljenosti	Samostojnost/giblјivost

INTERVJU G					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
G1	Je bilo okno prav blizu ceste, so prihajali k oknu	Stiki skozi okno	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
G2	Vsaki dan je nekdo prišel	Vsakodnevni stiki skozi okno	Pogostost stikov	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki

INTERVJU G					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
G3	nečakinja	Ima nečakinjo	Nečakinja	Sorodstvena mreža	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
G4	Sin njen	Sin od nečakinje	Sin od nečakinje	Sorodstvena mreža	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
G5	mož	Mož od nečakinje	Mož od nečakinje	Sorodstvena mreža	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
G6	Preko telefona smo se tudi slišali	Komunikacija preko telefona	Način komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
G7	nečakinja vsaki dan pokliče	Vsakodnevna komunikacija z nečakinjo	Pogostost stikov	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
G8	osebno, preko okna	Stiki skozi okno	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
G9	Ko sem bila zgoraj, pa sem bila na balkonu	Stiki čez balkon	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
G10	Takrat pa ni bilo obiskov	Prepoved obiskov v živo	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
G11	Nič posebnega, sem vedela da ne smejo priti, oni pa tudi, pač smo sprejeli to	Ni bilo težav	Upoštevanje ukrepov	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
G12	Bolj osamljeno se zaradi tega niti nisem počutila	Ni se počutila bolj osamljeno	Ni bila osamljena	Obvladovanje stisk	Duševno zdravje med epidemijo
G13	Sem brala	Branje	Branje	Samostojno preživljanje/krajsanje časa	Socialno življenje
G14	reševala križanke.	Reševanje križank	Reševanje križank	Samostojno preživljanje/krajsanje časa	Socialno življenje
G15	Najbolj ga sedaj doživljam, ko sem se vrnila v dom. Včasih sem nekako zagrenjena,	Občutek zagrenjenosti	zagrenjenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo

INTERVJU G					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
	nekaj me tišči noter				
G16	Ne vem, se mi zdi, da nisem toliko prizadeta, ker ne morem ven	Ni bilo težav	Upoštevanje ukrepov	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
G17	Z gospo B. Se druživa ali igrava karte, igre, mi je lažje glede tega, no/	S sosedo si delata družbo	Družba drug drugemu	Odnosi s stanovalci	Socialno življenje
G18	se nisem s tem posebej ukvarjala	Zaščitna oprema	Zaščitna oprema	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
G19	Gospa Zdenka, negovalka	Negovalka	Profil	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
G20	včasih pride, nima časa	Pride občasno	Ključna oseba je prišla	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
G21	Se mi zdi pa zelo vredno	Je prijetna	Boljše počutje	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
G22	Ona sama je imela doma očeta, ki je umrl za covidom, zato je bilo boljše, da ni prišla v tistem času	Ni prišla zaradi bolezni očeta	Odsotnost ključne osebe glede na ukrepe	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
G23	Nisem kaj potrebovala od socialne službe	Ni je potrebovala	Dostopnost	Socialna služba	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
G24	Lahko dobiš informacije kjerkoli	Lahko dobiš informacije	Dostopnost do informacij	Organizacija zavoda	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
G25	včasih sem pri računovodkinji že bila na informacijah. Tako, da lahko. Sestri medicinski recimo, vse to kar me zanima tudi glede zdravil, dobim informacije	Na zaposlene se je lahko obračala	Dostopnost zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev z zaposlenimi
G26	Nismo se družili,	Niso se družili	Odsotnost kontakta (druženja) v živo	Omejitev gibanja	Socialno življenje

INTERVJU G					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
G27	Ne čutim, da bi se karkoli spremenilo	Ni se kaj spremenilo	Ni se kaj spremenilo	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje
G28	Berem	Branje	Branje	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
G29	Gledam TV	Gledanje TV	Gledanje TV	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
G30	Čas mine kar hitro	Čas hitro mine	Dan je normalno minil	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
G31	Nisem občutila pomanjkanja	Ni občutila pomanjkanja	Ni bilo tako hudo	Obvladovanje stik	Duševno zdravje med epidemijo
G32	Ne vem, ker tudi sedaj, ta čas sem imela ta grozen občutek, takšna tesnoba	Občutek tesnobe	Tesnoba	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
G33	Prav sem imela tak občutek, da se me loteva ena kriza	Imela je občutek, da se je loteva kriza	Kriza	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
G34	Sem se prav bala, da bom zapadla v depresijo	Strah, da bo zapadla v depresijo	Doživljanje stiske	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
G35	Sem rekla, da moram pregnati to, moram sama se. Mi zaenkrat uspeva	Si si moral reči, da bo boljše	Si si moral reči, da bo boljše	Optimizem	Duševno zdravje med epidemijo
G36	Sej vedno se neki dogaja v domu ali ura molitev, maša	Molitev	Molitev	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
G37	Ne vem če toliko vpliva, se mi zdi da ne	Ne vpliva na občutek osamljenosti	Ne vpliva na občutek osamljenosti	Vpliv na občutek osamljenosti	Bivanje v enoposteljni/ več posteljni sobi
G38	lahko počnem kar me je volja, če bi bila v družbi še z nekom, ki se ne bi razumeli, pa bi bilo še težje	Lahko počne, kar želi	Zadovoljstvo	Bivanje v enoposteljni sobi	Bivanje v enoposteljni/ več posteljni sobi

INTERVJU H					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
H1	Mi smo po telefonu, urejali smo	Komunikacija preko telefona	Načini komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z

INTERVJU H					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
	vse preko telefona				najožjimi sorodniki
H2	skoraj vsaki dan je poklicala	Vsakodnevna komunikacija s hčerko	Pogostost stikov	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
H3	hčerka	Hčerka	Hčerka	Sorodstvena mreža	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
H4	Samo telefon	Komunikacija preko telefona	Načini komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
H5	jaz se kar lahko prilagodim, mi ni težava, če mi nekdo reče, tako pa tako mora biti	Prilagajanje	Prilagajanje	Prilagajanje	Duševno zdravje med epidemijo
H6	Dobro, če je tako, je tako. Ne da bi se potem sekirala, uuu kaj bo pa sedaj, ne, prilagodim se	Prilagajanje	Prilagajanje	Prilagajanje	Duševno zdravje med epidemijo
H7	Ja imaš včasih takšen občutek osamljenosti	Osamljenost	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
H8	Ne ljubi se ti to ne ono	Odsotnost volje	Odsotnost volje	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
H9	Takrat sem pač šla ven na hodnik ali pa malo okrog, pa srečaš koga, se malo pogovoriš in je kar boljše	Druženja na hodniku	Vzpostavitev ponovnih druženj	Odnosi s sostanovalci	Duševno zdravje med epidemijo
H10	Ko pa nismo mogli iti iz sobe, v jedilnico pa sem se počutila izolirano	Osamljenost: ob zaprtosti	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
H11	Najbolj mi je bilo nekako bolj težko oz. sem bolj težko prenašala takrat, ko smo	Premestitev v Topolšico	Nepoznana situacija	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo

INTERVJU H					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
	mogli iti v Topolšico				
H12	Kot, da greš iz tega sveta, da greš, no nekam	Kot, da so v veselju	Nepoznana situacija	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
H13	moraš sam sebe potolažiti, saj bo minilo, ne bo ves čas tako in mine	Si si moral reči, da bo boljše	Si si moral reči, da bo boljše	Optimizem	Duševno zdravje med epidemijo
H14	Takrat je bilo pa res težko, ni bilo enostavno	Trpljenje	Trpljenje	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
H15	a še bolan si zraven (težje doživljanje)	Težje prenašanje ukrepov	Težje prenašanje ukrepov	Slabo fizično stanje	Fizično stanje med epidemijo
H16	Pa tuji prostori pa tuji ljudje, pa tako naprej	Tuji prostori, tuji ljudje	Nepoznana situacija	Psihične stiske	Socialno življenje
H17	Da je nam cepivo dalo nekaj, da smo okrevali, se mi zdi	Cepljenje	Cepljenje	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
H18	To, da so bili omejeni stiki s svojci.../(	Omejeni obiski	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
H19	no malo te le potolažijo svojci	Tolažba	Skrbi svojcev	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
H20	Pa pogosto so poklicali	Dobri stiki: pogosti	Pogostost stikov	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
H21	sin in hčerka	Sin in hčerka	Sin in hčerka	Sorodstvena mreža	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
H22	da se nismo mogli osebno srečati	Prepoved obiskov v živo	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
H23	Večkrat bi se lahko srečali, če bi ne bi bilo tega, bi drugače bilo. Ko je pa ta virus bil, je pa vse drugače	Omejeni obiski	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Socialno življenje

INTERVJU H					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
	potekalo in utihnilo				
H24	Je bil pa telefon ta glavno	Komunikacija preko telefona	Načini komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najbližjimi sorodniki
H25	da jaz nisem tako veliko občutila, ker običajno niti ne letam tako sem pa tja, da bi kam šla, pa tožila	Dan je normalno minil	Dan je normalno minil	Samostojno preživljanje/krajša nje časa	Socialno življenje
H26	mogoče sedaj pogrešam koga, ki ga dolgo ni, pa si se spraševal ali je kaj z njim narobe	Negotovost	Negotovost	Omejitev gibanja	Socialno življenje
H27	si nič ne žensem tako k srcu. Kar je, je, bo pa že minilo, bo že nekako	Vedenje, da bo drugače	Vedenje, da bo drugače	Optimizem	Duševno zdravje med epidemijo
H28	nisem imela posebnih težav glede tega	Ni bilo tako hudo	Ni bilo tako hudo	Obvladovanje stisk	Duševno zdravje med epidemijo
H29	Ko smo šli v Topolšico sem razmišljala, kaj bomo pa sedaj spodaj nikogar ne poznaš, kako se moraš obnašati, ali lahko greš ali ne	Premestitev v Topolšico	Nepoznana situacija	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
H30	Je bil fajn stik (zaposleni), ne smem reči, da so bili neprijazni ali da bi nas na hitro odgnali, ne, ne smem reči/	Pozitivna zaznava	Pozitivna zaznava	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
H31	To je bila pa težava, o, kakšna težava. Ja nisi ga prepoznal	Pokritih ne prepozna	Otežena prepoznav	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev do zaposlenih

INTERVJU H					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
H32	Jaz sem vsakokrat, ko je kdo prišel, sem rekla, ja jaz pa vas ne poznam, kdo ste pa vi	Pokritih ne prepozna	Otežena prepoznavna	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
H33	No potem pa je malo povedala, da kdo, pa malo dol počepnila	Pokritih ne prepozna	Otežena prepoznavna	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
H34	še sedaj, ko nosite maske imamo težave. Še sedaj marsikdaj ne vem kdo je tam	Pokritih ne prepozna	Otežena prepoznavna	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
H35	nisem vedela, da je ona, če ne bi imela napisa gor	Pokritih ne prepozna	Otežena prepoznavna	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
H36	to pa ni bilo fajn	Otežena prepoznavna	Otežena prepoznavna	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
H37	Stalno smo prejamrali, kako so boge, sploh nimajo zraka, kako pa dihalo	Zaščitna oprema	Zaščitna oprema	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
H38	Ni prijetno za vas, pa ni prijetno za nas	Zaščitna oprema	Zaščitna oprema	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
H39	Jaz moje ključne osebe sploh ne poznam, ker je še ni bilo k meni, odkar je šla Zvonka	Stika ni bilo	Odsotnost	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
H40	če kaj sama ne morem, pa rečem čistilki, ali komu, ki je blizu	Na zaposlene sem se lahko obračala	Dostopnost zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
H41	s prejšnjimi smo se pa dobro razumeli	Pomembnost ujemanja	Boljše počutje	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
H42	Je kar naprej bila tu in spraševala, če kaj potrebujem	Skrb	Boljše počutje	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih

INTERVJU H					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
H43	Ja lahko sem, če sem imela kaj takega	Pogovor, svetovanje	Boljše počutje	Gljučna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
H44	možnost, da bi lahko šli in se pogovorili	Pogovor, svetovanje	Boljše počutje	Gljučna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
H45	časa pa skoraj si ni vzeta za kakšnega posameznika, da bi prišel k mizi, se vsedel pa se pogovoril, kako ste, kaj rabite, vas kaj boli, vam je dolgčas	Nimajo časa za pogovore	Nimajo časa za pogovore	Pomanjkanje kadra	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
H46	da bi bila vsaj ena oseba v domu, ki bi šla vsaki dan od človeka do človeka, vprašala, če ste v redu, a vam to pa to naredim. Pač pogovoriti	Nimajo časa za pogovore	Nimajo časa za pogovore	Pomanjkanje kadra	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
H47	Časa pa vem, da ni	Nimajo časa za pogovore	Nimajo časa za pogovore	Pomanjkanje kadra	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
H48	Nič se nismo družili	Odsotnost kontakta (druženja) v živo	Odsotnost kontakta (druženja) v živo	Omejitev gibanja	Socialno življenje
H49	nismo smeli ven, smo bili v sobah	Preživljanje časa v sobi	Preživljanje časa v sobi	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
H50	pa enkrat rekli, lahko maske dol daš, pol smo pa šli po hodniku sem pa tja, pa se malo pogovorili, pa dober dan	Druženja na hodniku	Vzpostavitev ponovnih druženj	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje
H51	smo se malo odtujili med sabo, ker si predolgo v sobi	Odtujenost	Odtujenost	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje
H52	Skrhali se odnosi že niso, si pa tako bolj	Zaprto vasa	Zaprto vasa	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo

INTERVJU H					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
	vase zaprt, ne veš kaj bi rekel, kaj bi govoril				
H53	ni se mi ljubilo kaj, noge so me bolele, nisem se prav fajn počutila	Bolečine v nogah	Bolečine v nogah	Slabo fizično stanje	Fizično stanje med epidemijo
H54	Kvačkala sem	Pletenje	Pletenje	Samostojno preživljanje/krajša nje časa	Socialno življenje
H55	štrikala	Pletenje	Pletenje	Samostojno preživljanje/krajša nje časa	Socialno življenje
H56	kartala	Kartanje	Kartanje	Samostojno preživljanje/krajša nje časa	Socialno življenje
H57	zlagala	Zlaganje	Zlaganje	Samostojno preživljanje/krajša nje časa	Socialno življenje
H58	me je jezilo to, da so moral kar noter bit (v sobah)	Preživljanje časa v sobi	Preživljanje časa v sobi	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
H59	Tako kot bi bila v arestu, ne v svoji sobi, tam v eni škafli zaprta	Zaprto	Nisi smel nikamor	Omejitev gibanja	Socialno življenje
H60	Potem sem pa študirala, eh saj bo boljše, ne sekiraj se, jutri bo a boljše	Si si moral reči, da bo boljše	Si si moral reči, da bo boljše	Optimizem	Duševno zdravje med epidemijo
H61	Si pač kar noter v sobi moral biti	Preživljanje časa v sobi	Preživljanje časa v sobi	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
H62	si hvala bogu hitro delo najdem in ura hitro mine	Zadolžitve	Zadolžitve	Samostojno preživljanje/krajša nje časa	Socialno življenje
H63	ni bilo fajn, ker nisem smela več dol pomivat in nič delat, to mi še sedaj zelo manjka	Odsotnost dejavnosti	Odsotnost dejavnosti	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
H64	Da nisi smel ven in se s kom kaj pogovoriti	Odsotnost kontakta (druženja) v živo	Odsotnost kontakta (druženja) v živo	Omejitev gibanja	Socialno življenje

INTERVJU H					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
H65	Osebni stik, da ga vsaj vidiš mogoč, bi že bilo boljše	Odsotnost kontakta (druženja) v živo	Odsotnost kontakta (druženja) v živo	Omejitev gibanja	Socialno življenje
H66	v sobi si bil, gledala televizijo	Gledanje televizije	Gledanje televizije	Samostojno preživljanje/krajša nje časa	Socialno življenje
H67	poslušala radio	Poslušanje radia	Poslušanje radia	Samostojno preživljanje/krajša nje časa	Socialno življenje
H68	Druge ponujene možnosti so bile zgolj, idi na balkon	Druženja na balkonu	Vzpostavitev ponovnih druženj	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje
H69	tisti, ki so sami v sobi, so bolj osamljeni/(	Osamljenost	Osamljenost	Bivanje v enoposteljni sobi	Bivanje v enoposteljni/dvoposteljni sobi
H70	če sta pa dve v sobi pa je že boljše, pa malo vprašaš druga drugo, pa se pogovoriš	Manjša osamljenost	Manjša osamljenost	Bivanje v več posteljni sobi	Bivanje v enoposteljni/dvoposteljni sobi

INTERVJU I					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
I1	Edino preko telefona	Komunikacij preko telefona	Način komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
I2	pa tudi ne preveč pogosto.	Redki stiki	Pogostost stikov	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
I3	Tudi na računalniku sem veliko delala	Delo na računalniku	Računalnik	Samostojno preživljanje/krajšanje časa	Socialno življenje
I4	Meni tako ne pride veliko ljudi,	Redki stiki	Pogostost stikov	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
I5	razen brat je kdaj je lahko prišel, če ni bilo med občinami zapore	Obiski brata	Brat	Sorodstvena mreža	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
I6	sem pač bil omejen tako kot vsi drugi kar v sobi in	Zaprto	Nisi smel nikamor	Omejitev gibanja	Socialno življenje

INTERVJU I					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
	nič veliko gibanja.				
I7	Drugače obiskov nisem niti pogrešal	Ni pogrešal obiskov	Odsotnost obiskov ni bila pretežka	Obvladovanje stisk	Duševno zdravje med epidemijo
I8	Bila je pač svoboda veliko okrnjena	Okrnjena svoboda	Omejitve	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
I9	Malo straha je pa bilo ali bom zbolel ali ne	Strah pred boleznijo	Strah	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
I10	Tega nisem tako strašno občutil, ker sem navajen samotarskega življenja že od prej,	Ni čutil osamljenosti	Ni bil osamljen	Obvladovanje stisk	Duševno zdravje med epidemijo
I11	Seveda je pa prišel tudi trenutek, ko sem se počutil osamljenega. Seveda mi je bila ta karantena najhujša	Karantena	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
I12	edino to možnost sem imel, da sem lahko šel na balkon na zrak, čeprav je bila zima in mrzlo	Lahko je šel na balkon	Sveži zrak/balkon	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
I13	da smo potem, ko ni bilo več teh karanten, da smo še kljub temu še lahko bili skupaj in da se je nekaj dogajalo, recimo kakšen rojstni dan in je prišla šefica voščit dotičnemu	Pozitivno je bilo, da so se ponovno lahko začeli družiti	Vzpostavitev ponovnih druženj	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje
I14	Tako, da si imel en občutek, da se skrbi za stanovalce.	Občutek, da jih skrbi za stanovalce	Občutek varnosti	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih

INTERVJU I					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
I15	Ja to je bilo kar stresno	Bilo je hudo	Stiska ob omejitvi stikov	Omejitev stikov	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
I16	Nikogar nisi več prepoznal, nisi vedel katera sestra je	Ni prepoznal zaposlenih	Otežena prepoznav	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
I17	tisto je bilo za mene osebno pošastno	Bilo je pošastno	Stiska ob omejitvi stikov	Omejitev stikov	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
I18	sem se bal, da bi mi kdo od teh prinesel kakšen virus	Strah pred okužbo	Strah	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
I19	Tudi direktorica je bila pri meni večkrat	Direktorica	Dostopnost zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
I20	To sem bil zelo presenečen in zadovoljen, da je to tako, drugače pa tudi tisti, ko so me poznali in sem jih vprašal kdo je pod tisto opremo, sem bil kar malo boljše.	Boljše počutje	Pozitivna zaznava	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
I21	Moja ključna oseba je ga. Marjana	Ključna oseba je ga. Marjana (vodja enote)	Profil	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
I22	Je absolutno doprinesla k mojemu boljšemu občutku	Je doprinesla k boljšemu počutju	Boljše počutje	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
I23	Njeni obiski so bili kar pogosti	Ključna oseba je prišla	Zanesljivost/stabilnost/dosegljivost	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
I24	v tistem času niti nisem potreboval posebej kaj, tako, da niti ni bilo potrebe iskati pomoči socialnega delavca	Ni potreboval socialne službe	Dostopnost	Socialna služba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
I25	Je pa res, da je bilo onemogočeno v tistem času. Tega sem se	Omejitev druženj	Omejitve	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje

INTERVJU I					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
	tudi zavedal in nisem kam silil				
I26	Sem si rekel, bom pa že, ko bo minil lockdown oz. zaprtje, karantena, da bo potem pa že možnost, da se kaj uredi	Ureditev zadev, ko se sprostijo ukrepi	Pozitivno razmišljanje	Optimizem	Duševno zdravje med epidemijo
I27	Ja, jaz mislim, da je bilo vredno. Kar se tiče zdravstvenih zadev sem bil vedno na tekočem, tudi sem lahko poklical po telefonu sestro Janjo, če sem kaj potreboval	Bilo je vredno, dostopnost do informacij	Dostopnost do informacij	Organizacija zavoda	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
I28	in sem zelo zadovoljen.	Zelo zadovoljen	Zadovoljivo urejeno	Organizacija zavoda	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
I29	V času epidemije se nisem družil, sem bil v sobi	Ni se družil	Odsotnost kontakta (druženja) v živo	Omejitev gibanja	Socialno življenje
I30	mislim, da so bili ti odnosi, ko je bilo možno, bolj sproščeni	Odnosi so bili bolj sproščeni	Bolj sproščeni odnosi	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje
I31	so se začeli družiti v prostoru, kjer se je skupno hrana delila.	Prehranjevanje v jedilnici	Vzpostavitev ponovnih druženj	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje
I32	gledal. Se mi je zdelo malo prehitro. Da bi še kljub temu morale biti v času tiste najhujše krize le ločena zadeva.	Koristnost ukrepov	Upoštevanje ukrepov	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
I33	Mislim, da so se odnosi malo spremenili	Odnosi so se malo spremenili	Odtujenost	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje
I34	Bi rekel, vsak je malo še	Zaskrbljenost kaj bo	Zaskrbljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo

INTERVJU I					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
	zaskrbljen, kaj bo jeseni				
I35	na računalniku	Računalnik	Računalnik	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
I36	na telefonu	Telefon	Telefon	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
I37	sem pač čital	Branje	Branje	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
I38	sem tudi telovadbo	Telovadba	Telovadba	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
I39	Lahko bi rekel stresno	Stresno	Stres	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
I40	Ni mi bilo vseeno, da so potem vse, ki so bili bolani, zaprli v en del recimo, pa so se družili tisti, ki so imeli veliko simptomov, in tisti, ki so imel malo simptomov v enem prostoru, recimo	Združevanje stanovalcev glede na simptome	Združevanje stanovalcev glede na simptome	Organizacija zavoda	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
I41	Sem bolj samotar, tako da, osebnih stikov nisem pogrešal.	Ni bilo težav	Upoštevanje ukrepov	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
I42	najbolj vpliva to, da si popolnoma sam in da si zaprt v enem prostoru	Karantena	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
I43	odvisen si od tega, da nekdo pride k tebi in ti nekaj prinese, porihita je ena takšna bojazen	Odvisen si od drugega	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
I44	Z računalnikom,	Računalnik	Računalnik	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
I45	telefonom,	Telefon	Telefon	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje

INTERVJU I					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
I46	TV	TV	TV	Samostojno preživljanje/krajsan je časa	Socialno življenje
I47	...tudi znotraj doma nam je bilo veliko ponujeno, ja ja. razni nastopi, je bilo urejeno, čim se je malo izboljšalo stanje	Organizirani koncerti na prostem	Prilagoditve	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
I48	pa ta interna tv	Interna tv	Prilagoditve	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
I49	poskrbeli za to, da so nam omogočili lepše življenje.	Poskrbeli za lepše počutje	Trud in skrb zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
I50	To je sedaj tako, če je sostanovalec v sobi, je potrebno veliko kompromisov, je veliko stvari, ki jih jaz ne bi prenesel	Zadovoljstvo bivanja v enoposteljni sobi	Zadovoljstvo	Bivanje v enoposteljni sobi	Bivanje v enoposteljni/ Dvoposteljni sobi
I51	Tisti, ki so nepokretni pa menim da so bili ti absolutno še bolj osamljeni	Nepokretni so bolj osamljeni	Osamljenost	Vpliv na občutke osamljenosti	Samostojnost gibljivost

INTERVJU J					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
J1	Po telefonu,	Komunikacija preko telefona	Način komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
J2	na skypu,	Komunikacija preko video klica	Način komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
J3	pod okno so tudi prišli, da sem jih lahko videla	Stiki skozi okno	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
J4	potem pa ne jaz dol, ne oni k	Prepoved obiskov v živo	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z

INTERVJU J					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
	meni niso smeli.				najožjimi sorodniki
J5	Stike sem imela z mojimi hčerkami	Stike je imela s hčerkama	Hčerka	Sorodstvena mreža	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
J6	Slišali smo se vsaki dan	Slišali so se vsaki dan	Pogostost stikov	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
J7	sva se čuli in videli	Komunikacija preko video klica	Način komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
J8	Tiste dve, ki sta v SG, pa sta lahko prišle pod balkon	Stiki čez balkon	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
J9	Pri hoji si pomagam z rolatorjem	Pri hoji si pomaga z rolatorjem	Pomaga si z rolatorjem	Samostojnost	Fizično stanje
J10	Težko, v duši je hudo	Bilo je hudo	Žalost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
J11	me je kar strah.	Občutek strahu	Strah	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
J12	Osamljena sem še kar bila, čeprav smo se slišali in videli, samo to ni v živo, je drugače	Da ni bilo osebnih stikov s sorodniki	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
J13	Tudi solze so bile vmes, pa tisti spomini, ko se ti vrnejo nazaj v tisto vojno in sedaj	Podoživljanje vojne	Podoživljanje vojne	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
J14	To je grozno.	Bilo je grozno	Groza	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
J15	Jaz sem si odprla muziko in sem kakšne tiste žalostne pesmi poslušala	Poslušanje žalostnih pesmi	Računalnik	Samostojno preživljanje/krajšanje časa	Socialno življenje
J16	Najtežje mi je bilo ob slabem vremenu, to vsekakor.	Ob slabem vremenu	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
J17	Tudi obdobje, ko so bili ukrepi bolj strogi	Ko so bili ukrepi bolj strogi	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
J18	Ko sem samo v sobi lahko bila, to je bilo zelo težko.	Omejitev na sobo	Nisi smel nikamor	Omejitev gibanja	Socialno življenje

INTERVJU J					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
J19	Pozitivna je bila to, da sem jih čula ali videla v živo	Ohranjeni stiki s sorodniki	Pozitivne posledice omejitev	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
J20	Negativno je bilo pa predvsem slabo zdravstveno počutje, slabo počutje, pa težave z živci.	Slabo počutje in težave z živci	Negativne posledice omejitev	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
J21	Ko sem izvedela da bo zaprt, en tak šok je bil, ne znam opisati.	Doživela je šok	Šok	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
J22	Lahko pa sem se obrnila na osebje, na sestre	Lahko se je obračala na zaposlene	Dostopnost zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
J23	Ko sem jih prvič videla sem jih samo gledala, spoznala jih sploh nisem, ker so imeli masko	Pokritih ni prepoznala	Otežena prepoznavna	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
J24	Spoznala sem jih pa po glasu	Prepoznala po glasu	Otežena prepoznavna	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
J25	Ko sem vedela, da nekaj se pripravlja, nekaj neprijetnega da bo. Če še ni pa še bo. Pa še sedaj nisem sigurna ali bo boljše ali ne	Nekaj se pripravlja	Nepoznana situacija	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
J26	Moja ključna oseba je Larisa, ki jo imam tudi na sliki v sobi	Medicinska sestra	Profil	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
J27	V tistem času osebno glih ni prišla, pač hrano mi je prinesla pa to, pa zdravila, tisto. Da bi se kaj pogovarjali kot s ključno osebo pa ne	Manj časa za pogovor	Odsotnost	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih

INTERVJU J					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
J28	Če sem videla, da je bila dobre volje mi je bilo vsekakor fajn, če sem pa videla da ne, sem pa to tudi občutila.	Obisk pripomore k boljšemu počutju	Boljše počutje	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
J29	večkrat je prišla do mene, malo neki povedala ali pa, če sem dol šla v pisarno. Možnost poiskati jo in vprašati kaj sem imela, ja.	Soc. delavka je prišla in bila dosegljiva	Dostopnost	Socialna služba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
J30	Ne znam povedati, časa vsekakor niso imeli toliko. Ko so jih (stanovalce) delili nekaj jih je šlo v Topolšico in niso imeli časa za nas paciente toliko. Tisto glavno kar so morali narediti, to je bilo poskrbljeno, kaj več ni bilo časa	Pomanjkanje časa zaradi obremenjenosti	Obremenjenost	Pomanjkanje kadra	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
J31	Za informacije pa če si kaj vprašal, drugače ne	Na zaposlene se je lahko obračala	Dostopnost zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
J32	To, da vam odkrito povem, jaz nisem imela obiskov iz sobe v sobo ves ta čas. Zelo malo.	Ni imela obiskov v sobi	Omejeni stiki	Odnosi s stanovalci	Socialno življenje
J33	sploh nisem imela stika z drugimi, niti si nisem želela da bi prišla katera.	Ni želela stikov z drugimi	Odtujenost	Odnosi s stanovalci	Socialno življenje
J34	Med stanovalci se je	Spremenilo se je vedenje	Spremenilo se je vedenje	Odnosi s stanovalci	Socialno življenje

INTERVJU J					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
	spremenilo obnašanje				
J35	Takoj si opazil spremembo, da je morda samo dober dan, pogovora sploh ni bilo več	Pogovora ni bilo več	Odtujenost	Odnosi s stanovalci	Socialno življenje
J36	smo se spodaj dobili v zimskem vrtu in se pogovorili	Dobili so se v zimskem vrtu	Vzpostavitev ponovnih druženj	Odnosi s stanovalci	Socialno življenje
J37	Jaz vzamem računalnik ali križanko	Reševanje križank	Reševanje križank	Samostojno preživljanje/krajsanje časa	Socialno življenje
J38	sedim včasih na balkonu in gledam naraven kolikor je vidim	Sedi na balkonu in opazuje naravo	Sveži zrak/balkon	Samostojno preživljanje/krajsanje časa	Socialno življenje
J39	Sem samo parkrat šla po hodniku sem in tja drugače pa ne.	Omejitev druženj	Omejitve	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
J40	je čisto drugače. Ker se že eden drugega bojimo.	Se že eden drugega bojijo	Odtujenost	Odnosi s stanovalci	Socialno življenje
J41	kakor sem kaj slišala, mene je bilo kar strah kaj bo. Jutri ali danes bo pri nas nekaj počilo	Strah pred prihodnostjo	Strah	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
J42	Najbolj pogrešam otroke, hčerke in vnuke	Pogreša sorodnike	Vnuk	Sorodstvena mreža	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
J43	Jaz imam slabo izkušnjo. Mi je velikokrat dolgčas	Ji je dolgčas	Dolgčas	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
J44	če se slabo počutim, pa če mi solze pritečejo, me bodrijo,	Tolažba svojcev	Skrbi svojcev	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
J45	Osebe pa tudi, so prijazni	So zelo vredni	Pozitivna zaznava	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
J46	če so kaj prinesli, so spodaj v recepciji pustili	Pošiljanje potrebnih stvari	Skrbi svojcev	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki

INTERVJU J					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
J47	Ne tisto pa ne. Čeprav sem sama v sobi, mi ni dolgčas	Zadovoljstvo	Zadovoljstvo	Bivanje v enoposteljni sobi	Bivanje v enoposteljni/Več posteljni sobi

INTERVJU K					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
K1	V glavnem telefonski	Komunikacija preko telefona	Načini komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
K2	Slišimo se z hčerko in sinom	Sliši se s sinom in hčerko	Sin in hčerka	Sorodstvena mreža	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
K3	Tu se z hčerko včasih slišiva tudi dnevno večkrat	Vsakodnevna komunikacija s hčerko	Pogostost stikov	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
K4	jaz imam problem z gibanjem, sem na vozičku	Je na invalidskem vozičku	Gibalna oviranost	bolezni	Fizično stanje med epidemijo
K5	jaz si nisem niti želela ven	Ni želela ven	Sprijaznjenost s situacijo	prilagajanje	Duševno zdravje med epidemijo
K6	na viber sem komunicirala z otroci	Komunikacija preko video klica	Načini komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
K7	ko je bilo tule zaprtje doma, potem kasneje celo še zaprtje po sobah, tudi ane, jaz sem to sprejela kot nekaj, kar pač mora bit, ker je vse v splošno dobrobit	Ni bilo težav	Upoštevanje ukrepov	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
K8	v sobi na srečo sva dve	V sobi sta dve	Manjša osamljenost	Bivanje v več posteljni sobi	Bivanje v enoposteljni/več posteljni sobi
K9	Sva dve, z gospo se zelo dobro razumeva in je ta komunikacija bila zelo prijetna za obe, sva se veliko pogovarjali, tudi televizijo, nadaljevanke gledali,	S sosedo si delata družbo	Družba drug drugemu	Odnosi sostanovalci	Socialno življenje

INTERVJU K					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
	poročila sledili, malo poklepetali, pogovarjali se o teh ukrepih, ki so bili dani, ker ukrepi so se pač spreminjali tako				
K10	Nisem bila osamljena	Ni bila osamljena	Ni bila osamljena	Obvladovanje stisk	Duševno zdravje med epidemijo
K11	gledanje nadaljevanek	Gledala je nadaljevanke	Gledanje televizije	Samostojno preživljanje/krajsanje časa	Socialno življenje
K12	ko smo sledili številu bolanih oz. umrlih. In ko se je zadeva stopnjevala	Smrtne žrtve	Strah	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
K13	utesnjeno in z mislijo, kaj pa, če ne bi bilo mogoče, kaj pa če gremo v neko drugo smer.	Počutila se je utesnjeno	Tesnoba	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
K14	ko smo bili začasno nameščeni v Topolšico. Tam pa sem jaz mela določeno težavo	Premestitev v Topolšico	Nepoznana situacija	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
K15	Tudi v Topolšici, ko smo bili, je gospa Mojca prihajala, kdor se je želel po telefonu pogovarjati s svojci	Možnost posoje telefona	Izposoja telefonov	Trud in skrb zaposlenih	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
K16	imela sem občutek, da so nekateri zagrenjeni	Nekateri so zagrenjeni	Spremenilo se je vedenje	Odnosi s stanovalci	Socialno življenje
K17	Prvi trenutek je bilo nerodno, ko si gledal vse v tistih belih oblekah in prvi trenutek nisi videl kdo je, dokler ni spregovoril.	Prepoznava po glasu	Otežena prepoznava	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev do zaposlenih

INTERVJU K					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
K18	Pri mnogih način hoje, giba določenega, ker z mano so sploh negovalci, tehniki imeli veliko opravka.	Prepoznavna po hoji, gibih	Otežena prepoznavna	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
K19	bili so nesebični. Prekrasni od prvega do zadnjega.	Hvaležnost do zaposlenih	hvaležnost	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
K20	negovalke, tehnik, so imeli stalno opravka z mano.	Na zaposlene se je lahko obračala	Dostopnost zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
K21	Sestra Janja.	Medicinska sestra	Profil	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
K22	kadar je prišla na enoto, se je oglasila	Ključna oseba je prišla	Zanesljivost/stabilnost/dosegljivost	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
K23	Imela pa sem tudi njeno telefonsko številko, če bi karkoli potrebovala.	Dosegljivost	Zanesljivost/stabilnost/dosegljivost	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
K24	Ja. Ja . No, ni to bilo nekaj velikega, ampak, vsak, ki ti pomaha, ki ti nameni eno lepo besedo je nekaj. Sprejmeš	Obisk pripomore k boljšemu počutju	Boljše počutje	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
K25	tudi jaz, kot stanovalka grem mimo, pa malo potrepljam, pa vem da ne govori ali karkoli, pa se ti nežno nasmehne, se mi zdi, da si ji odprla neki svet.	Podpora med stanovalci	Medsebojna podpora in pomoč	Odnosi s stanovalci	Socialno življenje

INTERVJU K					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
K26	Sama je nisem potrebovala, če bi bilo potrebno, bi tudi do nje prišla.	Ni je potrebovala	Dostopnost	Socialna služba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
K27	Gospa Marjana je našla to pot do nas, stalno. Kadar je potrebovala kaj, da nam sporoči	Informiranje stanovalcev	Dostopnost do informacij	Organizacija zavoda	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
K28	Jaz trenutno opažam razliko, ker imamo sedaj neke spremembe pri stanovalcih od prej.	Opazna sprememba v odnosih	Spremenilo se je vedenje	Odnosi s stanovalci	Socialno življenje
K29	Od začetka, ko sem prišla v dom pred petimi leti smo se veliko več družili, veliko več smo imeli skupnih druženj tudi z sosednjo enoto, nekako smo preko glasbe,	Bilo je več druženj	Odsotnost dejavnosti	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
K30	pravzaprav družili smo se več ali manj z enim.	Omejeni stiki	Omejeni stiki	Odnosi s stanovalci	Socialno življenje
K31	Odnosi so se ohladili	Odnosi so se ohladili	Odtujenost	Odnosi s stanovalci	Socialno življenje
K32	Reševanje križank. Sudokuja.	Reševanje križank	Reševanje križank	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
K33	Začela pa sem igrati mandolino	Začela je igrati mandolino	Igranje mandoline	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
K34	Časopis preberem	Brala je časopis	Branje	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
K35	No, to je bil za mene tudi najhujši ukrep. Ker biti skozi v istem prostoru je malo takole	Najhujši ukrep biti v sobi	Krut režim	Doživljanje Covid-19 epidemije/ukrepov	Duševno zdravje med epidemijo

INTERVJU K					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
K36	so nam že malo omogočili, da smo lahko šli po hodnikih, seveda ne po sobah, ampak po hodnikih, da se srečujemo	Druženje na hodniku	Vzpostavitev ponovnih druženj	Odnosi s stanovalci	Socialno življenje
K37	so dovolili, da jemo v jedilnici, ker prej so nam nosili v sobe.	Prehranjevanje v jedilnici	Vzpostavitev ponovnih druženj	Odnosi s stanovalci	Socialno življenje
K38	ker tukaj sem imela priliko pogovora, takrat, ko je prišel ali moški ali ženska, da opravi nego.	Pogovor samo z negovalnim osebjem	Odsotnost kontakta (druženja) v živo	Omejitev gibanja	Socialno življenje
K39	Ko so bili obiski dovoljeni, so bili čez steklo, ampak je bilo tudi vredno	Stiki skozi okno	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
K40	če bi bilo več zaposlenih, da bi se tudi tu marsikaj še dalo narediti	Premalo zaposlenih	Premalo zaposlenih	Pomanjkanje kadra	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
K41	Mi smo tukaj uvedli tole notranjo televizijo	Interna televizija	Prilagoditve	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
K42	vsaka stvar, ki se je začela, nam je že nekaj pomenila. Ko smo začeli spet peti, recimo, pevske vaje	Pevske vaje	Vzpostavitev ponovnih druženj	Odnosi s stanovalci	Socialno življenje
K43	Telovadba je bila preko televizije, telovadba je zelo vredno.	Telovadba preko interne televizije	Telovadba	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje

INTERVJU L					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
L1	mi smo si pač telefonirali	Komunikacija preko telefona	Način komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki

INTERVJU L					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
L2	blizu tako nobeden ni smel	Prepoved obiskov v živo	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
L3	moj nečak	Nečak	Nečak	Sorodstvena mreža	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
L4	Jaz imam na primer hojico, zaradi moje bolezni	Pri hoji si pomaga s hojico	Gibalna oviranost	Slabo fizično stanje	Fizično stanje med epidemijo
L5	Ja, zelo težko, zelo težko.	Bilo je težko	Doživljanje stiske	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
L6	Nimam drugega več doma, kot nečaka in njegovo ženo.	Edini sorodnik nečak in žena	Nečak in žena	Sorodstvena mreža	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
L7	Pa bratrance me drugače tudi pridejo pogosto obiskat.	Bratrance	Bratrance	Sorodstvena mreža	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
L8	Ja, sigurno sem bila osamljena.	Bila je osamljena	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
L9	Za mene je bilo mogoče to boljše, ker sva dve v sobi	Dve sta v sobi	Zadovoljstvo	Bivanje v več posteljni sobi	Bivanje v enoposteljni/več posteljni sobi
L10	in se lahko tako malo med sabo pogovarjaš. To mi je veliko pomenilo.	S sosedo si delata družbo	Družba drug drugemu	Odnosi s stanovalci	Socialno življenje
L11	Naenkrat so bile omejitve, najprej ne iz doma, nato ne iz svoje enote, nato ne iz svoje sobe	Omejitve druženj	Omejitve	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
L12	brala sem, kolikor sem lahko	Branje	Branje	Samostojno preživljanje/krajša nje časa	Socialno življenje
L13	Najbolj težko, se mi zdi, da je bilo takrat, ko si mogel biti samo v sobi in celo hrano, so nam sem nosili	Omejitve samo na sobo	Doživljanje stiske	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
L14	Takrat nisi smel niti v jedilnico	Jedli so v sobi	Preživljanje časa v sobi	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
L15	Takrat mi je pa bilo grozno pri srcu	Bilo ji je grozno	Groza	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo

INTERVJU L					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
L16	Tak občutek tesnobe.	Tesnoba	Tesnoba	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
L17	Negativnih pa je bilo celi kup.	Bilo jih je celi kup	Negativne posledice	Posledice omejitev	Socialno življenje
L18	Meni je bilo kar hudo, sem pogrešala stike z zaposlenimi	Bilo ji je hudo	Stiska ob omejitvi stikov	Omejitev stikov	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
L19	najbolj smo se obračali na naše zaposlene na enoti, na naše gospodinje.	Na zaposlene se je lahko obračala	Dostopnost zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
L20	Včasih sem jih gledala, pa gledala, pa nisi vedel, kdo je	Pokritih ne prepoznava	Otežena prepoznava	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
L21	Grozno je bilo, no, to lahko rečem. Bili so kot kakšni vesoljci.	Kot da so v vesolju	Nepoznana situacija	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
L22	To je pa Mirko, naš hišnik.	Hišnik	Profil	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
L23	ko je bilo dovoljeno, je večkrat prišel k meni v sobo	Ključna oseba je prišla	Zanesljivost/stabilnost/	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
L24	Ko pa ni bilo dovoljeno, pač je bilo tako kot je	Odsotnost ključne osebe glede na ukrepe	Odsotnost	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
L25	Fajn bi bilo, ko bi lahko še večkrat prišel pa se malo se »popravhal«.	Manj časa za pogovor	Odsotnost	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
L26	Pa tudi sami nismo mogli v spodnje prostore, če pa je kdo kaj potreboval pa vedno pridejo.	Po potrebi	Dostopnost	Socialna služba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
L27	Ja, pravila so pravila in potrebno jih je upoštevati, ni bilo druge	Upoštevanje pravil	Upoštevanje ukrepov	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
L28	Vsi stanovalci smo se »ahtali«, držali smo se pravil.	Ni bilo težav	Upoštevanje ukrepov	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje

INTERVJU L					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
L29	Ja, ko smo lahko bili vsaj na naši enoti, smo se pač kar pogovarjali, kako je enemu bilo, kako drugemu.	Druženja na hodniku	Vzpostavitev ponovnih druženj	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje
L30	se mi zdi, da je nastala neka tišina	Nastala je tišina	Spremenilo se je vedenje	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje
L31	Izkušnja nas je sigurno bolj povezala.	Povezanost	Večja povezanost	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje
L32	Mogoče si zdaj še bolj pomagamo kot prej	Si še bolj pomagajo	Medsebojna podpora in pomoč	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje
L33	v glavnem tukaj v sobi, saj niti nisi smel nikamor	Niso smeli na balkon	Preživljanje časa v sobi	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
L34	Gledala sem televizijo	Gledanje televizije	Gledanje televizije	Samostojno preživljanje/krajša nje časa	Socialno življenje
L35	poslušala radio	Poslušanje radia	Poslušanje radia	Samostojno preživljanje/krajša nje časa	Socialno življenje
L36	kaj prebrala	Branje	Branje	Samostojno preživljanje/krajša nje časa	Socialno življenje
L37	pa pogovor. Ja, ko sva dve, no, to je bilo pa res veliko lažje	Pogovor s sostanovalko	Pogovor s sostanovalko	Samostojno preživljanje/krajša nje časa	Socialno življenje
L38	Najhuje je bila omejitev samo na sobo. Ali pa takrat, ko so nas preselili, a ne, takrat so me preselili na zeleno enoto.	Karantena	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
L39					

INTERVJU M					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
M1	največkrat sva se slišali kar preko telefona	Komunikacija preko telefona	Način komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
M2	pa tudi pomahali sva si preko balkona	Stiki čez balkon	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki

INTERVJU M					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
M3	Ko pa nismo smeli niti iz sobe,	Prepoved obiskov v živo	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
M4	sva si pomahali in katero rekli preko okna v sobi.	Stiki skozi okno	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
M5	To se je bilo pa zelo težko prilagodit	Bilo je težko	Doživljanje stiske	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
M6	No, pozitivna stvar je bila samo takrat, ko je moja sestanovalka šla na rumeno enoto, no, jaz pa tudi. To je v pritličju, bila sem sama v sobi in je lahko hčerka prišla k oknu in sva se lahko pogovarjali	Selitev v pritličje	Pozitivne posledice	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
M7	malo je bil pa prisoten tudi strah	Strah	Strah	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
M8	če si kaj potreboval, si to dobil	Na zaposlene sem se lahko obračala	Dostopnost zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
M9	Nismo jih, oziroma zelo težko	Pokritih ne prepoznava	Otežena prepoznava	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
M10	Če niso spregovorili in se predstavili nisi vedel	Prepozna po glasu	Otežena prepoznava	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
M11	Ko pa so bili čisto zakriti, je bilo pa grozno	Bilo je grozno	Groza	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
M12	Moja ključna oseba je Blanka, pomočnica kuharice	Pomočnica kuharice	Profil	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
M13	že kar nekaj časa je odsotna	Stika ni bilo	Odsotnost	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
M14	sem bila tudi kar v sobi.	Bila je v sobi	Preživljanje časa v sobi	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
M15	Če bi rabila, vem, da bi vse	Na zaposlene sem se lahko obračala	Dostopnost zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih

INTERVJU M					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
	dobila, brez problema				
M16	res vsi zaposleni zelo prijazni	So zelo vredni	Pozitivna zaznava	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
M17	jaz sem se družila v sobi, s svojo cimro, mojo Marto.	Omejeni stiki zgolj na sosedo	Omejeni stiki	Odnosi s stanovalci	Socialno življenje
M18	saj nisi smel iz sobe, nisi smel na drugo enoto	Omejitve druženj	Omejitve	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
M19	Pogrešali smo se, naši odnosi pa mislim, da se niso kaj posebej spremenili.	Odnosi se niso spremenili	Ohranitev dobrega odnosa	Odnosi s stanovalci	Socialno življenje
M20	Največ sva z Marto gledali televizijo.	Gledanje televizije	Gledanje televizije	Samostojno preživljanje/krajsanje časa	Socialno življenje
M21	Probali sva igrati človek ne jezi se, pa nama nekaj ni šlo. Pri kartah sva tudi bolj slabi,	Igranje človek ne jezi se, kartanje	Družabne igre	Samostojno preživljanje/krajsanje časa	Socialno življenje
M22	veliko sva se pogovarjali	Pogovor s stanovalko	Pogovor s stanovalko	Samostojno preživljanje/krajsanje časa	Socialno življenje
M23	Lahko rečem, da sva se s hčerko skoz trudile ohraniti stik	Stiki s hčerko	Hčerka	Sorodstvena mreža	Odnosi stanovalcev z najbližjimi sorodniki
M24	vsakodnevno sva se nekako videle, se slišale, si pomahale	Vsakodnevna komunikacija s hčerko	Pogostost stikov	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najbližjimi sorodniki
M25	Lažje je, če imaš stanovalca, lažje je bilo tistim, ki so bili v dvoposteljnih sobah	Lažje v več posteljni sobi	Manjša osamljenost	Bivanje v več posteljni sobi	Bivanje v enoposteljni/ Več posteljni sobi

INTERVJU N					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
N1	Največ po telefonu	Komunikacija preko telefona	Načini komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najbližjimi sorodniki

INTERVJU N					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
N2	ko je bilo dovoljeno, pa so me zaposleni peljali v park	Obiski na prostem	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
N3	ko je prišla hčerka	Ima hčerko	Hčerka	Sorodstvena mreža	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
N4	Mogla se je najaviti in sva se družile.	Napovedani obiski	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
N5	Sem na vozičku,	Je na invalidskem vozičku	Gibalna oviranost	Slabo fizično stanje	Fizično stanje med epidemijo
N6	Ko sem prosila so me zaposleni kam zapeljali	Na zaposlene se je lahko obračala	Dostopnost zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
N7	Bilo mi je zelo dolgočasno, bila sem osamljena	Bila je osamljena	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
N8	pa utrujena tudi	Bila je utrujena	Utrujenost	Slabo fizično stanje	Fizično stanje med epidemijo
N9	vedno, ko je hčerka prišla na obisk in potem, ko je šla, mi je bilo vedno zelo hudo	Odhod svojcev	Doživljanje stiske	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
N10	Ne vem, nič ni bilo, malo je bilo pogovora	Premalo pogovora	Negativne posledice omejitev	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
N11	Pozitivno je bilo za mene, ko sem po televiziji slišala, da je manj okužb.	Manj okužb	Posledice omejitev	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
N12	Ne vem, se mi zdi, da so bili bolj nervozni	Zaposleni so bili bolj nervozni	Bili so nestrpni	Pomanjkanje kadra	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
N13	niso imeli toliko časa za nas.	Premalo časa za stanovalce	Nimajo časa za pogovore	Pomanjkanje kadra	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
N14	Tako izbranih nimam, saj so vsi vredni	So zelo vredni	Pozitivna zaznava	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
N15	najlažje je pa potožiti hčerki.	Tolažba	Skrbi svojcev	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki

INTERVJU N					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
N16	Bilo je kar težko	Pokritih ne prepoznav	Otežena prepoznav	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
N17	sem jih prepoznala po glasu	Prepoznav po glasu	Otežena prepoznav	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
N18	To, da so bili v skafandrih pa je bilo kar zaskrbljujoče.	Bili so v skafandrih	Zaščitna oprema	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
N19	Ja, to je pa Jana, vodja programov	Vodja programov	Profil	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
N20	samo nje pa že nekaj časa ni v službi.	Osebnega stika ni bilo	Odsotnost	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
N21	Je pa doprinesla k vzdrževanju stikov. Ja, to pa ja, sva se slišali po telefonu	Pogovor, svetovanje	Boljše počutje	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
N22	Prijetno se je z njo slišat.	Je prijetna	Boljše počutje	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
N23	z njo sodeluje moja hčerka	Z njo sodeluje hčerka	dostopnost	Socialna služba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
N24	Vedno so nam prišli na enoto povedat kaj je novega	Informiranost	Pozitivna zaznava	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
N25	Nismo se družili	Niso se družili	Odsotnost kontakta (druženja) v živo	Omejitev gibanja	Socialno življenje
N26	smo se bali, bilo nas je strah okužbe	Strah pred okužbo	Strah	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
N27	Bolj, kot ne sem bila kar skoz v svoji sobi.	Bila je v sobi	Preživljanje časa v sobi	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
N28	Se mi zdi, da je vsak bil tako zaskrbljen.	Vsak je bil zaskrbljen	Spremenilo se je vedenje	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje
N29	gledal televizijo	Gledanje televizije	Gledanje televizije	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
N30	kaj prebral	Branje	Branje	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
N31	poslušal radio	Poslušanje radia	Poslušanje radia	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
N32	Težko je bilo	Bilo je težko	Doživljanje stiske	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo

INTERVJU N					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
N33	Pač včasih je bil tak občutek tesnobe.	Občutek tesnobe	Tesnoba	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
N34	Takrat sem se prvič počutila osamljeno	Počutila se je osamljeno	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
N35	Na osamljenost vpliva to, da nisem, da nisem imela stikov s svojimi.	Da ni bilo osebni stikov s sorodniki	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
N36	Večji je bil ta občutek, če se je kdo v tem času na enoti poslovil	Če se je kdo na enoti poslovil	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
N37	Ja, po dvakrat na dan, včasih še večkrat sem se slišala s hčerko	Vsakodnevna komunikacija s hčerko	Pogostost stikov	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
N38	So mi ponudili možnost video klicam	Dostopno ob izraženi želji	Komunikacija preko video klica	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
N39	Mislim, da bi mi bilo v tem času lažje, če bi bila v dvoposteljni sobi	Bilo bi lažje v več posteljni sobi	Osamljenost	Bivanje v enoposteljni sobi	Bivanje v enoposteljni/ Več posteljni sobi

INTERVJU O					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
O1	smo se malokdaj videli	Omejeni obiski	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
O2	Včasih smo se čuli kaj po telefonu.	Komunikacija preko telefona	Načini komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
O3	Ja, to je še veliko vredno. Lahko sam poskrbiš za veliko stvari,	Dobro počutje če lahko stvari opraviš sam	Dobro počutje če lahko stvari opraviš sam	Samostojnost	Fizično stanje med epidemijo
O4	Največ je pa prišla k meni na obisk hčerka od moje sestrične	Prišla je hčerka od sestrične	Hčerka od sestrične	Sorodstvena mreža	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki

INTERVJU O					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
O5	Jaz že doma nisem imela veliko obiskov, tako da mi to ni problem	Ni težav	Odsotnost stikov ni bila pretežka	Obvladovanje stisk	Duševno zdravje med epidemijo
O6	Ma seveda si kdaj osamljen, po mojem smo vsi bili v tem času malo osamljeni	Občasno je bila osamljena	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
O7	največ sem se pogovarjala z svojo sosedo	S sosedo si delata družbo	Družba drug drugemu	Odnosi s stanovalci	Socialno življenje
O8	saj kam drugam pa že nismo šli.	Omejitve druženj	Omejitve	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
O9	da naj ne hodimo iz svojih sob, pa na drugo enoto.	Preživljanje časa v sobi	Preživljanje časa v sobi	Predpisani epidemiološki ukrepi	Samostojno preživljanje/krajšanje časa
O10	Zaposleni so tudi ves čas bili okoli nas	Zaposleni ves čas prisotni	Na zaposlene se je lahko obračala	Dostopnost zaposlenih	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
O11	saj so prijazni.	So zelo vredni	Pozitivna zaznava	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
O12	sprejeli smo to omejitev.	Sprejeli so omejitve	Sprijaznjenost s situacijo	prilagajanje	Duševno zdravje med epidemijo
O13	Že zjutraj so prišli, pomagali postlati posteljo, rekli dobro jutro, se kar boljše počutiš.	Boljše počutje	Pozitivna zaznava	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
O14	Drugače pa jih seveda ni bilo toliko, kot pa po navadi,	Ni bilo toliko zaposlenih kot sicer	Premalo zaposlenih	Pomanjkanje kadra	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
O15	Kar nekako sem jih spoznala, po hoji pa po govorici.	Prepoznavna po glasu	Otežena prepoznavna	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
O16	Je strežnica v domu	Strežnica	Profil	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
O17	večkrat je prišla pogledat na mene, pa če kaj rabim	Ključna oseba je prišla	Zanesljivost/stabilnost/dosegljivost	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih

INTERVJU O					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
O18	Na hitro sva se kaj pomenile	Pogovor	Boljše počutje	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
O19	ko je prišla pa ta epidemija pa nič več tak pogosto	Pride kolikor ima časa	Zanesljivost/ stabilnost/ dosegljivost	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
O20	če se slabše počutiš je vedno fajn, če pride kdo do tebe in te vsaj vpraša kako si	Obisk pripomore k boljšemu počutju	Boljše počutje	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
O21	Seveda sem imela, če sem rabila pogovor so bili vedno na voljo	Informiranost	Pozitivna zaznava	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
O22	se nismo mogli kaj ekstra družiti	Se niso družili	Odsotnost kontakta (druženja) v živo	Omejitve gibanja	Socialno življenje
O23	Ja, z mojo sostanovalko je malo težje, veliko stvari že pomeša, ne razume več vsega, pa vseeno je boljše, kot biti sam	Boljše kot biti sam	Manjša osamljenost	Bivanje v več posteljni sobi	Bivanje v enoposteljni/ več posteljni sobi
O24	Včasih se pa kaj pošpitarajo, spričkajo, pol je pa malo drugačno vzdušje	Občasni prepiri	Spremenilo se je vedenje	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje
O25	uporabljam bergle,	Uporablja bergle	Bergle (medicinski pripomočki)	samostojnost	Fizično stanje med epidemijo
O26	so telovadbo predvajali po interni televiziji	Interna televizija	Prilagoditve	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
O27	smo lahko telovadili tudi po sobah	Telovadba	Telovadba	Samostojno preživljanje/ krajšanje časa	Socialno življenje
O28	če se ni smelo, se ni smelo, kaj češ	Upoštevanje ukrepov	Upoštevanje ukrepov	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
O29	sem pač kar bolj počivala in mogoče celo več spala.	Je bolj počivala in spala	Počitek	Samostojno preživljanje/ krajšanje časa	Socialno življenje

INTERVJU O					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
O30	Mi veliko pomeni, da se vidimo pri obrokih, malo poklepetamo, potem pa gremo vsak po svoje	Dobri odnosi s stanovalci	Medsebojna pomoč in podpora	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje
O31	so ponujali kar so pač tisti čas lahko	Ponujali možnosti	Ponujali možnosti	Trud in skrb zaposlenih	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
O32	brat,	Branje	Branje	Samostojno preživljanje/krašanje časa	Socialno življenje
O33	za risat,	Risanje	Risanje	Samostojno preživljanje/krašanje časa	Socialno življenje
O34	križanke,	Križanke	Križanke	Samostojno preživljanje/krašanje časa	Socialno življenje
O35	gledali smo televizijo	Gledanje televizije	Gledanje televizije	Samostojno preživljanje/krašanje časa	Socialno življenje
O36	veliko poslušali radio.	Poslušanje radia	Poslušanje radia	Samostojno preživljanje/krašanje časa	Socialno življenje
O37	je boljše v teh časih, da imaš vsaj tako gospo, kot pa da si sam.	Zaradi stika s sostanovalko manj osamljena	Družba drug drugemu	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje

INTERVJU P					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
P1	največ po telefonu.	Komunikacija preko telefona	Načini komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
P2	Slišali smo se vsaki dan	Vsakodnevna komunikacija	Pogostost stikov	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
P3	včasih mi je moja ključna oseba prinesla telefon	Izposoja telefonov	Trud in skrb zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
P4	Telefon, da smo se z mojimi lahko videli	Komunikacija preko video klica	Načini komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
P5	včasih pa računalnik	Komunikacija preko računalnika	Načini komunikacije	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki

INTERVJU P					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
P6	lahko sem videla svojo hčerko, ki živi na Dolenjskem.	Ima hčerko	Hčerka	Sorodstvena mreža	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
P7	ko je bilo najhujše, smo se videli in slišali le preko telefona	Prepoved obiskov v živo	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
P8	nekaj časa je bilo možno le v tem prostoru za obiske	Omejeni obiski	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
P9	komaj sem čakala, da bo konec. Bilo mi je težko.	Bilo ji je težko	Doživljanje stiske	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
P10	Osamljena niti nisem bila	Ni osamljena bila	Ni osamljena	Obvladovanje stisk	Duševno zdravje med epidemijo
P11	skoz sem imela televizijo na razpolago	Gledanje televizije	Gledanje televizije	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
P12	Pa čitala sem te romantične romane	Brala je romane	Branje	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
P13	sem po kapi	Je po kapi	Kap	bolezni	Fizično stanje med epidemijo
P14	Tudi kako križanko sem rešila.	Reševala je križanke	Reševanje križank	Samostojno preživljanje/krajšan je časa	Socialno življenje
P15	takrat, ko sem odložila telefon, po pogovoru s svojci, mi je vedno šlo na jok.	Odhod svojcev	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
P16	sigurno je bilo pozitivno to, da se virus ni širil	Da se virus ni širil	Pozitivne posledice omejitev	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
P17	je pa negativno to, ko pač nisi videl zaradi tega svojih domačih.	Nisi videl domačih	negativne posledice omejitev	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
P18	potem si pa vedno bolj žalosten.	Žalost	Žalost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
P19	na našo gospodinjo, na njo najbolj	Gospodinja	Dostopnost zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
P20	Naša je bila in je čudovita	So zelo vredni	Pozitivna zaznava	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih

INTERVJU P					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
P21	Vedno sem jim lahko povedala za svoje težave in so mi pomagale.	Na zaposlene se je lahko obračala	Dostopnost zaposlenih	Pozitiven odnos	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
P22	Pa nekako je kar šlo, pa so se predstavili.	So se predstavili	Ne vpliva na občutke	Zaščitna oprema	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
P23	Vedela sem, da ni druge, da je potrebno tako postopati	Koristno	Upoštevanje ukrepov	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
P24	Pa nisem se posebej s tem obremenjevala .	Ni bilo težav	Upoštevanje ukrepov	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
P25	Moja je sestra Andreja.	Medicinska sestra	Profil	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
P26	Ona me je celo sfrizirala, takrat, ko frizerka ni smela v dom	Ji je uredila pričesko	Uredila pričesko	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
P27	Je prišla v sobo in me uredila.	Ključna oseba je prišla	Zanesljivost/stabilnost/dosegljivost	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
P28	Zavedala sem se, da je nekdo v hiši, na kogar se lahko obrnem.	Varnost	Boljše počutje	Ključna oseba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
P29	bolj so svojci z njo kontaktirali	Sodelovanje s svojci	Sodelovanje s svojci	Socialna služba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
P30	Če bi jo rabila, bi naročila gospodinji pa mislim, da bi takoj ko bi mogla prišla.	Po potrebi	Dostopnost	Socialna služba	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
P31	smo vedno o vsem obveščeni	So bili obveščeni	Dostopnost do informacij	Organizacija zavoda	Odnosi stanovalcev do zaposlenih
P32	Glede pogovora sem pa imela svojo sosedo, prijateljico,	S sosedo si delata družbo	Družba drug drugemu	Odnosi s stanovalci	Socialno življenje
P33	Kolikor smo se lahko, smo se družili v jedilnici	Prehranjevanje v jedilnici	Vzpostavitev ponovnih druženj	Odnosi s stanovalci	Socialno življenje
P34	imam dva fajna soseda pri obroku. Sta	Dobri sogovorniki	Ohranitev dobrega odnosa	Odnosi s stanovalci	Socialno življenje

INTERVJU P					
OZNAKA IZJAVE	IZJAVA	POVZETEK	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
	fajna sogovornika.				
P35	Vsi smo se spoštovali in gledali na drug drugega.	So se spoštovali in skrbeli drug za drugega	Povezanost	Odnosi s sostanovalci	Socialno življenje
P36	Ni mi bilo težko, to sem sprejela	Ni bilo težav	Upoštevanje ukrepov	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
P37	Sem pa pogrešala ta osebni stik, take pogovore.	Prepoved obiskov v živo	Obiski v živo	Vzdrževanje stikov	Odnosi stanovalcev z najožjimi sorodniki
P38	Zaprte doma, da niso smeli na obisk svojci.	Ko so bili ukrepi bolj strogi	Osamljenost	Psihične stiske	Duševno zdravje med epidemijo
P39	telovadba tudi v sobi preko tv,	Interna televizija	Prilagoditve	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
P40	filmi, telovadba tudi v sobi preko tv, saj nekaj je bilo. Barvanje so nam prinesli v sobo.	Prilagoditve	Prilagoditve	Predpisani epidemiološki ukrepi	Socialno življenje
P41	sem na vozičku	Je na vozičku	Gibalna oviranost	Slabo fizično stanje	Fizično stanje med epidemijo
P42	Jaz sem srečna, da sem sama.	Zadovoljstvo	Zadovoljstvo	Bivanje v enoposteljni sobi	Bivanje v enoposteljni/ več posteljni sobi

9.4. Oso kodiranje

RV1: Posledice epidemije na vzpostavljane in vzdrževanje odnosov med stanovalci in najozžimi sorodniki

Odnosi stanovalcev z najozžimi sorodniki

- Sorodstvena mreža
 - Bratranec in žena (B15)
 - Dva polbrata (B17)
 - Brat (E2, I5)
 - Hčerka (B3, J5, M23, N3, P6)
 - Vnuk/inja (B9, J42)
 - Zet (B7)
 - Dva otroka (A17)
 - Šest-osem članska družina (A18)
 - Sestra (C19, E3)
 - Nečaki (C2, G3, L3)
 - Brez otrok (C21)
 - Sin in hčerka (H21, K2)
 - Sin od nečakinje (G4)
 - Mož od nečakinje (G5)
 - Nečak in žena (L6)
 - Bratranec (L7)
 - Hčerka od sestrične (O4)
- Vzdrževanje stikov
 - Načini komunikacije
 - Komunikacija preko telefona (A11, A103 B2, B10, B12, B13, C1, C27, D12, E1, E7, H1, H4, H24, F4, G6, I1, J1, K1, L1, M1, N1, O2, P1)
 - Ni bilo drugih možnosti (A19, D15)
 - Neuporaba drugih komunikacijskih kanalov (A20, E8)
 - Komunikacija preko videoklica (B5, F8, J2, J7, K6, N38)
 - Dostopno ob izraženi želji (D22)
 - Preko računalnika (P5)
 - Obiski v živo
 - Prepoved obiskov v živo (A2, B4, C3, C9, D14, H22, F34, G10, J4, L2, M3, P7, P37)
 - Omejeni obiski (B37, E5, H18, H23, O1, P8)
 - Omejeni obiski na zgolj družinske člane (B40, D38, E14)
 - Obiski na prostem (B38, D39, D40, N2)
 - Obiski na tedenski bazi (proti koncu epidemije) (B39)
 - Stiki čez balkon (A23, F6, G9, J8, M2,)
 - Stiki skozi okno (G1, G8, J3, K39, M4)
 - Nenapovedani obiski (A24)
 - Napovedani obiski (N4)
 - Omejitev na enega obiskovalca (E15)
 - Pogostost stikov
 - Vsakodnevna komunikacija s hčerko (B1, B75, J6, K3, M24, N37, P2)
 - Vsakodnevna komunikacija z nečakinjo (G7)
 - Vsakodnevni stiki skozi okno (G2)
 - Pogosta komunikacija z vnukinjo (B11, H2)
 - Komunikacija z nečaki (C106)
 - Komunikacija s sestro (C107)
 - Redki stiki (A12, A14, C2, F1, F33, I2, I4)
 - Po potrebi (A15)
 - Dobri stiki (A16, H20, F2)
 - Redni obiski pred epidemijo (B6, B8, B16, B18)
 - Odsotnost stikov z drugimi (bolj daljnimi) sorodniki (B14)
 - Skrbi svojcev (A66, D11)
 - Strah hčerke, da bi zbolela (B25)
 - Razumevanje hčerke, da je odsotnost stikov ustrezna (B36)

- Urejanje (pomoč) finančnih zadev (A67)
 - Pošiljanje potrebnih stvari (D13, J46)
 - Tolažba (H19, J44, N15)
 - Trud sorodnikov (F15)
- Prepovedani odhodi domov (A1)
- Nezmožnost obiska pogreba družinskih članov (C68)
- Komunikacija
 - Odsotnost želje po komunikaciji (A8)
 - Drugačna komunikacija (A104)
 - Prepri (A105, A112)

RV2: Posledice epidemije na vzpostavljanje in vzdrževanje odnosov med stanovalci in zaposlenimi

Odnosi stanovalcev do zaposlenih

- Pozitiven odnos
 - Pozitivna zaznava (A45, H30)
 - So zelo vredni (B41, J45, M16, N14, O11, P20)
 - Ne morejo biti boljši (A35)
 - Dobri odnosi (A44, E29)
 - Boljše počutje (A102, F21, I20, O13)
 - Hvaležnost (C42, C104, K19)
 - Občutek varnosti (C63, I14)
 - Informiranost (C83, N24, O21)
 - Dostopnost zaposlenih (C60, C62)
 - Na zaposlene sem se lahko obračala (B47, E32, H40, G25, J22, J31, K20, L19, M8, M15, N6, O10, P21)
 - Komunikacija z zaposlenimi (F9)
 - Direktorica (D47, I19,)
 - Gospodinje (P19,)
 - Trud in skrb zaposlenih (A9, A85, C38, C54, C82, D46, E25, E31, F20, F32, I49, O31)
 - Resno jemanje potencialnih bolezenskih znakov (A10)
 - Skrb za higieno (A99, A100)
 - Visoka stopnja pomoči (A22, E33, E38)
 - Pomoč pri drugih (nezdravstvenih) zadevah (A88, C51)
 - Zmanjšanje osamljenosti (C52)
 - Izposoja telefonov (D20, K15, P3)
 - Tolmačenje telefonskih klicev (D19)
 - Predvajanje glasbe (D21)
 - Navezanost na zaposlene (F19)
- Nezadovoljstvo s kadrom (D62)
 - Ni kot bi moralo biti (D60)
 - Norčevanje (D61)
 - Nezadovoljstvo z zdravstvenim delom (D62)
- Ključna oseba
 - Profil
 - Socialna delavka (A55, C71, F26)
 - Povsod zaposlena (G19)
 - Vodnja enote (I21)
 - Medicinska sestra (J26, K21, P25)
 - Hišnik (L22)
 - Boljše počutje
 - Obisk pripomore boljšemu počutju (A63, B59, C79, D56, F28, I22, J28, K24, N21, N22, O18, O20)
 - Me pelje ven, se mi posveti (B58)
 - Uredi frizuro (P26)
 - Je prijetna (B52, G21)
 - Pomembnost ujemanja (A61, C80, H41)
 - Pogovor, svetovanje (A62, A64, C75, C77, C78, D57, D58, H43, H44)
 - Varnost (C74, P28)
 - Skrb (H42)

- Zanesljivost/stabilnost/dosegljivost
 - Dosegljivost (A56, A60, C76, D53, F25, K23)
 - Ključna oseba je prišla (A59, B51, B55, C73, G20, I23, K22, L23, O17, P27)
 - Zanesljivost (B56)
 - Pride kolikor ima časa (B57, F26, O19)
- Odsotnost
 - Odsotnost ključne osebe glede na ukrepe (B53, G22, L24)
 - Stika ni bilo (C72, E36, H39, M13, N20)
 - Manj časa za pogovor (D52, J27, L25)
- Težka dostopnost
 - Oddaljenost, napor (A57)
- Omejitev stikov
 - Stiska ob omejitvi stikov
 - Bilo je hudo (B44, D41, E30, E35, I15, L18)
 - Bilo je pošastno (I17)
 - Edini stik (A26, A46, C66, D45, D48)
 - Ovire pri komunikaciji zaradi težav s sluhom (F7)
- Tolažba zaposlenih
 - Tolažba medicinske sestre (B24)
- Pomanjkanje kadra
 - Premalo zaposlenih (B42, K40, O14)
 - Počakati in potrpeti (B43)
 - Slabša odzivnost (A42, A42)
 - Bili so nestrpni (N12)
 - Prioritetne obravnave
 - Vzamejo si čas za manj pokretne (B62)
 - Posvetijo se nujnemu (B63, C8)
 - Nimajo časa za pogovore (B61, D42, H45, H46, H47, F11, N13)
 - Veliko menjav (A50, C41)
 - Obremenjenost (C25, D43, D55, E46, E34, J30)
- Socialna služba
 - Dostopnost
 - Ob potrebi (B60, C58, J29, K26, L26, P30)
 - Težja dostopnost (F29)
 - Ni je potreboval/a (D59, E37, G23, I24)
 - Ključna oseba (A65)
 - Sodelovanje s sorodniki (N23, P29)
- Zaščitna oprema (A75, C59, D44, H37, H38, G18, N18)
 - Otežena prepoznavna (C24, C39, H36, F22, K17)
 - Pokritih ne prepozna (B48, H31, H32, H33, H34, H35, I16, J23, L20, M9, N16)
 - Prepoznavna po glasu (B49, J24, M10, N17, O15)
 - Prepoznavna po rokah (A47)
 - Prepoznavna po očeh (C40, C64)
 - Prepoznavna po hoji, gibih (K18)
 - Veselje ob obisku
 - Veseli družbe (B50)
 - Ne vpliva na občutke zaradi predhodnega poznavanja zaposlenih (A48, P22)
 - Zaščitna oprema ne vpliva na prepoznavo (A49)
 - Zaščitna oprema vpliva na občutek ločenosti od zaposlenih (F23)
- Organizacija zavoda
 - Zadovoljivo urejeno (F30, I28)
 - Dostopnost do informacij (G25, I27, K27, P31)
 - Združevanje stanovalcev glede na simptome (I40)

RV3: Posledice epidemije na socialno življenje stanovalcev?

Socialno življenje

- Odnosi s sostanovalci
 - Komunikacija preko telefona (A98, B21)
 - Pokliče tudi zunanje kolegice (C18, 105, 108)
 - Ohranitev dobrega odnosa (B70, M19, P34)
 - Odtujenost (H51, F35, I33, J33, J34, J35, J40, K31)
 - Večja povezanost (F36, L31, P35)
 - Bolj sproščeni odnosi (I30)
 - Ni se kaj spremenilo (G27)
 - Spremenilo se je vedenje (K16, K28, L30, N28, O24)
 - Omejeni stiki (J32, K30)
 - Omejeni stiki zgolj na sosedo (B19, M17)
 - Vzpostavitev ponovnih druženj (A41, B20, C89, D69, I13)
 - Prehranjevanje v jedilnici (A70, I31, K37, P33)
 - Druženja na balkonu (B22, H68)
 - Druženja na hodniku (C31, H9, H50, K36, L29)
 - Dobili so se v zimskem vrtu (J36)
 - Pevske vaje (K42)
 - Družba drug drugemu
 - Ima družbo (B26)
 - S sosedo si delata družbo (B65, G17, K9, L10, O7, P32)
 - Zaradi stikov s sostanovalci manj osamljena (B78, O37)
 - Medsebojna podpora in pomoč (K25, L32, O30)
 - Sosea pokliče, če sama ne more (B77)
 - Ni podpore (D63)
- Omejitev gibanja
 - Odsotnost informacij o drugih sostanovalcih
 - Nisi vedel, kdo je umrl (B72)
 - Negotovost (B73, C46, H26)
 - Odsotnost kontakta (druženja) v živo (A21, A40, A80, A86, C23, C61, D73, E43, H48, H64, H65, F5, G26, I29, J18, K38, N25, O22)
 - Nisi smel nikamor (A81, C30)
 - Zaprtost (C4, D64, E24, H59, I6)
- Samostojno preživljanje/krajsanje časa (A83, C10)
 - Branje (A96, B30, B71, C11, C91, C92, E42, F37, G13, G28, I37, K34, L12, L36, N30, O32, P12)
 - Reševanje križank (B31, G14, J37, K32, O34, P14)
 - Pisanje (A28, D3, D28, D71, D81)
 - Risanje (A29, C29, O33)
 - Pletenje (A93, H54, H55)
 - Gledanje televizije (C12, C93, H66, F44, G29, I46, K11, L34, M20, N29, O35, P11)
 - Ukvarjanje z glasbo (C13, D32, D68, D83)
 - Računalnik (C14, I3, I35, I44, J15)
 - Telefon (I36, I45)
 - Telovadba (C97, I38, K43, O27, P39)
 - Puzzle (D27, D82)
 - Kartanje (H56)
 - Zlaganje (H57)
 - Poslušanje radia (H67, L35, N31, O36)
 - Razmišljanje (F38)
 - Molitev (G36)
 - Svezi zrak/balkon (I12, J38)
 - Igranje mandoline (K33)
 - Družabne igre (M21)
 - Pogovor s sostanovalko (L37, M22)
 - Počitek (O29)
 - Zadolžitve (H62)

- Spoprijemanje z negativnimi občutki (A32, A94)
 - Ustvarjanje pripomočkov (A84)
 - Dan je normalno minil (A97, C15, C94, H25, G30)
 - Spremenjena struktura dneva (C95)
- Predpisani epidemiološki ukrepi
 - Pozitivne posledice omejitev
 - Ohranjeni stiki s soodniki (J19)
 - Selitev v pritličje (M6)
 - Manj okužb (N11, P16)
 - Negativne posledice omejitev
 - Slabo počutje in težave z živci (J20)
 - Cel kup (L17)
 - Premalo pogovora (N10)
 - Da nisi videl domačih (P17)
 - Niso smeli domov (A1)
 - Omejitve (A4, A68, C35)
 - Omejitev druženj (A69, B54, C61, C87, F31, I25, J39, L11, M18, O8)
 - Omejitev stika z zaposlenimi (F17)
 - Varnostna razdalja (C32, C33, F3)
 - Okrnjena svoboda (I8)
 - Preživljanje časa v sobi (A79, B27, B29, B64, C6, C55, C84, E23, E39, H49, H58, H61, M14, N27, O9)
 - Jedli so v sobi (A101, B28, B66, D65, L14)
 - Niso smeli na balkon (A77, A92, B68, L33)
 - Karantene (A74, A78, A95)
 - Odsotnost dejavnosti (B69, C88, H63, K29)
 - Maske (A71)
 - Cepljenje (C45, C50, C67)
 - Upoštevanje ukrepov (A34, E17, E18, L27, O28)
 - Hitro ukrepanje vodstva (C36, C37)
 - Koristno (A73, C70, C103, I32, P23)
 - Ni bilo težav (A25, G11, G16, I41, K7, L28, P24, P36)
 - Prilagoditve (C86, P40)
 - Interna televizija (C53, C56, C85, I48, K41, O26)
 - Organizirani koncerti na prostem (C57, C96, I47)

RV4: Kako je pomanjkanje osebnih stikov, zaradi Covida-19, povezano z osamljenostjo (duševnim zdravjem) stanovalcev ter kakšne so razlike v doživljanju osamljenosti pri stanovalcih, ki so različno samostojno gibljivi ter stanovalcih v enoposteljnih/dvoposteljnih sobah?

Duševno zdravje med epidemijo

- Psihične stiske
 - Doživljanje stiske (A111, D8, D37, E16, F43, G34, L5, L13, M5, N32, P9)
 - Podoživljanje vojne (J13)
 - Odsotnost volje (B32, C26, C90, H8)
 - Žalost (C111, D76, D50, J10, P18)
 - Občutek dna (D24, D33, D35)
 - Osamljenost (A33, B23, C5, C28, C44, E19, E20, E22, E26, E47, H7, H10, F10, F14, J12, L8, N7, N34, O6)
 - Izrazitejša, ko je potreboval pomoč (F12)
 - Omejeni pogovori z zaposlenimi (F18)
 - Ni bilo izhodov (F41)
 - Odvisen si od drugega (I43)
 - Karantena (I11, I42, L38)
 - Ob slabem vremenu (J16)
 - Ko so bili ukrepi bolj strogi (J17, P38)
 - Odhod svojcev (N9, P15)
 - Da ni bilo osebnih stikov s sorodniki (N35)
 - Če se je kdo na enoti poslovil (N36)

- Strah (A38, C22, C49, **D54**, E41, F13, F16, I9, I18, J11, J41, M7, N26)
 - Smrtne žrtve (A91, K12)
- Zavrženost (A3)
- Zagrenjenost (G15)
- Zaskrbljenost (I34)
- Občutek obremenjujočnosti (E4)
- Oddaljenost domačih (A54)
- Jeza (A37)
- Stres (I39)
- Trpljenje (A82, C43, C110, D29, D66, D74, E6, E9, E11, E12, E27, H14)
- Tesnoba (G32, L16, N33)
- Živčnost (C16, C47, D26, D34, D70, D75, E40)
- Obupanost (E10)
- Razočaranje (E44)
- Zaprtost vaze (H52, F40)
- Šok (F39, J21)
- Kriza (G33)
- Groza (J14, L15, M11)
- Utesnjenost (K13)
- Dolgčas (J43)
- Nepoznana situacija (J25)
 - Kot, da so v veselju (C65, C98, H12, L21)
 - Presenečenost (D23)
 - Premestitev v Topolščico (D41, H11, H29, K14)
 - Tuji prostori, tuji ljudje (H16)
- Optimizem
 - Si si moral reči, da bo boljše (B45, D30, H13, H60, G35)
 - Pozitivno razmišljanje (B46, D9, D31, D67, I26)
 - Vedenje, da ne bo vedno tako in da je omejevanje boljše (B35)
 - Vedenje, da bo drugače (B67, H27)
 - Veselje (A36)
- Prilagajanje (H5, H6)
 - Sprijaznjenost s situacijo (C35, D25, K5, O12)
- Doživljanje Covid-19 epidemije/ukrepov
 - Krut režim (A76, F42, K35)
 - Enačenje z vojno (C48)
- Obvladovanje stisk
 - Ni bil/a osamljena (B33, C100, G12, I10, K10, P10)
 - Ni bilo tako hudo (D2, H28, G31)
 - ko je imela več informacij (B34, C83)
 - Zadovoljstvo z dostopno komunikacijo (B74)
 - Notranje moči (A27)
 - Zadovoljstvo z lokacijo, okolico (E21)
 - Samozdravljenje (A39)
 - Odsotnost obiskov ni bila pretežka (C17, I7, O5)
 - Sprehodi (C69)
 - Molitev (E48)

Fizično stanje med epidemijo

- Samostojnost
 - Dobro počutje, če lahko stvari opraviš sam (B76, E46, O3)
 - Slabše počutje pokretnih (D17)
 - Poglobljeno slabo počutje nepokretnih (D18, E13)
 - Pomaga si z rolatorjem (J9)
- Bolezni
 - Parkinsonova bolezen (A5)
 - Osteoporoza (D77)
 - Rak prostate (D78)
 - Sladkorna bolezen (D79)
 - Počena trtica (D80)
 - Kap (P13)

- Slabo fizično stanje (A31)
 - Visoka temperatura (A30, B)
 - Poslabšanje bolezni zaradi COVID-19 (C99)
 - Vpliv na občutke osamljenosti (C109, D84)
 - Težje prenašanje ukrepov (H15)
 - Bolečine v nogah (H53)
 - Utrujenost (N8)
 - Gibalna oviranost (K4, L4, N5, O25, P41)

Bivanje v enopostelji/večposteljni sobi

- Bivanje v enoposteljni sobi
 - Zadovoljstvo (A6, A109, C102, G38, I50, J47, P42)
 - Preferiranje (D85)
 - Osamljenost (H69)
 - Ni bilo takojšnje pomoči (F46)
 - Vpliv na občutek osamljenosti (F45)
 - Ni vpliva (G37)
- Bivanje v večposteljni sobi
 - Tolažba (A87)
 - Zadovoljstvo (L9)
 - Težje prenašanje (A110, C101)
 - Nerazumevanje s sostanovalci (D72)
 - Pomoč (D7)
 - Manjša osamljenost (E49, H70, K8, M25, N39, O23)

Samostojnost/giblјivost

- Vpliv na občutek osamljenosti (I51)
 - Gibalna oviranost (F47)